SEVEN

Rento turkulaisdekkari JUSSI VARES tekee luottamuksellisia tutkimuksia kenen laskuun tahansa ja pelaa suurilla panoksilla. Kapakka korvaa usein ikuisen oik.yo. Vareksen työhuoneen. Sitäpaitsi kaikki säännöt ovat hänen mielestään niitä varten, joilla ei ole mielikuvitusta.

Vuosisadan kuumin kesä. Kosto elää Kakolanmäellä. Asiakkaan kauniista rouvasta huolimatta Vares aistii vanhan raadon lemun. Eräs elämä päättyy Vartiovuorella. Kuuma raha ja viileä silkki kahisevat. Ja taustalla luikertaa ovela Sukkanauhakäärme.

Turkulainen Reijo Mäki on suomalaisen jännityskirjallisuuden kärkikaartia.

"Mäen romaanit kuuluvat inhimillisen elämän perusnautintoihin."
– *Kauppalehti*

Kannen kuva: Kauko Allén

www.sevenpokkarit.fi
T 84.2 • ISBN 978-951-1-24867-5
9 789511 248675
C hintaryhmä

SEVEN
REIJO MÄKI
SUKKANAUHAKÄÄRME

SEVEN

REIJO MÄKI

vares

SUKKANAUHAKÄÄRME

REIJO MÄKI

SUKKANAUHAKÄÄRME

Jännitysromaani

SEVEN

HELSINGISSÄ KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ OTAVA

Kymmenes painos

Teos ilmestyi ensimmäisen kerran
Kustannusosakeyhtiö Otavan julkaisemana 1989

© Reijo Mäki 1989

Painopaikka
Otavan Kirjapaino Oy
Keuruu 2010

Sertifioitu ympäristöjärjestelmä
ISO 14001:2004 ja laatujärjestelmä
ISO 9001:2000

Mixed Sources
Product group from well-managed
forests and recycled wood or fibre
Tuoteryhmän puu - tai kuitumateriaali
on peräisin hyvin hoidetuista metsistä
ja kierrätyksestä
www.fsc.org Cert no. DNV-COC-000102
© 1996 Forest Stewardship Council

ISBN 978-951-1-24867-5

ENSIMMÄINEN OSA

»Kyllä mä pidän aina minkä mä lupaan.»

Torsten Rapp,
vanki nro 283/86, Kakola

1

KAKOLA: vanki 283/86

Torsten Rapp heräsi todellisuuteen hitaasti, asteittain, kuten joka aamu. Aivot olisivat vielä halunneet liikkua vapaudessa, unen muurittomassa, lukottomassa maailmassa, mutta ruumiin biologinen kello pirisi jossakin pään sisällä. Se ravisteli väkisin ja vaativasti miehen hereille arkeen, johon hänet oli suljettu ja tuomittu – oikeuden päätöksellä melkein vuosikymmeneksi.

Petetty! Vasikoitu! Nämä kaksi sanaa tulivat miehen mieleen joka aamu ensimmäisinä samalla hetkellä kun tietoisuuden raja taas ylittyi. Niillä hän ravitsi olemassaoloaan. Niistä hän löysi elämälleen tarkoituksen.

Hikivana valui pitkin niskaa.

Sellissä oli kuuma, vaikka oli vielä varhainen aamu. Elettiin kesäkuun loppua, ja koko kuukausi oli ollut yhtä ainoaa katkeamatonta helleaaltoa. Sellaista ei näillä leveysasteilla ollut koettu koko vuosisadalla.

Kakolan paksut kivimuurit varastoivat itseensä hohkaavan päivän lämmön ja säilyttivät sen yli yön. Vielä aamullakin kopeissa oli ollut lähelle kolmenkymmenen asteen lämpötiloja. Ja Torsten Rappin selli oli ison kivirakennuksen eteläpuoleisella sivulla, johon aurinko porotti armottomalla suorasuuntauksella yli sameavetisen Aurajoen. Päivisin näissä kolmannen kerroksen kopeissa oli lämpöä

kuin huonossa saunassa.

Petetty! Rapp pyyhkäisi pisaran nenänpäästään. *Petetty!* Rapp sanoi sen ääneen ja maisteli sitä suussaan. Se maistui karvaan imelältä, kuin käynyt mansikkahillo ja jätti etovan olon. Mies kirosi matalasti ja kierähti sitten punkalta lattialle etunojaan käsiensä varaan. Hän teki sen notkeasti kuin pantteri. Sulavan hallitusti, satojen vastaavien aamujen rutiinilla ja automaattiseksi kehittyneellä liikkeellä.

Hän alkoi punnertaa ensin hitaasti saadakseen vielä unenkankean moottorinsa käyntiin. Sitten tahti kiihtyi. Hän punnersi syvään alas niin että sekä otsa että nenänpää koskettivat lattian karkeaa sementtiä. Ja siitä hän nousi suorille käsille jalat jännittyneinä, varpaiden varassa, selkä suorana kuin rautakanki. Hän ei huiputtanut vaan suoritti jokaisen punnerruksen kuin olisi kriittisen tuomariston silmien alla. Ja vauhti kiihtyi.

Enää satoihin aamuihin Rapp ei ollut laskenut punnerruksiaan tai ottanut aikaa. Hän vain nousi ja laski, aina kiihtyvällä tempolla, niin että sementtilattia kävi liukkaaksi hänen kämmeniensä hiestä ja raidallinen paita muuttui ensin läikikkääksi ja sitten kauttaaltaan valuvaksi. Sellin seinät tuntuivat pyörivän silmissä, hengitys kohisi koskena kurkun perällä, keuhkot tuntuivat olevan jo äärirajoillaan. Kirvelevät suolaiset virrat valuivat silmiin sumentaen näköä. Polte alkoi yleensä vasemman käden ojentajasta ja levisi sitten oikeaan ja sen jälkeen pohkeisiin, usein myös selkälihaksiin asti. Joinakin aamuina, silloin kun hän onnistui saamaan kaiken irti itsestään, hän ei lopettanut ennen kuin jokin lihas kramppasi.

Nyt Rapp oli päässyt kovimpaan mahdolliseen tahtiinsa. Selli täyttyi hien pistävästä hajusta, läiskähtelevästä töminästä ja kirahtavasta huohotuksesta. Nopea polte levisi molempiin käsiin. Sydän takoi. Taas nousi mieleen eräs ajatus. Jos hän pystyisi jatkamaan tätä vielä muutaman minuutin ilman kramppia, järjestyisi lähtö. Komea tapa lähteä. Sitten hän pyyhkäisi sen taas nopeasti mielestään.

Ei hän voinut ajatella sellaista. Hän ei saanut harkita sitä pitempään kuin vain häilähdyksen verran. Sillä hänellä oli tässä maailmassa vielä yksi tärkeä asia hoidettavana.

Lopetettuaan punnerruksen Rapp makasi hyvin pitkään hiljaa läikikkäällä kovalla lattialla. Hän piti silmät kiinni ja antoi hengityksen rauhoittua ja tunsi miten sydämen lyönnit taas vähitellen löysivät oikean, normaalin rytminsä. Lihakset laukesivat kuin itsestään, jäljelle jäi vain tuskin havaittava, melkein suloiselta tuntuva kuumottava tunne. Sitten hän avasi hiljaa silmänsä. Muutama musta muurahainen ylitti jonossa lattiaa aivan hänen kasvojensa edessä. Lihava kärpänen pörräsi innokkaana houkuttelevalta haisevan paskapaljun yläpuolella. Sellin ainut hämähäkki oli vielä unessa nurkassaan; ohut harmaa seitti heilui katonrajassa tyhjänä. Pian se kuitenkin otti ensimmäiset aamunkankeat askelensa tahmaisilla verkoillaan.

Selli numero 91:n kaikki asukit olivat valmiit uuteen päivään.

Rapp nousi hitaasti, jäseniään oikoen vaakatasosta ja istahti punkan reunalle. Kaukaa käytävän päästä kuului ensimmäinen kolahdus, pamppu oli jo kierroksellaan.

Rapp hypähti pystyyn ja otti nopeat kuviot varjonyrkkeilyä ympäri ahdasta koppiaan. Sitten hän huoahti syvään ja tunnusteli mielentilaansa. Se oli tyyni ja rauhallinen. Hyvä niin. Hän oli huomannut että aamuinen raju treeni teki aina saman vaikutuksen. Se poisti tehokkaasti heräämiseen väistämättä liittyvän vitutuksen, masennuksen ja hermoherkkyyden. Nyt sitä taas jaksoi yli aamun, ja loppupäivä olikin aina helpompaa. Silloin mentiin jo yötä kohti takaisin.

Rapp tiesi että useimmat vankien välienselvittelyt, pahoinpitelyt ja raivokohtaukset tapahtuivat aamun ensimmäisen tunnin aikana. Silloin oli kaikilla pinna äärimmilleen jännitettynä. Ja hän oli päättänyt että millään kahakoinnilla hän ei kusisi nykyistä asemaansa, tätä hommaa johon hän oli pyrkinyt viimeiset kaksi vuotta. Se oli halpa hinta siitä, että nyt hän oli ottanut ensimmäisen askelen

matkalla kohti asettamaansa päämäärää.

Rapp tiesi, että tällä palveluksella hän olisi muurien ulkopuolella tuomionsa kärsineenä viidessä, kuudessa vuodessa. Mutta se aikataulu ei sopinut homman toteuttamiseen. Keväästä lähtien hänellä oli ollut oma aikataulunsa.

Ovien kolina, salpojen ja pulttien kirskuva ääni niiden hangatessa metallia ja kiveä vasten läheni. Aamupamppu oli laskemassa putsarivankeja käytävälle. Muiden ovet pysyisivät vielä puoli tuntia suljettuina.

Rapp oli palvellut kuin enkeli; ei häiriön häiriötä. Hän oli aina kohteliaan mukautuvainen henkilökuntaa kohtaan. Ja lopulta hän oli pari kuukautta sitten päässyt putsariksi. Se välivaihe oli siis saavutettu.

Putsarin homma ei sinänsä ollut herkkua. Työ oli raskasta, eikä muiden vankien öisten jätösten tyhjentämisestä oikein osannut nauttia.

Mutta hommassa oli yksi etu, joka teki siitä tavoitellun. Putsarit saivat liikkua päiväsaikaan suhteellisen vapaasti osastoilla. Se oli jotakin kadehdittavaa niille vangeille, jotka viettivät päivänsä tiukasti kopeissaan tai työpisteissään jaloittelutuokiota ja ruokailua lukuunottamatta. Ja tätä uutta liikkumavaraa Torsten Rapp osasi arvostaa suuresti.

Sitten selli numero 91:n oven lukko kääntyi, pultit kirahtelivat uristaan ja ovi nuljahti auki.

»Hyvää huomenta, Kulmala.»

Pamppu nimeltä Kulmala nyökkäsi vastentahtoisesti katsomatta kohti ja jatkoi seuraavalle ovelle avaimet kupeellaan kilisten. Rapp nousi punkaltaan, astui käytävään ja lähti seuraamaan muutamaa lysähtäneen näköistä raidallista selkää. Mentiin kohti alas keittiön suuntaan vieviä portaita.

Varttituntia myöhemmin putsarit nousivat samat portaat raskaiden kantamustensa kanssa. Oli lämpöastioita, teevettä, korppupusseja, lautaspinoja, mukeja, näkkileipää ja muoviin pakattua einestä.

Nopeasti ja rutiininomaisesti putsarit suorittivat jaon. Jokaisen sellin eteen kivitasolle annosteltiin lautaselle liis-

terimäistä kaurapuuroa, metallimukiin valmiiksi haudutettua teetä, mukin vierelle yksi korppu ja pari näkkileivän palasta, leivän päälle voinappi ja kaksi ohutta lauantaimakkaran siivua. Kun jako oli suoritettu ja kaikki valmiina, lähti pamppu käytävän molemmista päistä liikkeelle ja avasi nopeasti vielä lukittuna olevat ovet.

Ja niin kuin joka aamu, äijät toimivat omalla tavallaan, toistivat tutut kuviot.

Kuisma ei tullut edes ulos kopistaan. Aamiainen saatiin aina kantaa koskemattomana pois hänen koppinsa edestä.

Sotkamolainen teki joka aamu saman tempun ihan piruuttaan. Äijä nosti ensimmäiseksi paskapaljunsa käytävälle, ja imelä haju levisi koko kerrokseen. Sotkamolaisen vatsahermot olivat kroonisesti piloilla, hän söi lääkkeitä ja oli jatkuvasti kuralla.

Nyyströmmi alkoi taas kovalla äänellä valittaa annoksensa pienuutta, söi hotkaisemalla koko lautasellisen höyryävää kaurapuuroa ja vaati kiroillen lisää. Ja taas vastaava pamppu käski putsarin »antaa sille vielä puolikaslautasellisen».

Aamiaisen jaon jälkeen tyhjennettiin sellien paskapaljut isoon sammioon, ja nyt haju käytävällä oli jo melkomoinen. Jätökset olivat muhineet hohkaavissa kopeissa yli pitkän ja hikisen yön. Sätkän filtterit nenässään lähti yksi putsareista lykkimään lemuavaa lastiaan kohti tyhjennystä. Loput aloittelivat tiskin keräämisen sitä mukaa kuin aamiainen edistyi.

Taas yksi päivä oli saatu alkuun Turun Keskusvankilassa kesällä, joka oli jäävä historiaan vuosisadan kuumimpana ja aurinkoisimpana.

Puolta tuntia myöhemmin Torsten Rapp ja neljä muuta putsaria olivat jo keittiöllä valtavien tiskikasojen ääressä. Rapp otti neljä viisi lautasta kerralla ja upotti ne haaleavetiseen, vaahtoavaan sammioon. Sitten muutama pyöräytys harjalla, ja astiat vieressä seisovalle kumaralle äijänköntykselle. Hiltusen kaikki tunsivat nimellä Säppi. Säpin

tehtävä oli huuhtoa astiat ja laittaa ne kuivaustelineisiin.

»Miten etenee?» Rapp kysyi tuskin huuliaan liikauttaen ja otti samalla taas uuden pinon lautasia kouraansa.

»Kohtalaisesti, kohtalaisesti. Kun sais vaan nämä kädet tasaannutettua niin vois viimeistellä.» Säppi nosti punertavat, ohuet, suonikkaat sormensa sammiosta, ja syrjäsilmällä Rapp pystyi näkemään niiden haavanlehtimäisen vapinan.

»Krapula vai?»

»Ei kyllä tää on vanhaa perua.»

»Sä haluut taas lisää vai?»

»Kyllä se helpottais homman valmiiks tulemista . . .

Rapp oli hetken hiljaa. Raivo nousi hänen sisällään. Tuo vanha haiseva raunio oli viivytellyt jo aivan tarpeeksi. Se teki sen tahallaan ja kusetti häneltä koko ajan lisää. Se saasta tiesi olevansa tällä hetkellä vangeista ainut, jolla oli taito hyppysissään. »Hyvä on. Paljonko?» Rapp nielaisi hitaasti ja sai äänensä rauhoittumaan.

»Saakko järjestyyn koko purkin D:tä. Kyllä mä sillä sitte jo selviin. Lupaan sulle ens viikon alussa.»

»Saat sen iltapalaa jaettaessa. Mutta muista yksi juttu!» Rapp työnsi kätensä huuhtelualtaaseen ja etsi vanhan miehen hauraat sormet omaan jäntevään nyrkkiinsä. Hän otti tiukan puristusotteen veden alla ja pusersi kerran nopeasti niin, että oli tuntevinaan nivelten natisevan. Säpin suu aukeni äänettömään voihkaisuun.

»Muistakin tämä yksi juttu! Seuraavan viivytyksen lasken ohariksi. Ja sä tiedät mitä se meinaa.»

»Saat kuule heti maanantaina. Lupaan.» Säppi sopotti hädissään ja keskittyi niskat kyyryssä huuhtelemaan lautasta, jonka reunaa kiersi paksu kellertävä rasvareunus vielä Rappin pesun jälkeen.

Rapp antoi astioiden kulkea käsiensä kautta kiinnittämättä hommaansa sen suurempaa huomiota. Hän suoritti eräitä laskelmia mielessään.

Hänellä oli jemmassa vielä neljä purkkia Diapamia ja irtokappaleina muita pillereitä. Saattoi olla että se ei vielä riittänyt kaikkeen mitä hänen piti ostaa ja järjestellä.

Mutta toisaalta hän ei olisi halunnut enää asioida Kivitalon kanssa. Hän ei luottanut siihen tyyppiin.

Rapp ei itse käyttänyt lääkkeitä. Hän halveksi niiden koukkuun joutuneita raunioita. Mutta hän oli lähtenyt pilleribisnekseen mukaan siksi, että ne olivat käypää valuuttaa näillä hämärillä käytävillä ja näissä ahtaissa kopeissa. Ne antoivat valtaa, keinoja ja mahdollisuuksia aivan samalla tavalla kuin voimapaperi ja luottokortit tuolla muurien ulkopuolella. Mutta siinäkin hommassa oli oltava saatanan varovainen. Sinä päivänä kun putsari kärähti purkillinen Diapamia taskussaan oli joka-aamuinen paskankärräys ohi, ja taas olisi edessä istuminen kopissa kahden pultin ja lukon takana.

Ja siihen tilanteeseen Torsten Rapp ei aikonut enää koskaan palata.

Viimeiset lautaset solahtivat jo viileäksi käyneeseen pesuveteen, ja parilla harjanpyöräytyksellä Rapp katsoi ne puhdistetuiksi.

Säppi otti viimeisen parin vapiseviin sormiinsa, huljutteli ne huolellisesti ja asetti sitten kuivaustelineeseen varovasti kuin ne olisivat olleet kallisarvoisinta porsliinia.

»Mää odotan sitte iltapalan jälkeen. Olo on nääs niin vaikee, että en pysty mihkään ilman niitä.» Vanha mies ei uskaltanut edes katsoa silmiin.

Rapp ei sanonut mitään vaan alkoi kuivata isoja kouriaan ja voimakkaita käsivarsiaan vedestä ja pesuaineen vaahdosta.

Vasemman käden käsivarressa, heti ranteen yläpuolella, paljastui vaahdon alta kapea sinisenmusta luikura, karkeasti ja hätäisen tuntuisesti tatuoitu käärme. Rapp antoi oikean käden peukalon kulkea sen yli kuin tunnustellen. Se oli hänen ainoa tatuointinsa. Hän oli antanut tehdä sen ensimmäisenä vankilakuukautenaan.

Se oli erään petoksen pysyvä merkki. Jotta hän ei ikinä unohtaisi.

»Mitä saatanaa sä siinä varmistelet», Rapp sihautti Säpille.» Kyllä mä pidän aina minkä mä lupaan.»

2

Jussi Vares kilisti arpakuutioita pitkään kupissaan. Tämä oli ratkaiseva heitto. Vielä oli pieni mahdollisuus. Kolmoset olisi saatava. Isot sellaiset. Hän heilautti vielä viimeisen kerran rannettaan korkealla olkapään yläpuolella ja antoi kuutioiden kilistä rasiaan, joka oli asetettu suuresta petäjänrungosta halkaistulle pöydälle.

»Vesiperä.»

»Herra antoi, herra otti. Nyt se otti sinulta ison tuopin hinnan. Mulla tyhjenikin juuri sopivasti.» Yatzyn kirjanpitoa pitänyt Pastori laski kynän pöydälle ja kumosi lasituopistaan viimeiset tipat leveään suuhunsa.

Ähkäisten Vares nousi penkiltä ja otti kaksi tuoppia kouraansa. Hän tunki tiskille ohi tikkakilpailujen palkintokaapin ja Kultaisen Tuopin Ritarikunnan sinetillä vahvistettujen ritarikirjojen. Pian hän palasi jo pöytään mukanaan kaksi kuohuavaa. Pastori ehdotti vielä revanssia, mutta Vares kieltäytyi ja ilmoitti uskovansa että hänellä olisi tänään ehkä enemmän onnea rakkaudessa kuin pelissä. Jos siinäkään.

Oli keskiviikon alkuilta, ja miehet istuivat Turun Uudenmaankadulla sijaitsevassa perinteikkäässä keskiolutpaikassa nimeltä Hassen Pubi. Vares oli siirtynyt paikan asiakkaaksi, kun E-liike suuressa viisaudessaan oli päättä-

nyt muuttaa ikimuistoisen Hämeenportin pizzeriaksi, jonka kaltaisia kaupungissa oli ennestään joka toisessa korttelissa.

Vares oli osallistunut mieli herkkänä Portin hautajaisiin. Asiakkaat olivat juoneet aamuyöhön saakka viinavaraston loppuun, ja jokainen oli saanut viedä mukanaan vaalenevaan kesäaamuun sen viimeisen tuopin tai lasin, jota oli kädessään pitänyt.

Hassen Pub oli ollut luonnollinen valinta Jussi Vareksen uudeksi kantapaikaksi. Se sijaitsi lähellä eikä siellä tarvinnut katsoa niin tarkasti mihin tuoppinsa laski. Paikassa harrastettiin monenlaisia pelejä: darts, biljardi, backgammon, yatzy, shakki, vaikka mitä. Pubin kirjoittamattomissa säännöissä kiellettiin ainoastaan kaksi urheilulajia: venäläinen ruletti ja hevospoolo. Vares heitti joskus harvoin tikkaa, mutta pelasi ahkerasti noppaa.

Pöydässä häntä vastapäätä istuva mies oli uusia tuttavuuksia. Hassen ja noppapelin myötä tulleita. Pastoriksi kutsuttu kaveri oli Varesta noin viisi vuotta vanhempi – siis puolessa välissä neljääkymmentä. Lämpimästä säästä huolimatta hän oli pukeutunut kurkun peittävään vaaleaan poolopaitaan. Se olisi tehnyt hänet kieltämättä hieman kirkollisen näköiseksi, elleivät punertavat silmät, suupielessä jatkuvasti käryävä Camel ja hyvää vauhtia tyhjenevät olutkolpakot olisi viitanneet maallisempiin harrastuksiin.

Johannes Alanen oli koulut käynyt piispan vihkimä pappi, mutta hän oli parissa vuodessa onnistunut juomaan virkansa. Tuomiokapituli oli päättänyt riistää häneltä liperit, kun Alanen oli vielä parin vakavan varoituksen jälkeen eräänä sunnuntaina kiivennyt melkomoisessa tuiskeessa saarnastuoliin ja haukkunut kirkossa olleet viisi kuusi leskimuoria lihanhimossa kieriskeleviksi syntisäkeiksi ja huorintekijöiksi. Erottamiskirjan hän oli saanut sairasvuoteelleen, sillä tullessan alas saarnastuolista pappi oli liukastunut ja katkaissut solisluunsa.

Nykyään Pastori elätti itsensä pitämällä Sirkkalanka-

dulla nuhjuisen puoleista antikvariaattia, josta sai vanhoja kirjoja,.kuluneita säriseviä levyjä ja tuhmia lehtiä. Tiskin alta sai vieläkin tuhmempia videokasetteja.

Jussi Vares tunsi Pastorin sukulaissielukseen. Tälläkin oli ollut mahdollisuus turvalliseen ja arvostettuun akateemiseen uraan. Olipa Alanen, toisin kuin Vares, saanut opintonsa valmiiksikin. Vares oli ollut Turun Yliopiston oikeustieteellisen kirjoissa yli viisi vuotta ilman sanottavampaa opintomenestystä. Hauska opiskelijaelämä oli vienyt merikarvialaisen maalaispojan mennessään sellaista vauhtia, etteivät siinä olleet kantapäät ehtineet katuun koskea.

Jos Alanen oli joutunut melko kauas alkuperäiseltä uraltaan, oli Vareksella sentään jonkinasteinen tuntuma omaan alaansa. Hän elätti itsensä laatimalla Lakiasiaintoimisto Jussi Vareksen nimissä erityyppisiä asiapapereita. Avioehtosopimuksia, kauppakirjoja, testamentteja eli kaikkea sitä mahdollista A-nelosta, jota yhteiskunnan rattaissa kamppailevat pienet ihmiset tarvitsevat saadakseen asiansa lain ja säännösten edellyttämään järjestykseen. Tämän lisäksi hänen keltaisten sivujen ilmoituksessaan kerrottiin, että toimiston tehtäväkenttään kuuluivat myös luottamukselliset tutkimukset. Nykyään ne muodostivat jo suurimman osan Vareksen viikoittaisista työtehtävistä.

»Mites hommat? Onko piisannut töitä?» Pastori kysyi ja tumppasi savukkeen.

»Kiitos kysymästä. Ihan mukavasti. Tällainen hellekesä saa hormonit pyörimään, ja silloin tarvitaankin jo luottamuksellisia tutkimuksia.» Vares kokoili arpakuutioita pussiin.

»Sitäkö se sun etsivänhommas pääasiassa on?»

»Kahdeksankymmentäprosenttisesti. Ainakin tällä hetkellä.»

»Kyllä sellainen kyttääminen varmaan käy työstä.»

»Ei epäilystä. Ja aina ei ole herkkua antaa raporttia sitten kun homma on selvinnyt. Minä olen aika usein nähnyt raavaillakin miehillä vedet silmissä.»

Vares vilkaisi Pastorin olkapään yli. Narikan suunnasta laskeutui Pubin tupakansavun keskelle iäkäs laiha nainen punaisessa tuulitakissa. Naisella oli toljottava katse, ja hymy läheni irvistystä. Hän aloitti Vareksen ja Pastorin pöydästä. Ensin hän puristi lintumaisella kädellään Alasen olkapäätä ja sanoi oudolla nuotilla:

»Siunausta sinulle Jumalan oma.»

Seuraavaksi oli Vareksen vuoro, taas kädellä kiinni ja sama litania. Sitten nainen kulki läpi pubin ja toisti rituaalin kaikille. Kävipä hän baaritiskilläkin ja tarrasi kaljanlaskijaa kädestä, samoin ulosmennessään portsaria.

»Nyt kai ymmärrät, miksi mä en kestänyt niitä hommia selvin päin», Pastori sanoi.» Uskonnollisissa kuvioissa puolet porukasta on tuollaisia onnellisia kusetettavia, ja kai arvaat mitä ne toiset sitten on.»

»Sama jako kuin muutoinkin yhteiskunnassa», Vares myönsi.

Miehet maistelivat taas tuopeistaan ja seurasivat viereisellä taululla käytävää tiukkaa kisaa 501:ssä.

»Töiden puolesta menee kyllä mukavasti, mutta muita harmeja tässä hieman on kertynyt», Vares jatkoi hetkisen kuluttua.

»Anna kuulua. Naiset taas kusettaneet vai?»

Sen Vares kiisti tiukasti. Sen sijaan hän kertoi asunto-ongelmistaan. Hänen yhdistetyn asuntonsa ja toimistonsa, eli Kurjenkaivonkentällä sijaitsevan vuokrakaksion omistanut leskirouva oli kuollut alkukesästä ja nyt perikunta oli myynyt kämpän. Kuukauden verran Vares oli aktiivisesti hakenut uutta ja lopulta onni oli käynytkin myötä. Sopiva oli löytynyt vain muutaman korttelin päästä Kellonsoittajankadulta. Muutettava olisi viimeistään viikon sisällä.

»Asiathan ovat sitten kunnossa. Taas katto pään päällä», Pastori totesi.

»On siinä vielä monenlaista järjestelemistä. Et usko miten monta lippua ja lappua sitä joutuu täyttämään vaikka muuttaisi vain naapuriportaaseen. Ja sitten vielä se

muuttoauton järjestäminen, kamojen raijaaminen ja kaikki.»

»Mitä turhia muuttoautoja. Aina sitä löytyy joku kaveri apuun.»

»Ei mulle ainakaan ole heti tullut mieleen ketään.»

»Täälläkin on heti yksi. Kyllähän sä Moilasen tunnet. Hei Moilanen poikkeepa täällä!»

Joskus asiat sujuvat. Muutto sovittiin lauantaiksi. Pastori oli ajoissa Vareksen oven takana. Sisään päästyään hän kiersi nopeasti molemmat huoneet ja tarkasti kuluneet tapetit, korkkimattolattiat ja vanhanaikaisen keittiön.

»Ei tätä varmaan kauheasti ikävä tule?» Pastori totesi suorasukaisesti.

»Ei liiemmin», Vares katseli ympärilleen niskaa raapien.

Pastori tutkaili nopeasti Jussin tavarat, joista suurin osa oli pakattu aivan asiallisesti pahvilaatikoihin. Hän totesi kunnon pakkaamisen nopeuttavan muuttoa ainakin puolella. Kirjalaatikot kiinnostivat häntä eniten. Hän istuutui lattialle ja alkoi käydä yhtä laatikollista lävitse.

»Suomen Laki yks ja kaks, asiakirjaopas, Irtaimen kauppa, Rikos- ja prosessioikeus . . . eikö sinulla ole oikeita kirjoja?»

»Siinä viereisessä laatikossa.»

»Peltosen Salomo ja Ursula, Meren Kootut, Sariolaa, hmm . . . Chandleria, Waltaria, Millerin Kravun kääntöpiiri, muitakin eroottisia näyttää löytyvän . . . jaa, ruotsin- ja englanninkielisiä pokkareita . . . ei tämä nyt niin toivoton ole.» Pastori puhui pikemminkin itselleen.

»Verrattuna mihin.»

»Esimerkiksi yhden Hyttisen kirjahyllyyn. Taistolla on siellä jumalattomasti kaikenkarvaista krääsää, mutta vaan yksi kirja.»

»Anna minun arvata mikä se on.»

»Et arvaa kumminkaan. Seitsemänkymmentä vuotta suomalaista painia.»

»En olisi arvannut.»

»Sinun täytyy pistäytyä joskus mun liikkeessä. Siellä on melkomoinen valikoima ihan hyvää kirjallisuutta. Esimerkiksi Charles Bukowski sulta näyttää puuttuvan tyystin. Ja sinä olet juuri sellainen tyyppi, joka varmasti osaisi arvostaa Henry Chinaskia. Poikkea todella joskus.»

»Varmasti. Minulla tosin tuo lukeminen keskittyy enemmän syksyyn ja talveen. Missähän muuten se Moilanen viipyy?»

»Kyllä se yleensä on hyvin täsmällinen. Sillä on sellainen työ.» Pastori pakkasi kirjojaan takaisin pahvilaatikkoon katsomatta Vareksen suuntaan.

Samassa avoimesta ikkunasta kuului miten auto kaartoi pihan soralle.

»Ehkä se on jo Moilanen», Vares riensi ikkunaan. »Ei helvetti. Sieltä kaartoi pihaan ruumisauto. Kukahan on kuollut?»

»Se on se Moilanen.»

»Tä!»

»Moilanen on Perttalan autokuskeja. Se tulee luultavasti suoraan ajosta. Yleensä sillä on keikka puolenpäivän tienoissa kirkonmenojen aikaan.»

»Niin tietysti», Vares kääntyi hieman hitaasti ikkunassa. Moilanen nousi ruumisautosta kuskin paikalta tumma puku päällä.

Muutto lähti rivakasti käyntiin.

Vares muutti sisäpihalla olevaan isoon kerrostaloon. Koska muuttokuormien arviointi on varsinkin tiettyyn ikään päässeiden naisihmisten mieliharrastus, teki harvinaislaatuinen muuttoauto operaatiosta Viikon Tapauksen taloyhtiössä.

Ikkunoissa näkyi harmaita kuontaloita, silmälaseja ja papiljotteja. Muutamassa ylemmän kerroksen keittiön ikkunassa Vares oli havaitsevinaan jopa kiikarin. Suorasukaisimmat tulivat reilusti nojailemaan parvekkeen reunalle.

Naama peruslukemilla ja hampaansa yhteen purren Vares kantoi laatikkoa ja nyssäkkää, tuolia ja pöytää aivan

kuin yleisöä ei olisi ollut olemassakaan. Pastori sen sijaan tuntui virnistelevän itsekseen vähän väliä kuin olisi nauttinut tilanteesta.

Viidellä kuormalla melkein kaikki tavarat oli saatu uuteen osoitteeseen. Kuudenteen kertaan jäi vain hieman keittiötarvikkeita, puhelin ja muutama laatikollinen vaatteita.

He olivat hakemassa tätä vihonviimeistä lastia. Oli vain sattuma, ettei Vares ollut vielä ehtinyt irrottaa puhelinta koskettimesta. Hän tutki juuri keittiön kaappeja kun puhelin pirahti soimaan.

Kohtelias, sivistyneen ja varman tuntuinen miesääni kysyi yksityisetsivä Varesta. Tämä kertoi olevansa puhelimessa.

Mies halusi tavata Vareksen mahdollisimman pian. Kyse oli luottamuksellisesta työasiasta. Vares kertoi, että parasta aikaa olivat muuttohommat käynnissä mutta ensi viikon alku sopisi hänelle erinomaisesti. Mies kertoi olevansa silloin paljon matkoilla. Lopulta he päätyivät sunnuntaihin. Vares antoi uuden asuntonsa osoitteen, ja tapaaminen sovittiin kello kolmeksi iltapäivällä.

Puhelu lopetettiin molemminpuolisiin näkemisiin, ja Jussi veti johdon seinästä. Paitahihasilleen riisunut Moilanen ja voimakkaasti hikoileva Pastori kantoivat jo viimeisiä laatikoita ulos.

Vares otti puhelimen toiseen kainaloonsa ja pari kenkälaatikkoa toiseen. Hän seurasi miesten perässä, sulki oven takanaan ja tiputti avaimet postiluukusta. Hyvästi vanha pesä. Huolimatta yli kolmesta vuodesta tässä talossa hän ei voinut sanoa tuntevansa suurempaa nostalgiaa. Moilanen kuului jo starttaavan ruumisautoaan alhaalla pihassa. Vares astui hissiin ja painoi pohjakerrokseen.

Pitkän mustan auton kaartaessa Kellonsoittajankadun pihaan viimeisen kerran, Vares saattoi laskea ikkunoissa enää hieman toistakymmentä päätä. Sillä tavalla sitä parhaatkin teatterikappaleet menettävät tehonsa jatkuvina uusintoina.

Viimeiset nyytit kannettiin sisään kolmannen kerroksen asuntoon. Se muistutti nyt elävästi muuttoon valmistautuvaa mustalaisleiriä.

»Herrat ovat hyvät ja etsivät jostakin istuinpaikat. Nyt maistuu varmaan virvoke?» Vares hieroi käsiään yhteen.

»Minulle vain yksi olut kiitos», sanoi Moilanen.» Pitää saada vielä auto talliin tänään.»

»Sinä palaat sitten asiaan Hassessa uudemman kerran.»

»Enköhän.»

Vares oli käynyt jo aikaisin aamulla laittamassa jääkaapin johdon seinään. Kaapista löytyi jaloviinaa, vodkaa, olutta, virvokkeita ja jäitä. Talkooperinteeseen kuuluu, että juotavaa pitää olla riittävästi.

Moilanen joi nopeasti janoonsa pullon kylmää olutta, heitti sitten takin hartioilleen ja häipyi. Jussi muisti vielä kiittää arvokkaasta kyydistä.

Pastori pyöritteli jo pelkkiä jäitä pitkässä lasissaan. Isäntä riensi täyttöhommiin. Sitten molemmat alkoivat kierrellä ympäri huoneistoa drinkit kädessään.

Tämä kaksio oli huomattavasti isokokoisempi ja parempikuntoisempi kuin edellinen Kurjenkaivonkentällä. Erityisen tyytyväinen Jussi oli olo- ja makuuhuoneen ikkunoista avautuvaan näkymään. Suoraan alapuolella oli tuuheita, vihreitä lehtipuita kasvava alaspäin viettävä kallionrinne, melkein kuin pieni puisto. Linnut lauloivat lehvistössä täyttä kurkkua. Tässä vaiheessa asunnonvaihto ei tuntunut enää ollenkaan hullummalta hommalta.

»Katsopas täältä!» huikkasi Pastori keittiöstä. »Tuomiokirkon tornihan se siellä seisoo. Näyttää olevan melkein kivenheiton päässä. Tällaista näkymää turkulaiset arvostavat.»

»Ei todellakaan valittamista. Kunhan saisi nyt vielä paikat järjestykseen.»

»Tiedätkö mitä. Muinainen Turku on levittäytynyt tuolta kirkolta aivan näiden kallioiden juurelle saakka. Tämä taloyhtiö näet on rakennettu Kerttulinkallioille», Pastori intoutui esitelmöimään.

»Vai niin.» Vares ei ollut kauhean kiinnostunut historiasta.

»Tuolla oikealla kädellä, jossakin Vähä-Hämeenkadun tienoilla on ollut jorpakko nimeltä Mätäjärvi. Näillä kallioilla sen takana on ollut oma tärkeä tehtävänsä silloin satoja vuosia sitten. Tiedätkö mikä?»

»En.»

»Tämä on ollut Turun hirttopaikka. Juuri näillä sijoilla ovat ruumiit saaneet heilua köydenjatkona, kunnes korpit ovat kalunneet luurangot puhtaiksi.»

»Kippis sille», Vares joi yhdellä siemauksella lasinsa tyhjäksi.

Onneksi Pastori ei halunnut enää loistaa lisää historiantiedoillaan. Hän joi vielä pari lasillista talon onneksi ja päätti sitten jättää muuttajan järjestelemään tavaroitaan.

»Siunausta uuteen tupaan . . . niin ja sitä armoa», muisti mies vielä riekkua oviaukolla. Vares kiitteli kovasti ja toivotti käymään sitten kun huoneisto näyttäisi hieman toisenlaiselta.

Oven kolahdettua virkaheiton papin takana Vares istahti ensimmäiselle laatikolle ja katseli ympärilleen.

Oli tämäkin alku uudelle kodille. Kamat muutettiin ruumisautolla, muuttomiehenä oli pappi ja äkkiä sitä saikin kuulla muuttaneensa historialliselle hirttokalliolle.

Positiivinen enne oli vain se että heti huomenna tulisi uuden toimiston ensimmäinen asiakas.

3

KAKOLA: vanki 283/86

Rapp oli kiivennyt metallisänkynsä päädylle niin, että pääsi kurkottautumaan paksujen ruosteenpunertavien kaltereiden peittämään ikkunaansa. Täältä Kakolan päärakennuksen kolmannesta kerroksesta, aivan korkean Kakolanmäen huipulta avautui huikaisevan hieno näkymä yli kesäisen kaupungin, tyynesti virtaavan joen ja sillä edestakaisin seilaavien lukuisten huvialusten. Niiden kansilla ja joen vastarannalla, Suomen Joutsenen puolella, saattoi erottaa auringossa makailevia tai kiireettömästi astelevia, heleisiin kesäväreihin pukeutuneita hahmoja. Jotkut yksinään, jotkut käsikädessä, jotkut suurempina seurueina. Mutta kaikilla heillä oli suunnitelmia, menoja ja askareita tänään ja huomenna ja siitä eteenpäin. Ja täydellinen vapaus toteuttaa mielihalunsa.

Rapp puristi nyrkkinsä ristikoiden ympärille niin voimakkaasti, että suonet pullistuivat hänen lihaksikkaissa käsivarsissaan kuin kaksitahtimoottorin bensaletkut. Tämä ikkunasta avautuva kesäinen näkymä oli hänelle kidutusta, suolaa haavoihin. Mutta hän katseli sitä säännöllisesti ja kärsi tuskansa, sillä hän sai tästä lisää päättäväisyyttä. Oli olemassa vain yksi tie. Enää hän ei odottaisi.

Torsten Rapp tiesi olevansa vanki tuolla ulkonakin niin kauan kunnes eräs asia olisi hoidettu pois päiväjärjestyk-

sestä. Vasta sen jälkeen hänellä oli mahdollisuus valita tekemisensä ja tekemättä jättämisensä.

Tänä kesänä eräät liian pitkään jatkuneet juhlat saisivat ansaitsemansa lopun.

Rapp tuijotti alas joelle ja yli kuumuudesta hohkavan kaupungin niin kauan, että kirkas auringonvalo alkoi ärsyttää hänen silmiään. Sitten hän hyppäsi takaisin alas, käveli muutaman kerran nopeasti yli sellin lattian ja heittäytyi selälleen punkalleen.

Hän avasi raitahousujensa sepaluksen, kaivoi vehkeen esiin ja alkoi liikuttaa oikeaa kättään tuijottaen rävähtämättömillä silmillä katosta roikkuvaa hämähäkinverkkoa. Peto imi parasta aikaa mehuja surkeasti räpistelevästä kärpäsraukasta.

Hän ajatteli kiinteästi yhtä tiettyä henkilöä, yhtä ainutta asiaa kuten aina tällä hetkellä. Hän ei tuntenut himoa eikä halua vaan puhdasta kylmää vihaa. Hän ei räpäyttänyt silmiään kertaakaan vaan tuijotti lasimaisesti yhteen kohteeseen ja antoi oikean käden nyrkkinsä liikkua mekaanisesti. Ja vähitellen hän lisäsi puristusta niin että lopulta se tuotti hänelle melkein kipua.

Lopulta, Rappin mielestä aivan liian pitkän ajan kuluttua, se alkoi lähestyä. Hän kierähti punkalta jaloilleen, asteli kolme askelta makkipaljulle, köyristi niskansa, ähkäisi matalasti ja antoi mennä.

Sulkiessaan sepalusta Rapp mietti taas kerran, että siinä sinulle vielä yhdet. Toivottavasti olet tyytyväinen.

Iltapäivällä Rapp meni punttisalille

Tämän harrastuksen hän oli aloittanut vasta vankilassa, ja vajaassa kahdessa vuodessa oli pitkästä hontelosta miehestä kehittynyt harteikas lihaskimppu. Sillä Rapp oli ottanut tämänkin homman samalla tavalla kuin kaiken mihin ryhtyi. Tosissaan ja päättäväisesti.

Voimanosto palveli kahta eri päämäärää. Toisaalta se antoi hänelle suorituskykyä silloin kun lähdön hetki koittaisi – ja silloin kun olisi tilien tasoittamisen aika.

Toisaalta ankara harjoitus auttoi häntä myös samalla tavalla kuin joka-aamuinen punnerrus tai joka toinen tai kolmas päivä suoritettu käteenveto. Se auttoi häntä pitämän herkät ja ärsytysalttiit hermonsa kurissa ja tulemaan toimeen kusipäisten pamppujen ja oikeastaan vieläkin paskamaisempien kundien kanssa. Kovan treenin jälkeen pystyi ottamaan hymyillen vastaan vaikka minkälaisen loukkauksen tai nöyryytyksen.

Punttisalilla oli kova treeni ja ähellys menossa kuten aina harjoitustunnilla. Monelle vangille oli päivän kohokohta päästä tunniksi tappelemaan rautalevyjen ja hikisten tankojen kanssa. Ja aina kun sai muutaman kilon enemmän suorille käsille tunsi todella saavuttaneensa jotakin – saaneensa jotakin konkreettista aikaan.

Salilla ei ollut mitään hienoja teknisiä vempeleitä, vain viisi punnerruspenkkiä telineineen rinnakkain ja takaseinällä rykelmä irtaimia pikkupainoja käsiharjoittelua varten. Sali oli tunkkainen ja kuuma, ilmanvaihto toimi tuskin nimeksi. Täällä haisi hiki ja paska.

Rapp löysi vapaan penkin aivan oikealta sivustalta. Hän kävi selälleen, etsi otteen tangosta jossa näytti olevan sopivasti viisikymmentä kiloa ja alkoi tehdä nopeaa, lämmittelynomaista sarjaa. Samalla hänen silmänsä tekivät nopean tarkastuksen. Aina kannatti katsoa minkälaista porukkaa oli paikalla ja mitä mahdollisesti oli odotettavissa.

Suurin osa treenaajista oli tavallisia pikkunilkkejä. Jokaisen äijän hikisestä, paljaasta yläkropasta näki, että salilla oli käyty ahkerasti ja antaumuksella. Kukaan ei keskustellut tai vilkuillut muita. Ainoat äänet olivat tankojen kolahdukset ja jatkuva ähinä, huohotus ja satunnainen valittava kirosana silloin kun uusi ennätyspaino ei suostunutkaan nousemaan suorille käsille.

Varsinaisia kunkkuja paikalla ei ollut muita kuin kaksi. Kivitalo treenasi takaosassa käsipainoilla hauistaan, ja vaikka hän ei ollut tervehtinytkään Rappia tämän tullessa sisään oli miesten välillä luotu molemminpuolinen silmäys. Kivi-

talo oli Kakolan merkittävin huumetukkuri, ja Rapp joutui asioimaan miehen kanssa aina silloin tällöin. Mutta vaistomaisesti hän ei luottanut tähän pennin vertaa.

Toinen kunkku, Kurjenlahti, väänsi rautaa aivan viereisellä penkillä. Mies oli kotoisin jostakin Keski-Pohjanmaalta, ja hän oli sitä pohjalaisrotua, joka on tummaa kuin yö. Lisäksi miehen 190-senttinen vartalo oli vielä kauttaaltaan paksun käkkärän, mustan karvan peitossa. Se alkoi niskasta paksuna harjaksena ja ulottui yli rinnan ja käsivarsien aina ranteisiin ja kämmenselkiin saakka. Kurjenlahti oli melko raskaassa kunnossa, mutta vetelämmän lihakerroksen alla saattoi nähdä aavistuksen todella rautaisista jänteistä. Hän nosti kovia painoja, hitaana sarjana, puhisten kuin höyryveturi. Joka työnnöllä miehen karvoituksen peittämälle iholle nousi uusi kerros hikeä, joka haisi niin pistävältä että Rappia melkein etoi.

Kurjenlahti oli eräs kovimmista näiden muurien sisällä. Vuosi takaperin hän oli kerran kokeillut Rappiakin, mutta tämä oli kaivanut mitään sanomatta haarukan esiin ja ottanut asennon, joka ei antanut aihetta epäillä sitä mitä tuleman piti. Oli syntynyt jonkinlainen vastahakoinen kunnioitus. Nykyään Kurjenlahti sen enempää kuin kukaan muukaan kunkku ei yrittänyt kunkkuilla Torsten Rappille. Heidän ei tarvinnut, sillä näiden muurien sisältä löytyi tarkoitukseen aivan riittävästi pienempiä, heikkoluonteisempia, kaikin puolin kevyempiä miehiä.

Kurjenlahti teki painoillaan vielä kolme hidasta punnerrusta ja laski ne sitten telineisiin. Mies jäi makaamaan penkille valtavana huohottavana massana kuin karille noussut urosmursu. Sitten hän heilautti kutsuvasti lapion kokoista oikeaa kättään.

Samantien nousi nurkassa olevalta muovituolilta nuori, laiha poikanen, joka oli istunut siellä painoihin koskematta. Liian iso vanginpuku retkotti hänen yllään kuin muodoton säkki. Kun hän asteli telineiden lomassa kohti Kurjenlahden penkkiä hänen hailakka sininen katseensa kiersi miehestä mieheen kuin koko ajan peläten. Vaunonen näytti vaaleassa takkuisessa tukassaan ja säikkyine ilmeineen rippikoululeiriläiseltä, joka oli saatu kiinni tupakanpoltosta. Hän oli 21-vuotias ja istui kymmenen vuoden kakkua kioskinpitäjän ryöstömurhasta. Hän oli pistänyt armoa anelevaa vanhaa naista 15 kertaa ja saanut saalikseen 140 markkaa sekä kolikot. Nyt hän oli Kurjenlahden oma poju.

»Pistä kakskymmentä molempiin», Kurjenlahti sanoi. Vaunonen nyökkäsi palvelualttiina ja taiteili neljä kymmenen kilon painoa tangon päihin. »Se on uus enkkapaino», Kurjenlahti totesi itsekseen mutta niin että se kuultaisiin myös muualla salissa.

Mies sylkäisi molempiin kouriinsa ja etsi sitten syvään ja hitaasti hengittäen otetta tangolta.

»Rapp, et viittis varmistaa.» Kurjenlahden äänessä ei ollut hyppyyttämistä. Se oli sävyltään kohtelias pyyntö. Siksi Rapp nousikin penkiltään ja asettui kourat valmiina telineen taakse.

Kurjenlahti puhalsi vielä kolme kertaa voimakkaasti. Sitten saattoi nähdä, miten lihakset muljahtivat näkyviin ja erottuivat rasvakerroksen alta. Ohimosuonet pullistuivat, silmänvalkuaiset pyörähtivät puoliksi näkyviin. Ja rauta nousi. Hitaasti, valtavalla ähinällä koko lasti kohosi suorille käsille. Kurjenlahti piti sen siellä melkein viisi sekuntia ja Rapp avusti hieman vain takaisin telineelle laskettaessa.

»Hyvin nousi. Ja nousee sitä vielä enemmänkin. Mutta antaa olla nyt tältä päivältä», miehenjärkäle puhisi tyytyväisenä.

»Olihan sitä siinä», Rapp myönteli asettuessaan takaisin penkilleen. Kurjenlahti kierähti istumaan penkkinsä reunalle ja alkoi kuivata karvapehkoaan Vaunosen kuuliaisesti ojentamaan pyyhkeeseen. Hieroessaan sillä härkämäistä niskaansa hän totesi Rappille puuskutuksensa lomassa:

»Sitä on sitte taas yksi putsarinpaikkakin.»

»Kenen?» Rapp räki kämmeniinsä ja etsi otetta.

»Säpin . . .»

»Mitä helvettiä!» Puuskahdus karkasi Rappilta vaistomaisesti.

»Äijä oli keitellyt kiljua aikansa kuluksi. Tuoremehukanttiinista muutama litra ja pimeetä hiivaa sekaan. Oli kusipää kääntänyt siivousvarastosta paskapaljun ja siinä se sitä laittoi. Tänä aamuna kun osastopamppu oli tullut avaamaan kopin ovea se oli hypännyt silmille. Kiljua ja lääkkeitä sekaisin. Äijä istuu nyt rundissa ja krapula on varmaan ihan kohtalainen.»

Rapp oli nyt eri osastolla kuin Säppi, ja tänään heidän putsausvuoronsa eivät olleet sattuneet päällekkäin. Uutinen tuli kuin salama kirkkaalta taivaalta. Hammasta purren Rapp yritti hillitä tunteidensa näkymisen päällepäin. Mutta voi helvetti sitä kusipäätä nilviäistä! Ja juuri huomenna kun sen piti toimittaa hänelle tilaus.

Raivon vallassa, hampaat kirskuen Rapp työnsi kymmenen punnerruksen sarjan ja melkein heitti painot telineisiin. Tämä uusi käänne näytti murentavan kaikki hänen suunnitelmansa. Mutta ei tulisi Säppikään pääsemään paskastaan helpolla. Ei ketään rundin turvassa pidetty ikiaikoja.

»Kuule, Vaunonen toimii putsarina rundikerroksessa.» Rapp puhui Kurjenlahdelle vaikka grillimurhaaja seisoi aivan hänen vieressään.

»Jep. Entä sitten?»

»Mä vaan ajattelin, että jos se vois järjestää yhden jutun?»

»Jos se ei vaan oo kovin kummonen», Kurjenlahti katsoi Rappia epäluuloisesti. »Mä en rupee laittaan Karia mihinkään ikävään välikäteen.»

»Ei se oo mikään paha. Sen verran vaan, että kun Vaunonen vie sille päivällisen, niin sen haarukan ei tartte olla kovin hyvin pesty. Siihen on voinu jäädä vaikka hiukan ketsuppia. Ja samalla se vois sanoa Säpille terveisiä multa.»

»Kyllä se järjestyy. Mitä sä Säpistä?»

»Kaveri teki yhden ikävän oharintapaisen mulle. Saa

tiirata sitä haarukkaa ja miettiä mitä rundin jälkeen.»

»Kyllä Kari hoitaa.»

Kurjenlahti nousi raskaasti penkiltä ja lähti tallustelemaan kohti ovea. Vaunonen asteli metrin päässä melkein tuntumassa ja kantoi pyyhettä kuin kehäavustaja uuden raskaansarjan mestarin viittaa.

Mieli pettymyksestä turtana Rapp lisäsi painoja ja alkoi punnertaa vihan voimalla.

4

Ovikello soi täsmällisesti kello kolme, ei minuuttiakaan ennen tai jälkeen vaan prikulleen.

Vares oli ehtinyt asetella huonekalunsa joten kuten paikoilleen ja siivota laatikot lattioilta, mutta paljon oli vielä tekemättä: ikkunoissa ei ollut verhoja, taulut ja julisteet olivat ripustamatta ja vasta tunti takaperin hän oli ruuvannut ulko-oveen metallikyltin:

LAKIASIAINTOIMISTO: JUSSI VARES
LUOTTAMUKSELLISIA TUTKIMUKSIA

Vares vilkaisi nopeasti ympärilleen ja totesi, että huoneisto ei vielä ollut parhaassa mahdollisessa edustuskunnossa. Mutta tuskin se asiakasta kiinnosti. Yleensä he olivat sen verran omien murheidensa vallassa, hämillisiä ja pelokkaitakin, että tapaaminen eteni täysin Vareksen ehdoilla.

Hän avasi oven ja näki samalla sekunnilla, että nyt kyseessä ei ollut sen tyylin asiakas.

Porraskäytävässä seisoi vajaa nelikymppinen mies, kookas ja ruskettunut, pukeutunut kevyeen siniharmaaseen kaksiriviseen kesäpukuun. Business Class. Mustat nahkakengät kiilsivät. Pelkästään helmenharmaa paita oli maksanut varmaan yhtä paljon kuin Vareksen normaali ulosmenoasu kaikkineen. Silkkisolmion neula oli tietenkin

kultaa, mutta siihen oli upotettu myös pieni timantti. Rannekello ei varmaankaan ollut ranta-Rolex.

Syvä rusketus oli peräisin oman Nauticatin kannelta eikä Samppalinnan maauimalasta. Leveä, hieman ohuthuulinen suu oli auennut kohteliaaseen, itsevarmaan hymyyn. Vares saattoi aistia kalliin partaveden tuoksun.

Vares tunsi vaistomaisesti vastenmielisyyttä tulijaa kohtaan heti ensi silmäyksellä.

»Kuinka mukava että löysitte, vaikka tämä on täällä pihan puolella. Käykää sisään.»

He kättelivät eteisessä. Tulijan kämmen oli pehmeä ja sileä. Vares johdatti hänet sohvalle istumaan selitellen samalla muuttonsa keskeneräisyyttä. Aivot seuloivat samaan aikaan miehen kätellessään kertomaa nimeä. Pauli Kontio. Pauli Kontio?

Tottakai.

Tyyppi oli kaupungin huippulakimiehiä, todellinen sisäpiirien isokenkä. Erikoisala: suuret konkurssit, konkurssipesien hoitaminen ja valvonta. Siitä hommasta irtosi rahaa silloin kun suhteet olivat kohdallaan ja valtakirjat järjestyivät velallisilta.

Väkisinkin Vareksen mieleen nousi ajatus, että tuossa hänen linttaan istutulla kangassohvallaan oli oikeastaan kollega. He molemmat olivat istuneet samoissa luentosaleissa, tallanneet samoja yliopiston käytäviä ja vokotelleet tyttöjä Lexin jatkoilla. Kuitenkin heidän asemansa ja mahdollisuutensa olivat tällä hetkellä lievästi sanoen erilaiset.

Vares huomasi pitävänsä tyypistä entistä vähemmän. Aivan kuin olisi ollut Pauli Kontion syy, ettei hän ollut viihtynyt luentosaleissa oikeastaan ensimmäistä syksyä pidemmälle. Tai että Lex ja muut salakapakat olivat viiden vuoden aikana tulleet sitäkin tutummiksi.

»Sinun aikasi on varmasti kallista ja ehkä minullakin on joitakin menoja, joten menen suoraan asiaan.»

Kontion kasvot olivat erikoiset. Tuntui siltä, että hymy pysyi niillä kuin valettuna. Vares oli varma, että se ei

hyytyisi edes hautajaisissa; tuskin edes omissakaan.
»Sopii kyllä. Maistuisiko kahvi?»
»Ei kiitos. Join juuri. Kysymyksessä on vaimoni uskottomuus.»
Siis se tavallinen tarina. Vares nojautui taaksepäin tuolissaan. Kun mies tuli kertomaan tällaisesta asiasta hän yleensä istui tuolla sohvalla etukenossa, käsiään puristellen ja vilkuili hermostuneena, häpeissään tai raivoissaan alta kulmiensa. Kontio oli kuin itse rauhallisuus. Hän nojasi rennosti takakenossa sohvan selkänojaan. Oikea jalka oli heitetty vasemman polven päälle, ja hyvinhoidettu oikea käsi lepäsi nilkalla. Itsevarma hymy pysyi paikallaan kuin antiikin kuningashaudan kultanaamio.
Kontio alkoi kertoa tarinaansa luontevasti ja rauhallisesti. Aivan kuin kyse olisi ollut jonkun toisen elämästä.
Huippulakimiehellä oli nuorehko vaimo. Annika Kontio oli iältään hiukkasen yli kolmikymppinen. Kontion mukaan hän oli oikea kaunotar. Vares oli varma, että mies puhui samaan sävyyn myös veneestään, autostaan ja asunnostaan, josta todennäköisesti oli näköala Suomen Joutsenelle.
He olivat olleet naimisissa neljä vuotta. Lapsia heillä ei ollut; kummallakin oli ura vielä tässä vaiheessa tärkeämpi. Annika toimi erään Läntisellä Rantakadulla sijaitsevan taidegallerian hoitajana.
Kontion mielestä oli todennäköistä, että juuri heidän vaativat ja paljon aikaa vievät työtehtävänsä olivat syy siihen, että oli päässyt käymään niin kuin kävi. Muuta selitystä ei voinut olla – sillä heitä onnellisempaa paria olisi vaikea löytää.
Viime kuukausien aikana Kontio oli alkanut havaita vaimonsa käytöksessä tiettyjä merkkejä, joita hän ei nyt nähnyt tarpeelliseksi ruveta erittelemään Varekselle. Kuitenkin epäilys oli herännyt.
Kontio oli halunnut saada asiasta varmuuden. Hän oli lähtenyt Hankoon työmatkalle pariksi päiväksi hoitamaan konkurssiin mennyttä laivafirmaa. Annikalle hän ilmoitti

yöpyvänsä Regatassa.
Hän oli kuitenkin illalla palannut kaupunkiin, käynyt asunnolla, havainnut sen tyhjäksi, huomannut että kesähuvilan avaimet olivat poissa. Sen jälkeen hän oli ajanut Paraisille, jättänyt auton jonkun matkan päähän huvilasta ja mennyt rantoja pitkin tutkimaan tilannetta lähemmin.
Annika oli ollut saunomassa huvilalla vieraan miehen kanssa. Kontio oli tarkkaillut paria aivan riittävän pitkään; epäselvyyttä asian laidasta ei voinut syntyä. Sitten hän oli palannut siltä paikalta Hankoon ja selvittänyt myöhemmin pala palalta ja vähitellen miehen nimen, osoitteen ja työpaikan. Annikalle hän ei ollut missään vaiheessa paljastanut olevansa tietoinen asiasta.
Kontio lopetti kevyesti ja loogisesti esittämänsä selostuksen ja sytytti lupaa kysymättä pitkän, ohuen pikkusikarin Ronsonilla. Vares sai miettiä hetkisen ennen kuin muisti, missä tuhkakuppi mahtoi olla. Hän haki sen keittiöstä ja kysyi:
»Haluat siis eron?»
»En.»
»Mitä sitten?»
»Ensin yksi asia. Rakastan vaimoani hyvin paljon. En missään nimessä halua raunioittaa avioliittoani tämän yksittäisen surullisen . . . hairahduksen takia. Haluan että elämämme tulee jatkumaan aivan samoin kuin ennenkin, ennen kuin hän tapasi tämän miehen.»
Vares katsoi Kontiota epäilys mielen pohjalla. Hänen oli hyvin vaikea kuvitella, että tuo mies rakasti ketään muuta kuin itseään.
»Miten minä voin siinä auttaa?»
Kontio kaivoi povitaskustaan kirjekuoren, josta hän onki lehtileikkeen. Hän laski sen Vareksen eteen pöydälle. Se oli sanomalehdestä leikattu ravintolan ilmoitus. Humalistonkadulla sijaitseva Pianobaari tiedotti yleisölle, että koko kesän heillä lauloi ja soitti suosittu espanjalainen pianisti Jesus Maria Lobo. Tekstin alapuolella oli valokuva, jossa hohtavahymyinen tumma kolmikymppinen mies istui val-

koisen pianon ääressä valkoiseksi kalkitulla patiolla. Miehessä oli paljon samaa kuin Julio Iglesiaksessa, mitä nyt tukka oli paksumpi ja nenä hieman vinossa vasemmalle.

»Tässä on Annikan rakastaja.» Kontio imi pikkusikaristaan syvät henkisavut. Hänen leukapielensä kiristyivät aavistuksen verran.

»Vieläkään en ymmärrä omaa mahdollista osuuttani.»

»Se on yksinkertainen. Hommaat tuon miehen pois maasta. Ja samalla hän poistuu Annikan elämästä.»

Vares istui paikallaan hiljaa ja tuijotti Jesus Maria Lobon hymyileviä hieman raskasluomisia kasvoja.

Kontio tumppasi puoliksi poltetun sikarin tuhkakuppiin ja jatkoi:

»Tuo tyyppi on maassa ja Turussa nyt kolmatta kesää. Hän ilmestyy tänne vähän samaan tapaan kuin kärpäset. Tuollainen ikänsä Tukholmassa asunut siirtotyöläinen keksii vain äkkiä, että hänhän voisi oikeastaan viettää kesänsä mukavammin lahden toisella puolella lauleskelemassa, pimputtelemassa pianoa ja tutustumassa paikalliseen elämään. Ei semmoinen mies pysty elämään niin, että hänellä olisi puhtaat jauhot pussissa. Aina löytyy jotakin. Turun rikospoliisilla on mapeittain tavaraa tällaisten hurmuripoikien edesottamuksista. Kun joka yö yöpyy eri asunnolla niin on vaikea enää muistaa mikä olikaan omaa tai mikä kuuluu asunnon emännälle. On petoksia, on huijauksia. Joskus etelämaalainen temperamentti saattaa kuohahtaa ja silloin liikutaan jo pahoinpitelyjen rajoilla. Se voi olla mitä vain. Mutta kun asioita alkaa tonkia niin varmasti sieltä jotakin löytyy.» Kontion puheeseen oli tullut lisää intoa.

»Ja jos sieltä löytyy jokin rike niin . . .»

»Niin viranomaiset saavat sen tietoonsa, herra Lobon työlupa evätään ja hänet saatellaan maahantulokiellon kera ensimmäiselle Ruotsin lautalle.»

»Ja teidän pieni aviollinen ongelmanne on hoidettu tällä tavalla.» Vares tiesi, että epäusko kuulsi hänen äänestään.

»Juuri niin.»

»Minä en ole mikään avioliittopsykologi, mutta . . .»

»En kaipaa sinulta sen suuntaisia neuvoja. Minulle riittää, että naulitset sen tyypin jostakin, mistä tahansa.» Kontion ääneen oli nyt tullut aste terävyyttä.

»Et ole ajatellut sitä mahdollisuutta, että hän olisikin puhdas kuin pulmunen?»

»On sekin marginaalinen mahdollisuus mielessä käynyt. Siinä tapauksessa otan muut keinot käyttöön. Esimerkiksi shekkivihon. Olen varma siitä, että herra Lobo osaa arvostaa tietynkokoista rahasummaa ja suostuu lähtemään lomalle kotiin Espanjaan. Mutta sen taktiikan otan käyttöön vasta viime tipassa.»

»Sinä todella pidät vaimostasi kiinni kynsin hampain.»

»Kuten jo sanoin: minä rakastan häntä.»

Uusi ajatus nousi Vareksen mieleen. Hän lausahti kevyesti:

»Kai teillä on olemassa avioehtosopimus?»

»Hyvä ystävä. Muistat kai että minä olen lakimies», Kontio naurahti itsetyytyväisesti. Vares ei muistanut koskaan nähneensä yhtä itsetyytyväistä aisankannattajaa. Siinä oli mies, joka pystyi omasta mielestään mihin tahansa – paitsi pitämään vaimonsa erossa ulkomaalaisista kapakkapianisteista. Ja se ei näyttänyt millään tavalla häiritsevän hänen omanarvontuntoaan. Jokin haisi nyt läpi huippukalliin partaveden aromin.

»Tämä asetelma ei ole vielä tullut meikäläistä vastaan, vaikka olen jo aikoja sitten kuvitellut nähneeni kaiken tässä ammatissa.» Vares ei oikein tiennyt miten suhtautua tarjottuun tehtävään.

»Uskon sen. Nyt minua vain kiinnostaa yksi asia. Otatko jutun hoitaaksesi?»

»Tämä tuntuu hieman hankalalta . . .»

»Olen itse kallis ammattimies. Tiedän että huippusuorituksesta kuuluu saada huippupalkkio. Annan sinulle kaksi viikkoa aikaa ja maksan hyvin ajastasi. Ja jos tulos on olettamukseni ja toivomukseni mukainen paranee korvaus entisestään.»

»Hyvä on.» Vares laski mielessään, että oli tässä nyt sentään tarjolla pitkä tuottoisa keikka. Hänen alallaan ei ollut varaa nirsoilla.» Minä otan homman. Kaksi viikkoa on varmasti aivan riittävä aika asian selvittämiseen.»

»Luulen niin. Voitko aloittaa heti huomenna?»

»Maanantainahan se työviikko on yleensä tapana aloittaa», Vares myönteli. Jokin hänen sisikunnassaan haroi edelleen tätä juttua vastaan.

»Asia on sovittu. Ja yksi ehto sinun on sitouduttava pitämään.» Kontio katsoi Varesta terävästi silmiin.» Annika ei tule missään olosuhteissa saamaan tietoonsa tätä järjestelyä.»

»Ei mikäli se on minusta kiinni.»

»Nyt nähdäkseni kaikki on minun puoleltani selvää. Tässä kirjekuoressa on muutamia tietoja, jotka auttavat sinut alkuun.» Kontio laski pöydälle ruskean A5-kokoisen kuoren ja nousi seisomaan.

Vares saattoi huippulakimiehen eteiseen. Kontio kääntyi vielä ovella ja väläytti säteilevimmän hymynsä. Hän ojensi kätensä lennokkaaseen tyyliin, ja puristus oli jotenkin teennäisen luja ja rehti, aivan kuin mies olisi treenannut sen loppuun saakka viedyksi suoritukseksi.

Tuollainen kalliista osasista ja opituista eleistä koottu muovinukke, Vares mietti. Ihme ellei hänen Annikansa ollut jo häämatkan jälkeen sortunut taloyhtiön huoltomies Kärkkäiseen.

»Metsästysonnea, Vares», Kontio toivotti ovelta. Sitten hän sipaisi olemattoman irtohiuksen takkinsa olkapäältä, kääntyi ja häipyi notkein askelin alas portaikkoon.

Vares sulki oven.

Vasta tullessaan ulos kylpyhuoneesta hän huomasi käyneensä pesemässä kätensä.

5

Koko sunnuntai-illan Vares asetteli tavaroitaan paikoilleen. Sää oli oikea vanhan ajan kesän sää: aurinko porotti pilvettömältä taivaalta asfalttiin ja betoniin. Vaikka talon seinustalla kasvoi tiheä rykelmä lehtipuita, eivät ne enää kolmannen kerroksen korkeudella tarjonneet paljonkaan varjoa poltteelta. Seinä ja isot länteen päin antavat ikkunat imivät ilta-auringon lämmön, ja sisällä asunnossa oli kuuma kuin mallorcalaisessa yhden tähden hotellissa. Jussi hikoili ja kiroili ja kantoi tavaroita paikasta toiseen, hakkasi nauloja ja ripustimia seinille, asetteli kirjoja hyllyyn.

Kahdeksan tienoissa Jussi lopulta tuskastui uurastukseensa, vaikka asunto ei ollut vielä lähestulkoonkaan kunnossa. Hän haki jääkaapista pullon olutta, istuutui sen viileä kosteus kämmentään vasten sohvalle ja ajatteli, että muuttaminen oli kyllä melkein inhottavinta mitä hän pystyi kuvittelemaan. Ja tämä oli jo kolmas keikka vajaassa neljässä vuodessa. Pitäisiköhän sitä kävellä Hämeenkadun Postipankkiin ja alkaa ASP-säästäjäksi? Se voisi olla kassarouville yllätys. Yleensä häntä ei ollut siellä nähty talletuspuolen asioissa.

Toisen oluen aikana Jussi otti käteensä Pauli Kontion jättämän kirjekuoren. Huomenna alkaisi ankara ja puu-

duttava jalkatyö, ja sitä paremmin se tulisi sujumaan mitä huolellisemmin viitsisi valmistautua.

Vares oli tyytyväinen että Kupla oli tullut katsastettua viime viikolla eikä homma ollut jäänyt tavalliseen tapaan viime tippaan. Nyt ei olisi enää varaa pitää autoa huoltamolla takajarrujen sylintereiden ja kenkien vaihdossa. Jesus Maria Lobon perässä ei välttämättä pysyisi pelkästään tennistossuilla.

Kirjekuoressa oli Kontion esittelemän lisäksi toinenkin lehtileike, jossa Lobo komeili erään tamperelaisen hotellin mainoksessa. Siellä mies oli ilmoituksen mukaan soittanut pari viikkoa toukokuussa. Päivärahojen mahdollisuudesta huolimatta Vares päätti kuitenkin rajoittaa tutkimuksensa pelkästään Turkuun.

Lehtileikkeen lisäksi kuoresta löytyi taitettu A4-kokoinen arkki, johon Kontio oli ranskalaisilla viivoilla listannut omien alustavien tutkimustensa tulokset. Vares nyökytteli mielessään tyytyväisenä; hänen oli pakko myöntää Kontion tehneen tai teettäneen ihan hyvää pohjustustyötä. Tästä oli paljon helpompi aloittaa kuin aivan tyhjältä pöydältä.

Paperilla oli seuraavat asiat:

- nimi: LOBO, Jesus Maria, syntymäpaikka: Cadiz, Espanja, syntymäaika: 4.7.1955
- kirjoilla Tukholmassa, osoite: Ringvägen 33, 2 A 15, Södermalm, asunut Ruotsissa vuodesta 1979
- vakituinen ammatti Ruotsin henkikirjoittajan mukaan *brevbärarbiträdes vikariat* (Kontio oli alleviivannut ammatin paksulla punaisella tussilla)
- naimaton mutta eronnut, entinen vaimo nimeltään Agnetha Nilsson, ei lapsia
- ei rikosrekisteriä, mutta ollut kerran pidätettynä huvihuoneistoon tehdyn ratsian yhteydessä. Silloin etsittiin huumausaineita. Niitä ei löytynyt kyseisistä tiloista.

- on nyt kolmatta kesää Suomessa ja Turussa, pestejä ollut useisiin keskustan hotelleihin, lyhyitä keikkoja myös muualle päin Suomea
- asunut kaksi edellistä kesää Domus Academicassa, mutta on parasta aikaa majoittuneena yksityisesti. Osoite: Multavierunkatu 3, vuokraisäntä nimeltään S. Kaunispää.
- ajaa punaista Honda Civiciä, jonka rekisterinumero on TUC-256, auto rekisteröity Kaunispään nimelle
- työsopimus koko kesäksi Humalistonkadun Pianobaarin kanssa
- vapaa-aikana harrastaa maauimalaa, terasseilla istumista, bodausta, pistäytyy säännöllisesti Tukholmassa

Vares vihelsi pitkään. Oli vaikea ymmärtää miksi Kontio päätti palkata hänet. Mieshän oli itse täydellinen nuuskija. Ja näytti siltä, että hänellä oli myös johonkin ruotsalaiseen kollegaansa erittäin luottamukselliset suhteet.

Koskaan Vares ei ollut saanut asiakkaaltaan vastaavaa listaa. Jotenkin tästä henki juristeille päähän taottu pyhä usko painettuun sanaan ja valkoiseen paperiin.

Vares luki arkin vielä uudelleen nopeasti läpi.

Hän palasi Kontion alleviivaamaan Lobon ammattinimikkeeseen Ruotsissa. Brevbärarbiträdes vikariat. Se näytti äkkiä paperilla komealta ellei ymmärtänyt ruotsia. Postinkantajan apulaisen tuuraaja taas ei kuulostanut ihan yhtä hienolta.

Mutta kerrankos sitä näin kävi, että suuret taiteelliset lahjakkuudet joutuvat elämään puutteessa ja ahdingossa odottaessaan läpimurtoaan. Ja onneksi aivan naapurista tarjottiin työmahdollisuuksia. Oli se varmaan mukavaa vaihtelua tukholmalaiselle kirjeenkantajalle tulla laivalla yli Suomen puolelle ja muuttua »suosituksi ja yleisön toivomaksi pianistiksi». Silloin varmaan tuntui, että pitkän ja pimeän talven sormiharjoitukset tulivat moninkertaisesti korvatuiksi.

Vares etsi käteensä kaukosäätimen ja napsautti TV:n päälle. Iltauutisiin näytti olevan vielä aikaa muutama minuutti. Mistä aloittaa urakka seuraavana päivänä?»

Ei ollut muuta mahdollisuutta kuin lyöttäytyä herra pianistin kantaan ja kirjata ylös hänen päivittäisiä askareitaan. Näissä hommissa ei ollut oikotietä.

Normaalissa aviopuolison jäljityksessä tulos ilman tulosta oli toimeksiantajalle yhtä hyvä vastaus kuin se toinen vaihtoehto – joskus jopa parempikin. Mutta oli vaikea kuvitella, että Pauli Kontion kaltainen mies tyytyisi kovinkaan helposti siihen ratkaisuun.

No kääriköön siinä tapauksessa viidensadan markan silkkipaitansa hihat ja menköön vetämään musikanttia turpiin kuin mies, Vares ajatteli.

Sitten hän muisteli Kontion huolella aseteltua frisyyriä ja vauvantalkilla hoidettuja pehmeitä kämmeniä. Uutisten alkaessa kertoa jostakin hallituksen vakautuksesta hän huomasikin äkkiä hymyilevänsä itsekseen.

6

KAKOLA: vanki 283/86

Sovittuaan Kurjenlahden kanssa että Vaunonen vie ruuan mukana Säpille varoittavat terveiset Rapp keskittyi pelkästään taistelemaan kylmää, vihamielistä, ilkkuvaa rautaa vastaan.

Hän nosti äärimmäisillä painoilla pitkiä sarjoja pyytämättä ketään telineen taa varmistamaan. Hampaat kirskuivat miehen suussa ja nivelet rutisivat leveissä, jäntereisissä olkapäissä. Suoni pullisteli hänen käsivarressaan työntöjen tahtiin niin, että sen päälle tatuoitu käärme näytti aivan kuin kiemurtelevan eloon horroksesta. Pari lähimpänä ahertavaa treenaajaa vilkaisi muutaman kerran miehen suuntaan ihmeissään.

Torsten Rapp taisteli ja kapinoi joka työnnöllä ympärillä kaartuvaa kivimuuria ja omaa kohtaloaan vastaan. Kaikki oli valunut viemäriin yhden juopon haisevan kiljupanoksen mukana. Kaikki pitäisi aloittaa taas alusta.

Lopulta tapahtui se mikä oli odotettavissakin.

Äkillinen kipu iski vasemman käden olkavarteen, ja vedet pusertuivat Rappin silmiin. Painot olivat hänen rintansa päällä ja vasen käsi tuntui hetken aivan voimattomalta. Rapp puri hampaansa entistä lujemmin yhteen mutta ei pyytänyt apua. Hän tiesi, että sitä hän ei tässä mielentilassa tekisi koskaan eikä ikinä.

Hän sulki silmänsä, köyristi selkänsä ja alkoi työntää. Kyyneleet valuivat tahdottomasti kapeille poskille ja suu vääntyi tuskaiseen irvistykseen. Mutta rauta nousi hitaasti, sentti sentiltä.

Vielä vaaksan mitta. Painot pysähtyivät ja näyttivät huojuvan kahden vaiheilla. Miehen selkä kohosi kaarelle kuin kuolevalla eläimellä. Vielä viimeinen rykäisy ja painot kolahtivat kannattimilleen.

Hiljalleen Rapp kohosi istuvaan asentoon, ja syvään huohottaen hän alkoi tunnustella vasenta kättään. Varovaisesti hän liikutti sitä edes takaisin. Se toimi normaalisti, eikä sormiin tuntunut outoja kohoumia. Ilmeisesti kyseessä oli vain tavallista tuskallisempi kramppi. Mikään paikka ei tuntunut olevan rikki. Silti keho pumppasi vieläkin kylmää hikeä pintaan.

Rapp henkäisi vielä kertaalleen todella syvään ja nousi sitten paikaltaan. Olo sisuksissa tuntui tyhjältä. Samanlaiselta kuin käteenvedon jälkeen tai aiemmin siviilissä huonon humalaisen huoran sängystä noustaessa. Hitaasti askeltaen mies meni pesuhuoneeseen.

Rapp otti kylmimmän mahdollisen suihkun. Se ei ollut kovinkaan jäähdyttävä näillä helteillä, mutta sai kuitenkin nahkan sopivasti kihelmöimään.

Pesuhuoneessa oli kolme yksinkertaista suihkua vieri vieressä ja nyt kaikki olivat käytössä. Rapp oli heti lokeroinut toiset miehet pohjakastiin. Molemmat sellaisia venkuloita, joita hän ei edes välittänyt tuntea. Toiselle oli joskus tullut myytyä joku satsi pillereitä.

Rapp otti muovisesta annostelulaitteesta pistävän hajuista pesunestettä kouraansa ja alkoi hieroa sitä tukkaansa. Vaahto täytti silmät ja maistui huulilla pahalta. Rapp oli kuulevinaan märkiä tassuttelevia askeleita, aivan kuin suihkunottajat hänen molemmilla puolillaan olisivat vaihtuneet.

»Pese perse kanssa.»

Jostakin oven suunnalta, selän takaa kuului möreä rintaääni. Se oli Kivitalo, yksi kunkuista ja pillereiden suurin

tukkukauppias näiden seinien sisällä. Hän oli Rappin tärkein tavarantoimittaja. Ja niin ollen myös suurin velkoja.

Rapp jähmettyi paikoilleen kasvot ja tukka vaahdon peitossa. Äkkiä kostea, saippuainen lattia hänen paljaiden jalkojensa alla tuntui kovin liukkaalta.

»Eikö kuulu! Käskin pestä riemureiän kanssa.» Kivitalon ääni kohosi hieman.

Rapp yritti liikahtaa. Samassa hänen käsiinsä tartuttiin molemmin puolin kiinni rautaisella otteella ja hänet lennätettiin naama edellä päin kylmää kaakeliseinää. Kaksi tuntematonta, kovakouraista miestä painoi hänet niin tiukasti seinää vasen, että hengittäminenkin kävi vaivalloiseksi. Kädet väännettiin raa'asti selän taakse, ja tuska vasemmassa olkavarressa nousi taas äärimmilleen. Rapp sylki tympeän makuista vaahtoa suustaan ja kirosi.

»Mitä saatanaa tämän oikein tarkoittaa Kivitalo?»

»Tämä voi tarkoittaa vaikka mitä. Vai mitä pojat?» Kivitalo puheli rauhallisesti. »Ehkä Kurjenlahti on ostanut meiltä kierrokset. Jos vaikka Vaunosen peräpukamat ovat ärtyneet.»

Odottava hiljaisuus. Vain suihkun kohina ja miesten raskas hengitys.

»Tai sitten me halutaan keskustella sun kanssa siitä sun tilistäsi. Ehkä se on päässy vähän liian pitkäksi . . .»

»Mitä sä meinaat!»

»Sitä, että sä oot nyt pystyssä aika monta kymppitonnia ja lyhennyksiä ei ole kuulunu viikkoihin.»

»Nyt on ollu hiukan hiljaisempaa.»

»Mitä sä selität. Sama määrä jätkiä täällä on kuin aiemminkin. Eikä mun tietääkseni kukaan ole tullu uskoonkaan viime aikoina. Yrität sä pimittää mua?»

Rapp tiesi, että hän oli viime aikoina keskittynyt niin totaalisesti suunnitelmansa toteuttamiseen, että kaupankäynti oli jäänyt melko vähille. Toisaalta hän oli myös kuluttanut varmasti satoja pillereitä omiin valmisteluihinsa. Ostanut niillä sitä sun tätä. Nyt oli näemmä tilinteon hetki melko lähellä.

»Sul on ikään kuin menemässä vekseli protestiin, Rapp. Ettäs tiedät.»

»Älä nyt pelleile, iso mies. Kyllähän sä tiedät, että meikäläinen on aina hoitanut maksunsa.» Rapp koetti kohentaa asentoaan, mutta armottomat kädet painovat hänet seinää vasten. »Niin olet. Mutta nyt me aiomme hieman nopeuttaa saatavien kiertoa. Tää on ulosmittaus. Levitä ne kankkusi, niin mä tutkin herran kassakaapin!»

»Ei helvetissä mulla ole siellä mitään!» Kylmät väreet juoksivat alas Rappin selkää. Ne ulottuivat ristiselkään saakka ja alemmaksikin.

»Laittakaa se lattiaan», Kivitalo komensi rauhallisesti.

Toinen pitelijöistä kamppasi Rappilta jalat alta, ja viisi sekuntia myöhemmin tämä makasi polvet särkien niljakkailla kaakeleilla, suu vasten kylmää kiveä. Hänen molempien käsiensä päällä istui painava mies, ja tuntiessaan Kivitalon lähestyvän hän ei rimpuillut vastaan vaan sulki silmänsä ja koetti rentouttaa lihaksensa ja tehdä sen itselleen mahdollisimman helpoksi.

Kivitalo ei turhia aristellut tutkimuksessaan. Hänen paksu etusormensa eteni syvälle Rappin sisään ja liikkui tunnustelevasti edes takaisin.

»Noh?» kuului kysyvä ynähdys Rappin vasemmalta puolelta.

»Ei muuta kuin vanhan paskan huitua.» Kivitalon ääni oli pettynyt.

»Kuulehan nyt Rapp. Jos minä kuitenkin annan sulle vielä pienen tilaisuuden . . .»

»Paljonko?»

»Tasan kahden viikon päästä kymppitonni. Ja siitä eteenpäin viistonnia viikossa.»

»Tulet saamaan sen.»

»Niin varmasti. Muuten sun persläpees työnnetään seuraavaksi haarukka. Sä tiedät sen nyt!»

Rapp ei sanonut mitään, hän sylki vain pesuainetta suustaan. Samassa painot hänen molempien käsiensä päältä siirtyivät pois. Muutama vetinen, tassutteleva askel, ja

taas oli pesuhuoneessa täysin hiljaista lukuunottamatta suihkua, joka syöksi kylmää vettä täydeltä kurkulta.

Hitaasti Rapp konttasi pitkin lattiaa suihkun alle ja antoi veden huutoa vaahdon pois silmistään ja nahastaan.

Hän tiesi, että nyt oli tilanne vielä mustempi kuin miltä se oli tuntunut puoli tuntia sitten punnerruspenkillä. Millään keinolla hän ei pystyisi hankkimaan kymmentä tuhatta markkaa tästä päivästä kahdessa viikossa eteenpäin.

7

Seuraavana aamuna lämpömittari näytti jo kello kahdeksan tienoilla 22 astetta. Päivästä olisi tuleva kuuma ja hikinen. Vares huokasi raskaasti. Tällaisella kelillä ei olisi herkkua istua hohkaavassa Kuplassa tai norkoilla polttavilla katukäytävillä.

Jesus Maria Lobolla oli ollut sunnuntai-iltana työvuoro pianonsa ääressä, joten hän ei varmaankaan ollut aamuvirkku tänään – jos ravintolamuusikot nyt koskaan olivat. Vares päätti lukea lehden kaikessa rauhassa ja syödä kunnon aamiaisen. Hän kattoi sen uudelle pikku parvekkeelleen ja nautti kahvista, paahtoleivästä, juustosta ja jugurtista sekä pihapuistikkoon asettuneiden lintujen kovaäänisestä konsertista. Mieleen juolahti ajatus, että juuri tällaisena kunnon vanhanajan kesäpäivänä voisi tehdä paljon muutakin. Ensimmäisenä listalla olisi pyöräretki läpi Ruissalon Saaronniemen hietikoille ja kallioille.

Mutta Vareksen kaltaisella yksityisyrittäjällä ei ollut varaa kesälomiin silloin kun työtä oli tarjolla.

Puoli kymmenen tienoilla Jussi Vares oli parkkeerannut autonsa Tervatorille ja seisoi itse haisevassa puhelinkioskissa lähellä Multavierunkatu 3:a. Hän oli juuri väääntänyt Seija Kaunispään puhelinnumeron.

Kolmannella tuuttauksella luuri nostettiin.

»Kaunispee, Lobo i telefon», vastasi hieman unisen tuntuinen miehen ääni.

»Väärä numero, anteeksi.» Vares laski luurin. Miekkonen oli paikalla. Nyt ei muuta kuin kärsivällistä odotusta.

Kello 10.35 astui tumma, hoikka, noin 170-senttinen mies ulos Multavierunkatu 3:n porraskäytävästä. Mies näytti samanlaiselta kuin valokuvissakin. Tukka oli paksu ja sinisenmusta ja se oli suittu rasvalla aaltomaisesti taakse. Hieman kyömy nenä oli aavistuksen verran vinossa. Ehkä joku Pauli Kontiota temperamenttisempi aviomies oli muotoillut sitä. Kulmakarvat olivat paksut mustat pensaat, ja silmät niiden alla kuin kaksi ruskeaa pähkinää. Ainoa poikkeus mainoskuviin oli tulijan ilme. Valloittava hammastahnahymy oli unohtunut, ja pikemminkin mies vaikutti kireältä ja hieman ärtyneeltä.

Lobo lähti astelemaan kohti keskustaa hiljakseen, kädet syvälle vaaleiden kesähousujen taskuun upotettuna. Vares jätti kolmisenkymmentä metriä rakoa ja lähti perään. Työ oli alkanut.

He kulkivat helteistä ja pakokaasuja tulvivaa Yliopistonkadun kuilua pitkin torinnurkalle saakka, odottivat liikennevaloissa melkein vieri vieressä ja jatkoivat torille. Lobo jaksoi olla muutaman hetken kiinnostunut esille asetetuista vihanneksista, mutta kyllästyi pian ja käveli torikahvilan tiskille.

Hän asettui tieten tahtoen pöytään, jossa pari nuorta rouvaa söi viineriä kahvin ääressä – toisen lastenvaunut odottivat heti kahvilan ulkopuolella. Annettuaan naisten luoda itseensä muutaman uteliaan peitetyn silmäyksen hän aloitti vilkkaasti elehtien keskustelun. Se vaikutti heti molemmin puolin kiinnostavalta.

Vares istuutui yksinäiseen pöytään kahvilan toiselle puolelle ja kaivoi muistilehtiön esiin. Sen ensimmäiselle sivulle hän kirjoitti:

TAPAUS JESUS MARIA LOBO: MAANANTAI

Ihme kyllä Lobo kuitenkin nousi pöydästä yksin, ja kumarrettuaan kohteliaasti rouville lähti astelemaan ran-

nan suuntaan. Vareksen merkinnät jäivät kesken.

Aurasillalta hieman satamaan päin löytyi Galleria Impression, jossa pianisti päätti tyydyttää taiteennälkäänsä.

Niin kuin odottaa sopi, löytyi Gallerian aulan pöydältä nimikyltti ANNIKA KONTIO.

Ensin Jussi ei käsittänyt minne espanjalainen oli kadonnut ja missä oli galleristi. Sitten hänen korvansa tavoitti matalaa puhetta *»Vain henkilökunnalle»* – oven takaa. Ei siis ollut muuta tekemistä kuin tutustua näyttelyyn.

Esittelylehtinen kertoi taiteilijan olevan eräs vuosisadan merkittävimmistä naivistisista informalisteista. Vares ei ollut ikinä kuullut hänen nimeään. Vielä muutamaa minuuttia aiemmin hän olisi veikannut sanaparin merkitsevän vasta löydettyä uutta parantumatonta sairautta.

Useimmat maalaukset muistuttivat Vareksen mielestä ukkosmyrskyn runtelemaa Tikkurilan värikarttaa. Hän ei löytänyt mistään järjen hiventä. Mutta samaa tyyliä näytti olevan hinnoittelukin. Alle sadantuhannen markan työtä ei löytynyt etsimälläkään.

Toisessa huoneessa Jussi sentään näki jo jotakin mielenkiintoista. Keskellä lattiaa oli pöydillä isoja matalareunaisia keramiikkavateja. Vadit oli maalattu räikeillä, sotkuisilla, paksuiksi kerroksiksi paakkuuntuneilla väreillä. Varovasti Vares hiipi katsomaan hintalappuja. Skaala oli per vati välillä 45.000–60.000 markkaa. Nyt Vares tuli jo melkein hyväntuuliseksi. Ei hassumpi hinta pesemättömistä pizzalautasista.

Vareksen lisäksi tiloissa liikkui keski-ikäinen, voimakkaasti hikoileva ylipainoinen mies, joka oli pukeutunut leikkaukseltaan vanhanaikaiseen pikkutakkiin ja lököttäviin housuihin. Hänen olisi voinut kuvitella sopivan pikemminkin halpamyymälän näyteikkunalle tiirailemaan huippuhalpaa sikanautajauhelihatarjousta.

Vares oli jo palannut suuremman näyttelyhuoneen puolelle, kun henkilökunnan tilojen ovi kävi ja ulos astui pit-

kä, silmälasipäinen nainen. Korkeat kopisevat korot, vaalea terhakalle poninhännälle sidottu tukka ja ihoa myötäilevän pellavakoltun alla varmasti aivan ensiluokkainen vartalo. Kesän tyyliin kolttu oli kovin säästeliäästi mitoitettu, ja sääret olivat varmasti gallerian ainoa todellinen taideteos. Pauli Kontio ei ollut liioitellut kehuessaan vaimonsa ulkoisia avuja.

Annika Kontion jäljessä ovesta tuleva Jesus Maria Lobo näytti ulottuvan kaunottaren nenänpään tasalle, mutta tietenkin korkeilla koroillakin oli vaikutusta asiaan.

Pariskunta vaihtoi vielä muutaman matalan vuorolauseen galleristin pöydän ääressä, ja käyttäen erään maalauksen suojalasia peilinään Vares saattoi havaita, että Annika suipisti somasti suunsa verhottuun lentosuukkoon Lobon tehdessä lähtöä. Vielä mies sanoi muutaman nopean ruotsinkielisen sanan, ja sitten ovi kävi.

Vares asteli kiireettömästi vieraskirjalle. Raapusti siihen jotakin, vastasi nyökäten Annika Kontion kalseahkoon virkahymyyn ja astui taas helteiselle Läntiselle Rantakadulle.

Seurattava jatkoi matkaa Marina Palacen suuntaan. Vares osti kojusta jäätelön ja lähti pikku hiljaa perään.

Marinan Calamare-meriravintolassa Lobo nautti meriantturaa ja valkoviiniä. Hänen seurassaan pöydässä istui ruskeatukkainen noin neljäkymmentäviisivuotias nainen, joka oli pukeutunut asiallisen tuntuiseen housupukuun ja matalakorkoisiin kenkiin. Viihtyminen vaikutti olevan molemminpuolista ja nainen nauraa kikatti kuin teinityttö moneen otteeseen, vaikka tyytyikin ruokajuomana pelkkään kivennäisveteen.

Erityisesti Vares kiinnitti huomiota siihen, että kun laskun aika tuli, se hoidettiin naisen käsilaukusta esiin kaivetulla kullanvärisellä kortilla. Lobo auttoi huomaavaisesti daamiltaan tuolin alta ja alkoi viedä tätä kohti ulko-ovea käsivartensa tarjoten.

Vares seurasi, miten mies saattoi seuralaisensa Marinan

parkkipaikalla olevan punaisen Honda Civicin luokse. Nainen sai hipaisunomaisen suukon poskelleen ja kaasutti pois. Vares kirjasi rekisterinumeron ylös, vaikka tiesikin sen olevan sama kuin Pauli Kontion antamassa evästyksessä oli mainittu. Hammaslääkäri Seija Kaunispäällä oli näemmä tapana nauttia lounasta vuokralaisensa seurassa ja hoitaa maksupuolikin. Ei olisi Vuokralaisten Keskusliitolla moitteen sanaa.

Seuraavat iltapäivän tunnit Lobo vietti kuljeskelemalla ja välillä istuskelemalla jokirannassa ja sen penkeillä. Hän katseli ihmisiä, antautui pieniin juttutuokioihin ja lukaisi jossakin välissä Wiklundin lehtipisteestä ostamansa Expressenin. Kaiken kaikkiaan mies käyttäytyi juuri kuin aikaansa kauniina kesäpäivänä kuluttavan iltatyöläisen kuuluikin käyttäytyä. Vares ei voinut välttyä lisääntyvältä ikävystymiseltä.

Lopulta, kun iltapäivä oli jo pitkällä, espanjalainen lähti taas liikekannalle. Hän ylitti joen Aurasiltaa pitkin, alkoi nousta kiireettömästi ylös Kaskenmäkeä, näytti harkitsevan hetken kiivetäkö Vartiovuorelle. Hän jatkoi kuitenkin Kaskenkatua eteenpäin. Seuraavasta kulmasta mies kääntyi vasemmalle, mutta Käsityöläismuseo ei häntä kuitenkaan kiinnostanut, sillä hän ei jatkanut suoraan eteenpäin vaan kääntyi taas oikealle. Sitten oltiinkin jo Sirkkalankadulla. Pastori Alasen Sirkkalan Antikvariaatti oli näillä nurkilla.

Espanjalainen kääntyi kulmasta juuri siihen suuntaan. Vares pyyhki hikeä otsaltaan ja astui toimettoman näköisenä perässä.

Sitten tuli yllätys.

Lobo pysähtyi Pastorin antikvariaatin nuhjuisen näyteikkunan eteen, ei jäänyt katselemaan telineille asetettuja kirjoja ja lehtiä vaan tarttui ovenripaan aivan kuin olisi varta vasten kävellyt koko matkan tänne saakka. Hän astui sisälle varjoisaan liikkeeseen. Vares oli ällikällä lyöty. Mitä espanjalainen pianisti teki Alasen putiikissa? Vares asettui porttikäytävän varjoon odottamaan.

Hän veikkaili mielessään mitä miehellä olisi kainalossaan liikkeestä poistuessaan. Kasa värikkäitä yhdenasian lehtiä kenties.

Lobo pysyi liikkeessä kauan. Odottavan aika kävi pitkäksi, kun Lobon lisäksi eivät muut asiakkaat ripaan tarttuneet. Eipä ollut Pastorilla kehumista kaupankäynnissä.

Ruosteinen, tummanpunainen vanha dieselmersu pysähtyi jonkin matkan päähän liikkeestä. Paksu, hieman kankeasti liikkuva miehenkörmy nousi siitä ulos ja asteli huojuvalla tyylillä, musta nahkalätsä takaraivolla liikkeen näyteikkunan luo. Mies tarkasteli pitkään, nenä melkein kiinni pölyisessä lasissa jotakin myytäväksi asetettua, mutta ei lopultakaan innostunut riittävästi astuakseen sisälle. Pyyhkien leveää naamaansa raidalliseen nenäliinaan hän palasi autolleen, ahtautui ähkäisten sisään ja kaasutti pois. Jussi vaihtoi jalkaa. Teki mieli mennä kurkkimaan sisälle liikkeeseen. Mutta olisi varjostuksen kannalta noloa, jos Alanen havaitsisi hänet ikkunassa ja huitoisi tervehtimään.

Samassa putiikin ovi kävi ja Lobo astui kadulle. Vares vilkaisi kelloaan ja totesi että mies oli viipynyt liikkeessä 35 minuuttia. Ja hänen kätensä olivat yhtä tyhjät kuin mennessäkin. Outo juttu.

He palasivat 30–40 metrin välein takaisin keskustaan. Lobo osti torilta muovikassillisen vihanneksia ja lähti sitten astelemaan Multavierunkadun suuntaan. Vares oikaisi suoraan Tervatorille, haki autonsa ja ajoi kotiin. Hän päätti ottaa iltapäivänokoset, sillä työ jatkuisi taas myöhemmin illalla. Lehti-ilmoituksen mukaan Jesus Maria Lobo viihdytti asiakkaita Pianobaarissa kello yhdeksästä eteenpäin.

Humalistonkadulla sijaitsevan hotellin pianobaari oli tänä kesänä kaupungin ainoa paikka, jossa saattoi iltaa istuessaan kuunnella pianolla säestettyä yksinlaulua ja esittää halutessaan toivomuksiakin. Upea kesäsää piti ihmiset

myöhään terasseilla, mutta yhdentoista tienoilla alkoi tapahtua ja asiakkaita käveli sisään tasaisesti, yksin, parittain ja suuremmissa ryhmissä. Yleensä kaikilla oli siinä vaiheessa jo melko hyvä alkuvauhti päällä, ja tunnelma alkoi tiivistyä.

Vares oli tullut paikkaan jo kymmenen tienoilla. Hän oli tuntenut itsensä nälkäiseksi ja tilannut savukinkkusalaatin ja oluen. Yhdentoista tienoilla menossa oli jo kolmas olut, ja mieleen juolahti ajatus että ehkä jokin paukkukin saattaisi sopivasti piristää pitkäksi venyvää työvuoroa. Vares oli valinnut pöydän aivan läheltä pianoa ja hän istui sen ääressä niin, että näköala baaritiskin suuntaan ja baaria halkovalle käytävälle oli esteetön.

Hän oli juuri ehtinyt tilata illan ensimmäisen jallucolan, kun Lobo palasi työvälineensä ääreen ja aloitti seuraavan settinsä. Mies tervehti uusia asiakkaita murteellisella englannilla. Kehotti esittämään vapaasti toivomuksia ja aloitti kappaleen »Whiter Shade of Pale».

Vares totesi mielessään, että mies lauloi yllättävän hyvin. Ääni oli voimakas, tumma ja pehmeän sointinen. Eräiden sanojen falski ääntäminen kiusasi hieman, miehen pianonsoittotaidosta Vares ei osannut sanoa mitään. Kyllä Jesus Maria Lobo ansaitsi ne hajanaiset aplodit, jotka hän sai kappaleen päätyttyä. Vareskin läpytti mukana kohteliaasti. Ainakaan tämän takia ei Pauli Kontio pystyisi savustamaan miestä maasta. Ei hän mikään rikollisen huono ravintolamuusikko ollut.

Ilta eteni, ja Lobo lauloi rauhalliseen tahtiin kaikkien tuntemia ikivihreitä. Uskalsipa joku käydä jo esittämässä toivomuksiakin.

Lobo oli ehtinyt lurauttaa viisi kuusi kappaletta, kun baaritiskiltä irtautui tiukkoihin farkkuihin, nahkaliiveihin ja kiiltäviin piikkikärkisiin kenkiin pukeutunut alta kolmikymppinen mies ja asteli pianon luo. Lobo näytti tuntevan hänet. He vaihtoivat useita nopeita lauseita ja naureskelivat jollekin. Nahkaliivinen nojasi vasemmalla kyynärpäällään pianonkanteen ja hypisteli oikealla kädellään pientä

oikeaan korvaan pistettyä kultaista rengasta. Vares tutki tilannetta uteliaana. Tämä ei jotenkin sopinut Lobon macho-kuvaan, mutta toisaalta hänelle oli varmaan kolmessa kesässä Turussa kertynyt monenlaisia tuttavia. Lopulta farkkuliivinen luisteli kissamaisesti takaisin tiskille ja Lobo viritti seuraavan kappaleen, joka oli versio uudemmasta menestyshitistä »It's a sin». Ehkä se oli äskeisen kävijän toivomuskappale.

Hieman kahdentoista jälkeen Vares sai pöytäänsä seuraa.

Ensimmäisenä paikalle paarusti vääräsäärinen alle 130-senttinen miekkonen. Hänen ikäänsä oli vaikea sanoa, ehkä se oli jossakin kolmen-neljänkymmenen välillä. Mies oli pukeutunut lyhennettyihin merkkifarkkuihin ja vaaleaan t-paitaan, joka paljasti muhkuramaiset patit käsivarsissa, hauiksissa ja olkapäissä. Paidan iso painatus huusi Viktor's Gym. Miehellä oli tumma, tiheä siilikampaus ja pienet, vilkkuvat silmät. Hän vaikutti olevan melkoisessa humalatilassa.

Vares oli vuosien mittaan nähnyt kääpiön melko usein kaupungin katukuvassa tai yöelämässä. Hän liikkui bodareiden tai muiden vaatekaapin näköisten veikkosten seurassa. Jostakin Vareksen muistiin palautui, että kaveria oli kutsuttu Voitoksi.

Heti Voiton vanavedessä saapui vaalea, voimakkaasti maalattu neitokainen, jolla oli illan lyhyin nimi. Tyttösen jaloissa ei kieltämättä ollut mitään hävettävää, ja hän oli siitä aivan riittävän tietoinen itsekin. Kajalin ja ripsivärin välistä lenteli kerrostalon korkuisia silmäyksiä oikealle ja vasemmalle hänen kulkiessaan baaritiskin ohi. Tämän tyylin naiselle oli tärkeä seurata huomasivatko varmasti kaikki paikalla olijat todellisen nähtävyyden saapuneen.

Voitto ja typykkä olivat jo ehtineet istua pöytään, kun kolmas tulija huojui vasta puolessa välissä ravintolasalia. Hän oli todellinen hiidenkivi miehekseen. Pituutta varmasti metri yhdeksänkymmentä senttiä ja painoa reippaasti yli sata kiloa. Eikä paino ollut löysää lihaa, sen

pystyi näkemään vaikka pusero olikin vähintään XXXL-kokoa. Collegen rintamuksessa luki niin ikään *Victor's Gym.*

Seurue tervehti kovaäänisesti Loboa nimeltä, ja tämä vastasi kesken kappaleen ystävällisesti hymyilemällä ja nyökkäämällä. Sitten kääpiö kutsui tarjoilijan paikalle ja tilasi Chivas Regalia niin kovalla äänellä, että se noteerattiin varmasti naapuripöydissäkin.

Tyttö ilmoitti haluavansa juomansa cokiksella, ja kääpiö päätti myös ottaa omansa pitkällä soodavedellä. Iso tyyppi ei siihen hätään keksinyt mitään mikseriä ja tyytyi juomaan sellaisenaan.

Vares huokasi mielessään tätä tuhlauksen määrää. Nuo kaksi vesittivät jalon juoman kaiken maailman litkuilla, ja ainoa joka joi sen aitona ei kuitenkaan olisi erottanut Chivasia pohjaanpalaneesta pontikasta.

Ilta eteni ja kääpiö tilasi tiiviisti. Hän myös hoiti yksin maksupuolen ja piti muutenkin kovaäänistä meteliä. Hänen oli koko ajan tuotava julki, että oli olemassa vaikka kantapäät eivät ulottuneetkaan lattiaan.

Mies teki myös kaikille selväksi, että sääriään anteliaasti esittelevä neitokainen oli hänen ikiomansa. Pariskunta suuteli pöydässä avoimesti ja harrasti kaikkea muutakin rakastavaisille varattua pientä kuhertelua. Tyttö oli leikissä mukana antaumuksella ja hoki »Vodea» vähän väliä humalaisella äänellä. Iso köntys maisteli varovasti raakaa viskiään, oli pääasiassa hiljaa ja irvisteli joka ryypyn jälkeen. Juoma oli hänen mielestään varmasti pahan ja karvaan makuista.

Vähän ennen kello yhtä Vode hyppäsi tuoliltaan alas niin, että väärät sääret notkahtivat. Hän kipitti juuri kappaleensa lopettaneen Lobon luokse. Espanjalainen kätteli miestä tuttavalliseen tyyliin, ja herrat rupesivat juttelemaan niitä näitä. Tarinaa tuntui riittävän.

Äkkiä Vares näki hyvältä tähystyspaikaltaan jotakin mielenkiintoista. Kääpiö kaivoi suurieleisesti lompakon taskustaan, onki sieltä varmastikin kymmenkunta seteliä

ja laski ne pianon koskettimille. Nopeasti ne häipyivät espanjalaisen takin sivutaskuun. Erityisen mielenkiintoinen oli miehen nopea varovainen vilkaisu, joka kiersi vallihkaa yli salin, aivan kuin äskeisessä olisi ollut jotakin sopimatonta.

Miehet kättelivät vielä kerran ja kääpiö palasi hieman horjuen pöytään.

»Maksoin Lobolle hieman etumaksua.» Kääpiön ääni oli humalaisen voimakas ja jollakin tavalla rehvakas. »Se lupas soittaa samalla yhden toivekappaleen. Se olis sitte niinku sulle Viivi.» Pieni mies ojensi huulensa törrölleen ja sai niille heti pitkän kostean moiskauksen.

»Voi kun sulla on ideoita, Vode.»

Lobo alkoi laulaa matalalla, tunnelmallisella äänellä Kummisedän teemaa, jossa puhuttiin hiljaa rakkaudesta.

Koko pöytäseurue hiljentyi kuuntelemaan kappaletta ääneti.

Kun viimeiset sävelet hiipuivat pois esitti kolmikko Lobolle kovaääniset aplodit. Viivi painoi taas punaiseksi värjätyn suunsa kääpiön poskelle:

»Voi Vode! Se oli niin ihanaa, kiitos.»

Muutaman minuutin kuluttua iso köriläs ilmoitti yksikantaan, että nyt hänen piti mennä kuselle. Kääpiö ilmoitti lähtevänsä seuraksi, ja niin miehet tungeksivat poikki kansoitetun lattian.

Tyttö otti nopeasti pari pitkähköä ryyppyä vaikka oli ennestäänkin jo melkoisessa humalassa. Hän näytti harkitsevan jotakin, olevan kahden vaiheilla. Sitten hän heilautti päättäväisesti lyhyeksi leikattua vaaleata tukkaansa, nousi seisomaan, horjahti hieman, mutta asteli melko suoraan pianistin luo.

Hän asettui hyvin liki espanjalaista ja kumarsi kasvonsa tämän puoleen. Lobo vilkaisi oikealle ja vasemmalle hyvin terävästi ja näytti sitten sähähtävän tytölle nopeasti jotakin suupielestään. Tämä pudisti vain päätään, ja Lobo toisti lauseensa.

Nyt tyttö kääntyi kantapäillään, tapaili taas aavistuksen verran tasapainoa ja palasi pöytään suu mutrulla kuin pikkulapsi, jolla tänään ei olekaan karkkipäivä.

Lobo karautti kurkkuaan mikrofonissa ja ilmoitti pitävänsä kymmenen minuutin tauon. Vares maistoi miettteliäästi lasistaan ja ajatteli, että istumalla illan ravintolassa ja tarkkailemalla ihmisiä näki enemmän kohtaloita, juonenkäänteitä ja tunteiden paloa kuin puolen vuoden annoksessa Dallasia.

Pian miesten palattua vessasta seurue häipyi pöydästä Turun yöhön. Viiviksi kutsuttu tyttönen puristi hellästi ja voimakkasti Voden pientä kättä.

Vareksella oli enää pelkkiä jäitä ja sulanutta vettä lasissaan. Hänkin päätti että kai tämä riitti hänelle tältä illalta. Hän oli juuri nousemassa pöydästä, kun eräs baaritiskillä istuva hahmo kiinnitti hänen huomionsa. Mies erosi täydellisesti muusta joukosta.

Äijä oli selvästi vanhempi kuin ympärillä illan viimeistä kiihkeää jakoa tekevä porukka. Itsepintaisesti sojottava harjaksinen niskatukka ja ruskea, parhaat päivät nähnyt puku eivät sopineet geelillä suittujen tai föönattujen tai värjättyjen tukkalaitteiden ja viimeisimpien muotivaatteiden joukkoon. Aivan selvästi näki, että mies itsekään ei viihtynyt ympäristössään. Hänen paksu niskansa näytti punoittavan ja hän vilkuli ympärilleen alta kulmiensa. Hikikin hänellä näytti olevan epämukavassa puvussaan. Hän kaivoi suuren ruudullisen nenäliinan taskustaan ja pyyhki siihen ylähuulensa ja kaulansa.

Onpa isäntä eksynyt täysin väärään paikkaan, Jussi tuumi. Hän kaatoi jäät kurkkuunsa ja alkoi pureskella niitä. Äkkiä hänen leukojensa liike pysähtyi. Tuo ruudullinen nenäliina. Sirkkalan Antikvariaatin näyteikkunan luona käyneellä mersumiehellä oli ollut samanlainen.

Nyt Vares katsoi uusin silmin baaritiskin suuntaan. Kyllä yhtäläisyys oli ilmeinen.

Sitten hänen mieleensä juolahti galleriassa tauluja ihmetellyt hikoileva keski-ikäinen mies. Pakko olla sama tyyppi.

Vares alkoi taas pureskella jäitä. Mielenkiintoisia yhteensattumia.

8

Tiistaiaamuna työ jatkui.

Vaikka Vareksella ei ollut koskaan tapana tehdä työtään laulellen, oli hänellä aivan erilainen into ja mielenkiinto mennä passiin Multavierunkadulle kuin päivää aiemmin. Ilta Humalistonkadun Pianobaarissa oli jossakin määrin vahvistanut Pauli Kontion epäilyjä. Joko Jesus Maria Lobon taustasta saattoi löytää jotakin tai sitten hänelle oli kertynyt joukko mitä eriskummallisimpia tuttavia. Lisättynä sillä hikisellä kyylällä, joka tuntui putkahtavan esiin kaikissa mahdollisissa paikoissa.

Vares ajoi Kuplansa vähän matkan päähän Lobon porraskäytävästä, kadun varjoisalle puolelle, otti aamulehden käteensä ja alkoi toisella silmällä tarkkailla ovea ja keskittyi samalla puolitehoisesti urheilusivuihin. Taas alkoi nuuskijan työn pitkäveteisin ja raskain vaihe eli odottaminen.

Sinä aamuna Lobo oli vielä vähemmän aamuvirkku kuin maanantaina. Kello oli jo ylittänyt yksitoista, kun mies astui kadulle. Hän tiirasi aurinkoa ja haukotteli leväästi. Sitten askelten suunta oli kohti keskustaa ja toria aivan kuin eilenkin. Vares jätti Kuplan kadunvarteen ja liimautui kannoille. Yliopistonkadun Alkon kohdalla he molemmat joutuivat vaihtamaan kadun toiselle puolelle.

Meneillään oli melko kovaääninen kiista viiden kuuden ympärivuotista ulkoilua harjoittavan herrasmiehen kesken.

Taas Lobo poikkesi torille ja otti ison kupin kahvia. Se oli näemmä keino saada päivä käyntiin. Lobo sai tällä kertaa pöytäseurakseen nykiväeleisen likaisen miekkosen, eikä viihtynyt pöydässä pitkää aikaa.

Torilta espanjalainen suuntasi linja-autoasemalle päin. Hän käveli reippaasti ja määrätietoisesti näyteikkunoita vilkuilematta. Vares askelsi perässä ja tunsi miten paidan kainalot alkoivat käydä hikisiksi.

Lobo jatkoi Kauppiaskatua pitkin aina ylös Tuureporinkadulle saakka ja kääntyi sitten vasempaan. Vares ehti juuri kadunkulmaukseen nähdäkseen miten mies häipyi porttikäytävän kautta lähimpään sisäpihaan. Vares otti muutaman juoksuaskelen jottei kadottaisi tuntumaa. Pihassa saattoi olla vaikka monta porraskäytävää, eikä jäljitettävä saisi ehtiä niihin.

Mutta niin kävi. Pihalla ei ollut kuin neljä henkilöautoa ja teline täynnä polkupyöriä. Vareksen katse kiersi nopeasti ovissa ja ikkunoissa. Sitten hän huomasi kyltin ja tiesi, että hätä ei ollut tämän näköinen.

Pihan perällä oli raollaan metalliovi, jonka päällä risteili kehikossa erivärisiä neonputkia. Putkista muodostuivat sanat Victor's Gym. Enää ei ollut epäilystäkään siitä minne Lobo oli kiirehtinyt. Jäi vain auki kysymys: miksi ihmeessä?

Jesus Maria Lobo ei vaikuttanut millään tavalla kehonrakennusintoilijalta, eikä hänellä myöskään ollut treenivarusteita sisältävää putkikassia mukanaan. Ei kai rautojen kalistelu sopinutkaan herkkäsormisen pianistin vapaa-ajanharrastukseksi. Toisaalta eilisillan perusteella vaikutti siltä, että espanjalainen oli vanha tuttu näissä ympyröissä.

Vares ei harkinnut kahta sekuntia kauempaa vaan otti suunnan ovelle. Hän halusi nähdä omin silmin, voisiko tällaisilla helteillä joku tosiaan ähkiä rautojen kanssa tunkkaisessa huoneessa.

Metalliovelta laskeutuivat sementtiportaat alas kellarikerrokseen. Pienillä muutoksilla oli tilat saatu mukavaan ja tuottavaan käyttöön.

Portaiden alapäässä oli toinen raollaan oleva metalliovi ja sen takana iso, matalahko, loisteputkilla valaistu sali. Lähinnä ovea oli vastaanotto- ja myyntitiski, muutama puutarhapöytä, tuoleja sekä suuri kulmikas kahvi- ja virvoitusjuoma-automaatti.

Itse sali oli ahdettu täyteen mitä monimutkaisimpia teknisiä vempeleitä. Vaijereineen, kiiltävine metalliosineen ja vipstaakeineen se toi mieleen pikemminkin suurjännitemuuntoaseman kuin kuntosalin. Puolenkymmentä urhoollista ähki ja voihki naama punaisena ja hampaat irvessä venyttimissä.

Heti ovelta Vares havaitsi Lobon. Tämä istui pikku kahvion nurkkapöydässä pystytukkaista kääpiötä vastapäätä. Miehet keskustelivat höyryävien kuppien yli hyvin luottamuksellisen tuntuisesti. Välttääkseen kiusallista huomiota Vares siirtyi saman tien tiskille, jonka takana oli iso kyltti: »Kesätarjous, kuukausikortit 300 mk».

Tiskin takana istui jakkaralla Reginaa lukien sama tyttönen, joka illalla oli ollut kääpiön seurassa Pianobaarissa. Tyttö oli pukeutunut ohueen, avonaiseen, toppimalliseen vaatekappaleeseen, joka ei juuri jättänyt arvailulle sijaa. Urheilullisesti hän oli myös jättänyt rintaliivit pyykkikoriin. Ilmeisesti hän treenasi itsekin ahkerasti, sillä Vares saattoi yläviistosta todeta, että ketunkuonot nuuhkivat maailmanmenoa terhakkaan uteliaasti.

Leveä reilulla kynällä punattu suu aukeni hieman väsyneen tuntuiseen hymyyn. Silmissä ei ollut tunnistamiseen viittaavaa pilkahdusta. Vaikutti siltä kuin viime yö olisi vielä painanut jäsenissä ja päänahan alla.

»Hyvää päivää.» Vares asettui nojaamaan tiskiin niin, että selkä oli puolittain pöydässä istuvaan parivaljakkoon päin. Varjostuksessa oli aina se vaara, että naama saattoi käydä liian tutuksi. »Olisi hieman kiinnostusta tähän kuntosalihommaan. Päätin poiketa katsomaan.»

»Oikein mukavaa. Meillä on alan viimeisimmät laitteet ja mukava keskustasijainti. Ja näin kesällä hinnatkin ovat edullisimmillaan.» Hymy pysyi tytön naamalla kuin maalattuna ja litania tuli ulkoaopitulla nuotilla.

»Laitteita näyttää kyllä olevan. Mitenkä monimutkaisia ne lienevät. Minä näet olen enempi vasta-alkaja.»

Tyttö loi nopean arvostelevan silmäyksen eikä varmaan epäillyt Vareksen väittämää. Kohteliaasti hän ei kuitenkaan takertunut siihen vaan viittasi salin suuntaan.

»Se ei ole mikään ongelma. Meillä on täällä asiantunteva opastus. Voitto Fjäder vetää tätä paikkaa ja on useimmiten paikalla. Ja sitten meillä toimii täällä ohjaajana myös Leevi Rönkkö . . .» Tyttö sanoi sen sillä painotuksella, että nimen olisi varmasti pitänyt merkitä Varekselle jotakin.

»Ahaa . . .»

»Niin, Leevihän voitti tänä keväänä sarjassaan voimanostossa SM-hopeaa. Hän auttaa laatimaan yksilöllisiä harjoitusohjelmia kunkin lähtötason ja tarpeiden mukaan ja samalla hän tietysti opastaa laitteiden käytössä.»

Tyttö osoitti kirkkaanpunaisella etusormen kynnellään salin takaseinustalle, jossa eilisiltainen vähäpuheinen jättiläinen istui penkillä hienläikittämiin verkkareihin pukeutuneena. Mies oli juuri keskittynyt kaivamaan jotakin vasemmasta sieraimestaan paksulla etusormellaan. Tuskin Rönkkö olisi kovinkaan lahjakas laatimaan muille ihmisille monipuolisia harjoitusohjelmia. Pikemminkin hän näytti odottelevan, että joku tulisi opettamaan miten sitoa lenkkitossun nauhat.

»Mikäs siinä. Ihan mukavantuntuinen paikka. Minä otan tässä joku päivä varusteet mukaan ja tulen testaamaan», Vares nyökytteli.

»Tervetuloa. Olemme auki joka ilta yhdeksään saakka», tyttö sanoi. Vares loi vielä nopean silmäyksen Lobon ja kääpiön suuntaan. Keskittyneen tuntuinen neuvonpito jatkui. Hän nyökäytti vielä tytölle ja kiipesi sitten takaisin maan pinnalle. Aurinko porotti jo suoraan pihakuiluun ja

neljä talon pikkutyttöä hyppäsi poninhännät heiluen ruutua.

Hetken mielijohteesta Vares kiersi vielä talon autopaikat. Kunkin auton kohdalle seinään oli kiinnitetty metallilaatta, jossa oli paikanhaltijan nimi. Tuliterännäköisen metallinvärisen BMW:n edessä oli kyltti *Victor's Gym*.

Vares kiersi auton kertaalleen kunnioittavasti ja painoi rekisterinumeron mieleensä. Ei hassumpi kulkuväline. Ja varmasti siinä oli tehty vielä muutamia hintavia muutoksia, jotta kaikki hallintalaitteet oli saatu mukavasti pienen miehen ulottuville.

Taas alkoi odottamisen vaiva.

Vares siirtyi pihalta kadulle ja jäi norkoilemaan niille sijoille niin että saattoi pitää kuntosalin ovea silmällä.

Porukkaa tuli ja meni harvakseen. Useimmat olivat V:n muotoisiksi treenattuja nuoria miehiä, jotka tulivat kasseineen polkupyörällä tai jalan. Mutta kyllä neonvalomainoksen alta sentään asteli pari tiukaksi treenattua ei aivan nuorta naisihmistäkin.

Hieman huonommin kuvioon sopi kolmen laihan mustiin vaatteisiin ja piikkikärkisiin kenkiin pukeutuneen nuoren miehen lössi, joka ilmestyi paikalle Läntisen kadun suunnasta venkalehtavaa kylkimyyryä. Tulijat seisoivat hetken neuvonpidossa metallioven luona syljeskellen pihasoralle ja raaputellen pitkiä likaisia niskavillojaan. Sitten yksi heistä loikki portaat alas muiden jäädessä seuraamaan pikkutyttöjen ruutuhyppelyä ja kyhnyttelemään itseään. Kuten odottaa sopii kaveri palasi tuota pikaa. Tyypit kiirehtivät pihasta ja lähtivät hyvänlaista vauhtia lampsimaan samaan suuntaan josta olivat tulleetkin.

Vartin kuluttua myös Lobo palasi takaisin ulkoilmaan. Hän suuntasi Puutorille päin ja etsiytyi läheiseen baariin. Mies ilmeisesti piti kahvista, sillä Vares näki ikkunan läpi että hän oli taas kahvijonossa. Se olisi jo kolmas kuppi hieman yli tunnin sisään.

Vares ei halunnut ottaa turhia riskejä, ja niinpä hän ei uskaltanut mennä enää samaan baariin. Oli viisainta jäädä tappamaan aikaa ulos kadulle.

Ehti kuluakin hieman yli puoli tuntia, kun Vares kiinnitti jo kaukaa huomiota harvinaisen anteliaaseen minihameeseen, joka lähestyi aseman suunnalta kiireisin askelin. Vasta monta kymmentä metriä lähempänä hän tunnisti tulijan Viiviksi kuntosalin tiskin takaa.

Vares käänsi selkänsä ja alkoi tutkia valokuvausliikkeen näyteikkunassa esiteltävää uutta Canonia. Voitto Fjäderin tyttöystävä sipsutti melkein kyynärpäätuntumalta ohi ja jatkoi saman tien vieressä olevaan kahvilaan. Vares vilkaisi pölyisen ikkunan suuntaan ja näki miten Jesus Maria Lobo nousi pöydästään seisomaan ja tuli vastaan. Sanaakaan vaihtamatta pariskunta pyörsi ovelta takaisin ulos.

Nyt oli suunta suoraan Multavierunkadulle. Lobo ja tyttö kävelivät peräkanaa, parin metrin välein, aivan kuin eriseuraisina. Lobo astui porraskäytävään parikymmentä metriä ennen naista. Ei puhettakaan, että hän olisi jäänyt pitelemään ovea auki kohteliaan herrasmiehen tapaan. Tyttö luikahti sisään niskat kyyryssä ja kuin jotakin paeten. Vares asteli suoraan kadunvarressa odottavalle Kuplalleen, vilkaisi kelloaan ja ruuvasi ikkunat auki. Autossa oli kuuma kuin leivinuunissa. Hän pani radion päälle ja alkoi tuijottaa porraskäytävän ovea silmät puoliavoimina.

Tyttö palasi kadulle kahdenkymmenenviiden minuutin kuluttua. Vares katsoi kellosta ajan. Melko nopea toimitus riisuutumisineen, esileikkeineen ja peseytymisineen. Mutta lounastunti asetti tietenkin omat rajoituksensa. Korkeat korot kopisivat kadun kiveykseen kiivaaseen tahtiin. Nyt alkoi todennäköisesti olla jo kiire takaisin punttisalille. Alkon nurkalla passipaikkaa pitävästä miesjoukosta kommentoitiin tytön kulkuvälineitä myötämieliseen sävyyn.

Lobo ei pitänyt kiirettä takaisin kadulle. Pienet siestat kotimaan tyyliin sopivat varmasti mukavasti päivän kuumimpaan hetkeen.

Vares istui autossa ja haukotteli. Nälkäkin alkoi jo vaivata, mutta syömään ei uskaltanut lähteä. Toivottavasti

nälkä ajaisi espanjalaisenkin taas liikkeelle, ja jäljittäjä voisi nauttia myöhästyneen lounaan siinä samalla. Alkon kulmalla vellova joukko ja varsinkin paikallinen A-joukkue piti kuitenkin kadun oman teatterin sopivasti hengissä.

Vares oli juuri seuraamassa erästä sanaharkkaa, kun Nahkurinkadun puolelle parkkeerattuna ollut vanhahtava ruosteenpunainen – ja ruosteinen – mersu lähti liikkeelle. Vares oli kyllä rekisteröinyt sen automaattisesti paikalle asetuttuaan, mutta sen suurempaa huomiota hän ei varmaan olisi siihen kiinnittänyt, ellei auto olisi lipunut miltei matelemalla Multavierunkatua alaspäin. Vasta ohitettuaan portaan numero kolme se alkoi kiihdyttää vauhtiaan.

Vares ehti nähdä paksun turpean niskan kuljettajan selkänojan yli ja samalla hän painoi rekisterinumeron mieleensä. Auto kääntyi oikealle Yliopistonkadulle ja jätti jälkeensä paksun verhon naftankäryä kaasuttaessaan kulman taa. Vares kaivoi muistivihkonsa esiin ja kirjoitti numeron ylös.

Vähän matkan päässä oli puhelinkioski, jolta oli kohtuullinen näkyväisyys porraskäytävän ovelle. Pienen linjalla odottelun jälkeen Vares sai langanpäähän kohteliaan Autorekisterikeskuksen virkailijan. Hän luki tälle mersun numeron ja sai muutaman sekunnin kuluttua vastauksek-si, että sen omisti Mauno Vasenius Turusta. Nimi kilautti jotakin kelloa Vareksen aivoissa, mutta oikea tieto ei tullut pinnistämälläkään pintaan. Sitten hänelle tuli mieleen, että olisi mielenkiintoista tarkistaa kuka omisti Victor's Gymin parkkipaikalle pysäköidyn arvokkaan ajopelin. Vares väänsi uudestaan Autorekisterikeskuksen numeron ja luki numeron virkailijalle. Mielessään hän löi vetoa jonkin helsinkiläisen rahoitusyhtiön puolesta. Yhdeksässä tapauksessa kymmenestä tällaisen yrityksen pihasta löytyi leasing-kärry.

Vares otti lievällä hämmästyksellä vastaan kohteliaasti ilmoitetun tiedon. BMW:n, joka oli vielä saman vuoden

mallia, omisti toimitusjohtaja Voitto Fjäder Turusta. Palatessaan autolleen Vares totesi arvioineensa kuntosalibisneksen tuottoisuuden täysin väärin.

Taas kului pitkiä uuvuttavia minuutteja auton polttavalla penkillä. Pultsaritkin jättivät jo hehkuvan kadun ja vetäytyivät ottamaan päiväunet Aurajoen rannan lehvistöjen varjoon. Vareksen nälkä yltyi, ja myös jano alkoi vaivata.

Lopulta Jesus Maria Lobo kuitenkin päästi miehen piilosta ja ilmestyi silmät tummilla aurinkolaseilla verhottuina takaisin katukuvaan. Espanjalainen oli vaihtanut sekä housunsa että paitansa, Vareksen muistin mukaan hänen sukkansakin olivat olleet aamupäivällä eriväriset. Mies vilkaisi pari kertaa oikealle ja vasemmalle, lähti itse katukäytävää pitkin oikealle ja seuraavasta kulmasta taas oikealle. Nyt oli suunta kohti vanhaa verkatehdasta, jonka suojissa toimi mitä erilaisimpia yrityksiä.

Lobon kohde tällä kertaa oli Tanssistudio Mari Mattson, joka toimi ison tiilisen verkatehtaan toisessa kerroksessa. Taas Vareksen oli jäätävä ulos käytävälle norkoilemaan. Hän ei voinut oikein kuvitella itseään tanssistudion vastaanottotiskillä ilmoittautumassa jazz-baletin alkeiskurssille.

Nyt Vareksen ei tarvinnut odottaa pitkään. Hän seisoskeli ulkona lukemassa Kukkurakaupan tarjouksia, kun Lobo jo palaili seurassaan noin 35-vuotias vaalea ja hoikka nainen, joka oli koonnut oljenväriset hiuksensa tiukalle sykerölle takaraivolle. Ryhdistä ja olemuksesta paistoi selvästi, että hän oli tanssija.

He kävelivät hyvin lähellä toisiaan, mutta eivät sentään käsi kädessä, yli asfalttipihan läheisen huoltoaseman baariin ja asettuivat tiskille tilaamaan lounasta. Kun Vares luikahti muutaman minuutin kuluttua valitsemaan itsekin päivän ensimmäistä ateriaa, istui pariskunta jo nurkkapöydässä. Vares pudisti päätään ja ihmetteli, miten yksi mies oikein viitsi ja ehti kaiken tämän. Hänelle tapasi tulla stressi jo yhdestäkin naissuhteesta.

Proosallisen lounaan jälkeen Lobo saattoi naisen takaisin Verkatehtaalle ja palasi Multavierunkadulle melkein samaa vauhtia. Pianobaarin ohjelmasta Vares tiesi, että Lobolla olisi tänään vapaailta. Saattoi kuvitella, että se ei varmaankaan olisi kevyt kummallekaan heistä.

Niinpä hän luotti siihen oletukseen, että espanjalainen lepäisi vuokra-asunnossan iltapäivän viimeiset tunnit ja meni myös itse kotiin keräämään voimia iltaa ja yötä varten.

Päästyään asuntoonsa hänen mieleensä juolahti kuitenkin tarkistaa vielä yksi asia. Hän otti puhelinluettelon käteensä ja etsi sieltä nimen Vasenius Mauno.

Miehen ammatti oli yksityisetsivä.

TOINEN OSA

»Sinua, ja vain sinua.»

Jesus Maria Lobo,
pianisti, espanjalainen

9

KAKOLA: vanki 283/86

Rapp makasi punkassaan ja tuijotti hämähäkinverkkoa, jossa heiluivat pelkät kuoret vähän aikaa sitten tyhjiin imetystä kärpäsestä. Hänen ajatuksensa pyörivät samaa kehää. Nyt kun Säppi oli sulkenut häneltä tyhmyyksissään yhden tien, oliko olemassa toista?

Mutta lukitusta sellistä ei päässyt. Ja vaikka olisi päässytkin, niin sen jälkeen oli edessä liian monta ovea ja lukkoa. Niistä ei selviäisi ilman sitä, minkä Säppi oli luvannut toimittaa.

Ainoa tie oli siis se, jonka hän oli jo monta kertaa kulkenut mielikuvituksessaan. Keskellä päivää ja röyhkeästi. Suoraan osastolta tai keittiöstä tai siivousvälinevarastosta, sellaisesta paikasta jossa – toisin kuin sellissä – oli avaimenreiät molemmin puolin ovea. Ja sitten pihalle silloin, kun suurin osa pampuista oli muissa askareissa. Suoraan portille ja eteenpäin ilman armoa!

Se oli ainoa tie. Rapp sulki silmänsä ja näki vain pimeyttä.

Sinä iltana oli aterialla maksalaatikkoa ja puolukkahilloa, jälkiruokana vetelää, mautonta kiisseliä. Rapp ei pitänyt maksasta, ja muutenkin ruokahalu oli tiessään. Mies pyöritteli haarukkaa lautasellaan.

Kurjenlahti istahti Rappin viereen. Vaunonen istui Kurjenlahden toiselle puolelle, kyynärpäätuntumaan. Kurjenlahti kauhoi Vaunoselle astiasta reilun annoksen maksalaatikkoa ja kaatoi tälle maitoa peltimukiin. Sitten hän täytti oman lautasensa.

»Kari kävi viemässä Säpille safkat», iso mies sanoi.

»Milläs mielellä äijä oli terveisistä?»

»Se oli muutenkin ihan sekaisin, jumalaton darra krapulasta ja refloista. Ei mitenkään ilahtunut siitä haarukasta. Höpötti vedet silmissä, että jos Kari sulle semmoisia terveisiä, että anteeks anteeks.»

»Pitäis niin vanhan kundin ymmärtää että ohareita ei pyydellä anteeksi – eikä anneta.»

»Säppi kyllä myös hoki, että homma on reilassa. Joku juttu jonka sä oot tilannu on valmis että senkus haet.» Kurjenlahti vilkuili Rappia uteliaasti sivusilmällä.

»Vai niin – ja mistä? Rundista vai?»

»Eiku se sano, että sen kopista. Se hoki moneen kertaan että vasemmanpuoleisin kalteri. Sitä se tankkas.

»Kai se kertoi kanssa mistä on kyse?»

»Ei se nyt sentään niin pönttö ole. Eikä se mua ja Karia kiinnosta. Se on teidän kahden bisnes. Mutta tämä vaan tiedoksi sulle. Jos siitä olis mahdollisesti jotakin apua.» Ovela ilme oli noussut Kurjenlahden leveälle naamalle.

»Kiitti sulle. Ja kiitä Karia kanssa mun puolestani.»

Rapp ei vilkaissutkaan enää pariskunnan suuntaan vaan alkoi haarukoida maksalaatikkoa suuhunsa. Isoina annoksina ja maistelematta. Jonkinasteinen pieni toivonvire oli herännyt.

Seuraavana aamuna hän järjestäisi itsensä porukkaan, joka siivoaa miehittämättömät sellit. Sitten näkisi, olisiko Säpillä terveenä miehenä asiaa rundista takaisin osastolle.

Vaunosella vasta oli todella nälkä. Se pyysi jo Kurjenlahdelta lisää maksalaatikkoa.

Seuraavana aamuna Rapp ilmoitti yksikantaan Vileniukselle, että hän hoitaisi tänään tyhjänä olevien sellien siivoamisen ja Vilenius voisi liotella käsiään tiskissä. Toinen oli parikymmentä kiloa kevyempi eikä muutenkaan luonteeltaan mikään sellainen kaveri joka teki tikusta asiaa. Rapp sai siivousvuoronsa.

Hän aloitti siivouskärryjen kanssa aivan järjestyksessä vaikka olisi voinut tietysti suunnistaa suoraan Säpin kopille. Jotenkin hän halusi alitajuisesti viivytellä ja odotella – pitää toivonvirettä hengissä. Mutta puolentoista tunnin kuluttua ratkaisu oli vääjäämättömästi edessä. Torsten Rapp seisoi harjoineen, rikkalapioineen, luuttuineen ja sankoineen sellin numero 66 raollaan olevalla ovella.

Säpin huone oli yllättävän siisti. Siellä oli kirkasraitainen ja puhdas räsymatto lattialla, muutama maisemataulun jäljennös seinällä, pienen pöydän keskellä vaasi sinisine ja keltaisine tekokukkineen. Nurkkaan oli kasattu huolellisiin pinoihin kymmeniä kirjoja, jotka eivät olleet vankilan kirjaston muovikansissa. Jakkaralla punkan päädyssä oli jopa uudennäköinen matkatelevisio. Kaikki kertoi siitä, että vanhalla hapolla oli siviilissä joku sukulainen tai muu tuttava, joka yritti pitää äijästä hyvää huolta.

Vieläkään Rapp ei pitänyt kiirettä. Hän alkoi luututa sängynalustaa, josta saaliiksi tarttuikin kohtalainen lauma villakoiria. Sitten rikkalapioon kaikki lattialta löytyvät pikkuroskat, ja lopuksi vielä pölyjen pyyhkiminen kostealla rätillä. TV:n päällä oli paksu kerros vaaleata pölyä ja samoin hyllyllä, jolla seisoi pitkä rivi Säpin puhdetöinään vankilan työpajassa sorvaamia metallisia kynttilänjalkoja.

Rapp vilkaisi ympärilleen ja pyyhkäisi oikealla kädellä sivuun melkein silmien päälle roikkuvat paksut, lähes sysimustat hiukset. Pian pitäisi poiketa parturissakin, käväisi mielessä.

Mutta nyt oli totuuden hetki.

Rapp palasi ovelle, vilkaisi käytävää molempiin suuntiin: tyhjää oli. Sitten hän sulki oven. Se ei jäänyt juurikaan raolleen. Hän siirsi Säpin punkan nopeasti ikkunan alle niin, että saattoi nousta sen päädylle aivan samalla

tavalla kuin omassakin kopissaan. Rapp tunsi itsensä hermostuneeksi, jännittyneeksi, mutta samalla jotenkin naurettavaksi. Mitä helvettiä hän luuli löytävänsä tämän ikkunan vasemmanpuoleisesta kalterista. Oliko se sahattu valmiiksi poikki, vai mitä?

Kesäpäivän aurinko sokaisi miehen ensin täysin hänen noustessaan ikkuna-aukolle. Hetken siristelyn ja räpyttelyn jälkeen hän havaitsi Säpin ikkunan näyttävän Airiston suuntaan. Alhaalla levittäytyi jokisuu, vehmaat, vihreät saaret; Hirvensalo, Satava ja Kakskerta ja jossakin niiden takana sininen, kimaltava selkä. Maisema oli kauneudessaan mykistävä. Mutta sitä mies ei ollut tullut tästä sellistä hakemaan.

Silmät kuumeisesti hyppelehtien hän tutki vasemmanpuoleisen kalterin ylhäältä alas. Ei mitään.

Sitten hän tarkasti mahdollisimman huolellisesti myös muut pitkittäis- ja poikittaiskalterit siltä varalta, että vanha deeku olisi muistanut väärin.

Ei muuta kuin likaisia sormenjälkiä ja kärpäsenpaskaa.

Kirous purkautui Torsten Rappin kurkusta matalana ja uhkaavana. tämänkin kusetuksen se mulkku saisi maksaa samana tilipäivänä. Pannaan piikkiin odottamaan!

Pettyneenä kuin vain mies, jonka viimeinenkin toivonkipinä on sammutettu, Rapp nojautui ristikkoa vasten ja painoi otsansa kalterin ruosteiseen teräkseen. Horisonttiin asti ulottuva suloinen merinäkymä oli raastavaa ivaa, suolaa avoimeen haavaan.

Rappin vasen käsi otti tukea ikkunan vasemmasta kalterista, aivan sen juuresta. Hän oli tuntevinaan, että pikkusormi koski johonkin, joka erottui metallin rosoisesta pinnasta.

Sävähdys kävi mielessä.

Hän siristi silmänsä äärimmilleen ja painoi nenänsä melkein kiinni kalterin alaosaan. Oli siinä jotakin. Oli kuin olikin.

Aivan kalterin juureen oli sidottu ohueasta ohuin siima, läpinäkyvää kestävää nailonia. Siiman toinen pää häipyi

ulos ikkunasta jonnekin kiviseinälle. Siima oli vähäinen ja upotettu vielä kalterin uurteisiin sillä tavalla, että käytännössä sitä oli mahdoton havaita ikkunasta tulvivassa vastavalossa, ellei tiennyt tarkasti mistä etsiä. Ja siltikin löytäminen oli näemmä vain tuurista kiinni.

Sormenpäät kihelmöiden Rapp tarttui siimaan ja alkoi keriä sitä sisään. Oli siinä aivan tuntuvasti painoa päässä.

Hieman yli metrin pätkän jälkeen tuli kalterin aukosta sisään vihertävä, likainen kangaspussi. Erinomainen suojaväri. Rapp tiesi tällä kohdalla vankilan ulkoseinässä olevan sekä murattia että sammalta.

Rapp repi nopeasti pussin auki.

Siellä se oli. Metallinkiiltoisena ja vielä huolellisesti öljyttynäkin. Vempain.

10

Vares heräsi puhelimen soittoon neljännestä yli kuusi, kesken syvimmän ja nautinnollisimman unen.
»Hyvää iltapäivää. Kontio täällä ja terveisiä Helsingistä.» Luurissa kaikui huolellisesti artikuloiva miesääni.
»Joo hmm, terve vaan.» Vares oli unenpökkyrässä ja ärtynyt.
»Ajattelin kysäistä pientä väliaikatietoa. Mikä on ensivaikutelmasi ystävästämme?»
»Kyllä kaikki muut Marcello Humpungiot ovat eunukkeja oppipoikia Jeesuksemme rinnalla.»
»Sen me molemmat tiedämme. Mutta onko jotakin muuta?»
»Työ on vasta alussa. Mutta eräitä uteliaisuutta herättäviä havaintoja on kieltämättä tässä tullut jo tehdyksi.»
»Onko liian aikaista kertoa niistä?»
»On. Ne ovat pelkkiä järjestymättömiä pirstaleita. Mutta alkuun on päästy.»
»Hyvä on. Odotan mielenkiinnolla raporttiasi.»
»Tulet sen saamaan viimeistään kahden viikon kuluttua. Jos tähdellisempää ilmenee ennen sitä, niin minä soitan sinulle. Sovitaanko näin?»
»Tietysti. Hyvää illanjatkoa ja kuulemiin.» Kontio laski luurin.

Vares oikoili vielä hetken vuoteella. Hän ei uhrannut ajatusta sille, oliko ollut liian tyly maksajaa kohtaan. Mutta nukkumiset oli nyt kuitenkin nukuttu ja halutti jo kömpiä kylpyyn. Iltavuoro oli alkamassa.

Illan pari ensimmäistä tuntia Lobo kierteli keskustassa aikaansa kuluttaen. Ainoa pysähdys oli pieni olut Hamburger Börsin pihalla.
Kello yhdeksän hän tapasi Annika Kontion Aurasillan kupeella. Nainen oli ilmeisesti tulossa suoraan galleriasta. He jäivät turhia ujostelematta seisomaan Aurakadun ja Läntisen Rantakadun kulmaan. Naista ilmeisesti rauhoitti tieto siitä, että rakas aviomies oli parhaillaan liikematkalla kahden tunnin ajomatkan päässä Helsingissä.
Pariskunta meni Bassiin iltapalalle. Vares asettui raastuvanoikeuden eteen puistonpenkille ja nautti kauniista kesäisestä illasta ja ohikulkevien ihmisten tarkkailusta. Mieleen hiipi ajatus, että nyt oli juuri sellainen sää ja tunnelma, jolloin Turun yössä itse kullekin saattaisi tapahtua vaikka mitä.
Noin tuntia myöhemmin Vares istui Samppalinnan kesäravintolassa, ja vain puolen metrin päässä hänen takanaan oli Jesus Maria Lobon hintavan silkkipikkutakin selkä. Annika istui espanjalaista vastapäätä, ja he olivat tilanneet pullon valkoviiniä pöytään.
Kun äänten taso jostakin syystä nousi, Vares kuuli lauseenpätkiä ja sai niistä selvänkin vaikka keskustelukielenä oli ruotsi.
Tätä salakuuntelua hieman häiritsivät hänen pöydässään istuvat kaksi suomalaista naistenmiestä, jotka olivat oluen voimalla kertaamassa edellisen yön seikkailujaan. Ne tuntuivat olevan vähintäänkin hyvää piirikunnallista tasoa ja paranivat tuoppien tyhjetessä. Siksi Vares onnistui kuulemaan vain Annikan lauseen loppuosan:
». . . ole vaarallista?»
»Mitä vaaraa tässä on? Ja sinähän pidät siitä. Sehän on pelkästään hauskaa.» Lobo tyynnytteli matalalla äänellä.

»Tottakai minäkin haluan, mutta tämä paikka arveluttaa.»

»Kuka sen täällä kieltäisi. Eihän kukaan edes huomaa mitään.»

»Jos sinä haluat . . .»

»Nyt on minun vapaailtani, rakas.»

»Olet oikeassa. Näitä sattuu niin harvoin. Nautitaan kun voidaan.»

Lobo alkoi kaivaa povitaskuaan, ja Vares ajoitti miestenhuoneeseen lähdön niin että näki miten espanjalainen tarjosi naiselle savukkeen taoksin koristellusta kullanvärisestä rasiasta.

Palattuaan takaisin pöytään Vares havaitsi tyytyväisyydekseen, että lähiöitten casanovat olivat lähteneet etsimään uusia kokemuksia.

Hänen selkänsä takana Annika Kontio kikatti matalalla kurnuttavalla äänellä ja antoi Lobon kaataa lisää viiniä lasiin.

»Tiedätkö, tämä tekee minut ihan hurjaksi. Tulee mieleen kaikkia tuhmia, kuumia ajatuksia.» Annikan ääni kohosi hieman.

»Sinä tuot aina minun mieleeni niitä ajatuksia», mies vastasi pehmeästi.

»Rakastatko minua todella?» Nyt naisen äänessä oli kiihkoa ja vähän epätoivoa.

»Sinua, ja vain sinua.» Lobon ääni oli niin vakuuttava, että Vareskin oli uskoa.

»Anna minä otan vielä pari henkosta sinulta.» Nainen veti savua syvälle keuhkoihinsa.» Se on ihanaa. Sinä olet ihana. Tiedätkö mitä minä nyt haluan?»

»Tiedän.»

»Minä haluan mahdollisimman pian . . .»

»Mennään.»

Lobo ja Annika laskeutuivat käsi kädessä Samppalinnan portaita alas katutasolle. Vares seurasi pöydästään heidän kulkuaan ja näki vapaan taksin poimivan heidät heti kesäravintolan alapuolelta. Hänellä ei ollut aikomusta

painua perään. Tältä päivältä sai jo riittää. Lobon loppuillan ohjelma oli melko helposti ennustettavissa. Siitä pitäisi huolen nainen, jota Pauli Kontio rakasti niin, ettei halunnut loukata tätä edes paljastamalla tietävänsä ravintolamusikantista. Vares tilasi ohikulkevalta tarjoilijalta jallucolan. Hän päätti juoda suuren rakkauden maljan.

Siitä eteenpäin hän pyhittäisi iltansa hienon, puolikarkean tai vaikka karkeankin rakkauden etsimiselle. Vaikka vain yhden yön tienooksi.

Aamulla puoli kymmeneltä herätessään Vares totesi, että ainut minkä hän illalla onnistui hankkimaan oli keskikova krapula. Jääkaapissa olisi ollut useampikin pullo olutta ja niiden kylmänkosteat kyljet iskivät hänelle houkuttelevasti silmää. Mutta nyt siihen ylellisyyteen ei ollut aikaa. Sitäpaitsi tapaus Jesus Maria Lobo oli alkanut kiinnostaa häntä päivä päivältä yhä enemmän.

Kaartaessaan Multavierunkadulle Vares havaitsi, että hammaslääkäri Seija Kaunispään tulenpunainen Honda oli parkkeerattu aivan porraskäytävän eteen. Vares silmäili huolellisesti oikealle ja vasemmalle, eteen ja taakse, mutta ruosteenraiskaamaa vanhaa mersua ei ollut näköpiirissä.

Lobo palkitsi odotuksen melko pian. Hän kiirehti ulos talosta autonavaimet kädessään, vilkaisi nopeasti molempiin suuntiin katua ja asettui Hondan ratin taa. Vuokraemäntä oli tänään näemmä jättänyt auton ystävällisesti vuokralaisensa haltuun.

Lobo ajoi tottuneesti, risteyksissä tai kaistanvaihdoissa ihmettelemättä. Yliopistonkatua Humalistonkadulle, ohi Pianobaarin lähelle Rautatieasemaa. Sitten hän jatkoi hieman aseman ohi, pysäköi ja palasi kävellen takaisin aseman suuntaan. Vares joutui ajamaan vielä pidemmälle ohi ollakseen herättämättä epäilyksiä. Hän vaihtoi kadun toiselle puolelle ja jätti välimatkaa yli viisikymmentä metriä. Lobon eleissä ja olemuksessa oli selvästi jotakin varuillaan olevaa. Hän vilkuili alituiseen ympärilleen nopeilla, terä-

villä silmäyksillä. Nyt jäljittäjän ei ollut syytä ottaa liian kovia riskejä.

Lobo käveli suoraan matkatavaran säilytyslokeroille, kaivoi avaimen povitaskustaan ja avasi erään luukun. Taas muutama nopea, pistävä silmäys ympärillä liikkuviin matkustavaisiin, ja mies otti lokerosta selkärepun. Se oli tavallinen Fjällräven, vihreä, saumakohdista nahalla vahvistettu, ja vaikutti melko täydeltä. Vielä yksi yli koko hallin kiertävä silmäys, sitten mies heitti repun toiselle olkapäälleen ja lähti kiireisin askelin palaamaan auton suuntaan.

Vares joutui taas jättämään Loboon pitkän etäisyyden. Johtuen välimatkasta sekä autojen sijainnista kävi juuri niin kuin Vares oli pelännytkin. Punainen Honda starttasi vauhdilla liikkeelle, teki U-käännöksen ja lähti painamaan hyvää vauhtia takaisin keskustan suuntaan. Vaikka Vares pisti loppumatkan Kuplalleen juoksuksi, hän tiesi että tällä kertaa lintu lensi häkistä. Se oli todella harmillista, sillä olisi saattanut olla hyvin mielenkiintoista tietää kenelle tuo salaperäinen reppu tulisi päätymään vai oliko se tarkoitettu Lobolle itselleen. Repun sisältöä oli mahdoton ruveta edes arvailemaan, mutta muuta siellä täytyi olla kuin likaisia alusvaatteita.

Vares ajoi suorinta reittiä Multavierunkadulle, mutta Hondaa ei näkynyt siellä. Vihaisena itselleen Vares ajoi Brahenkadulle ja käveli Cafénoiriin syömään pyttipannun. Hän joi sen päälle pullollisen keskiolutta ja mietti seuraavaa siirtoa. Lopulta hän päätti pelkkänä tarkistuksena ajaa Victor's Gymin kautta.

Ja kaivattu lammas löytyi. Honda oli parkkeerattu vastakkaiselle puolelle katua melkein kuntosalin sisäpihan kohdalle. Vares jätti Kuplan risteyksen toiselle puolelle ja kiersi kertaalleen japanilaisauton. Vihreää reppua ei näkynyt penkeillä eikä tavaratilassa. Jonnekin se oli jäänyt tämän hukkaantuneen tunnin aikana. Todella harmittava juttu. Tunnissa ripeä mies ehtii paljon. Ja Jesus Maria Lobo oli osoittanut olevansa riittävän nopea käänteissään.

Tuskin Vares ehti pois auton luota, kun Lobo palasi kuntosalilta kadulle. Hän ei kuitenkaan asettunut ratin taakse vaan lähti kävelemään torin suuntaan. Vares oli havaitsevinaan että askel oli huomattavasti rauhallisempi ja rennompi kuin puolitoista tuntia sitten. Enää espanjalaisen pää kääntyili korkeintaan silloin kun tavallista näyttävämpi tyttölapsi purjehti ohi.

Lobo askelsi suoraan torin varrella olevaan Postipankin konttoriin, mutta ei mennyt kassatiskille maksamaan laskujaan tai suorittamaan nostoa. Hän käveli neuvontaan ja sai sieltä mukaansa rouvan, joka lähti saattelemaan häntä kerrosta alaspäin. Kyltti kertoi, että siellä sijaitsivat tallelokerot.

Vares istui nahkasohvalla asuntoluottoesitteen taakse piiloutuneena ja mietti ankarasti. Mitähän niin arvokasta oli maassa pari kuukautta asustelevalla ravintolamuusikolla, että sitä varten kannatti vuokrata pankin tallelokero. Jesus Maria Lobosta löytyi päivä päivältä uusia puolia.

Illalla Vares ilmestyi puoli kymmenen jälkeen Pianobaariin ja asettui samaan pöytään kuin viimeksikin.

Lobo veti taas laulunsa rutiinilla läpi, ja varsinkin Vareksen pöydässä istuvat pari rouvaa olivat aivan myytyjä. Sitä mukaa kun ampiaiset kuluivat lisääntyi kehuminenkin, ja korkein arvosana oli: »Ihanku Barry Manilow, mutta eiks ookin paremman näköinen?»

Tänä iltana Lobon pianon luona ei liikkunut kovinkaan tuttavallista porukkaa, ainoastaan joku satunnainen toivomuksen esittäjä silloin tällöin. Ainoa Varekselle tuttu naama oli se laiha, nahkaliiveihin pukeutunut nuorimies, joka oli poikennut espanjalaista jututtamassa maanantai-iltanakin.

Nyt hän ilmestyi paikalle yhdentoista tienoilla, viipyi baaritiskillä sen verran että Lobo sai meneillään olevan laulun loppuun ja käveli sitten suoraan pianon luo.

Miehet jutustelivat pari kolme minuuttia, nahkaliivinen heilautti kättään ja käveli suoraan ulos kiireisen näköise-

nä. Lobo vaihtoi kotimaansa säveliin ja sai syvän huokauksen aikaan .Vareksen pöydässä etsimällä koskettimilta »Granadan» alkutahdit.

Vares joi lasinsa tyhjäksi ja lähti hiljakseen astelemaan lämpimän yön hyväilemiä katuja, joilla pariskunnat kulkivat enemmän tai vähemmän toisiinsa kietoutuneina.

Vares tunsi äkkiä itsensä kovin yksinäiseksi, vanhaksi, tai ainakin vanhenevaksi varikseksi.

11

Seuraavana aamuna Vares huomasi pettymyksekseen, että punainen Honda oli taas jätetty ulko-oven eteen mitä ilmeisimmin vuokralaisen käyttöön. Se tiesi kahta hankaluutta. Ensiksikin metallin, lasin ja kumitiiviisteiden muodostamassa kopissa oli tuskastuttavan lämmin tehdä vaikeaa ja keskittymistä vaativaa työtä koko pitkä päivä. Toiseksi se oli huomattavasti riskialttiimpaa ja hankalampaa kuin jalan. Mutta tilanteet oli otettava sellaisina kuin ne tulivat.

Lobo ilmestyi autolle shortseissa, t-paidassa ja kaislasta punottu rantakassi kourassaan. Asu poikkesi olennaisesti hänen normaalista katueleganssistaan. Vares piristyi. Ehkä tätä päivää ei joutuisikaan viettämään pakokaasuja tulvehtivissa katukuiluissa.

Lobo vastasi Vareksen sanattomaan pyyntöön ja otti suunnan kohti satamaa. Pian mentiin Ruissalon sillan yli.

Saaronniemessä espanjalainen tapasi pysäköintipaikalla polkupyörää taluttavan vaalean naisen, joka ympärilleen vilkaistuaan uskaltautui antamaan miehelle oikein suukon poskelle. Pariskunta asteli vieri vieressä aina kaukaisimpaan kalliokärkeen saakka, jossa oli mukavia, rauhallisia koloja. Vares jättäytyi matkan varrelle sopivaan ruohikkokohtaan, riisui farkut ja t-paidan ja asettui pitkäkseen ne

päänalusena. Paikalta pystyi tarkkailemaan ainoaa niemenkärjestä pois vievää polkua. Ei kannattanut yrittää lähemmäksi nähdäkseen vain rakastavaisten kiellettyä pientä kisailua.

Lobo seuralaisineen viihtyi kuhertelukolossa melkein neljä tuntia. Paluumatkalla he pysähtyivät juomassa kupit kahvia leirintäalueen upeassa pitsihuvilakahvilassa, ja Varekselle tuli tilaisuus tarkastella naista hieman lähempää. Kasvot olivat täysin oudot. Tätä rouvaa hän ei ollut vielä näissä yhteyksissä nähnyt. Että kyseessä oli rouva varmistui pienestä kimalluksesta vasemman käden nimettömässä sekä ajoittaisista verhotuista silmäyksistä lähiympäristöön.

Väkisinkin Vareksen mieleen nousi ajatus siitä miten monta rouvaa, neitiä tai muuta naishenkilöä oli jäänyt reunustamaan espanjalaisen mutkikasta polkua näinä kolmena kesänä, jotka hän oli Turussa ollut soittelemassa. Luvun täytyi olla kunnioitettava.

Kello kolmen tienoilla Lobo pistäytyi pikimmiten asunnollaan, mutta tällä kertaa hänellä ei ollut aikaa nauttia siestasta. Mies palasi Hondan luo jo puolen tunnin kuluttua, ja nyt edessä oli enemmänkin bisnekseen suuntautuvaa toimintaa. Hän oli pukeutunut helmenharmaaseen kesäpukuun, vaaleisiin mokkasiinityylisiin kenkiin ja tummiin laseihin. Hänen kasvoillaan oli taas ilme, joka kieli pikemminkin stressatusta ja hankalaan neuvotteluun menossa olevasta liikemiehestä kuin huolettomasta naisia naurattavasta muusikosta.

Lobo ajoi torille ja parkkeerasi Hondan Aurakadun reunaan. Liikennevaloista välittämättä hän kiirehti kadun yli Postipankkiin. Vares jäi autoonsa odottamaan. Autoradiossa lauloi heleä tytönääni, torikioskin nurkalla ikääntyvä mieshenkilö tuki toista kättään tiskiin ja oksensi makkaraperunoita puluille. Lämpömittari torin toisella puolella pankin katolla näytti 28 astetta.

Viiden minuutin kuluttua espanjalainen ylitti taas kadun autojen välissä puikkelehtien. Hänellä oli tiukasti

kainalossaan viininpunainen Postipankin kärrynpyörällä varustettu asiakirjasalkku. Todennäköisesti mies oli käynyt hakemassa sen tallelokerostaan.

Seuraava pysähdys oli Linnankadun ja joenrannan välinen parkkipaikka lähellä Martinsiltaa. Lobo nuuhki hetken aikaa ilmaa joenpenkereellä ja meni sitten ravintolalaiva Le Piraten kansiterassille. Hän pyysi tarjoilijalta ruokalistan. Vares kiinnitti huomiota siihen, että mies ei jättänyt viininpunaista salkkua autoon vaan piti sen koko ajan tiukasti käsillä. Vares ei mennyt laivaan vaan kävi ostamassa kioskilta Ilta-Sanomat ja asettui lehden taakse puistonpenkille passiin.

Lobo viihtyi ravintolassa melkein kuuteen saakka. Sitten hän käveli salkku tiukassa otteessaan läheiselle puhelinkioskille, valitsi numeron ja rentoutui selvästi kun joku toisessa päässä vastasi. Mutta pian olemus muuttui. Espanjalaisen käsi teki ilmaan kiivaita kiemuroita ja ilme oli selvästi ärtynyt. Hän vilkaisi kelloaan pariin otteeseen ja tuntui painottavan jotakin voimakkaasti. Lopulta yhteisymmärrykseen näytettiin päästävän, mutta mitenkään hellävaraisesti Lobo ei laskenut luuria kannikkeilleen.

Taas Honda lähti liikkeelle, seuraavaksi se pysäköitiin Puhelinlaitoksen viereen Kauppiaskadulle, ja Lobo jatkoi salkku kainalossa suoraan Börsin takana olevan elokuvateatteri Cineman lippuluukulle. Eleistä Vares oletti, että puhelimessa oli sovittu tapaamisesta, ja se tulisi tapahtumaan Cinemassa. Tai sitten sovittu tapaaminen oli siirtynyt, ja elokuva olisi vain ajantappamista.

Filmi, jota myös Vares meni katsomaan, oli »Olemisen sietämätön keveys». Jussin mielestä muutamat aistillisemmat kohtaukset olivat aivan katsottaviakin. Yleisöä ei ollut paljon, ja Lobo istui rivillään aivan yksin. Sataprosenttisen varmasti hän ei tavannut salissa ketään. Salkku oli mukana miehen palatessa kadulle.

Vareksen yllätykseksi espanjalainen käveli joenrantaan ja istui pitkät tovit penkillä katsellen otsa rypyssä ruskean veden loputonta juoksua. Aina välillä hän vilkaisi ajatuk-

sissaan kelloaan kuin varmistuakseen että ajan ratas teki edelleen päättymätöntä työtään.

Turruttava odottaminen alkoi jo kypsyttää varjostajaa. Vares nuokkui omalla penkillään muutaman kymmenen metrin päässä ja mietti omiaan. Kun hän sitten seuraavan kerran vilkaisi jäljitettävän suuntaan olikin puistonpenkki tyhjä. Hän oli tehnyt nuuskijan pahimman virheen ja nukahtanut.

Puolijuoksua Vares säntäsi autolleen ja näki häivähdyksen punaisesta Hondasta, joka kaarsi vasemmalle Linnankadulle. Vares kirosi ja hyppäsi Kuplan etupenkille. Starttimoottori ujelsi valittavasti ja suostui käynnistymään vasta kolmannella yrittämällä. Ykkönen silmään, ja auto syöksyi liikkeelle kuin joskus nuoruudessaan parikymmentä vuotta sitten.

Vares ehti juuri nähdä miten Honda kääntyi seuraavista liikennevaloista, mutta sitten jäljitys katkesi. Valo vaihtui taas punaiseksi ja Aurakadun katkeamaton autovirta sulki tien.

Vares iski kämmenensä rattiin, ja suusta pääsi pari pahaa sanaa. Nyt Lobo oli lopullisesti tiessään. Ja näin piti käydä juuri kun miehellä oli selvästi jokin tärkeä projekti meneillään. Se oli enemmän kuin pettymys.

Kello näytti jo yli kymmentä illalla. Aika oli mennyt nopeasti elokuvissa ja joenpenkalla. Se oli ainakin varmaa, että Lobolla ei olisi tänään työilta. Yleensä hän oli jo aloittanut ensimmäisen settinsä Pianobaarissa näihin aikoihin. Mutta minne ihmeeseen hän oli matkalla? Kenelle hän oli soittanut Le Piraten luota?

Valot vaihtuivat ja keksimättä muutakaan Vares ajoi Kuplalla yli Aurasillan ja runnasi moottori mouruten ylös jyrkkää Kaskenmäkeä. Hetken mielijohteesta hän kaarsi Sirkkalankadulle. Ainut paikka näillä nurkilla, jonka saattoi kytkeä Lobon aiempiin liikkeisiin, oli Pastorin pyörittämä Sirkkalan Antikvariaatti.

Vanhan talon kivijalassa olevan puodin näyteikkuna oli pimeä ja hylätynnäköinen. Niinhän kymmenen jälkeen illalla sopi odottaakin. Todennäköisesti Pastori Alanen oli näihin aikoihin siirtymässä viimeisten asiakkaiden joukossa ulos Hassen Pubista.

Vares teki U-käännöksen ja ajeli hiljakseen takaisinpäin. Hän ohitti mäen korkeimmalla kohdalla olevan Tähtitorninkadun risteyksen ja sattui aivan sivusilmällä vilkaisemaan oikealle kädelle Vartiovuoren suuntaan.

Oliko se punainen Honda?

Vares ehti nähdä vain pienen vilauksen, mutta se jäi kummittelemaan hänen verkkokalvoilleen.

Taas U-käännös ja renkaat valittaen ylös Tähtitorninkatua. Aivan kadun päässä, umpikujassa, oli punainen Honda Civic, mutta oliko rekisterinumero sama? Oli se.

Jesus Maria Loboa ei näkynyt mailla halmeilla. Hän oli ehtinyt saada ehkä kymmenen minuutin etumatkan. Vares katseli ympärilleen ja veti syvään yöilmaa aivan kuin yrittäen saada jäljitettävänsä imelän partaveden tuoksun sieraimiinsa.

Vasemmalla lankkuaidan takana levittäytyi Käsityöläismuseo hirsi- ja lautapirtteineen. Suoraan edessä kohosi lehtevä ja kumpuileva Vartiovuori kesäteattereineen, Merenkulkumuseoineen, risteilevine hiekkateineen. Puut ja pensaat näyttäytyivät pehmein ääriviivoin myöhäisen kesäillan hämyssä, joka kietoutui alhaalta joelta nousevaan usvaan. Näkymä oli kaunis ja sadunhohtoinen.

Mutta Jussi Vareksella ei ollut aikaa unelmointiin. Hän tiesi, että espanjalainen ei ollut ehtinyt kauas, mutta mihin suuntaan tästä olisi lähdettävä?

Loogisesti ajatellen oli vain yksi mahdollisuus. Mikä olisikaan parempi kohtauspaikka kuin iltaöinen Vartiovuori? Todennäköisesti Lobo odotteli tuolla jossakin lehvien varjossa kelloaan vilkuillen. Mahdollisesti se joku joka hänen piti tavata oli jo paikalla.

Mutta Vartiovuori oli laaja, peitteinen ja polveileva puisto. Lobon löytäminen ei olisi aivan helppoa. Jussi lähti astelemaan pitkin hiekkaista rahisevaa polkua ohi lauta-aidalla ympäröidyn kesäteatterin.

Samassa oikealta, Uudenmaankadun suunnalta kuului nopeita askeleita ja huohottavaa hengitystä. Vares jähmettyi paikoilleen suuren lehmuksen varjoon. Usvan keskeltä tuli näkyviin nopeasti liikkuva hahmo, joka kiipesi kettärästi polun korkeimmalle kohdalle ja jatkoi sitten entistä vauhdikkaammin alas kohti Kaskenkatua. Vares hengähti syvään ja hiipi eteenpäin ympärilleen vilkuillen. Autio hämyinen puistomaisema sai mielikuvituksen sen verran liikkeelle, että äskeinen myöhäinen lenkkeilijä, joka juoksutyylistä päätellen oli vielä ollut naispuolinen, säpsähdytti kummasti.

Saavuttuaan parin polun risteykseen Vares pysähtyi epäröivänä. Kaikkialla tuntui yhtä rauhalliselta. Ainoat äänet olivat yötuulen rauhoittava humina lehvistöissä ja liikenteen kaukainen kohina alhaalla Hämeenkadulla. Sitten hän loi katseensa ylhäällä kukkulan huipulla Turun ehkä korkeimmalla kohdalla näkyvään Merenkulkumuseon silhuettiin. Mieleen juolahti ajatus, että koko puistoalueelta ei varmaankaan löytynyt selvempää maamerkkiä kohtaamispaikaksi.

Vares ehti ottaa muutaman askelen jyrkästi nousevaa santapolkua, kun ylhäältä kajahti laukaus. Se oli kimakka ja terävä kuin piiskan sivallus.

Vares ei edes tajunnut heittäytyneensä suojaan ennen kuin löysi itsensä puolittain pensaikosta kämmenet ja farkunpolvet kasteisessa ruohikossa. Hän oli aivan hiljaa, mutta sydän hakkasi niin kovaa, ettei juurikaan muuta kuulunut. Silti jossakin tärykalvoilla soi tukahtunut huuto, jonka hän mahdollisesti oli kuullut samanaikaisesti laukauksen kanssa.

Vares makasi paikoillaan pari kolme minuuttia. Sitten hän uskoi vihdoin että laukaus ei ollut tarkoitettu hänelle. Hitaasti, silmät ylös Merenkulkumuseon ääriviivoihin suunnattuna hän nousi jaloilleen ja mietti mitä tehdä. Museon nurkille asetetut valonheittimet saivat sen kylpemään pehmeässä loisteessa kuin taivaallisen linnoituksen. Joku yksinäinen yönlaulaja, mahdollisesti satakieli, aloitti

sointuisan sävelen, ja sen lajitoveri vastasi omalla aariallaan museon takaa. Yötuuli tuntui saaneen lisää voimaa, ja puut humisivat kuin hämmästynyt tai pelästynyt väenpaljous.

Vares tunsi viluisen väristyksen selkäpiissään vaikka lämpötila oli varmasti vieläkin yli 25 astetta. Hän henkäisi kerran hyvin syvään ja lähti kankein polvin nousemaan polkua ylemmäs.

Päästyään kukkulan laelle Vares oli varma, että viime minuutin aikana ainutkaan sielu ei ollut liikkunut lähistöllä. Sorapoluilla ei kertakaikkiaan pystynyt kulkemaan ääneti. Jussi vilkaisi ympärilleen näkemättä muuta kuin kaupungin, joka levittäytyi oikealle ja vasemmalle tuikkivana valomerenä. Alhaalla virtaava Aurajoen uoma näytti tässä valaistuksessa hyvin tummalta, melkein mustalta.

Muutaman kymmenen metrin päässä museorakennuksesta, ruohoisen töyrään takana oli betonijalustalle kohotettu 75-millinen Boforsin ilmatorjuntatykki. Sota-ajan vapaaehtoisen ilmapuolustuksen muistomerkki oli myös valaistu valonheittäjällä. Vares kiersi tykin, kun tunsi valaistulla kentällä olonsa turvallisemmaksi. Hän ei nähnyt muuta asiaankuulumatonta kuin muovikassillisen tyhjiä olutpulloja muistomerkin juurella.

Vares jatkoi tykiltä matkaansa kukkulan Hämeenkadun puoleiselle reunalle. Kårenin opiskelija-asuntolan ikkunat olivat suoraan vastapäätä. Suurin osa oli pimeinä, muutamassa loisti pöytälamppu tai muu valo. Missään ei näkynyt uteliaita, laukauksesta kiinnostuneita kasvoja.

Vares saapui portaille, jotka johtivat jyrkästi ja mutkitellen alas Teinikujalle ja sitä kautta Uudenmaankadulle. Hän vilkaisi alas.

Hän jähmettyi paikoilleen.

Sähköä tuntui kipunoivan niskakarvoissa.

Juuri siinä kohdassa, missä portaat muuttuvat poluksi, makasi veltto tumma miehen hahmo liikkumatta suullaan.

Vares vilkaisi kitalaki kuivana ympärilleen ja lähti hitaasti laskeutumaan alaspäin. Hänen ei tarvinnut edetä

pidemmälle kuin sille metallilaatalle, joka osoittaa merive-den korkeuden 3000 vuotta ennen ajanlaskumme alkua. Siinä hän pystyi tunnistamaan noin viisitoista metriä alempana makaavan miehen vaatteiden perusteella Jesus Maria Loboksi.

Espanjalaisen hienon kesätakin vaaleassa selässä, keskellä hartioita oli punainen läikkä sakeaa verta.

Vares laskeutui portaat alas, kiersi ruumiin kaukaa ja jatkoi saman tien matkaansa alaspäin kohti katutasoa ja lähintä puhelinkioskia.

12

Varhaisesta iltapäivästä huolimatta Jussi Vares oli luovalla tuulella. Koskaan aikaisemmin hän ei ollut kokeillut miten piimä sopi yhteen jaloviinan kanssa. Nyt oli koittanut se hetki.

Koko edellisen illan ja osan yötä Vares oli ryypiskellyt linjalla Hassen Pubi, Pinella, Börsin Piha, Foija . . . Sen jälkeen muistikuvat olivat vain satunnaisia. Niihin kuului grilliateriointi Puutorilla tai Carrolsissa ja ajelua ympäri kaupunkia. Kulkuväline oli ehkä vossikka, riksa tai torin tolpalta napattu mersutaksi; Vareksella oli ainoastaan epämääräinen kuva liikekannallaolosta. Vielä hän muisti talon jossa kirottiin hissin epäkuntoisuutta ja kiivettiin loppumattomalta tuntuvia portaita. Se paikka oli saattanut sijaita missä tahansa, Runosmäessä, keskikaupungilla tai Varissuolla. Sisällä asunnossa joku oli taas tarjonnut jotakin. Sitten hämärä kuva naisen puuterinvärisistä alusvaatteista ja ruskeista nailonsukista, jotka ulottuivat juuri polven alle.

Ehkä nämä yksityiskohdat olivat jääneet Vareksen mieleen siksi, että hän inhosi nimenomaan vanhahtavia, puuterinvärisiä rintsikoita sekä pikkuhousuja. Ja sukkia, jotka puristavat naisen jalan polven alapuolelle muodottomaksi makkaraksi.

Enempää Jussi ei muistanut. Pelkkä armahtava pimeys. Vai oliko se armahtava; entä jos sittenkin . . .

Vares kirosi kuivalla suullaan ja kaatoi pitkän lasin pohjalle kolme sormenleveyttä jaloviinaa. Sitten hän leikkasi jääpalapussista muutaman jään ja kaatoi päälle kirnupiimää, joka tuoksui hieman liian vanhalta. Sekoitellessaan juomaa kahvilusikalla Vares vakuutteli itselleen, että niin ei ollut voinut käydä. Ei naisen kanssa, joka pukeutuu kiristäviin ruskeisiin polvisukkiin.

Vares oli herännyt asunnoltaan, tarkemmin ottaen sohvaltaan kello yksitoista aamupäivällä tietämättä millä kyydillä tai mistä oli sinne johkaantunut. Krapula oli ollut miehekkään komea, ja vessanpytty oli saanut ottaa vastaan sameat sapet. Sitten Jussi oli raahautunut makuuhuoneen puolelle ja vetänyt peiton yli kivistävän pään.

Tämän tyyppisiä olivat olleet kaikki kolme viime aamua. Kaikki siitä lähtien kun hän oli löytänyt espanjalaisen kapakkapianistin ruumiin Vartiovuorenrinteeltä. Iltapäivät olivat kuluneet Turun rikospoliisin murharyhmän johtajan komisario Jaakko Hautavainion kuulusteluissa Poliisitalolla. Kun sieltä viimein oli päästy ulkoilmaan ei mielessä ollut muuta kuin minne poiketa ensimmäiselle oluelle. Ja se ensimmäinen toimi kuin ponnahduslauta, se antoi todella erinomaiset alkuvauhdit. Mutta joka aamu oli alastulo ollut entistä kovempi.

Päästyään parin hikisen tunnin jälkeen ylös sängystään Vares oli toivorikkaana hiipinyt jääkaapille. Kauhea totuus oli valjennut hänelle heti toisella, varmistavalla silmäyksellä. Ei pulloakaan olutta.

Sitten oli mieleen juolahtanut että muuttopäivänä oli puolikas pullollinen jaloviinaa jäänyt nauttimatta. Se löytyi keittiön kaapin perukoilta. Kraanaveden Vares tiesi maistuvan kaamealta ja lisäksi se oli näillä helteillä lämmintä. Niinpä hän oli päätynyt mixerinä hieman epätavallisempaan piimään, jonka viimeinen myyntipäivä oli viime viikon lopulta.

Juoma oli huolellisesti sekoitettu ja Vares kohotti lasin

huulilleen. Hän tiesi, että näissä hommissa oli turha nauttia drinkin aromista ja tuoksusta hitaasti siemailemalla. Ainoa vaihde oli vitosen suora. Jussi kumosi pitkän lasin yhdellä ryypyllä. Maku tuli hieman myöhässä. Ehkä se olisi saanut myöhästyä enemmänkin. Vedet nousivat silmiin ja kuuma pallo kurkkuun, mutta nyt ei saanut antaa periksi. Jos niin teki ja juoksi vessaan olisi kaikki alettava taas alusta. Mutta kun kestäisi viisi minuuttia niin pahin olisi voitettu – taas tältä erää.

Aikansa kuluksi, jotta käsillä olisi jotakin tekemistä, Vares alkoi rakentaa uutta paukkua. Nyt hän päätti kokeilla jaloviinaa, piimää ja tomaattiketsuppia. Ketsuppi mahdollisesti antaisi sopivan kirpeän lisävivahteen.

Juoma näytti kaamealta. Vares oli silti juuri kohottamassa lasia huulilleen kun puhelin soi.

Kirotutti. Saattoi melkein lyödä vetoa siitä kuka olisi linjalla. Tietysti komisario Hauta-Jaska. Miehellä oli tapana soittaa täsmällisemmin kuin puhelinherätys.

Nyt Vares erehtyi. Toisessa päässä oli Pauli Kontio.

»Hei vaan Pauli. Olet siis lukenut lehtiä. Nythän asiat on parhain päin taas. Pianisti kylmänä ja ydinperhe turvattu.» Vares tunsi miten hänen spesiaalisekoituksensa alkoi vaikuttaa.

»On se kauhea juttu. Tämä on kuin painajaista.» Varatuomari Kontion äänensävyssä saattoi havaita hermostuneen särön.

»Sinullehan tämän pitäisi olla suoraan toivomuspakasta. Oikea jokeri. Häntäheikki on ainiaaksi poissa kuvioista.»

»Otapa tämä nyt hieman vakavammin.»

Ensimmäisen kerran Vares kuuli Kontion korottavan ääntänsä. Miehen itsevarma rauhallisuus oli selvästi järkkynyt.

»Tiedätkö, että minä tulen suoraan poliisikuulusteluista ja että minulta on pyydetty passini tilapäisesti säilöön. Edelleen minua on kielletty poistumasta kaupungista ilman komisarion lupaa.»

»Nyt sitten tiedän.»

»Tämä kaikki johtuu tietenkin siitä, että sinun todistuslausuntosi perusteella olen eräs pääepäillyistä.»

»Niinhän ovat kaikki joilla on motiivi. Et voi kieltää etteikö sinulla olisi sitä.»

»Mutta mitä yksityisetsivän etiikka sanoo asiakkaan paljastamisesta ja kaikkien tietojen iloisesta laulamisesta.»

»Ensiksikin: siitä laulamisesta on ilo ollut kaukana. Minä olen istunut päiväkaudet kuulusteluissa tunkkaisissa pimeissä huoneissa hieltähaisevien kyttien keskellä. Toiseksi: kysymyksessä on murha, ymmärrätkö. Silloin oma etiikka astuu sivuun ja muut säännöt tulevat tilalle.»

»Tahdon vain kertoa, että olen joutunut todella ikävään välikäteen. Minun asemassani olevalle miehelle se on erittäin kiusallista.»

»Sori, että en jaksa itkeä asiaa kanssasi. Sovitaanko niin, että ei enää soitella, ei edes joulutervehdyksiä. Sen kun siirrät tililleni neljän päivän palkan ja jos joskus tullaan kadulla vastakkain niin kävellään vain reilusti pysähtymättä ohi.»

»Soitin sinulle juuri siksi, että en aio tehdä sitä.»

»Mitä. Etkö ole tulokseen tyytyväinen? Ei pitäisi olla valittamista.»

»Ei, vaan en aio antaa sinulle vielä lopputiliä. Haluan että olet edelleen palkkalistoillani . . .»

»Kuulinko oikein?»

»Kuulit. Tilanne on nyt näet se, että poliisit söheltävät tämän jutun kimpussa totuttuun tyyliinsä. Ehkä ne yrittävät todistaa minua syylliseksi tai sitten ne etsivät sitä ampujaa vielä ensi keväänäkin ja minä joudun elämään epäiltyksenalaisena kuin jokin spitaalinen. En halua vain istua ja odottaa mitä tuleman pitää. Aion itse vaikuttaa asioihini. Niin olen tehnyt aina ennenkin tähän asti. Aion palkata sinut selvittämään tämän murhan.»

»Sinulla taitaa olla meneillään vielä kovemmat aineet kuin minulla.»

»Olen tosissani.»

»Ja niin olen minäkin. En tee murhatutkimuksia. Ne kuuluvat rikospoliisille.»

»Sinulla on kaikki mahdollisuudet onnistua. Sinä seurasit sitä nilkkiä hänen viimeiset elinpäivänsä. Sinä tiedät hänen kontaktinsa ja menonsa.»

»Vielä kerran. Selvää suomea: ei tule mitään.»

»Maksan sinulle kolminkertaisena sen minkä alun perin sovimme. Jutun ratkeamisesta vielä ekstrakorvaus.»

»Entä jos saan selville että murhaaja oletkin sinä?»

»Sen riskin uskallan ottaa. Se en ollut minä.»

»Onko sinulla kunnossa oleva alibi?»

»Ei . . .»

»Nyt ymmärrän murheesi.»

»Jatkatko juttua? Jaa vai ei?»

»Taidan painaa tällä kertaa tyhjää tai poissa. Soitan sinulle huomenaamulla jos olen selvin päin.»

»Kun olet!»

»Sitä ei pysty ennustamaan edes Aino Kassinen -vainaa.»

»Odotan soittoasi.»

»Kuulemiin, Pauli.»

Vares laski luurin ja palasi keittiöön. Jäät olivat sulaneet lasissa ja lisää ei ollut tähän hätään. Hän siemaisi puolet paukusta ja nyökäytti tyytyväisenä. Joko edellinen drinkki vaikutti arvostelukykyyn ja makuaistiin tai sitten hän todellakin oli oikeilla jäljillä. Puhelin soi taas valittavasti kuin muezzinin kutsu minareetista.

»Täällä Hautavainio», puhui hengenahdistuksesta kärsivä ääni luurissa. Komisario painoi 120 kiloa, ja se sekä näkyi että kuului.

Vares tunsi murharyhmän pomon jo entuudestaan. He olivat tehneet kerran jopa yhteistyötä – Hautavainio tosin pitkin hampain. Niinpä uudessa mukavassa nousuhumalassa Vares katsoi oikeudekseen olla melko tuttavallinen.

»Hauta-Jaska, tämäpä yllätys. Mitä nyt taas?»

»Kännissä kuin käki ja keskellä päivää, saatana.» Komisarion ääni sai entistä närästävämmän sävyn.

»Onko se kielletty laissa? Taas? Saatana, teksti-TV:ssä

ei mainittu mitään kieltolain palauttamisesta.»

»Tuki nyt jo se hiivalta haiseva turpasi ja kuuntele. Haluan sinut tänne poliisitalolle kuulusteluun puolen tunnin sisällä.»

»Minkähän helvetin takia?»

»Kyllä sinä tiedät. Kyseessä on edelleen muutamia tarkennuksia. Vedä hynttyyt niskaan!»

»Olen kännissä. Järjestyspoliisi pidättää minut matkalla ja raahaa putkaan. Tule sinä tänne. Sitäpaitsi minä olen juossut siellä yhtenään.»

»Voi helvetti. Missä sinä nyt taas asuitkaan?»

»Sinulla on osoite. Ainakin se kirjattiin ylös jossakin vaiheessa. Ja jos tulet niin tule siviiliautolla. Minulla alkaa olla tässä talossa muutenkin mainetta.»

»Sitä minä en ihmettele. Älä vain luista mihinkään. Olen siellä varttitunnissa.»

»Hyvä. Ja yksi juttu. Tuo mukanasi litran cokis.»

»Miksi sen tekisin?»

»Minä alan kyllästyä tähän Hirttonaruun.»

»Mihin?»

»Se on itse kehittelemäni cocktail. Voin säästää sinulle maistit.»

»Voi saatana. Minulla on tällä hetkellä murheinani kontaktilinjamurha, Hepokullan kuristusmurha ja murhattu espanjalainen kapakkapianisti.» Komisario puhui väsyneellä äänellä enemmänkin itselleen. »Ja sitten pitää vielä kestää viinaanmeneviä yksityisnuuskijoita. Voi jumalauta.»

13

KAKOLA: vanki 283/86

Seuraavien päivien aikana Rapp käytti ison osan vapaa-ajastaan harjoittelemalla vempaimen käyttöä. Hän treenasi sitä WC:n lukkoon, keittiön kylmävaraston lukkoon, kirjaston lukkoon ja erään osastojen välisen kalterioven lukkoon. Öiksi hän kätki esineen tiskaushuoneen ilmanvaihtokanavaan. Seuraavana aamuna herkkyysharjoittelu alkoi heti kun rutiinit oli hoidettu ja vartijoiden valvovat silmät katsoivat muualle.

Rapp ei ollut lukkomiehiä, mutta hän oli aina ollut hyvä oppimaan uusia asioita – ja ennen kaikkea hänellä oli intoa. Hän muisteli Säpiltä saamiaan suullisia oppitunteja ja kokeili kokeilemasta päästyäänkin. Vanha murtoekspertti oli tehnyt hyvän vempaimen. Alustavan työn tämä oli tehnyt vankilan verstaalla, ja kärsivällisyyttä sekä loppuun asti hallittua kädentaitoa vaatineen viimeistelyn illan ja yön hiljaisina tunteina sellin rauhassa. Säppi oli oppinut vempaimen teon Sörkassa edellistä kakkua istuessaan. Itse hän väitti olleensa mukana siinä lukkomiesten aatelispoppoossa, joka oli alunperin kehittänyt laitteen valtion pitkäaikaisen tutkimusapurahan turvin. Niin tai näin – Rapp tuli huomaamaan, että vempaimen se vanha konna kyllä osasi tehdä. Vähitellen haittalevyt alkoivat totella sojottavia metallipiikkejä, ja viikon loppupuolella

lukko kuin lukko aukeni muutamassa minuutissa. Ja Rapp tiesi, että kerran harjoiteltu lukko aukeaisi tositilanteessa huomattavasti nopeamminkin, jos olisi tarvis.

Hevonneva lähti lomalle saman viikon tiistaina. Miehellä oli enää puolen vuotta istumatta parista postiryöstöstä, ja hän oli käynyt säännöllisesti lomilla puolen vuoden välein. Hänellä oli pamppujen luottamus takanaan. Ja tälle lomalle lähtiessään hänellä oli myös Torsten Rappin tilaus suoritettavanaan.

Rapp tiesi miehen loman kestävän neljä pitkää päivää. Se oli melkomoinen odotus miehelle, joka tiesi tärkeän tehtävän siirtyvän nimellisellä viidellä, kuudella vuodella, jos yksikin lenkki suunnitelmasta pettäisi. Rapp upotti levottomuutensa ruumiinkunnon kehittämiseen. Hän suoritti aamuiset punnerruksensa entistäkin keskittyneemmin ja hurjemmalla tahdilla. Kun sitten iltapäivällä tuli punttisalin vuoro, huomasi mies parantavansa penkkipunnerrusennätystään kahtena päivänä peräkkäin. Veressä kihelmöivä jännitys ja hermojen kutina näemmä nostivat suoritustehoa.

Tämän lisäksi Rapp suoritti vielä yhden tärkeän valmistelun matkallaan kohti päämääräänsä.

Hän järjesti niin, että pääsi pariksi päiväksi hommiin pesulan puolelle ja vielä nimenomaan pyykinlajitteluun. Näin kesäaikana pamput käyttivät lyhythihaista harmaata paitaa ja joskus sen kanssa harmaata kravattia, kuumimmalla keleillä ei aina sitäkään. Koppalakkia ne käyttivät melkein aina, ja sen kääntäminen olikin hankalampaa. Rapp hoiti homman niin, että otti yhdestä lakista kokardin ja lipan ja toisesta hikinauhan. Lakin harmaan koppaosuuden hän suunnitteli harsivansa kokoon samanvärisestä huovastaan yön tunteina. Vankilavirkailijaliiton suvipäivien katselmuksesta sillä ei mentäisi läpi, mutta hänellä olikin tarkoitus marssia niissä varusteissa vain muutama kymmenen metriä. Saatuaan jonkinlaisen hatunteelmäksen kasaan Rapp piilotti paidan, kravatin ja koppalakinkuvan siivousvälineosaston rättivarastoon.

Ja sitten koittikin jo hetki, jolloin Rapp näki tiskihuoneen ristikkoikkunasta, miten Hevonneva palaili kolmen muun lomalaisen kanssa takaisin tuttuun ja turvalliseen. Rapp malttoi tuskin odottaa päivällistä, vaikka tiesikin että tänään ruokalistalla oli jauhemaksapihvejä ja vetistä kiisseliä.

Päivällisellä Rapp odotti niin kauan, että näki mihin Hevonneva asettui. Sitten hän pujotteli nopeasti syömään asettuvien vankien seassa ja työntyi lomaltapalaajan viereen. Hevonneva otti juuri suurta kauhallista ruskeaa kastiketta jauhemaksapihviensä päälle, ja Rapp saattoi haistaa miten mies löyhkäsi vanhalle viinalle.

»Mitäs kesäkaupunkiin kuuluu?» Rapp otti itse vain yhden pihvin ja roiskautti kastiketta päälle.

»Kyllä siellä viihtyi. Kävis vaikka useamminkin.» Hevonneva haarukoi annostaan innolla. Syömispuoli oli tainnut jäädä vähemmälle.

»Mites muuten meni?» Rapp kysyi ääni tahtomattaankin kireänä.

»Hyvin. Jos kusi ei kolmen päivän päästä kirvele, niin ei oo Jyrkkälän huorat entisellään.»

Rapp hörppäsi maitoa peltimukista ja vilkaisi ympärilleen. Hän ei ollut nyt huulenheittotuulella, ja tuon saatanan kusipäänkin olisi pitänyt se hyvin tajuta.

»Onnistuiko homma?» Rapp madalsi ääntään, mutta sävystä ei voisi erehtyä. Nyt eivät pillujutut kiinnostaneet.

»Tottakai. Mähän sanoin että se on OK!»

Rapp antoi ilman sihistä hiljaa ulos yhteenpuristettujen hampaidensa välistä. Taas yksi askelma oli saavutettu.

»Mites toit sen?»

»Persreijässä tietty.»

»Eikä pampuille tullut mieleenkään tähystää sitä ihanuutta.»

»Ei tietenkään. Mähän olen luottovanki. Melkein yhteiskunnan tukipylväs. Ei mua ole koskaan krotattu. Mä voisin tuoda sisään vaikka Sirkus Sariolan ja pamput ei epäilisi mitään ennen kuin elefantin paskaa löytyisi kol-

mannen kerroksen käytävältä.»

»Sä oot hyvä tyyppi. Sä oot palkkios ansainnu . . .»

»Niin se sano se muijakin Jyrkkälässä.»

»Ja sitte tämä juttu unohtui saman tien molemmin puolin.»

»Siitä voit olla. Mä en haluu tietää koko jutusta mitään tästä eteenpäin. Mä oon nääs puolen vuoden päästä vapaa kansalainen.»

»Sopii mulle. Oikeastaan sä voit antaa sen mulle heti.»

»Tässä ja nyt vai?»

»Kai se on sulla mukanas?»

»On, mutta kun mä ajattelin vain sitä, että kesken ruokailun. En ole näet ehtinyt siistiä sitä.» Hevonnevan suupielessä oli vino hymy.

»Ei haittaa. Mä en muutenkaan pidä maksasta.»

Rapp ojensi oikean kätensä pöydän alla Hevonnevan reiden viereen kämmenpuoli ylöspäin. Lomailija kaivoi hetken verran housujensa vasemman puntin alaosaa ja tipautti siihen odottavalle kämmenelle yksinäisen haulikonpatruunan.

»Karkeimmat haulit, mitä kaupasta löytyy. Just niinku sä toivoit.»

14

»Nyt haluamme keskittyä siihen salkkuun.» Hautavainio istui etukenossa Vareksen matalassa nojatuolissa ja hänen iso, veltto vatsansa näytti hipovan lattian korkkimattoa.» Se oli siis hänellä mukanaan koko pitkän iltapäivän?»

»Oli.»

Vares maistoi tyytyväisenä lasistaan. Vaikka Hirttonaru olikin hänen oma luomuksensa, niin kyllä proosallinen cokis sentään maistui jallun kanssa aidommalta.

»Sitä salkkua ei ole löytynyt mistään. Ei Hondasta, ei maastotutkimuksissa vuoren rinteiltä. Ilmeisesti se on lähtenyt kävelemään murhaajan mukana.»

»Hyvä päätelmä.»

»Se muuttaa meidän ajatuksemme teon motiiveista. Lobohan oli todellinen häntämies, ja mustasukkaisuusmurha oli se mikä ensimmäisenä juolahti tässä mieleen. Mutta kadonnut salkku mutkistaa asian. Raha on ollut syynä näissä tapauksissa aina siitä lähtien kun se foinikialainen meni tyhmyyksissään keksimään ensimmäisen kolikon.»

»Ne ovat ihan käyttökelpoisia esimerkiksi pysäköintimittareissa ja . . .»

»Tietenkään emme voi edes arvailla mitä siinä salkussa oli. Se rouva Postipankissa osasi kertoa vain Lobon tuntomerkit, mutta hänellä ei ollut tietoa tallelokeron sisällöstä.»

»Onko lokero avattu?»

»Se oli kliinisen puhdas.»

»Vai niin. Minä en kyllä tiedä asiasta sen enempää. Salkku ei ole minulla. Suostun koska tahansa kotitarkastukseen.»

»Sitä emme mielellämme täällä tee. Ne on nämä poliisin määrärahat. Joutuisimme maksamaan pojille likaisen työn lisää.» Komisario vilkaisi ympärilleen. »Lähinnä minua kiinnostavat Lobon kontaktit. Tietysti ne on käyty jo pariin kertaan läpi, mutta jos yrittäisivät vielä kerran keskittyä.»

Vares nojasi ilme tarkoituksellisen kyllästyneenä poskea kämmeneen.

»Pikkurouva Annika Kontio. Erittäin suopeasti vuokralaiseensa suhtautuva rouva tai neiti hammaslääkäri eli Seija Kaunispää. Sitten tämä tanssistudion sirpakka emäntä, joku Mattson. Sitä Ruissalon tapaamista en tunne lähemmin. Mutta kyllä niissä kaikissa oli kysymys siitä yhdestä ja ainoasta ihanasta asiasta.»

»Hyvä. Entä tämä Victor's Gymin porukka?»

»Lobo tunsi hyvin Voiton, mutta ei vierastanut tätä Viiviäkään, ei varsinkaan kahden kesken.»

»Vivi-Ann Näs. Hänestä meillä on hieman aiempaakin tietoa.»

»Rekisteriä?»

»Ei sentään. Tytöllä on vain ollut tapana liikkua hieman arveluttavissa seuroissa. Ja Voitto Fjäderiltä löytyy myös merkintöjä.»

»Anna minun arvata: eniten levypalloja Terveet Ympyrät -koripalloturnauksessa.»

»Hormonikauppaa. Sitähän nämä kaikki tekevät punttisaleilla enemmän tai vähemmän. Voitolla oli kallis asianajaja ja hän selvisi pelkillä tuntuvilla sakoilla.» Hautavainio otti litran colapullon isoon kouraansa ja joi suoraan suusta kuin virtahepo.» Onko sinulla mahdollisesti mitään omaperäisiä ideoita?»

»Niitä minulla on aina. Mutta ne eivät satu liittymään

tähän juttuun.» Vares kaatoi lasinlopun naamaansa ja siirsi cokiksen omalle puolelleen pöytää.

»Minulla on etsivä jututtamassa Pianobaarin henkilökuntaa. Tuleeko mitään muuta mieleen?»

Vares pyöritteli lasia mietteliäästi kädessään. Hän punnitsi pitäisikö tässä tilanteessa muistaa Lobon pistäytyminen Sirkkalan Antikvariaatissa. Sellainen aiheuttaisi Pastori Alaselle vain harmia. Moista karhunpalvelusta ei viitsinyt tehdä kaverille ehdoin tahdoin.

»Kyllä siinä ne tärkeimmät alkavat ollakin . . . niin mutta entäs tämä Vasenius? Missä asioissa se roikkui Lobon jäljillä?»

»Samoissa kuin sinäkin. Hänellä oli eräs epäileväinen aviomies toimeksiantajana.»

»Lobon kuolema oli näemmä todella suuri menetys ammattikunnallemme. Oliko epäilys oikeutettu?»

»Oli. Olemme jo kuulustelleet sekä miestä että vaimoa. Jos seuraamme mustasukkaisuusmotiivia, on aviomies samalla tavalla epäilty kuin sinunkin päämiehesi.»

»Ei alibia?»

»Jonkinlainen.»

»Kuka ja mikä tämä kaveri sitten on?»

»Se ei ole sinun bisneksiäsi. Minä hoitelen täällä kyselypuolen.»

»Hyvä. Etenkin jos se on jo lopussa.»

»Ei juolahda nyt tosiaan muuta mieleen. Mutta sinähän olet yhtä lähellä kuin lähin puhelin. Mehän sovimme, että Turusta ei lähdetä minun tietämättäni mihinkään.»

»Soittele koska tahansa. Mutta jos en ole paikalla niin älä hätäänny. Ei vain ole varaa istua täällä kaiket päivät tyhjän panttina.»

»Tai pantit tyhjinä. Nämä kun kantaa Hovioikeudenkadun Alkoon, niin kyllä sieltä varmaan pieni G irtoaa.» Hautavainio vilkaisi paheksuvasti huoneistossa lojuvia tyhjiä pulloja.

»Nyt minulla on kesäloma. Tällainen yksityisyrittäjän vaatimaton vajaa viikko. Eivät kaikki harrasta suviseuroja

tai Kuhmon kamarimusiikkia», Vares selitti. »Tahti muuttuu kun arki alkaa.»

»Koska?»

»Vaikka huomenaamusta. Riippuu työtilanteesta.»

»Onko jotakin tarjolla?»

»Yksi keikka olisi. Minä olen hieman miettinyt sitä. Jotenkin se alkaa vähitellen kiinnostaa.»

Vares kumosi kuin jotakin päättäneenä lasin tyhjäksi ja vei sen keittiöön. Tiskiallas oli ääriään myöten täynnä.

»Älä unohda meitä.» Hautavainio nousi tuolilta ja vaihtoi jalkaa aivan kuin kokeillen, että kumpi kestää paremmin hänen elopainonsa.

»Se on näemmä mahdotonta vaikka haluaisinkin.»

Vares alkoi laskea vettä pesualtaaseen. Komisario asteli puhkuen ovelle ja kohta miehestä ei ollut jäljellä muuta kuin hikisen ihran täyteläinen tuoksu. Vares laski pesuainetta veden sekaan ja kiirehti avaamaan parvekkeen oven selkosen selälleen.

Puolta tuntia myöhemmin Jussi oli pessyt kolmen päivän tiskit ja hänen oli taas jano. Jaloviinapullossa ei ollut enää kuin surumielinen tippa pohjalla, ja mieleen juolahti automaattisesti kylmä olut Hassessa.

Sitä ennen Vares päätti kuitenkin soittaa yhden puhelun. Luuri nousi, ja toisessa päässä vastasi virallinen, koulittu naisääni.

»Saanko varatuomari Kontio», Vares sanoi sihteerille.

»Pauli Kontio», vastasi tuttu ääni kiireisesti. Takaa kuului miesäänten matalaa puhetta.

»Otan homman», Vares sanoi.» Aloitan huomenaamulla. Kahdeksan reikä reikä. Virka-aikaan.»

»Oletko nyt selvin päin?» Kontion äänestä paistoi epäilys.

»En tietenkään. Mutta minähän sanoinkin aloittavani vasta huomenna.»

15

Seuraava aamu ei ollut Jussi Varekselle helppo.

Ilta oli mennyt tasaisessa nousukkeessa, mutta jokainen minuutti oli sentään tallella muistissa, eikä lähiöromantiikka ollut viekoitellut. Siitä Jussi nosti itselleen hattua. Aamulla herätessään hän totesi varalla olevan vielä niin hyvät pohjat, että sille voisi rakentaa vaikka minkälaisen vasaapasnahkatornin. Mutta kaukoviisaasti hän ei ollut varannut jääkaappiinsa appelsiinituoremehua vahvempaa juotavaa. Nyt oli tullut hetki, jolloin piti katsoa eteensä ja kohdata selvän päivän karu todellisuus kuin mies.

Puoleen päivään mennessä oli päänsärky jo alkanut hellittää disperiinin voimalla. Sitten vain kuivasta ranskanleivänpätkästä pari voileipää, ja päälle siivut kymmenen minuutin munasta. Ruoka pysyi mukavasti sisällä ja Vares tiesi, että taas kerran elämä oli polkemassa eroon tummanpuhuvasta, viikatetta olkapäällään kantavasta pääjoukosta. Mutta se joka väitti maantiepyöräilyn olevan maailman rankin laji ei ollut koskaan kokeillut tätä.

Radion kertoessa päivän mietelauseita Vares meni toisen kerran pesemään hampaansa. Hän harjasikin niitä niin pitkään ja huolellisesti, että ikenet tuntuivat olevan vereslihalla. Jussi katsoi itseään vessan peilistä. Sitä ilmettä ei pystyisi pesemään eikä harjaamaan pois. Ehkä vasta

huomenna uskaltaisi taas katsoa ihmisiä suoraan silmiin.

Mutta nyt ei ollut aikaa eikä varaa vetää verhoja ikkunan eteen eikä puhelimen johtoa seinästä.

Vareksen mielestä oli melkein sama mistä päästä lähteä kerimään vyyhteä. Niinpä hän valitsi sormi pikkuisen vapisten hammaslääkärin numeron, ja valittaen kovaa, tuskallista särkyä hän onnistui saamaan ystävälliseltä hammashoitajalta ajan vielä samaksi iltapäiväksi.

Vastaanotto oli Yliopistonkadulla Hansa-korttelia vastapäätä. Vares päätti kävellä. Hän tunsi tarvitsevansa raitista ilmaa eikä toisaalta uskonut selviytyvänsä reitistä autolla. Jos vaikka viereiselle penkille ilmestyisi Galapagos-saarten haarakielinen jättiläisleguaani? Se tuntui aivan mahdolliselta.

Vastaanotto oli neljännessä kerroksessa, ja Vares erehtyi nousemaan sinne ilman hissiä. Sydän poukkoilikin sitten kuin oikosulun saanut sähköjänis. Odotushuoneessa huolestunut hammashoitaja näytti luulevan häntä sepelvaltimopotilaaksi. Vares pyyhki hikeä otsaltaan, nielaisi pari kertaa saadakseen kielen liikkumaan kuivassa suussaan ja ilmoitti varanneensa ajan kello kolmelta. Hoitaja toi vesilasin ja pyysi tulijaa istumaan ja odottamaan.

Hammaslääkäri Seija Kaunispää oli keskikokoinen ja pyöreäkasvoinen nainen. Hänellä oli lyhyehkö, konstailematon maantienruskea tukka. Valkoinen takki kätki alleen tavanomaisen, mutta ihan sopusuhtaisen vartalon. Sääristä Vareksen oli vaikea tehdä arviointia, sillä takki oli pitkähkö ja valkoiset puukengät, näemmä lääkärille välttämättömät kuin Hippokrateen vala, eivät koskaan tee oikeutta naisen nilkan kaarelle.

Seija Kaunispää ei ollut nainen, jota kesäkatujen kuumentamat miehet kääntyvät katsomaan liikennevaloissa. Ei hänessä silti ollut mitään luotaantyöntävääkään.

Vares kertoi jatkuvasta piinallisesta särystä, jota hän ei pystynyt sen tarkemmin paikantamaan. Hammaslääkäri tutki yläleuan hammas hampaalta; sieltä ei löytynyt mitään. Sitten terävä metallinen piikki siirtyi alaleuan puoleen ja sieltä kuuluikin jo uutisia. Kaksi reikää. Hoito voitaisiin aloittaa vaikka heti.

Tätä Vares ei ollut odottanut. Hoitaja siirsi työvälineet tuolin viereen. Kirkkaat lamput suunnattiin suoraan päin kasvoja. Lääkäri käynnisti poran, ja hermoja raastava ulina riipi krapulan herkistämiä aivoja. Vares tunsi miten vuolaat hikivanat alkoivat virrata molemmista kainaloista, niskasta ja otsalta.

Kahden reiän hoitaminen ei ole mikään pikkujuttu. Se vei tuskallisen minuutin toisensa jälkeen. Vares puristi tuolin käsinojia rystyset valkoisina, ja hammaslääkärille tyypillinen desinfiointi- tai paikka-aineen pistävä haju oli koko ajan nostamassa kuplaa hänen kurkkuunsa. Pieni pora tuntui viiltävän syvältä, ja iso sai koko pääkopan tärisemään.

Vares kirosi sen hetken jolloin tämä idea oli juolahtanut hänen mieleensä.

Iäisyyden kuluttua kaikki oli ohi, ja Vares alkoi palata nykypäivään. Ensimmäiseksi hän aisti pistävän katkun. Tuskanhien myötä viinankuonat olivat lähteneet liikkeelle, ja deodorantista huolimatta sellainen ei tuoksunut sulolta. Jussia hävetti. Hän tajusi että sinnikkäästä hampaiden pesusta huolimatta ei suukaan varmaan ollut suitsukkeelta tuoksunut. Teki mieli lähteä mahdollisimman pian pois. Tässä mielentilassa hän ei ollut parhaassa terässä aloittamaan tiukkaa kuulustelua.

Vares oli jo kiittelemässä ja lähtemässä ulos kassan kautta, kun Seija Kaunispää riisui kumihanskat kädestään, katsoi häntä hieman vinosti ja sanoi:

»Mikä mies sinä oikein olet?»

»Mitä?» Vareksen kaunopuheisuus ei ollut parhaimmillaan.

»Ihmettelen vain. Vaikutti ihan siltä kuin olisit järkyttynyt kun reikiä todella löytyi. Ja ne pikku reiät eivät särje.» Seija Kaunispää katseli miestä silmät epäuskoisella sikkaralla.

»Pitää myöntää, että ne olivat ikävä yllätys.» Vares ka-

rautti kurkkuaan. »Olen yksityisetsivä.»

»Onko sellaisia olemassa oikeastikin?»

»Harvemmassa meitä on kuin hammaspeikkoja.»

»Hyvä. Minä mietin mielessäni eri vaihtoehtoja ja totesin, että poliisi sinä et ainakaan ole. Niitä täällä on juossut reilusti virkamerkki ojossa vaivaksi asti. Kenen laskuun sinä teet hommia?»

»Sitä en voi paljastaa, meillä on samat vaitiolosäännöt kuin lääkäreilläkin. Herra Lobon kohtalo on tietenkin kysymyksessä. Voit kieltäytyä yhteistyöstä. Mutta jos suostut auttamaan, niin lupaan että en vie paljon aikaasi.»

»Ei minun aikani ole kortilla. Kun työpäivä päättyy niin minulla ei ole kuin autio asunto ja televisio. Kyllä minulle sopii. Ehkä sinä haluaisit nähdä Jesuksen huoneenkin?»

»Se olisi mielenkiintoista.»

»Turha luulla, että sieltä mitään löytyy. Poliisit ovat nuohonneet sen oikein miehissä. Mutta siellä Multavierunkadulla on ehkä rauhallisempi keskustella.» Hammaslääkäri vilkaisi merkitsevästi viereisessä huoneessa askaroivan hoitajan suuntaan.

»Koska sinulla työpäivä päättyy?»

»Olit viimeinen potilas. Voimme lähteä vaikka saman tien.»

He ajoivat läpi keskustan tutulla punaisella Hondalla. Nainen jätti sen pihan puolelle ja sitten noustiin hissillä viidenteen kerrokseen. Talo oli uusi ja sen sijainti erinomainen. Huoneiston isoista ikkunoista avautui näköala Aurajoelle ja Tuomiokirkolle. Nämä seikat taas rajasivat väkisinkin asukkaiden sosiaalisen jakauman Seija Kaunispään kaltaisiin menestyviin, hyvin koulutettuihin ihmisiin.

Huoneisto oli sisustettu isolla rahalla sisustuslehden ohjeiden mukaan. Paljon mustaa ja valkoista, lasia ja metallia. Kirjahyllyssä enemmän Wirkkalaa kuin Waltaria. Ikkunoiden edessä seisoi jopa pari kookasta, kiiltävää metalliveistosta. Parketti kiilsi, ja tilava baarikeittiö näytti yksin olevan Vareksen olohuoneen kokoinen.

Vares jätti kenkänsä eteiseen ja asteli varovaisesti yli pölyttömän lattian. Nainen viittasi kädellään sohvan suuntaan, ja Jussi istuutui sille varoen hikisten kämmentensä pilaavan hienon, säämiskänpehmeän nahan.

Seija Kaunispää ilmoitti, että hän haluaa käydä ensin suihkussa huuhtomassa työpäivän pölyt itsestään. Hän osoitti Varekselle Lobon huoneen oven ja kehotti tätä olemaan muutenkin kuin kotonaan. Jääkaapista löytyisi juotavaa, jos oli tarvis. Vares kiitti ja haki heti kylmän jaffapullon kouraansa.

Lobon puoli ei montaa salaisuutta paljastanut. Tilava vaaleasävyinen huone, jossa oli leveähkö sänky, yöpöytä, pieni kirjahylly, muutama tuoli. Sivuseinällä oli kaappeja, mutta ne olivat tyhjää täynnä. Viranomaiset olivat tietenkin korjanneet kaiken miehelle kuuluvan kaman huostaansa. Vares kiersi huoneen kertaalleen ja palasi sitten olohuoneeseen tyhjä juomapullo kädessään.

Nainen ei viipynyt kylpyhuoneessa kauan. Ovi kävi ja Vares kuuli miten hän tassutteli omaan makuuhuoneeseensa pukeutumaan. Palatessaan olohuoneeseen hänellä oli pitkä vaalea aamutakki, ihonväriset sukat ja puukengät, tällä kertaa mustat. Ehkä nainen osasi sisustaa, mutta pukeutumisen päälle hän ei kyllä ymmärtänyt mitään.

»Onko sinulla jotenkin tukala olo.» Taas nainen katsoi Varesta tutkivasti. »Havaitsin jo vastaanotolla, että hikoilet kuin kuumepotilas.»

»Ne ovat pelkkiä proosallisia alkoholin vieroitusoireita.» Vares ajatteli että asiaa on turha kierrellä. »Tiedän kyllä olevani vähemmän esteettinen ilmestys tällä hetkellä.»

»Kieltämättä sinä hieman tuoksahdit siinä hoitotuolissa.» Nainen oli myös suorapuheinen. »Minä en ole nättinokkainen. Mutta jos haluat niin voit käydä suihkussa. Se voi helpottaa oloasi.»

»Onko tuo lääkärin määräys?»

»Jos haluat istua kylmä hiki niskassasi niin ole hyvä.» Nainen hymyili ja nyrpisti hieman nenäänsä.

»Kyllä minä vihjauksen ymmärrän.» Vares nousi ja as-

teli kylpyhuoneen ovelle. Hän tunsi itsensä kömpelöksi ja noloksi. Mutta samalla hän jo etukäteen nautti vilvoittavasti raikkaasta suihkusta. »Vieraspyyhe on se sininen.» Nainen huusi keittiön suunnasta.

Puoli tuntia myöhemmin Jussi Vareksen olo oli jo huomattavasti parempi. Hän istui suureen kylpypyyhkeeseen kääriytyneenä pehmeällä sohvalla kädessään pitkä lasi Bacardia, colaa ja pari sitruunanviipaletta. Hammaslääkäri istui vierellä samanlainen juoma edessään. Drinkit olivat olleet valmiiksi sekoitettuina miehen tullessa kylvystä, ja pyhistä päätöksistään huolimatta Vares ei ollut voinut kieltäytyä. Nyt kun puoli lasia oli tyhjänä tuntui siltä, että miksi ihmeessä olisi pitänytkään.

Nainen kertoi vuolaasti itsestään, elämästään ja edesmenneestä vuokralaisestaan. Hän oli yksineläjä, huoneisto oli aivan liian iso, ja niinpä hän vuokrasi aina talvella yhden huoneen opiskelijalle – ei rahan takia, vaan pikemminkin seuraksi. Tänä keväänä hän oli ensimmäisen kerran ilmoittanut huoneen vuokravälitykseen myös kesäksi, ja niin oli Jesus Maria Lobo eräänä aamuna ilmestynyt ovelle suoraan Ruotsin-laivalta parin matkalaukun kanssa.

»Minä olen ollut huomaavinani, että sinä olet suora ja avoin ihminen», sanoi Vares. »Voin ilmeisesti kysyä sinulta asioita aivan suoraan ja kiertelemättä?»

»Taidan olla hieman luonnonlapsi. En osaa ujostella. Kysy mitä mieleen juolahtaa.» Seija Kaunispää nojasi sohvan nurkkaukseen ja hymyili odottavasti.

»Oliko sinulla suhde Loboon?»

»Ei. Mutta kyllä me naimme kesän aikana kolme neljä kertaa.» Nainen katsoi Varesta kiertelemättä suoraan silmiin.

»Et kuitenkaan laske sitä suhteeksi?»

»En. Suhteita hänellä oli kaupungilla. Ne monet tyttöset ja rouvat, jotka luulivat törmänneensä unelmiensa tummaan prinssiin ja saivat pikku pääkoppansa sekaisin. Ne olivat suhteita. Heidän kanssaan Jesus pelasi peliä juuri

niillä säännöillä, joita odotettiinkin. Puhelinsoittoja, kukkia, iltapalaa hämärissä nurkkapöydissä.. Pientä suloisenpehmeää palturia silloin kun tunnelma sitä vaati. Minun kanssani hän käyttäytyi aina suorasti ja teeskentelemättä. Ei meistä kumpikaan yrittänyt hyötyä toisesta, sen enempää kuin mitä kuului tähän kirjoittamattomaan sopimukseemme. Eli että Jesus sai puoli-ilmaisen ykkösluokan majoituksen ja minä hauskaa, huumorintajuista ja kohteliasta seuraa, joskus jopa osaavan ja kykenevän miehen sänkyyni.»

»Jesus oli siis todella ammattimies alallaan?»

»Hänen musiikonlahjoistaan en osaa sanoa, mutta muuten kyllä. En yhtään ihmettele, että hän onnistui nopeasti luomaan niinkin suuren verkoston tuttavuuksia. Seuramiehenä hän oli täydellinen, oikea herrasmies, ja sängyssä niin osaava, niin osaava.» Hammaslääkäri maistoi lasistaan pitkän kulauksen verhottu katse silmissään. »Kieltämättä moni suomalainen mies voisi ottaa hänestä mallia.»

»Kyllä täälläkin perässä tullaan. Kun katsoo nuorta polvea niin toivo herää. On geeliä, sävytyksiä, italiankieltä vaatteissa, monella isän Alfa Romeo alla ja kielikurssit käytynä Brightonissa. Ei junttius ole ikuista», Vares puolusti. »Mitä sinä opit tuntemaan Lobon elämäntavoista? Naiset on jo käsitelty, mitä muuta hän harrasti? Oliko hänellä täällä Turussa muita tuttavia?»

»Minun tietääkseni ei, ei mitään merkittäviä. Hän ei paljon harrastanut. Nukkui aina pitkään, kierteli kaupungilla ja kahviloissa, sehän on latinalainen tyyli. Joskus hän kävi jossain kuntosalilla, mutta ei hän mikään bodaaja ollut. Luulisinpa siihenkin liittyvän jonkin naisjutun.»

»Mikä on sinun henkilökohtainen näkemyksesi murhan motiivista?»

»Se tavallisin tällaisessa tapauksessa eli mustasukkaisuus. Mitään muuta en pysty kuvittelemaan.»

»Hyvä. Entä tekijästä?»

»Sen arvuuttelun jätän kyllä poliisille – tai vaikka sinulle. Ei aavistustakaan. Minä se en ollut, sen tiedän»,

nainen naurahti.

»Oletko suruissasi siitä mitä tapahtui?»

»Olen. Omalla tavallani. Minulla oli vuosia sitten pikku koira. Se sairastui vakavasti, ja minun piti viedä se lääkärille nukutettavaksi. Silloin minä tunsin samalla tavalla.» Nainen joi paukkunsa loppuun ja jäi pyörittelemään lasia kädessään.

»Jos sinun pitäisi luonnehtia Lobo muutamalla adjektiivilla?»

»Hmmm . . . rakastettava, komea . . . lurjus . . .»

»Lurjus?»

»Niin. Oli hänen olemuksessaan jokin sellainen pohjavire. Ihana lurjus. Hän nautti roolistaan ja vallastaan niiden naikkosten keskuudessa. Usein hän kertoi minulle uusista tapaamisistaan, ja me nauroimme niille yhdessä kuin kaksi hyvää kaverusta. Ja tiedätkö mitä? Monet naiset haluavat alitajuisesti törmätä juuri Jesun kaltaiseen veijariin. Se tuo elämään seikkailua ja jännitystä. Sellainen mies on joka kerta uusi ja jännittävä. Pitää naisen varpaillaan ja herkkänä – kiihottaa. Ihanat lurjukset ovat naisten salaisia päiväunia; ainoastaan lehtihaastatteluissa he kertovat että unelmamies on vakaa, turvallinen ja luotettava.»

»Nyt alkaa valjeta. Luontainen rehellisyys on siis minultakin sabotoinut suhteeni vastakkaiseen sukupuoleen heti alkuunsa», Vares totesi ilme vakavana.

»Minä olen kohtalainen ihmistuntija. Ja sinussa olin kyllä vaistoavinani melkoisen veijarin siitä hetkestä kun istahdit sille potilastuolilleni.»

»Kaikki toivo ei siis ole menetetty?»

»Ei. Ei todellakaan.» Nainen katsoi Varesta sekunnin liian pitkään. sitten hän otti molemmat lasit ja meni täyttämään niitä keittiön baaripöydän ääreen. Mustien puukenkien kopina parketilla ärsytti Varesta. Mutta toinen paukku ei ehkä olisi hassumpi.

»Tuliko tämän alkukesän aikana esille mitään sellaista, jonka näkisit tärkeäksi tämän jutun selvittämisessä. Tai joku aivan irrallinen asia, joka joskus herätti kummastuksesi.»

»Yksi asia jäi mieleeni. Kerroin sen kyllä poliisillekin. Jesulla oli aina mukana sellainen veitsi, jossa terä oli piilossa. Hän ei koskaan lähtenyt minnekään ilman sitä. Puheluita Tukholmasta hän sai myös usein ja silloin ilmoitti aina lyhyesti, että soittaa takaisin myöhemmin. Koskaan hän ei alkanut jutustella minun aikanani. Ei vaikka soittaja oli espanjankielinen.»

»Hän siis vaikutti sinun mielestäsi jotenkin varuillaan olevalta?»

»Joskus. Ei aina. Toisinaan hän oli täysin rentoutunut ja huolettoman tuntuinen, mutta joskus taas hieman kireä ja ärtynytkin. Silloin hänestä saattoi aistia jännitteitä ja jatkuvaa varpaillaanoloa.»

Nainen palasi pöytään kaksi drinkkiä mukanaan. Tällä kertaa hän istuutui aivan Vareksen viereen. Kylpytakin peittämä polvi kosketti Jussin paljasta polvea. Mies otti nopeasti pitkän siemauksen. Hän taisi sittenkin olla riittävän lurjusmainen herättääkseen neiti Seija Kaunispään naisellisen mielenkiinnon.

»Näkisitkö sinä, että Lobon toimintaan saattoi liittyä jotain hämärää?»

»Tarkoitat lainvastaista?»

»Aivan.»

»Ei minun mielestäni. Minusta hän oli rehellinen lurjus.»

»Siis ihana rehellinen lurjus?»

»Kyllä.»

Polven paino vasten Vareksen polvea tuntui lisääntyvän sitä mukaa kuin bacardicola vajeni.

Juttu jatkui kevyenä, hieman vihjailevanakin pallotteluna. Vares tunsi voivansa erinomaisesti. Aamupäivän ankeus oli pois pyyhkäisty. Mieleen alkoi yhä useammin nousta se että mikä ettei. Seija Kaunispään tapainen nykyaikainen, paljon kokenut kypsä nainen saattoi olla melkoinen peto tositilanteessa. Asiaa kannattaisi ainakin harkita vielä yhden paukun verran.

Lasit olivat taas ennen pitkää tyhjät. Seija haki uudet

ja asettui aivan yhtä liki, ellei vielä hieman likemmäskin. Hän nosti polven toisen päälle niin että kylpytakin alta paljastui pitkälti jalkaa.

Vares ei voinut olla näkemättä. Ruskeat polvisukat. Juuri sitä tyyliä, joka puristaa säären oudonmalliseksi makkaraksi. Hän oli valmis lyömään vetoa, että jos sukat riisuisi molemmissa jaloissa heti polven alapuolella näkyisi selvä punertava painauma. Sukat näyttivät juuri niin kireiltä.

Jussi ei voinut ymmärtää mikä sai naisen vapaaehtoisesti laittamaan sellaiset jalkaansa. Mukavassa nousussa ollut lämpömittari heilahti kerralla pakkasen puolelle.

Vares siirsi päättäväisesti jutun takaisin ammattiasioihin. Hän vilkuili merkitsevästi kelloaan ja mainitsi sopineensa tapaamisesta erään lupaavan todistajan kanssa. Seija Kaunispää katseli miestä hieman kummeksuen.

»Hyvä on. Sinä tiedät osoitteen. Sinä tunnet minut. Jos tarvetta ilmenee, niin poikkea.» Naisen äänenpaino oli paljon puhuva.

»Minä palaan aivan varmasti asiaan.» Vares veti eteisen puolella kiireisesti housuja jalkaansa. »Ja jos sinä keksit tai muistat jotakin niin soita ihmeessä. Pienikin tiedon muru voi olla ratkaiseva.»

»Pidän mielessä.» Oliko naisen äänensävyssä tiettyä viileyttä? Oli. Vares puki paidan päälleen. Se haisi tunkkaiselta. Hän huusi heit ja sulki oven takanaan. Kireät ruskeat polvisukat olivat vielä aivan kuin silmissä. Hissiä odottaessaan Jussi mietti, eivätkö naiset koskaan opi.

16

Sinä iltana Vares ei juonut enempää, vaikka hammaslääkärin tarjoamat hyvät pohjat kieltämättä houkuttelivatkin jatkamaan. Hän teki lämpimiä voileipiä iltapalaksi, ei siksi että olisi pitänyt niistä erityisemmin vaan koska se oli lähes ainut lämmin ruoka jonka hän osasi valmistaa. Leipien kanssa hän joi vajaan tölkillisen kevytmaitoa, sillä Bacardin vaikutuksen haihtuessa jano iski taas kurkkuun kuin pölyinen hiekkapaperi. Vain hetkeksi mieleen nousi Hassen Pubi ja iso huurteinen olut. Omasta mielestään ihailtavalla luonteenlujuudella Vares työnsi ajatuksen päättäväisesti taka-alalle.

Hän katsoi ikävystyneenä televisiota melkein yhteentoista saakka ja meni sitten nukkumaan. Se oli ensimmäinen selvä yö pitkään aikaan, ja Vares osasi varautua siihen, että uni ei olisi ruusuista. Ja alkuun se ei tietenkään edes tulisi. Ehkä joskus lähempänä kello yhtä mies viimein vaipui ohueen horteeseen. Siihen mennessä hän oli jo kieritellyt lakanat epämukavaan ryttyyn, ja lämpimässä yössä hiki pursui iholle nahkeana kerroksena.

Unet seurasivat toisiaan katkeamattomana nauhana kuin kummitusjuna. Niillä ei ollut alkua ei loppua. Vares kiipesi loppumattomia kerrostalon portaita ylöspäin liekanaru kurkullaan. Edellä käveli nainen, joka ei kertaakaan

kääntänyt kasvojaan hänen suuntaansa. Nainen piti narun toista päätä mustan hansikkaansa ympärillä. Vares taisteli joka askelmalla vastaan, mutta jalat eivät totelleet. Naisella oli lyhyt hame, ja sen alta näkyivät kireät ruskeat polvisukat. Sitten kerrostalon portaat vaihtuivat Vartiovuoren portaisiin. Tasanteella makasi suu vasten hiekkaa ammuttu mies, jonka yli he astuivat pysähtymättä edes vilkaisemaan. Sitten oltiin äkkiä jossakin aivan muussa paikassa. Mitä tämä oli?

Vares makasi selällään ahtaassa, kapeassa laatikossa pystymättä liikuttamaan edes pikkusormea. Hänen sisällään velloi ennenkokematon, selittämätön kauhu. Äkkiä hän tajusi olevansa kuopassa; multaa valui alas reunoilta. Sitten hän kuuli matalan, laahaavan laulun.

Kuopan reunalle ilmestyi tummiin pukeutuneita naishahmoja. Kaikilla leveälieriset mustat hatut ja suruharsot, joiden läpi ei voinut nähdä kasvoja. Naiset lauloivat, mutta sanoista Vares ei saanut selvää. Sitten ensimmäinen heistä heitti kukan hänen päällen. Se oli verenpunainen ruusu. Toiset seurasivat esimerkkiä, kukkia sateli joka puolelta. Monotoninen messunkaltainen laulu laahasi eteenpäin nousten ja laskien. Vares yritti huutaa, mutta hänen suunsa oli eloton kuin laho puu.

Pappi astui kuopan reunalle leveässä kasukassaan. Ensin hänen kasvonsa olivat varjossa. Sitten taivaalta lankesi valoa ja Vares näki Pastori Alasen vetiset silmät ja punertavan naaman. Pastori hoki puuroisella äänellä katkeilevaa litaniaa. Mies oli sikakännissä. Vares huomasi tämän kummallakin puolella tumman naishahmon pitelemässä pappia pystyssä.

Vares huomasi äkkiä suuttuvansa. Edes kaverin hautajaisiin se juopporetku ei voinut tulla selvinpäin.

Hautajaisiin! Hautajaisiin!

Uusi paniikki iski hänen mieleensä kylmänä kuin hyisin viima. Päässä takoi, että minähän elän! Kurkkuun tuntui palaavan tunto. Nyt oli huudettava Alaselle, että tämä oli siunaamassa elävää.

Vares veti keuhkonsa täyteen ja avasi suunsa. Juuri silloin Alanen otti lapioon tuoretta mustaa multaa ja heitti sen alas. Mädältä ja tunkkaiselta maistuva maa täytti Vareksen nielun.

Alanen horjahti hieman ja hoki:

»Maasta olet sinä tullut, maaksi pitä sinun . . .»

Vares heräsi. Hän oli poikittain sängyllä, ja aluslakana oli kiertynyt hikiseksi köydeksi kyljen alle. Ulkona paistoi kirkas aurinko ja linnut olivat aloittaneet jo heleän konserttinsa pihan lehmuksissa. Vares makasi pitkään selällään aivan liikkumatta. Hän kuunteli sydämensä lyöntejä ja hengitti varovaisesti, vähän kerrallaan hampaiden välistä. Sitten hän kierähti istumaan sängyn reunalle, nousi hitaasti ylös ja meni kankein askelin keittiöön juomaan kraanasta vettä.

Olennainen osa toipumista oli se, että söi kunnolla. Vareksella ei ollut ruokahalua, mutta siitä huolimatta hän poikkesi lähinurkalle Kahvila Marinellaan ja söi aamiaiseksi kaksi isoa sämpylää jogurtin ja kahvin kera. Palattuaan takaisin kadulle hän totesi armottoman auringon olevan tänä aamuna aivan liian kirkkaan ja niinpä hän kävi vielä noutamassa kotoa aurinkolasit.

Taas Vares lähti liikkeelle jalan. Hän otti suunnan kohti vanhaa Verkatehdasta. Tuomiokirkkopuistossa nukkui korskean Pietari Brahen patsaan juurella keltaisten kukkaistutusten keskellä humalaansa pois ruokkoamaton alle kolmikymppinen mies. Vareksen oli käännettävä katseensa syrjään. Sillalla oli kiiltävä Saab – peräpeilissä yhdeksäinen sekä pitkä rivi nollia – ajanut punaisen kuplan perään. Hermostuneesti poukkoileva mahakas herra kiroili kovaäänisesti säikähtäneen näköiselle nuorelle naiselle. Toisessa mielentilassa Vares olisi mennyt opettamaan öykkärille liikennesääntöjä. Nyt hän pikemminkin lisäsi vauhtia.

Verkatehtaan massiivisten tiiliseinien sisälle päästyään Vares hengähti hetkiseksi ja kokosi ajatuksiaan. Mari Mattson oli seuraava kohde, mutta minkälainen olisi vas-

taanotto? Vares tiesi, että nyt hän ei kykenisi mihinkään suuren luokan taisteluun.

Ovessa luki suurin metallisin kirjaimin *Tanssistudio Mari Mattson*. Ovi oli auki ja Vares astui tilavaan eteistilaan, josta ovien reunustama käytävä vei oikealle ja suoraan eteenpäin aukenivat raollaan olevat pariovet. Siitä suunnasta kuului rytmikästä musiikkia ja tasaista lattian töminää. Vares ei tuuminut kahta kertaa vaan jatkoi peremmälle.

Hän tuli suureen saliin, jossa oli kulunut lautalattia ja takaseinällä leveä ja korkea peili. Nurkkiin asetetut kovaääniset suoltivat ulos kovatempoista musiikkia, jonka tahdissa viitisentoista keski-ikäistä tai hieman nuorempaa naisihmistä yritti liikkua.

Vares antoi katseensa kiertää näkymissä. Siinä oli tyttöä joka lähtöön. Yhteinen nimittäjä näytti olevan kova into, joka ilmeni eriasteisina irvistyksinä ja keskittyneenä ilmeenä. Tanssittiin tosissaan ja kieli keskellä suuta. Useimmat naisista olivat sitä hieman runsaslihaisempaa sorttia, mutta oli joukkoon eksynyt muutama dieetillä itseään kiusannut ruipelokin. Kaikilla oli yllään värikäs, hintavan näköinen aerobic-, jazz-, stretch- tai muu asu. Hikinauha otsalla ja ranteissa kuului varustukseen, tietysti puvun mukaan sävytettynä. Edelleen useimmilla oli jaloissa paksun näköiset lököttävät säärystimet, vaikka salissa oli helteisestä kesäpäivästä johtuen niin kuuma, että erimerkkisten parfyymien sekamelskaan sekoittui lisäksi pistävä hienhaju.

Naislauman edessä tanssi esimerkkiä näyttäen ja kannustaen hoikka, jäntevä, ehkä hieman alle 35-vuotias nainen. Vaatetukseltaan hän oli muihin verrattuna kuin ruma ankanpoikanen. Hänellä oli yllään vaaleansininen monissa pesuissa kauhtunut tanssitrikoo. Ei kirkkaita hikinauhoja tai designerin sävyttämiä säärystimiä.

Nainen oli ilman meikin häivääkään, mutta tanssin punehduttamat säännölliset kapeat kasvot olivat sillä tavalla persoonalliset, että missä tahansa hänen olisi kiinnittänyt huomion. Suu oli leveä ja täyteläinen, nenä kookas ja hieman kaareva ja silmät suuret sekä eloisat. Vartalo oli tietysti treenattu: ei grammaakaan löysää lihaa, vain pienet kiinteät rinnat.

Tuossa tanssilattialla ison, kömpelösti liikkuvan joukon edessä Mari Mattson näytti Vareksesta paljon viehättävämmältä kuin silloin pikalounaalla Lobon kanssa.

Vares jäi seisomaan ovenpieleen kädet taskussa. Pari kertaa hän huomasi joukon edessä tanssivan naisen vilkaisevan hänen suuntaansa nopeasti ja ehkä ärtyneestikin. Kieltämättä hän tunsi olevansa heikolla jäällä. Tämä ei ollut oikein hänen ympäristönsä.

Lopulta musiikki loppui, ja naiset päättivät harjoituksen verryttelemällä ja venyttelemällä kukin omaan tahtiinsa. Mari Mattson kiitti ryhmää hyvästä otteesta ja toisti seuraavan tunnin päivämäärän ja kellonajan. Hälisten ja kikatellen naislauma alkoi valua pukuhuoneiden suuntaan.

Mattson suuntasi suoraan kohti Varesta. Mies otti kädet pois taskustaan ja korjasi vaistomaisesti ryhtiään.

»Niin.» Naisen katse oli viileän arvioiva, ja tuosta yhdestä sanasta oli turha etsiä lämpöä.

»Vares, Jussi Vares.» Vares ojensi kätensä.

»Mari Mattson.» Naisen käsi viivähti hänen kädessään lyhimmän mahdollisen ajan. »Oikeastaan minua ei kiinnosta kuka sinä olet vaan mikä sinä olet.» Naisen harmaat silmät katsoivat rävähtämättä.

»En aio ilmoittautua tanssitunnille. Olen yksityisetsivä.»

»Hienoa. Ei tarvitse selittää mikä sinua tänne lennättää. Minä taas luulin, että olet joku uusi poliisi entisten jatkoksi.»

»Ymmärrän kyllä, että tämä on sinulle kiusallista. Mutta olisi suureksi avuksi, jos voisin keskustella kanssasi muutaman minuutin.»

»Avuksi olemista epäilen kyllä suuresti. Mutta minulla on nyt viidentoista minuutin tauko ennen seuraavan tunnin alkua. Kai minä voin ne kahvini juoda yhtä hyvin sinunkin kanssasi.»

Nainen lähti astelemaan erästä sivuhuonetta kohti, ja

Vares seurasi häntä lähituntumassa. Hikinen, ihoon liimaantunut tanssitrikoo ei näyttänyt yhtään hassummalta takavinkkelistä.

Taukohuone oli pieni muutaman neliön koppi, jossa oli pöytä, neljä tuolia ja kahvinkeitin. He ottivat ruskeaa, seisoneen tuoksuista kahvia muovimukeihin ja asettuivat pöydän ääreen. Nainen maistoi varovasti ja jäi sitten äänetti odottamaan. Vares tunsi olonsa taas entistä vaivautuneemmaksi.

»Olen täällä sen takia, että Jesus Lobolla oli suhde sinuun ja haluan saada selville kuka hänet murhasi. Toivon saavani sinulta lisätietoja.» Vares oli päättänyt että nyt olisi paras mennä suoraan asiaan.

»Heti kärkeen korjaus. Minulla *oli ollut* suhde häneen.» Naisen ääni oli painokas.

»Te tapailitte aivan viime aikoinakin?»

»Kyllä. Mutta se oli vain parin vanhan tutun yhteydenpitoa. Viime kesänä tilanne oli toinen. Kunnes kaikki loppui tippuriin.»

»Tippuri ei katkaissut ystävyyttä?»

»Lakkaatko sinä tervehtimästä tuttua jolta olet saanut nuhan?»

»Ehkei tuo olekaan niin kaukaa haettu vertaus.»

Vares totesi törmänneensä jo toiseen melko suorapuheiseen naiseen peräjälkeen. »Kertoiko Lobo sinulle koskaan vaikeuksistaan? Saattoiko hänestä huomata, että hän olisi ollut huolestunut tai jopa peloissaan?»

»Kyllä hän pelkäsi. Ajoittain. Viime kesänä vietimme lukuisia öitä yhdessä ja minä heräsin usein siihen, että hän puhui unissaan, kääntelehti ja valitti.»

»Et sattumalta muista mitä hän puhui unissaan?»

»En. Se oli espanjaa. Ja vaikka olisin sitä ymmärtänytkin niin on erittäin epätodennäköistä että kertoisin siitä sinulle. Tuskinpa siitä olisi edes apuakaan.»

»Sen olen näissä hommissa oppinut, että yhtäkään vinkkiä, vaikka miten irrallisen tuntuista, ei kannata väheksyä. Juuri siitä saattaa kerä alkaa purkautua.»

»Sinähän puhut kuin salapoliisi.»

»Kai minä olen salapoliisi – eräänlainen.»

»Minä olen aina luullut, että suomalaiset salapoliisit väijyvät hehtaarimarketeissa myymälävarkaita.»

»Tässäkin työssä, niin kuin kaikissa, on eritasoisia ammatinharjoittajia», Vares sanoi kevyesti.» Olethan sinäkin aivan toista luokkaa kuin täti, joka opettaa seurantalolla rippikouluikäisille tangonaskeleita.»

»Minä en näe siinä suurta eroa. Tästä hommasta on kaikkinainen glamouri kaukana. Päivästä päivään tanssitat kuin liukuhihnalla suoraan urheiluosastojen sovituskopeista salille tulevia akkoja, jotka eivät ymmärrä tanssista muuta kuin että se on nyt muotia. Se ei ole aina niin helppoa. Mutta kuka sinut on palkannut? Joku Jesun pikku seuralainen? Joku joka kokee olevansa sen Jesulle velkaa?»

»Ymmärrät varmaan, että se on salaisuus. Mitä muuten itse ajattelit, kun kuulit Lobon kuolemasta?»

»Kai minä järkytyin. Ei hän eikä kukaan muukaan tuntemani ihminen ansaitse sellaista loppua. Mutta kuten jo sanoin, meidän suhteemme oli aikoja sitten ohi.»

»Minkälaatuinen se muuten oikein oli?»

»Lihallinen lienee oikea sana. Minä en rakennellut mielessäni mitään korttitaloja – hertoista. Olisin kuitenkin suonut sen päättyvän muualle kuin sukupuolitautien poliklinikalle.»

»Anteeksi suorasukaisuuteni, mutta oletko naimisissa?»

»En, olen eronnut. Entinen mieheni asuu Helsingissä. Oletko sinä naimisissa?»

»En.»

»Etkö pidä tytöistä?»

»Ohoh . . .» Varesta alkoi ärsyttää. Tuo nainen teki hänestä koko ajan pilkkaa.

»Hyvä on, herra salapoliisi. Varttitunti on kulunut ja audienssi lopuillaan.» Mari Mattson vilkaisi ohutta kullanväristä rannekelloaan. Hänen kasvoillaan oli taas sulkeutunut, viileä ilme.

»Selvä, uusi luokka tulossa. Norsulauman etäinen kumina kuuluu jo.» Vares ojensi kätensä: »Oli kiinnostavaa tavata.»

»Niin, niin. Menestystä vaikeassa tehtävässäsi.» Naisen kädenpuristus oli lyhyt, viileä ja kuiva.

Vares kaivoi lompakostaan käyntikortin, otti kynän käteensä ja korjasi siihen uuden osoitteensa. Hän ojensi kortin naiselle.

»Jos jotakin tulee mieleen niin ole hyvä ja soita. Tai kirjoita vaikka postikortti. Nuo harakanvarpaat ovat minun osoitteeni.»

»Tiedän kyllä tuon osoitteen.» Mari Mattson pyöritteli korttia pitkissä, kapeissa sormissaan hienoinen hymy huulillaan.» Jos keksin jotain niin kuulet varmasti minusta.»

KOLMAS OSA

»Anteeksi, että häiritsen näin sopimattomaan aikaan, mutta tulin lainaamaan tähtipäämeisseliä.»

Mari Mattson,
tanssinopettaja

17

KAKOLA: vanki 283/86

Karkeahaulisen haulikonpatruunan vaihdettua omistajaa Rapp vietti lopun illan levottomuudensekaisen tyytyväisyyden vallassa. Tiskivuorista selviämiseen oli kulunut kuin huomaamatta kolme varttia, mutta sen jälkeen olikin jo taas vaikea keksiä ajankulua.

Rapp ei ollut lukumiehiä, mutta meni aikaa tappaakseen kirjastoon ja istui tunnin verran pöydässä lukemassa edellisen viikon Turun Sanomia. Ulkona maailma eli elämäänsä. Ennästyshelteet olivat nostaneet oluen kulutusta 25 prosentilla. Hukkuneita oli saatu ennätysmäärä, ja minihamemuodin tiedettiin nostaneen raiskausten määrää koko maassa. Maailmalla jatkuivat ne sodat, jotka olivat riehuneet jo silloin kun Rapp oli suljettu kiven sisään.

Rapp vei lehdet takaisin hyllyyn. Häntä eivät kiinnostaneet iranilaisten vallankumouskaartilaisten ruumiit tai siipeensä saaneet perseenkeikuttelijat.

Parin tunnin päästä hän aikoi rakentaa haulikon.

Viimeiset hetket ennen hiljaisuutta Rapp vietti taas sängynpäädyllä seisten ja katsellen ristikoiden välistä alas kaupunkiin ja joelle. Tämän vankilan sijainti oli kyllä harkittua henkistä hivutusta. Missä saattoikaan olla raskaampaa istua kiven sisässä kuin kaupungin kauneimmalla näköalapaikalla. Kaikki elämä ja kuhina näkyi alaviis-

tossa vain muutaman sadan metrin päässä. Melkein kuin käsin kosketeltavana, mutta kuitenkin kaukana kuin kuu taivaalla. Olisi ollut henkisesti huomattavsti helpompaa istua jossakin Konnunsuolla, rämeiden ja hyttysiä vilisevien kuusikoiden keskellä.

Rapp käänsi katseensa alas jyrkkärinteiseen lehtipuita kasvavaan puistoon, joka vietti vankilan muureilta alas rantakaduille saakka. Tuossa puistossa oli lähtöpäivänä juostava lujaa. Annettava alamäen viedä.

Mies oli sielunsa silmin toteuttanut pakonsa muurien ulkopuolelle niin monta kertaa, että siihen hän ei enää kiinnittänyt huomiota. Nyt hän mietti ratkaisevia minuutteja sen jälkeen kun portista oli päästy läpi. Silloin todelliset ongelmat vasta alkaisivatkin.

Hänellä ei ollut ulkona odottamassa pakoautoa tai valmista piilokämppää. Hänellä ei ollut tuolla puolen muureja ainuttakaan ystävää. Apua ei tulisi miltään suunnalta. Oli vain luotettava omiin jalkoihin. Oli oltava nopea ja täysin häikäilemätön. Ensimmäinen kohdalle sattuva autoilija alhaalla Linnankadulla kokisi elämänsä bingon.

Rapp oli päättänyt jo alun pitäen, että takaisin häntä ei saataisi. Ei koskaan. Ei ainakaan elävänä.

Ovi kolisi jossakin käytävän päässä. Pamppu ilmoitti hiljaisuuden alkaneen.

Rapp laskeutui alas punkkansa päädyltä ja kävi huovan alle pitkälleen. Parin minuutin kuluttua hän oli havaitsevinaan silmän tirkistysreiässä. Askeleet etenivät hitaasti pitkin käytävää. Taas kolahtivat salvat jossakin. Sitten oli aivan hiljaista.

Rapp makasi vuoteellaan viitisentoista minuuttia. Hän tiesi, että seuraava pamppu kiertäisi osastolla puolen yön tietämissä. Nyt olisi aikaa riittämiin. Mies heitti huovan päältään ja alkoi toimia.

Voiveitsestä tekemällään meisselillä Rapp väänsi kolme pientä ruuvia irti metallisesta hetekanmallisesta punkastaan. Näin hän sai irroitettua yhden sängyñjalan, neljäkymmentä senttiä pitkän ruskeaksi maalatun metalliput-

ken. Hän punnitsi putkea kädessään pitkään, tiirasi kerran sen läpi ja poisti veitsellä muutaman ruosteläikän putken sisäpinnalta.

Sitten hän kaivoi haulikonpatruunan taskustaan, asetti putken viistoon kulmaan vasemmassa kädessään ja työnsi oikealla kädellä patruunan sisään putken yläpäästä. Vain muutaman kerran rapsahtaen patruuna solahti läpi putken alla odottavalle kämmenelle. Aivan kuin mies oli laskenutkin putki oli pari kolme milliä liian väljä. Mutta tämä oli pelkkä kauneusvirhe, joka ei vaikuttanut toimintaan lyhyeltä etäisyydeltä sitä eikä tätä.

Toimiakseen halutulla tavalla haulikko tarvitsi rekyyliä vastaan kunnon tukin. Se Rappilla oli valmiiksi veistettynä ja ison laitospölynimurin suurikokoiseen pölypussiin piilotettuna siivousvälinevarastolla. Hän oli muotoillut sen puolessa tunnissa puuverstaalla. Kappale ei muistuttanut millään tavalla aseen tukkia, mikä oli tarkoituskin. Mutta saman asian se kyllä ajaisi.

Nyt hän rakentaisi haulikon muuten ampumakuntoon. Ainoastaan tukki puuttuisi. Sen kiinnittämisen hän oli suunnitellut nopeaksi ja yksinkertaiseksi parilla isolla ruuvilla alkuperäisiä ruuvinreikiä käyttäen.

Rapp aloitti rakentamisen kaivamalla raitapaitansa kainalosta pienen kangaspussin. Siinä hänellä oli muutama välttämätön tykötarve. Ensin hän onki sormiinsa vaatimattoman metallinvärisen pillerin. Kyseessä oli sähkösytyke, jonkalaisia myytiin kaikissa hyvinvarustetuissa ilotulitusalan liikkeissä. Sähkösytykkeellä ja sähkönallilla on tärkeä ero: nalli räjähtää, mutta sytyke syttyy liekkiin. Muutama viikko sitten Rapp oli vaihtanut eräältä lomalaiselta kolme sytykettä isohkoon erään Vesparaxia. Yhdellä sytykkeellä Rapp oli kokeillut sen toimintaperiaatteen. Nyt hänellä oli vielä kaksi jäljellä. Yksikin olisi riittänyt.

Seuraavaksi Rapp kaivoi pussista pätkän huolella valittua tarraa ja kiepin ohutta kuparilankaa. Hän asetti haulikonpatruunan pöydälle nallipuoli ylöspäin ja sijoitti sähkösytykkeen tarkasti nallin päälle. Sytykkeeseen hän kiin-

nitti kuparilangan. Patruuna, sytyke ja kuparilanka paketoitiin tarralla todella huolellisesti ja ajan kanssa yhdeksi tiukaksi kokonaisuudeksi.

Rapp pudotti patruunan puolentoista metrin korkeudelta lattiaan, nosti sen kämmenelleen, tutki ja käänteli sitä kuin kultaseppä näytille tuotua timanttia. Sytyke ja kuparilanka olivat pysyneet paikoillaan. Homma saattoi jatkua eteenpäin.

Rapp asetti patruunan siihen päähän ruskeaa hetekanjalkaa, jossa olivat valmiit ruuvinreiät. Hän pujotti kuparilangan ulos yhdestä reiästä ja ankkuroi patruunan paikalleen pienellä tarranpalalla.

Sitten hän keri lisää lankaa kiehkuralta ja kaivoi kangaspussista esiin viimeisenkin tarvikkeen. Se oli tavallinen pyöreä pikku sähköpatteri. Myös sen napoihin oli kiinnitetty pätkä kuparilankaa. Rapp asetti patterin oikeaan taskuunsa siten, että kuparilanka roikkui puolen metriä ulkona.

Nyt haulikko oli täysin laukaisukunnossa lukuunottamatta tukkia. Ja sitä ei tässä kuivaharjoittelussa vielä kaivattu.

Rapp otti putken käteensä ja asettui seisomaan ikkunan alle, selkä seinää vasten, rintamasuunta ovelle. Hän nosti putken vasemmalla kädellä vasenta olkapäätään vasten ja suuntasi sen kohti tirkistysaukkoa.

Patruunasta juoksevan kuparilangan pätkän hän oli sitonut oikean käden etusormen ympärille ja sähköpatterista tulevan pätkän saman käden peukaloon. Kun hän puristaisi kaksi sormea yhteen vaikutus tulisi olemaan sama kuin liipasimen painallus.

Sillä sekunnin sadasosalla virtapiiri sulkeutuisi. Sähkösytyke syttyisi kuumaan liekkiin. Liekki räjäyttäisi nallin ja haulikonpatruunassa olevan ruudin. Raskas puutukki ottaisi vastaan rekyylin. Karkeat haulit lähtisivät valtavalla, repivällä voimalla putken suusta kohti maaliaan.

Tämä haulikko tekisi tehtävänsä kuin mikä hyvänsä poikkisahattu. Hyvässä lykyssä etäisyyskin olisi sama kuin

tästä ikkunan alta tuohon tirkistysluukulle. Kolme lyhyttä metriä.

Rapp tiesi, että ei ampuisi ohi.

Mies oli tyytyväinen. Nyt olisi enää edessä purkaminen.

Hän irroitti nopeasti patruunan putkesta, sytykkeen ja kuparilangan patruunasta ja sulki pienet tarvikkeet huolella takaisin kangaspussiinsa. Sitten hän otti voiveitsimeisselinsä käteen, asetti hetekanjalan takaisin alkuperäiselle paikalleen ja ruuvasi kolme lyhyttä ruuvia paikoilleen.

Haulikonpatruunan hän piilotti yön ajaksi saman sängynjalan sisään. Heti aamulla hän veisi sen keittiölle paljon varmempaan säilöön.

Tämän jälkeen hän kävi kyljelleen vuoteelle, veti huovan yli korviensa ja nukahti nopeasti siihen ajatukseen, että kootessaan haulikon seuraavan kerran olisi lähdon hetki jo hyvin lähellä.

18

»Fjällräven-reppu.»

Jussi Vares toisti sanan puhelimen luuriin hitaasti kuin lapselle.

»Kyllä minä sen ymmärrän.» Komisario Hautavainion ääni krahisi kuin viimeisen rajan takaa.» Mistä tämä reppu nyt yhtäkkiä putkahti?»

»Se muistui mieleeni vasta nyt. Niin kuin ehkä havaitsit, olin hieman kesäterässä muutama päivä sen murhan jälkeen. Mutta Lobo haki muutama päivä ennen murhaansa repun Rautatieaseman säilytyksestä eikä se sisältänyt pelkkiä pesemättömiä sukkia. Ette te sattumalta löytäneet sitä hänen jäämistöstään?»

»Emme. Sellaista esinettä ei ole listattu. Sinä olit hänen kannoillaan. Kenelle se reppu olisi voinut joutua?»

»Minä mokasin juuri ratkaisevalla hetkellä. Ei aavistustakaan.»

»Voisiko se punertava keinonahkainen asiakirjasalkku, joka on myös hukassa, liittyä jotenkin tähän arvoitukselliseen reppuun?» Komisarion ääneen tuli lisää mielenkiintoa.

»Mahdollisesti. Hukassa oleva salkku plus reppu. Se on jo paljon.»

»Meidän pitäisi siis unohtaa mustasukkaisuusmotiivi ja

keskittyä aivan muuhun?»

»Minä en neuvo korkeasti koulutettuja valtion virkamiehiä. Mutta voihan yhdelle murhalle olla useampiakin motiiveja . . .»

»Raha ja rakkaus yhdistettynä. Ei se olisi ensimmäinen kerta . . .» Hyvä, että soitit. Sitä mukaa kun muistisi alkaa palailla, annapa taas kuulua itsestäsi.»

»Joo, soittelen taas kun törmään seuraavaan jäykkään.»

»Älä sano tuota edes leikilläsi.»

»Selvä. Oli mukava olla avuksi.»

»Hyvät yöt.»

Vareksen tarkoitusperät eivät olleet aivan niin pyyteettömät kuin komisario Hautavainio ehkä kuvitteli. Vares halusi saada selville selkärepun kohtalon. Nyt hän tiesi, ettei sitä oltu löydetty Lobon tavaroiden tarkastuksessa. Ei silti, että hän tämänkään jälkeen olisi pystynyt rakentamaan teoriaa siitä, kuka halusi nähdä Jesus Maria Lobon reikä selässään. Lobon elämäntavoilla sai kyllä potentiaalisia vihamiehiä aivan liiankin kanssa. Myöskään ei voinut unohtaa hänen Tukholman-kytkentöjään.

Jussi katsoi ikkunan läpi ulkona seisovia tummalehtisiä lehmuksia ja totesi illan kevyen hämyn taas pikkuhiljaa nousevan Turun muinaiselle hirttokalliolle. Tuuli kuiski lehvistöissä, mutta kadotettujen sielujen valitusta hänen korvansa eivät sentään pystyneet erottamaan.

Pestyään hampaansa Jussi kävi vuoteeseen ja tuijotti vielä pitkään kattoa. Hänen oli myönnettävä, ettei juttu ollut edennyt vielä yhtikäs minnekään. Seuraavanakin aamuna olisi taas lähdettävä kalkkiviivoilta liikkeelle.

Herättyään Vares päätti etsiä käsiinsä kollegansa yksityisetsivä Mauno Vaseniuksen.

Tälläkin oli ollut Loboon kohdistuva toimeksianto. Pienellä maanittelulla olisi ehkä saatavissa hieman veljellistä apua.

Puhelinluettelon mukaan Etsivätoimisto Vasenius piti

majaansa lähellä Hämeentien alkupäätä, Kuuvuorella. Ne nurkat eivät olleet varsinaista liikepaikkaa. Vares joutui kiertelemään Kuplallaan hetkisen aikaa kapeita, jyrkkiä teitä ennen kuin viimein löysi perille. Asiakkaiden saannin kannalta Kuuvuori oli melkein kuussa. Mutta ei yksityisetsivä Vasenius ollut muutenkaan pitänyt ääntä itsestään viime vuosina. Muut alan harjoittajat Turussa Vares tunsi sentään ulkonäöltä, mutta Mauno Vasenius oli palannut hänen mieleensä vasta puhelinluettelon avulla.

Nyt hän saattoi muistaa jutelleensa Vaseniuksesta joskus pari vuotta sitten erään Varsinais-Suomen Etsiväpalvelun myymäläetsivän kanssa jollakin baaritiskillä. Kaveri oli silloin kuvaillut Vaseniusta »sellaiseksi urakoitsijan näköiseksi äijäksi, joka kulkee ympäri vuoden ruskea kolmenvartin nahkatakki yllään ja musta nahkalippis päässään». Vares saattoi itse muistaa Pianobaarin baaritiskillä niska punaisena istuneen jössikän, jolla oli ollut vanhan ruskea, kuosinsa menettänyt puku ja kunnioitettava riippumaha. Kieltämättä ruosteinen dieselmersu lisäsi vielä vaikutelmaa suomalaisesta perusurakoitsijasta, jolle mikään bisnes ei ollut vierasta.

Vaseniuksen talo oli melkein Kuuvuoren säidenpieksemällä huipulla. Se oli parhaat päivänsä nähnyt sinertävä omakotitalo; sellaisia rakennettiin joukoittain Suomea rumentamaan sotien jälkeen. Talon ainut plussapuoli oli nurkalta avautuva näköala. Sieltä näki yli Kuuvuoren urheilukentän vanhalle kivikirkolle sekä oikealla ja vasemmalla avautuvaan Ylioppilaskylään. Jos jälkimmäisessä nyt sitten oli mitään katsottavaa.

Vares pysäköi Kuplan portin pieleen, vilkaisi yli lahonnäköisen lauta-aidan pihalle, jossa näkyi kasvavan muutama kituva omenapuu. Talon jokaisessa pihanpuoleisessa ikkunassa oli eriväriset verhot.

Vares astui portista sisään ja kuulosteli. Talon taakse vei sannoitettu autotie ja sieltä kuului metallin kilkatusta sekä ähinää muistuttavaa ääntä. Ehkä isäntä löytyisi siltä suunnalta.

Punertava, helmoistaan ruosteenruskea dieselmersu oli ajettu huoltokuilun päälle, ja alhaalla montussa ähelsi hikoileva miehenköntys tummennetut lasit silmillään ja hitsipilli kourassaan. Hän veti keskittyneesti ja kieli paksujen huulten välistä pilkistäen saumaa jonnekin kuljettajan kohdalle pohjaan. Vares käveli rauhallisesti lähemmäs, kyykistyi kantapäiden varaan ja jäi katselemaan. Vasenius oli niin keskittynyt työhönsä, että ei havainnut tulijaa. Hän hitsasi, pysähtyi katselemaan jälkeä arvostelevasti eri suunnilta, ja antoi taas liekin nuolla metallia. Työ näytti tarkalta ja huolelliselta.

Lopulta Vares alkoi tuntea itsensä tirkistelijäksi. Hän kuunteli hieman nolona miten mies pieraisi muutaman kerran pitkään ja valittavasti. Vares rykäisi, rykäisi vielä toisen kerran kovaäänisemmin ja heilautti hämmästyneen näköiselle miehelle iloisesti kättään.

»Hyvää päivää.»

»Mitä ihmettä. Koskas sinä siihen . . .»

»Juuri äsken kävelin portista sisään ja kuulin talon takaa ääniä. Nimi on Jussi Vares.» Vares ojensi kätensä auton alle ja Vasenius tarttui siihen hieman epäröiden tummuneella kourallaan.

»Jaa Vares», sanoi mies sitten. Hänellä kesti hieman asioiden yhdisteleminen. »Saman alan miehiä. Poliisit mainitsivat sut pariin kertaan sen espanjalaisen jutun yhteydessä.»

»Juuri niin. Oltiin samaan aikaan saman hepun kannoilla. Huomasin sinut useampaan otteeseen.»

»Minä en kyllä honannut sua. Oli yleensä täys työ sen spanjooorin kanssa. Se oli sen verran vilkasliikkeinen.»

»Mutta luoti oli sitäkin nopeampi.»

»Niinhän se tuppaa olemaan. Kuka olis sitäkään uskonut?»

»Kaikkea sattuu. Minä olin vielä ihan liki kun hänet ammuttiin. Oli oikeastaan onni, etten törmännyt murhaajaan siellä öisellä Vartiovuorella. Se olisi voinut olla tiukka paikka.»

»Onhan näissä meidän hommissa aina omat pikku riskinsä, mutta harva laskee joutuvansa pyssyn eteen. Mikäs sinua tänne lennättää.»

»Ajattelin vain käydä moikkaamassa. Kun olen oikeastaan vieläkin jutussa tietyllä tavalla mukana. Jos sinulla sattuisi olemaan joku vinkki joka voisi auttaa», Vares aloitti varovasti. »Tuollainen oma huoltomonttu on muuten kätevä. Vanhempi auto teetättää aina hommia. Minullakin on 60-luvun puolelta oleva Kupla. Mikäs nyt on mersussa vikana?»

»Ei tässä muuten mitään vikaa, mutta kun kaupunki on täynnä kaiken maailman heittiöitä, saatana. Vilkaisepa tuota apumiehen puoleista kylkeä.» Vasenius pyyhki otsaansa kädenselkäänsä ja siihen jäi tumma viiru.

Vares kiersi auton. Oikea etukulma ja kylki aina etuoveen saakka oli melko ikävän näköinen. Peltiä oli pitkältä matkalta sisässä, ja ruosteenvärinen pohjamaali loisti laajalta alalta.

»Missäs tämä?»

»Parkkipaikalla. Kun minä sen näin niin tiesin heti, että on turha etsiä mistään pyyhkijän alta paperilappua, jossa olisi rynttääjän rekisterinumero. Ne nuoret nulikat. Ei ne välitä mistään eikä usko muuta kuin selvää nyrkkiä. Sitä ne olis kyllä saaneetkin maistaa, jos minä olisin sattunut paikalle.» Vaseniuksen möreässä äänessä oli syvää vihaa.

»On se paskamaista. Meinaatko itse oikoilla?»

»Kyllä minulla pysyy hitsipilli ja vasara melko hyvin kädessä. Yksi tuttu kaveri saa sitten viimeistellä maalauksen.»

»Olen pahoillani jos häiritsen kesken hommien, mutta olisiko sinulla aikaa vastata pariin kysymykseen?»

»Onhan tässä jo aika pitää taukoakin. Maistuuko kahvi?»

»Aina sitä yksi kuppi.»

Vaseniuksella oli tyypillinen ikääntyvän poikamiehen talous. Olohuoneen matot oli varmaan pelastettu evakkoreissulle – ja pesty viimeksi Laatokassa. Huonekalut olivat kaikki eriparia ja niin olivat kahvikupitkin. Talon ainut viherkasvi oli home leivässä. Kirjahyllyssä oli muutama tyhjä vaasi ja isot kasat lehtiä. Vares ei voinut olla huomaamatta, että pinojen päällimmäiset olivat vanhoja Colorado- ja Virginialainen -sarjojen lännenlehtiä ryyditettyinä satunnaisella Jallulla tai Ratolla. Harvassa kulttuurikodissa niitä sentään pidettiin kirjahyllyssä. Siinä missä tavallisesti on avaamaton kirjasarja Tiedon Portaat, osat 1–18.

Kahvi oli niin vahvaa, että jo pelkkä tuoksu närästi. Vares joi sitä väen vängällä mustana. Maitoa hän ei uskaltanut ruveta kysymään.

»Sinä olit myös Lobon jäljillä päiväkausia. Sanohan teoriasi miksi hänet murhattiin», Vares palasi asiaan.

»Kyllä se varmaan johtui pelistä niiden naisten kanssa. Joku äijä sai tarpeekseen tai sitten joku niistä akoista sekosi mustasukkaisuuteensa.» Vasenius asetti palasokerin suuhunsa ja hörppäsi kovaäänisesti kahvia päälle.

»Minulle on kyllä vähin erin muodostunut oma teoria. Luulen siinä hommassa olevan takana muutakin.»

»No mitä sitten?»

»Havaitsitko missään vaiheessa Lobolla reppua tai asiapaperisalkkua?»

»En. En muista nähneeni.»

»Minun teoriani perustuu niiden kahden esineen katoamiseen.»

»Aha. Saaks olla lisää kahvia?»

»Ei kiitos. Jäikö sinulle niiden päivien aikana mieleen mitään erityistä ja kummallista?»

»Oli sillä niitä naisia kyllä paljon.»

»Se ei taida olla kummallista kun on kesä ja espanjalainen yhtä aikaa. Eikö mitään muuta?»

»Ei niin että tulis mieleen. Minä sitä omaa toimeksiantoani vaan hoitelin.»

»Et kertoisi toimeksiantajaasi? Se voisi selventää meikäläisen laskelmia.»

»Alan miehenä tiedät että se on vähän niin ja näin»,

Vasenius laittoi uuden sokeripalan etuhampaidensa väliin. Saattoi nähdä, että tapa oli yhdessä tupakan kanssa mustuttanut pari keskimmäistä hammasta vuosien mittaan pelkiksi rangoiksi.

Vares tiesi, että tässä tilanteessa oli enää yksi mahdollisuus. Hän kaivoi satasen lompakostaan ja pani sen kulmastaan sokerikipon alle.

»Toimeksiantajani on tosissaan ja minä saan tämän kuluihini.»

Vasenius otti setelin ja pisti sen rintataskuunsa kuin se olisi ollut pala sätkäpaperia. Hän mietti muutaman sekunnin ja sanoi sitten silmät punnitsevasti sikkaralla:

»Kerro sinä toimeksiantajasi niin minä kerron minun.»

Vares pyöritteli kahvimukia kourassaan ja antoi katseensa kiertää ympäri huonetta. Ainut taulu seinällä esitti rantamaisemaa koivuineen, saunoineen ja liian kirkkaalla sinisellä maalattuine järvenselkineen.

Äkkiä Vares tunsi suurta vastenmielisyyttä Mauno Vaseniusta kohtaan. Ja samalla hän inhosi tätä lahoavaa taloa, ruostuvaa autoa, likaisia mattoja, pahaa kahvia ja jopa eriparia olevia kahvimukeja. Mutta eniten äijää itseään ja tyhmän ovelista silmistä vilkkuvaa arvioivaa urakoitsijankatsetta.

»Minä kerron omani ja sinä kerrot omasi», Vares varmisti.

»Just niin. Vaihtokauppa päittäin.» Vaseniuksen huonot hampaat hymyilivät hiukan.

»Minun toimeksiantajani on Pauli Kontio, varatuomari Turun kaupungista. Sanooko nimi sinulle mitään?» Hetkisen Vareksen mielessä oli jo käväissyt ajatus syöttää toiselle palturia. Mutta hän ajatteli voittavansa sillä tyhjän.

»Ei mitään. Ei ole tuttuja tuomareita», Vasenius pyöritti päätään.» Mun maksajani nimi on Pelli, Matti Pelli.»

»Kuka tai mikä hän on miehiään?»

»Kapiainen Pansion sotasatamassa. Pitkät pietit laivalla ja vaimo hieman yksinäisenä maissa. Kyllä sä tiedät.»

»Tuttua juttua. Semmoinen sotaherra on varmaan aika hyvä ampumaan. Tiedä vaikka olisi kilpaillutkin pistoolilla?»

»Nyt kyllä haukut väärää puuta. Jeparit tietysti tutki sen alibin ja kaveri oli viettänyt koko illan ryyppäämällä murheisiinsa kerholla muiden kapiukkojen kanssa. Kukaan ei muista tarkkaa poistumisajankohtaa. Mutta siinä kunnossa äijä olisi tuskin osunut Tuomiokirkkoonkaan.»

»Vai niin. Miten sen sinun tehtäväsi kanssa kävi?»

»Sain hankittua todisteet. Avioero on jo vetämässä. Sääliksi vaan käy kahta pientä lasta.»

Vareksella oli syytä epäillä Vaseniuksen säälintunteen aitoutta. Ei tuo mies pysäytä rötiskäänsä paniikkijarrutuksella, jos näkee kissanpennun tiellä.

»Ei minulla muuta ellei sinulla muuta», Vares sanoi.

»Eipä tässä. On aina mukava auttaa.»

»Niin kai.»

Vares nousi ja kiersi pöydän. Hän työnsi varovasti etu- ja keskisormensa Vaseniuksen ruutupaidan rintataskuun ja onki sieltä sileän sadan markan setelin.

»Myyminen on myymistä, Mauno», Vares heilautti rahaa sormissaan ilme vakavana. »Ja kun vaihdetaan päittäin niin silloin ei makseta väliä. Soittele, jos mieleen juolahtaa jotakin myytävää. Näkemiin.»

19

Vares ajoi Kuuvuorelta keskustaan ja jätti autonsa lähelle Auransiltaa. Hän soitti komisario Hautavainiolle tarkistussoiton. Mies oli hyvällä tuulella, sillä senssipuhelinmurhassa oli tehty 95-prosenttisen varma pidätys ja työtilanne näytti hieman valoisammalta. Hautavainio kertoi, että aviopari Kontiota oli kuulusteltu hienotunteisesti erikseen. Molemmista osapuolista oli selvästi käynyt ilmi, että perhesuhteet olivat koetuksella. Annika Kontio ei aavistanut miehensä palkanneen yksityisetsivän Lobon perään.

Vares kiitti ja toivotti Hautavainiolle edelleen menestystä uupumattomissa ponnistuksissa lain ja järjestyksen puolesta. Hän lähti kiireettömästi ja mietiskellen astelemaan kohti Taidegalleria Impressionia. Annika Kontio olisi lehti, jolle oli syytä saada merkintöjä.

Galleriassa ei ollut vieraita. Vares ymmärsi suurta yleisöä hyvin. Kauniina kesäpäivänä oli mukavampi istua Aurajokirannassa olutpullo kourassa veneitä ja ihmisiä katsellen kuin hankkia hutera olo skitsofreenisista kankaista.

Annika Kontio istui vaalean Aallon pöydän takana tyylikkäässä Aallon nojatuolissa. Vares otti näyttelyesitteen Aallon tarjoiluvaunusta. Aallon huonekalut olivat kieltämättä silmiä hiveleviä, mutta entä neron suunnittelema

Turun Sanomien toimitalo. Kun sitä katseli Börsin puistikosta olutlasin yli tuli väkisinkin mieleen, että se oli suunniteltu maanantaina aamupäivästä, ehkä Vapun jälkeisenä maanantaina.

Annika Kontio vaikutti kalpealta, ja hänen silmiensä alla oli tummat varjot. Jotenkin hänen kaunismuotoisten kasvojensa iho näytti kireämmältä kuin viimeksi, ja mitä ilmeisemmin hän oli laihtunut. Viime päivät olivat varmaan olleet raskaita.

Vares ei viitsinyt edes ruveta esittämään taiteesta kiinnostunutta näyttelyvierasta vaan käveli muitta mutkitta läpi huoneen galleristin pöydän luo.

»Rouva Kontio, sallitteko että esitän muutaman kysymyksen?»

»Kuka te olette?»

Nainen nosti katseensa kalliille paperille painetusta kirjasta. Hänen kasvojensa ilme oli rasittunut, ehkä torjuvakin.

»Olen yksityisetsivä. Nimeni on Jussi Vares.» Vares ojensi kätensä yli pöydän. Nainen ei ollut huomaavinaankaan sitä.

»Mitä te minusta haluatte?»

»Halun selvittää Jesus Maria Lobon murhan. Te tunsitte hänet, ja toivon että voitte olla avuksi.»

»Mitä te tiedätte minusta ja hänestä?»

»Minä seurasin häntä hieman muissa asioissa ja silloin näin teidät yhdessä.»

»Miksi? Kenen laskuun? Mikä mies te oikein olette?» Naisen äänensävy alkoi kiristyä.

»Minä kerroin sen jo. Nyt mikään muu ei ole tärkeää kuin hänen murhaajansa selvittäminen.»

»Se on totta.»

Annika Kontio sai äkkiä uutta tulta olemukseensa:

»Se raukkamainen hirviö on saatava vastaamaan teostaan.» Kyynelet nousivat naisen sinisiin silmiin. »Miten saattaa maailmassa olla sellaista pahuutta ja julmuutta? Kuka ja mikä sellainen ihminen voi olla?»

»Minä tulen tekemään parhaani samoin kuin poliisi omalla tahollaan. Tekijä jää varmasti kiinni, mutta se vaatii aikaa, sitkeyttä ja yhteistyötä. Kaikkien asianosaisten apua», Vares puhui mahdollisimman vakuuttavasti.

»Minä ymmärrän sen. Antakaa anteeksi purkaukseni. En ole viime aikoina ollut aivan oma itseni. Tietysti pyrin auttamaan – kysykää niin yritän vastata.»

»Jos lähdetään alusta – mikä oli suhteesi Jesus Maria Loboon?»

»Olimme rakastavaiset. Hän rakasti minua ja minä häntä.» Naisen ääni oli koruton.

»Se oli siis niin sanotusti vakavaa?»

»Kun kaksi ihmistä rakastaa toisiaan niin se on aina vakavaa.

»Oliko teillä yhteisiä suunnitelmia tulevaisuuden suhteen?»

»Tottakai me puhuimme, haaveilimme ja suunnittelimme paljon. Mutta en halua puhua niistä asioista nyt kun häntä ei enää ole.» Annika Kontion ääni tukahtui pois.

»Miten oli sitten avioliittosi laita? Tehän olette olleet naimisissa vasta muutaman vuoden.

»Kun tapasin Jesun tajusin löytäneeni elämäni ensimmäisen ihmisen, joka ymmärtää minua täydellisesti – sekä naisena että ennen kaikkea ihmisenä. Silloin tajusin, että avioliitto on ollut pelkkää suurta itsepetosta ja harhaa, ei mitään muuta.

»Suhteesi Pauli Kontioon oli siis raunioina?»

»Niin, vaikka hän ei tiennyt siitä mitään. Se itsekeskeinen, ahne ja tunteeton pyrkyri ei vaistonnut mitään vaikka olimme Jesun kanssa yhdessä jo toukokuulta lähtien. Hänellä ei riittänyt minulle sen vertaa huomiota. Hän heräsi vasta kun poliisit tulivat kuulustelemaan häntä tämän murhan takia.»

»Se oli hänelle varmaan melkomoinen järkytys?»

»Enemmän hän olisi järkyttynyt jos joku olisi ryntännyt hänen uuden Jaguarinsa. En usko että hän välittää minusta tippaakaan. Mutta maineestaan kaupungin piireissä

hän on huolissaan.

»Entä avioliittonne tästä eteenpäin?»

»Sitä on vaikea sanoa vielä. Pauli haluaa jatkaa kaikesta huolimatta, mutta minä en oikein tiedä. Tuntuu siltä, että Jesun jälkeen ei voi tulla enää ketään. Minä en ole pystynyt päättämään asiaa vaan olen ilmoittanut Paulille että haluan aikaa. Minun on mietittävä jatkoa hyvin tarkkaan ja huolellisesti. Taloudelliset realiteetit pitävät niin monia pareja yhdessä tässä maassa ja tässäkin kaupungissa.»

Vares halusi tarkoituksella valaa hieman öljyä laineille: »Tuliko mieleesi koskaan epäilyksiä Lobon suhteen? Hänhän oli muusikkona nähnyt paljon maailmaa. Ja oli hyvin vilkas ja eläväinen mies?»

»Epäilyksiä? Silloin kun ihmiset rakastavat todesti ei epäilyksille ole sijaa. Parasta Jesussa oli se että hän oli niin aito. Paulissa on lämpöä ja rehellisyyttä yhtä paljon kuin väärennetyssä luottokortissa. Mutta Jesu kertoi kaiken avoimesti kuin lapsi. Hän ei pystynyt eikä halunnut peittää syvimpiäkään tunteitaan.

»Minä vain tarkoitin sitä, että kiertävällä muusikolla on helposti paljon kiusauksia», Vares yritti vielä viedä asiaa eteenpäin.

»Kyllä Jesu kertoi aikaisemmasta elämästään. Hän oli ollut etsijä ja tietenkin matkan varrella oli ollut naisia. Mutta kellä meistä ei olisi menneisyyttä?»

»Se kaikki oli jäänyt sitten taakse?»

»Täydellisesti. Kun kuljimme kaduilla tai istuimme kahviloissa hän ei edes huomannut muita naisia. Me olimme jotenkin niin riippuvaiset toisistamme.»

Vares ei hetkeen tiennyt mitä sanoa. Annika Kontio oli periaatteessa varmaan älykäs, rationaalisesti käyttäytyvä nykyaikainen virkanainen, mutta kaikilla meillä on näemmä sokeat pisteemme. Vares ei tiennyt tunteako osanottoa vai hymyilläkö sisäänpäin.

»Onko sinulla mielessäsi ketään joka olisi voinut tehdä tämän järkyttävän teon?»

Annika Kontio pusersi nyrkin suutaan vastaan ja puristi päätään.

Vares mietti hetken ja päätti sitten heittää koelaukauksen: »Entä Pauli Kontio. Mustasukkaisuus on usein kova pala?»

»Se mies on vätys ja vailla tunteita. Ei hänestä olisi sellaiseen.» Nainen hymyili kyynelten läpi melkein pilkallisesti.

»Ja ketään muuta ei tule mieleen?»

»Ei ketään. Ei ketään . . .»

»Tapasitko koskaan Lobon seurassa olleita muita ihmisiä?»

»Me pyrimme aina löytämään mahdollisimman rauhallisen paikan. Emme liikkuneet seurueissa.» Annika Kontio pyyhki silmäkulmansa paperinenäliinaan, joita hänellä olikin iso pakkaus pöydällä. »Pari kertaa törmäsimme kyllä muistaakseni siihen vastenmieliseen tyyppiin, siihen kääpiöön.»

»Voitto Fjäderiin?»

»Juuri niin. Jesulla oli tapana käydä aina joskus treenaamassa sen paikassa. Kun tyyppi sitten lyöttäytyi joskus seuraan niin Jesu ei tietenkään herrasmiehenä voinut osoittaa sille että hän oli ei-toivottu. Humalassakin se rääpäle oli yleensä joka kerta.»

»Vaikuttiko sinusta siltä, että Lobo ja Fjäder olisivat tunteneet toisensa paremminkin?»

»Se oli vain sellaista hyvän päivän tuttavuutta. Jesu oli käynyt siinä paikassa jo edelliskesänäkin. Kai se kääpiö halusi näyttäytyä taiteilijan seurassa, ei siinä muuta ollut.»

»Et muista mistä he keskustelivat?»

»En. Se ei minua kiinnostanut. Kääpiö puhui melko huonoa ruotsia. Moukkamainen tyyppi. Ja vielä typerämpi oli se hänen iso kaverinsa, joka eräänä iltana oli hänen matkassaan. Jesu oli silloin hyvin nolo ja vaivautunut. Hän oli halunnut järjestää hienon rauhallisen illan vain meille kahdelle.»

»Kieltämättä tuollainen on epämiellyttävää.»

Vares ei enää tiennyt mitä kysyä. Kyynelehtivät naiset tekivät hänet aina hyvin epävarmaksi.

»Onko teillä vielä jotakin?» Vareksen sinuttelusta huolimatta nainen säilytti etäisen linjan.

»Ei tule nyt mieleen. Mutta jos sinulle muistuu jotakin uutta asiaan liittyvää niin soita tähän numeroon.» Vares otti käyntikortin lompakostaan ja korjasi siihen osoitteen oikein.

»Varmasti. Tämä asia on selvitettävä. Muuten minä en saa ikinä rauhaa.»

»Kyllä se selviää. Näkemiin.» Vares lähti kohti ulko-ovea.

Hän pysähtyi metriä ennen kynnystä ja kääntyi kantapäillään. Hän päätti kysyä vielä yhden asian ennen lähtöään – suoraan ja kaartelematta: »Miten usein käytitte Lobon kanssa huumeita?»

»Mitä!» Annika Kontion suu avautui ja jäi auki.

»Olin paikalla silloin kun poltelitte jotakin itsekäärittyä Samppalinnassa.»

»Se ei ollut mitään todellista huumetta. Se ei ollut mitään!» nainen kielsi kiivaasti.

»Luulenpa, että Suomen laki hyvinkin on eri mieltä.»

»Tämä typerä maa ja sen lait. Siellä mistä Jesu oli kotoisin ei marijuanan polttaminen ole enää rikos. Se on sivistysvaltio.»

»En halua ruveta keskustelemaan kanssasi härkätaisteluista ja muusta sivistyksestä vaan kysyin että kuinka usein käytitte ja mitä aineita?»

»Ulos ja hyvästi!»

20

Vares poikkesi ravintola Versoon, Seipellin talon toiseen kerrokseen, juomaan kupin haudutettua yrttiteetä hunajan kera. Verso oli rauhallinen, tunnelmallinen paikka, siellä saattoi antaa ajatuksen levätä tai laukata vapaasti omilla poluillaan. Lounasajan jälkeen oli hiljaista, ja Jussi sai mukavan ikkunapöydän sekä postikorttimaisen näköalan Aurajoelle. Pinellan asiakaslaituriin oli juuri kiinnittymässä amerikkalainen muskelivene, niin iso että ruorikin oli omakotitalon toisen kerroksen korkeudella. Turkulaisten isokenkien pojat olivat näemmä päättäneet lähteä Naantalin vierasvenesatamasta yhdelle huurteiselle kaupungin keskustaan.

Tee maistui erinomaiselta. Ajatuskin juoksi aivan vilkkaasti. Vares oli vakaasti sitä mieltä, että Voitto Fjäder ja hänen Victor's Gyminsä oli putkahtanut nyt esille niin monta kertaa, että sitä ei voinut missään nimessä sivuuttaa tutkimuksissa. Vaikka Jesus Maria Lobo oli muka ainoan oikeansa löytänyt, oli siitä huolimatta Voitto Fjäderin tyttöystävällä Vivi-Annilla ollut hänelle vielä jotakin uutta tarjottavana. Eli kolmiodraaman ainekset löytyivät siltäkin taholta. Nyt oli vain mietittävä miten päästä kiinni Voittoon ja hänen sekalaiseen seurakuntaansa. Ajatus bodaamisen aloittamisesta ei mitenkään kiehtonut Jussin mieltä.

Iltapäivällä viiden tienoissa Vares palasi asunnolleen. Muun postin joukossa oli Postipankin ruskea kirjekuori. Tiliote kertoi Pauli Kontion maksaneen 3000 markkaa tähänastisista palveluksista ja toiset 3000 ennakkoa. Se sopi Varekselle hyvin, sillä muut kirjeet pitivät sisällään vain ensimmäisen vuokran uudesta asunnosta, autovakuutusmaksun ja Visakortin laskun.

Vares riisuutui, laski ammeen puolilleen vettä ja heitti kylpyvaahdot sekaan. Hän ehti juuri laskeutua nautinnollisesti huokaisten hyvältä tuoksuvaan veteen kun ovikello soi reippaasti.

»Paskat», Vares mutisi itsekseen. »Odota pari minuuttia!» hän karjui kovaäänisemmin, alkoi huuhtoa suihkulla nahkaansa ja etsi toisella kädellä kylpytakkiaan. Puuttui vain shampoo päästä.

Käytävässä seisoi Mari Mattson pukeutuneena ylipitkään ruudulliseen paitaan ja sandaaleihin.

»Hei!.

»Hei?»

»Anteeksi että häiritsen näin sopimattomaan aikaan, mutta tulin lainaamaan tähtipäämeisseliä.» Naisen ilme oli vakava, mutta silmissä oli tietty pilke.

»Tähtipäämeisseliä», Jussi hengähti syvään ja veti vaistomaisesti kylpytakkia kiinni.

»Niin. Menin ostamaan kirjahyllyn. Se näytti niin hienolta liikkeessä, mutta nyt minulla on olohuoneen lattialla epämääräinen kasa lautoja, hyllyjä, ruuveja ja muttereita. Meisseliä siitä kasasta ei löydy, vaikka ilmeisesti pitäisi. Niinpä minä ajattelin tulla kysymään sinulta.»

»Ihan kiva. Mistä asti tulit?» Vares tunsi olevansa vieläkin ulkona tilanteesta.

»En kovinkaan kaukaa. Tuosta kerrosta alempaa. Asun numero 29:ssä. Kun kirjoitit sen osoitteen salilla, totesin heti että onpa sattuma.»

»Sellaista tämä kerrostaloelämä on. Ihmiset eivät tunne naapureitaan. Käy peremmälle. Minä yritän löytää jotain päälleni. Katsotaan sitten.»

Nainen meni olohuoneen puolelle ja Vares jäi eteiseen kiskomaan päälleen farkkuja ja paitaa. Olohuoneesta ei kuulunut huokauksia »onpa täällä kodikasta» tai »aikun mukavannäköistä». Ainakin nainen oli rehellinen.

Keittiön siivouskomerosta, puolillaan sekalaista rojua olevasta kenkälaatikosta, löytyi tähtipäämeisseli.

»Hieno juttu. Minä lainaan sitä täksi illaksi ja sinä pääset jatkamaan kylpemistä», Mari Mattson sanoi.

»Minä kylven sitten vasta kun se kaappi tai hylly on koottu. Olen niin epäkäytännöllinn tyyppi, että minulla tulee kuitenkin sen kanssa hiki», Vares totesi.

»Et luota että nainen saa sen kasaan?»

»Minä en päässyt pienenä maalla partioon, ja siitä lähtien olen yrittänyt tehdä yhden hyvän työn viikossa.»

»Onko aivan varma että tämän viikon kiintiö ei ole täynnä?»

»Ei syytä huoleen. En ole koko vuonna onnistunut tekemään yhtään.»

Mari Mattsonin asunto oli sattumalta juuri Jussin huoneiston alla ja näin ollen tietenkin samanmuotoinen. Siihen yhtäläisyys sitten jäikin. Makuuhuone oli sisustettu vanhaan talonpoikaistyyliin. Kodikkaat räsymatot lattialla, kustavilainen upeasti petsattu senkki, yöpöytä samaa tyylisuuntaa ja pari tuolia. Huomattavin huonekalu oli kuitenkin suuri, taidokkain puuleikkauksin koristeltu katoksella varustettu parivuode, joka oli kuin suoraan Angelika-sarjan kansikuvista.

»Onko tuo lainassa Turun linnasta?», Vares kysyi.

»Ei. Minulla on sukulaisia eräässä Pohjanmaan rannikkokaupungissa, ja satuin kerran erään matamin kuolinpesän huutokauppaan. Siellä näin tämän sängyn ja ihastuin heti siihen. Vasta huudettuani kalun kuulin, että siihen liittyy tarinoitakin. Edesmennyt oli näet nuoruudessaan ollut kaupungin niin sanottu iloinen tyttö, ja tämän samaisen sängyn kautta oli kulkenut suuri osa paikallisesta venäläisestä varuskunnasta. Jääkärien tultua kaupunkiin oli annettu käsky tytön parturoimisesta ja tervaamisesta. Neiti oli kuitenkin onnistunut taivuttelemaan upseerin luokseen teelle, ja kuinka ollakaan käsky peruttiin vielä samana päivänä.»

»Onpa huonekalulla kunniakas historia. Oletko pystynyt vaalimaan sitä perinteitä noudattaen?»

»Hengessä olen ollut mukana.»

Olohuoneessa oli mukavan näköinen moderni sohva, kaunislinjainen ruokailuryhmä ja paljon tyyliteltyjä balettiaiheisia julisteita seinillä. Olohuoneen lattian suurella paimentolaismatolla oli isot kasat kirjoja ja puolittain kuljetuspakkauksesta esille otettuja hyllyn osasia. Vares huokasi hiljaa takaraivoaan raapien. Töihin oli alettava kun kerran tähän läpeen oli itsensä tunkenut.

Kului hikinen puolituntinen, josta ei puuttunut matalaa sadattelua, ihmettelyä, ruuvaamista ja purkamista ja taas ruuvaamista. Lopulta musta, kolmiosainen kirjahylly oli pystyssä. Vares katseli sitä tyytyväisenä kuin torppari korpeen raivaamiaan hehtaareita.

»Minä en ole taitava mutta sitäkin sitkeämpi», hän totesi.

»Oli se taitavaa. Sinä purit ja kokosit sitä yhtä nopeasti kuin Rubikin kuutiota. Kiitos.»

»Ei kestä. Niin kuin sanonta kuuluu: sitähän varten naapurit ovat olemassa.»

»Mutta naapurit ansaitsevat myös palkkionsa hyvän työn päälle. Minulla on jääkaapissa hieman valkoviiniä . . .»

»Se on ehdottomasti oikeus ja kohtuus tällaisen urakan päälle. Minä käyn vain kylvyssäni ja tulen takaisin kymmenen minuutin sisällä.

»OK. Aika alkoi nyt!»

Vares kävi kylvyssä ja heitti kainaloihinsa kaksinkertaiset annokset deodoranttia, poskilleen sitä kalliimpaa partavettään ja päälleen uusimman paitansa. Hän oli jo lähdössä kerrosta alemmas kun pysähtyi ovelle, palasi vaatehuoneelle, riisui farkkunsa ja vaihtoi vielä kalsarit puhtaisiin.

Alakerrassa Mari Mattson oli vielä asettelemassa kirjoja

ja muita esineitä uuteen hyllyynsä. Vares istuutui sohvalle ja katseli naista työn touhussa. Vaalea suora tukka heilui vapaana, eikä kasvoilla ollut meikin häivääkään. Ylipitkä ruutupaita, joka toimitti samalla hamosen virkaa, puki naista loistavasti. Linjakkaat tanssijan jalat näkyivät pi- kälti lyhyen helman alta ja pienet pystyt rinnat liikkuivat kovin vapaan tuntuisesti paidan sisällä.

Hyllyt täyttyivät kirjoista, jotka kunnosta päätellen olivat joko moneen kertaan luettuja tai sitten divareista hankittuja. Eräälle hyllylle nainen ei asettanut muuta kuin hopeakehyksisen valokuvan, joka esitti vakavailmeistä ehkä seitsenvuotiasta vaaleatukkaista poikaa.

»Kuka hän on?» Vares kysäisi.

»Minun poikani.» Mari Mattson pyyhki kuvan lasilta muutaman näkymättömän pölyhiukkasen paperinenäliinaan.

»Missä hän on.»

»Isän luona Helsingissä. Oikeuden päätöksellä. Olen nähnyt hänet viimeksi pääsiäisenä.»

»Onko se vaikeaa?»

»Ei. Se on niin parempi. Sekä hänelle että minulle. Minä rakastan häntä kovin, mutta en ole varsinaista kasvattajatyyppiä.»

»Liian moni luulee olevansa, ja korjaa sadon sitten kun lapsi on viidentoista.»

»Se siitä aiheesta. Puolikuiva unkarilainen valkoviini varmaan kelpaa?»

Nainen meni jääkaapille ja toi pöytään vihreän pullon. Korkin Vares sai ruuvata auki.

»Hárslevelü», nainen lausui huolellisesti. »Hyvää viiniä, ja nimi on käytännöllinen. Siinä vaiheessa kun sitä ei enää osaa lausua on syytä lopettaa.»

He joivat hitaasti ja maistellen ensimmäiset lasilliset, ja sitten Mari katsoi miestä pitkään ja arvioiden. Hän sanoi hitaasti:

»Tuo tähtipäämeisseli ei ollut ainoa syy jonka takia tulin ovellesi tänään. Minua jäi silloin siellä salilla painamaan eräs asia. Ei niin että olisin ollut epärehellinen, mutta jätin jotakin kertomatta . . .»

»Nyt sinulla on siihen erinomainen tilaisuus.»

»Se on seikka, jolla saattaa olla tekemistä murhan kanssa. Mutta sinun pitää luvata että tämä jää vain meidän kahden keskeiseksi.»

»Luvattu.»

»Syy miksi tapasin Jesua edelleen silloin tällöin oli se, että hän toimitti minulle aina tarvittaessa ruohoa.»

Nainen katsoi Varesta äänettömänä suoraan silmiin, ja Vares vastasi hänen katseeseensa mietteliäästi.

»Hän toi sitä sinulle lahjana? Vai myi?»

»Myi.»

»Tuo saattaa olla tärkeää.»

»Niin minäkin oletan. Mutta et saa kertoa siitä poliisille. Se olisi urani loppu tässä kaupungissa. Minulla on hyvin paljon nuoria asiakkaita.»

»Minähän lupasin jo. Miksi poltat sitä? Jesusko sinut opetti tavoille?»

»Ei toki. Ota huomioon, että olen elänyt opiskelijamaailmassa seitsemänkymmentäluvun alkupuolella ja lisäksi opiskellut tanssia parissakin suurkaupungissa ulkomailla.»

»Mutta miksi poltat sitä vieläkin?»

»Miksi toiset juovat kaljaa tai viinaa. Minusta marijuana sopii tanssijalle paremin kun turvottava ohraliemi.»

»Mutta siinä on omat vaaransa.»

»Niin on autoilussa, uimisessa ja vaikka sienestämisessäkin. Älä moralisoi.»

»Lopetan mielelläni. Olen kiitollinen kuitenkin että kerroit. Se avaa aivan uusia näköaloja tutkimuksissa.»

»Helpotti, kun kerroin. Kaada vain itsellesi vapaasti viiniä. Minulla on vielä toinen pullo kylmässä.» Mari Mattson hymyili Varekselle niin, että pisamat nenänvarressa näyttivät liikkuvan. Sitten hän jatkoi hieman epäröiden: »Onko sinulla mitään sitä vastaan, että poltan yhden sätkän?»

»Ei toki. Minä olen sinun vieraanasi.» Vares kaatoi pikarin täyteen viiniä. Hän seurasi katseellaan naista, joka

asteli päättäväisesti makuuhuoneen puolelle.

Tuokion kuluttua ilmassa saattoi aistia vienon imelän tuoksun. Se sai Vareksen sieraimet kutiamaan. Mari istui hänen vierellään sohvalla jalat ristissä ja poltti varovaisia henkosia sätkäpaperiin kärittyä lyhyttä pötköä.

»Ostitko tätä muilta kuin Lobolta?»

»En enää. Aiemmin oli eräs toinen tyyppi, mutta hän on häipynyt.»

»Mistä saat sitä talvella?»

»En mistään. Jos lähden lomalle niin poltan etelässä, mutta täällä Turussa en talvisin tarvitse. Kesä on aina paljon inspiroivampaa aikaa.»

»Sitä se on kieltämättä – joka tavalla.» Vares katsoi naista syrjäsilmällä. Tämä istui silmät kiinni, selkä suorana paita parista kohdasta koholla, punaiset huulet puoliavoimina.

»Olenpa minäkin emäntä», Mari säpsähti. »Maistuisiko sinulle?»

»Dealerisi on kuollut. En halua polttaa viimeisiäsi.» Vares oli kahden vaiheilla.

»Nämä eivät ole vielä aivan viimeiset jyvät. Ole hyvä.» Nainen ojensi sätkän Varekselle. Tämä otti sen varovasti vastaan ja imi ensimmäisen henkosen.

Kymmenen minuuttia myöhemmin hänen olonsa oli rentoutunut ja kevyt, ja toinenkin viinipullo oli vajenemassa hyvää vauhtia. Juttu heidän välillään tuntui juoksevan ja polveilevan kuin rasavilli ja rajoittamaton kevätpuro. Marin nauru oli omituinen sekoitus kujeilevaa kikatusta ja kokeneemman naisen käheää, kohtalokasta naurua.

He alkoivat listata niitä vaarallisia asioita joita maailmassa on marijuanan polttamisen lisäksi. Molemmat puhuivat toisen suuhun kilpavauhtia:

»Halisten kosken laskeminen kevään viimeisellä jäälautalla. Nakin syöminen torigrillillä. Auringonotto. Suihinotto. Kontaktilinjoille soittelu. Elinsiirrot. Kesäaikaan siirtyminen. Vakoilu Kremlissä. Mount Everestin laskeminen potkukelkalla. Syöminen. Naiminen.»

»Hui. Erittäin arveluttavaa ja vaarallista.»

»Huonoa esimerkkiä lapsille.»

»Likaista ja inhottavaa.»

»Vastoin protestanttista etiikkaa.»

»Ei edes kivaa.»

»Ei taatusti.»

He liukuivat kuin huomaamatta sohvalta paksulle paimentolaismatolle ja potkivat sohvapöydän sivuun. Mari Mattsonilla ei ollut ison ruutupaitansa alla muuta kuin pienet pöksyt. Vareksella oli sattumalta uuden uutukaiset kalsarit. Mutta niillä asioilla ei ollut suurtakaan merkitystä.

Puolta tuntia myöhemmin he istuivat hikiset, alastomat vartalot toisiaan vasten nojaten samoilla sijoilla takkuisekksi käyneellä matolla. Juotiin loppua valkoviiniä suoraan pullon suusta ja kuunneltiin sydämen hakkaamista.

»Huomasitko sen, että asumme juuri alakkain?» Mari Mattson kysäisi Varekselta. Hän hengitti hiljaa tämän korvaan.

»Tottakai. Minähän olen salapoliisi.»

»Hyvä. Nyt sovitaan tietty merkkisysteemi.»

»Minkälainen?»

»Kolme nopeaa koputusta sinun lattiaasi . . .»

»Ja se tarkoittaa?»

»Että täällä halutaan taas lainata sinun tähtipäämeisseliäsi.»

21

Vares ei jäänyt yöpymään pohjalaiskurtisaanin komeaan perintökalleuteen, vaan kiipesi omalle asunnolleen puolen yön tietämissä. Taas hän näki erittäin sekavia ja poukkoilevia unia. Osittain ne johtuivat viinistä, pääasiassa siitä mitä he olivat polttaneet. Unet eivät kuitenkaan olleet painajaismaisia ja ahdistavia vaan pikemminkin hauskoja ja kiihottaviakin, mihin lienee oma ansionsa Mari Mattsonilla. Aamulla Vares heräsi pää yllättävän kirkkaana ja mieli innokkaana.

Nyt hänestä tuntui siltä, että jutun ensimmäinen selvä langanpää oli sormissa ja että sitä seuraamalla voisi löytyä koko sotkuinen keräkin. Kuntosali nimeltä Victor's Gym sekalaisine henkilökuntineen tuntui koko ajan olleen kovasti tapahtumien keskipisteessä.

Keittäessään aamukahvia Vares mietti niitä palapelin osasia, jotka viittasivat kyseiseen suuntaan. Komisario Hautavainiolta oli saatu tieto Voitto Fjäderin rekisterimerkinnöistä. Ne liittyivät pillereiden välittämiseen. Se oli tietysti kuntosaleilla yhtä yleistä kuin lakritsan myynti kioskilla, mutta kun siihen yhdistetään Fjäderin tuttavuus marijuanaa tarjoilevan vierasmaalaisen muusikon kanssa, alkoi hommassa olla hieman savun hajua.

Edelleen Hautavainiolta oli päässyt, että Fjäderin lem-

mitty, minihamosiin ja avoimiin kaula-aukkoihin erikoistunut Vivi-Ann Näs omasi myös menneisyyttä. Ja kun Vares itse oli todennut, että Lobo ja Vivi-Ann olivat tulleet kohtalaisen hyvin juttuun keskenään, antoi se mahdollisuuden taas lisäkehitelmille.

Porukan kolmas jäsen Leevi Rönkkö saattoi myös olla kiinnostava. Tosin hänellä taisi olla älykkyysosamäärä ruumiinlämmön tasoa.

Vares joi kupin kahvia, söi hyvällä ruokahalulla peräti kolme sämpylää ja päätti omistaa alkavan päivän kokonaisuudessaan ruumiin kulttuurille eli Victor's Gymille. Hän ajatteli aloittaa omistussuhteista ja taloudellisista kytkennöistä, jotka usein kertovat omaa kieltään asioista ja niiden yhteyksistä.

Vareksella oli entinen opiskelukaveri maistraatissa. Häneltä Jussi sai alta puolen tunnin selville, että Victor's Gym oli osakeyhtiö, jonka toimistusjohtaja Voitto Fjäder omisti 100 prosenttia osakkeista. Vares kiitteli ja lupasi auttaa jos kaveri tarvitsisi vastapalveluksia. Toivottavasti niin ei käy ikinä, tämä naureskeli.

Seuraavaksi Vares ajeli Tuureporinkadun nurkille ja meni tiettyyn sisäpihaan erääseen porraskäytävään. Ilmoitustaululta hän luki talon asioita hoitavan isännöitsijätoimiston nimen ja puhelinnumeron.

Toimistossa vastasi puhelimeen nuori reipas tyttö. Hän antoi mielellään tietoja varakkaalle sijoittajalle, joka harkitsi useampienkin osakkeiden ostamista kyseisestä talosta ja oli lisäksi kiinnostunut pohjakerroksen varasto- ja yleisistä tiloista sekä niiden muista käyttömahdollisuuksista.

Kävi ilmi, että kyseiset pohjakerroksen tilat sekä ison määrän muitakin osakkeita omisti turkulainen kiinteistösijoitusyhtiö, jolle voisi osoittaa kiinnostuksensa suoraan. Vares kyseli kautta rantain kyseisen yhtiön taustoja ja tyttö tiesi, että siinä oli pääomistajana tunnettu turkulainen asianajotoimisto. Vares kiitteli kohteliaasti ja sulki puhelimen.

Voitto Fjäder ei sentään näemmä omistanut itse toimiti-

lojaan. Mutta sen sijaan häpet oli rekisteröity uuden loistoluokan BMW:n omistajaksi, ja hän käytti puhelinluettelossa komealta kalskahtavaa arvonimeä toimitusjohtaja. Ei hassumpaa mieheltä, joka vielä muutama vuosikymmen sitten olisi ruumiillisen vajavaisuutensa takia suljettu holhokkikotiin korituoleja tekemään. Yhteiskunta todella kehittyi parempaan suuntaan.

Seuraavaksi Jussi Varesta alkoi kiinnostaa miten Voitto Fjäder asui.

Puhelinluettelon mukaan toimitusjohtajan kotiosoite oli Hirvensalon saarella, Lauttarannassa. Ei kuulostanut aivan huonolta. Vares päätti käydä katsastamassa paikan.

Vähän myöhemmin Kupla kolkutteli yli Hirvensalon sillan. Toijaistentie jatkoi suoraa nousua ylöspäin kohti saaren keskiosia. Molemmin puolin katua oli mukavankokoisia isoja omakotitaloja siististi hoidettuine nurmikoineen ja muine istutuksineen. Fjäderin osoite oli kauempana tien varrella. Talot muuttuivat vielä hintavampaan suuntaan, ja niiden väliin jäi isommat alueet vapaata luontoa. Näin merellisessä, luonnonmukaisessa ympäristössä saattoi varmasti vaativampikin asuja viihtyä.

Lopulta vastaan tuli oikea numero. Fjäderin talo oli kaakkoon viettävälle rinnetontille rakennettu tilavan tuntuinen valkotiililuomus. Se ei välttämättä ollut kallein Toijaistentien varrelle rakennettu pytinki, mutta ei myöskään halvimmasta päästä. Lakiasiaintoimisto Vareksen tuotoilla summan säästämiseen olisi mennyt sata vuotta.

Vares ajoi Kuplansa pari sataa metriä ohitse ja palaili kävellen talon suuntaan. Piha oli siistin ja hoidetun näköinen. Kukkia riitti joka nurkalla ja molemmin puolin portilta etuovelle vievää sorakäytävää. Jotenkin Vareksen oli vaikea kuvitella Vivi-Ann Näsiä kädet mullassa istuttamassa kukkia ja kitkemässä rikkaruohoja. Todennäköisesti istutukset olivat hyvähintaisen puutarhafirman käsialaa.

Autotallin ovi oli kiinni eikä luiskalla ollut kulkupeliä. Oli hyvin todennäköistä, että isäntäpari oli kaupungilla ja talo tyhjä. Siitä huolimatta Vares ei ottanut riskiä ja mennyt katselemaan liian liki.

Palatessaan Kuplalleen päin Vares näki vatsakkaan shortsimiehen ajavan toisella puolella katua nurmikkoaan. Vares tiesi, että naapurit ovat aina hyödyllisiä haastateltavia. Hän tervehti kohteliaasti, totesi että viime viikkojen helteet olivat koetelleet aika tavalla nurmikkoja ja kertoi sitten olevansa erään kiinteistövälitystoimiston palkkalistoilla ja etsivänsä asiakkaalleen hyvän kokoista omakotitaloa Lauttarannan nurkilta. Asiakas oli venemiehiä ja siksi Hirvensalo kiinnosti. Vares viittasi Fjäderin talon suuntaan ja totesi, että juuri tuollainen vinosti etelään laskeva rinnetontti oli toivomuslistalla.

»Näin varovaisena alkuna ajattelin vain udella teiltä, lieneekö omistajalla kiinnostusta myydä?» Vares kysyi suoraan.

»Se on Fjäderin talo. Muutti siihen vasta pari vuotta sitten.» Shortsimies sammutti ruohonleikkurin ja pyyhki hikeä otsaltaan. »Ei niitä myyntihaluja saa selville kuin kysymällä suoraan, mutta vähän aikaa se vasta on asunut. Sitäpaitsi sekin on venemiehiä.»

»Niinkö. Missäpäin hänen veneensä on?»

»Muistaakseni Särkilahden laiturissa, tuossa ihan vähässä matkaa.»

»Kiitoksia paljon. Miten muuten teidän myyntihalukuutenne?»

»Minä vaan katselen ja annan hintojen nousta.» Miehen kasvoille levisi tyytyväinen ylpeän talonomistajan hymy.

Vares ajoi kaupunkiin mietteliäänä. Bemari, komea talo ja vielä venekin. Eipä ollut pikkumiehellä valittamista. Toisaalta nykyaikana raha oli löysää ja pankit myivät sitä ulos kuin tarjousjauhelihaa. Mutta kyllä siinä sitten jo tarkistettiin huolellisesti maksukyky, luottokelpoisuus ja lisävakuudetkin. Olisi ollut mielenkiintoista tietää, mikä osuus Fjäderin hankinnoista oli rahoitettu pistämällä nimi tiheällä painettuun paperiin ja mikä selvällä setelillä.

Vares tunsi Hämeenkadulta eräästä liikepankista merkonomi Lasse Huitusen, joka toimi kyseisessä konttorissa

yksityisluottoneuvottelijana. Huitunen oli melkein nelikymppinen, kyllästynyt ja katkeroitunut mies. Muut miesmerkonomit olivat viiden pankkivuoden jälkeen vähintään jonkin sivukonttorin johtajia, mutta Huitunen yli kymmenen vuoden jälkeen se mikä oli. Hänen lähimmäksi esimiehekseen ja osaston johtajaksi oli juuri nimitetty kaksivitonen vuoden pankkikokemuksen omaava naisekonomi.

Vares oli tutustunut Huituseen Hämeenportissa ja Kultaisessa Hirvessä, joissa merkonomilla oli ollut tapana käydä ottamassa muutama tuoppi isompaan murheeseen. Huitusta oli kiinnostanut Vareksen erikoinen leipäpuu. Vastapainoksi mies oli mainostanut pystyvänsä saamaan hyvinkin nopeasti tärkeää ja salattua tietoa ihmisestä kuin ihmisestä; hänellä oli suora linjayhteys luottokontrolliin. Vares oli miettinyt miehen kehaisua yhden oluen verran ja tehnyt äkkiä ehdotuksen. Huitunen oli suostunut siihen epäröimättä.

Systeemi oli alkanut toimia hyvin. Vares sai luottotietoja, Huitunen jännitystä elämäänsä ja 50 markkaa henkilöä kohden. Pääasiassa Vares tarkisti omien toimeksiantajiensa maksukykyä. Mutta muutenkin luottohäiriöt kertoivat melko tavalla ihmisen luonteesta ja elämäntilanteesta.

Huitunen vastasi kireällä, hieman nasaalilla äänellään. Kuullessaan Vareksen nimen hän innostui selvästi.

»Tiedätkö henkilötunnuksen?»

»En. Nimi on Fjäder Voitto. Löydät sen varmasti nimihaulla. Tuonnimisiä ei ole montaa sivua.»

»Kerro edes ikä suurinpiirtein.»

»Ehkä kolmeviis. Asuinkunta Turku. Tarvitsetko vielä muuta?»

»Tämä riittää. Soitan sinulle kymmenen minuutin sisällä.»

Huitunen soitti viiden minuutin kuluttua. Vares otti kynän ja paperin esille. Hän kirjoitti ensin ylös Fjäderin henkilötunnuksen ja totesi tämän olevan 33-vuotias. Arvaus melko liki. Sitten Huitunen alkoi luetella muita tietoja:

»Trattoja useita kappaleita vuosilta 83–86. Vekseliprotesteja kolme kappaletta, tuorein vuodelta 85. Löytyy myös yksi lainhaku ja pari maksamismääräystä. Pääte kertoo, että lisää löytyy kun selaillaan kauemmaksi historiaan.»

»Että paperit eivät ole aivan puhtaat?» Vares totesi mietteliäästi.

»No eivät todellakaan.»

»Mutta häiriöt loppuvat vuoteen 86, vai?»

»Maaliskuuhun 86 tarkasti ottaen. Sen jälkeen poika on hoitanut asiansa kunnollisesti.»

»Talous kertaheitolla kuntoon.

»Sitä ei tiedä, mutta ainakin hän on ruvennut maksamaan laskunsa ja velkansa.»

»Miten tuollainen luottohäiriöhistoria vaikuttaa Voitto-pojan luotonsaantikykyyn pankeista?»

»Kieltämättä häiriöt ovat loppuneet. Mutta kyllä nyrkkisääntö näissä hommissa on se, että jos kaverin historiassa on oikein lisälehtiä, niin luotto on niukkaa ja kovahintaista.»

Vares kiitti, laski luurin ja meni mietteliäänä keittiöön laittamaan kahviautomaatin päälle.

22

KAKOLA: vanki 283/86

Rapp oli päättänyt, että sunnuntai olisi oleva hänen päivänsä. Silloin pamppujen miehitys olisi Kakolassa pienimmillään, ja lepopäivä vaikuttaisi poliisivoimienkin valmiuteen.

Rapp muisti, että pari vuotta sitten hänestä poliisirekisteriä varten otetussa kuvassa paksu tumma tukka oli ulottunut reippaasti yli korvien. Lisäksi hänellä oli ollut silloin samat vahvat pulisongit kuin nyt. Kannatti siis mennä parturiin.

Lounastiskin jälkeen Rapp poikkesi Kurjenlahden juttusille. Vaunonen oli näet linnan kysytyin tukanleikkaaja. Pamput olivat järjestäneet hänelle oikein peilin, tuolin ja muuta välineistöä TV-huoneen nurkkaan. Partaveitsen ja sakset grillimurhaaja tosin joutui kuittaamaan aina erikseen nimellään ja palauttamaan osastonvartijalle, kun työ oli suoritettu.

»Joo, kyllä Kari voi leikata. Koska sä haluut?» Kurjenlahti myönteli.

»Nyt heti.»

»Ei sillä ole muuta tilausta. Mene TV-huoneeseen ja venttaa kymmenisen minuuttia. Me tullaan sitte.»

Rapp nyökkäsi ja lähti kiipeämään kerrosta ylemmäksi. Kurjenlahti oli pojustaan niin mustasukkainen, ettei pääs-

tänyt tätä edes tukanleikkuuseen yksin.

Rapp ei ehtinyt juuri selailla vanhaa lehteä, kun Kurjenlahti ilmestyi paikalle Vaunonen laihana varjona kintereillään.

Rapp istuutui tuolille kehottamatta, ja Vaunonen siirtyi hänen taakseen äänettömästi kuin riihitonttu. Rapp seurasi peilin kautta miten poika asetteli työvälineitään sivupöydälle. Silmät vilkuilivat joka suuntaan, eivätkä ohuet tupakankellertämät sormet pystyneet rauhoittumaan hetkeksikään paikalleen.

»Miten . . .» Vaunosen ääni oli hengästynyttä piipitystä. Ei ihme että poika antoi Kurjenlahden toimia puhemiehenä.

»Ajattelin että siiliksi.»

»Vai että siiliksi. Mikäs nyt?» Kurjenlahti sanoi kevyesti pöydän äärestä nostamatta katsettaan lehdestä ja ratsupoliisi Kingistä.

»Se on tämä kesäkuuma.»

»Niin kai. Kyllähän tämä kuuma kesä saa monenlaista aikaan.» Kunkku käänsi hitaasti lehteä. Jotakin jäi roikkumaan ilmaan.

Vaunonen alkoi toimia ripeästi ja taitavasti. Saksilla ensin isommat pois ja sitten varsinainen lyhennystyö sähköisellä leikkurilla. Rappin tummat jäykät suortuvat tipahtelivat nopeaan tahtiin lattialle ja niiden alta paljastui luiseva, pitkänomainen kallo. Puolen sentin harjas sojotti kankeana kuin piikkilanka.

Rapp silmäili tulosta tyytyväisenä peilin kautta. Hän oli tuskin tuntea itseään.

»Pulisongeista pitäisi vielä päästä eroon.»

»Vai että pulisongitkin. Oletpa sä kyllästynyt ulkonäköös.» Kurjenlahti havahtui.

»Pientä vaihtelua», Rapp ynähti.

Taas Vaunonen aloitti saksilla ja lyhensi molemmat pulisongit päällisin puolin. Sitten hän ajoi niiden yli muutaman kertaan hiustenleikkurin rajaajalla ja loput hän päätti viimeistellä partaveitsellä.

Poika sekoitti pienessä kipossa hieman saippuavaahtoa ja levitti sen Rappin poskille. Sitten hän alkoi höylätä sänkeä erittäin terävällä veitsellä alkaen vasemmalta puolelta ja vedellen ylhäältä alasuuntaan.

»Sulla on ollut monenmoisia kiireitä viime aikoina.»

Kurjenlahti puhui keskustelunomaiseen sävyyn nostamatta vieläkään katsettaan lehdestä. Ehkä hän oli kiinnostunut aukeamalla olevista dippikastikkeiden ohjeista.

Rapp ei sanonut mitään. Hän piti silmät puoliummessa ja seurasi pojan laihan käden liikettä ylhäältä korvanjuuresta alas kurkun sinertäville suonille.

»Säpin kanssa sulla oli säpinät meneillään vähän aikaa sitten. Ja juttu kiertää että sä oot kanssa kovasti vaihdellut eri jobeissa niissä putsarihommissa. Milloin pyykissä, milloin sellejä siivoamassa, milloin missäkin. Tommonen herättää uteliaisuutta.»

»Jokaisen on syytä keskittyä vain omien asioidensa hoitamiseen. Niin ei tuu pää kipeäksi.»

Rappin äänensävy oli rauhallinen. Hänen isot kouransa puristuivat hitaasti nyrkkiin likaisenharmaan puuvillapyyhkeen alla. Sininen suoni alkoi tykyttää hieman paksumpana hänen aataminomenansa juuressa, vain muutaman sentin päässä siitä paikasta jossa Vaunosen partaveitsi kävi kääntymässä.

»Mulla on täällä tietty asema niinku tiedät. Ja se asema perustuu siihen, että mä olen kuulosalla erinäisistä jutuista. Ja nyt mä kysynkin sulta ihan ystävänä, että ei sulla olis meille jotakin kerrottavaa. Jotakin mielenkiintoista tarinaa esimerkiksi.»

Nyt Kurjenlahti nosti ensimmäisen kerran katseensa lehdestä. Hänen kapeat karjunsilmänsä katsoivat peittelemättömän uteliaina.

Rapp onnistui hampaitaan yhteen purren estämään nielaisun. Vaunosen käsi oli pysähtynyt. Partaveitsi lepäsi kevyenä, tuskin ihoa hipaisten melkein kiinni aataminomenassa. Nulikan pitkä rasvainen tukka roikkui hänen kasvoillaan eikä Rapp pystynyt näkemään hänen silmiään.

»Mikä sun on Rapp? Eiks parturissa ole tapana turista kaikkee mukavaa?»

»Minkä jutun sä sitte haluut kuulla?» Rapp onnistui pitämään äänensä suhteellisen normaalina.

»Mistä mä tiedän. Sähän se jutunkertoja olet.»

»Okei. Oletteko kuulleet jutun nunnasta, joka liftasi rekkaan Tukholman pohjoispuolella . . .»

Huoneeseen laskeutui hiljaisuus. Lehti ei rapissut Kurjenlahden kädessä. Partaveitsi pysyi Rappin kurkulla värähtämättä.

Kurjenlahden pienet silmät kapenivat entisestään. Sitten hänen leveäsuunsa aukeni ja sieltä pääsi kumea röhönauru.

»Oot sä melko kusipää Rapp. Ei kuule tartte kertoa sitä juttua. Ja muita juttuja sulla ei ole vai?»

»Ei.»

»Hyvä niin sitte. Me toivotetaan sulle kaikkea parasta. Koeta pärjäillä mitäs teetkin.»

Vaunonen nosti hitaasti partaveitsen Rappin kurkulta ja alkoi pyyhkiä siitä vaahtoa pyyheliinankulmaan. Rapp saattoi nähdä vain toisen, tuijottavan ja hailakan silmän otsasuortuvien välistä.

»Mitä sä kyttäät», hän äyskähti. »Hoida jo vihdoin ja viimein se toinen pulisonki kanssa.»

23

Seuraavan kahden päivän aikana Jussi Vares joutui mukaan pariinkin ennenkokemattomaan tilanteeseen.

Ensimmäinen niistä ei ollut välttämättä epämiellyttävä, mutta tämä johtui ainoastaan seurasta. Kävi nimittäin niin, että Vareksen ovikello soi illaneduissa noin kello viiden tienoissa, ja soittaja oli Mari Mattson. Hänellä oli liput Turun Kaupunginteatteriin.

Vareksen teatterikokemukset rajoittuivat kertaan, jolloin hän oli seurannut luvattomilla poluilla liikkuvaa pariskuntaa Helsingin yössä ja päätynyt katsomaan näiden mukana näytelmää. Siinä oli kirottu, huudettu, syljetty ja tapeltu koko näyttämön leveydeltä ja vielä usein munasillaan. Kontrasti arvokkaana istuvaan, parhaimpiinsa pukeutuneeseen yleisöön oli ollut melkoinen. Näytöksen jälkeisenä yönä Vares oli nähnyt painajaisia ja aamulla vähentänyt kiireesti lipun hinnan kuluina asiakkaalta.

Tällä kerralla Marin seura auttaisi kestämään ehkä kovempiakin kokemuksia, Jussi ajatteli.

Varesta näytelmä ei puhutellut, mutta hän antoi teatterille plussat siitä, että väliajalla lämpiössä tarjoilu pelasi. Pienen siemailun jälkeen loppuosan kesti jo paremmin, mitä aivan viime minuuteilla alkoi kusihätä tehdä olon levottomaksi.

Mari Mattson oli pukeutunut vartaloa myötäilevään vaaleaan ohueen kolttuun ja tehnyt töitä kampauksen ja meikin eteen. Nainen tunsi varmaan joka toisen yleisön joukosta ja esitteli Varesta seurueille väliajalla. Jussi ei tuntenut porukasta kuin lääkärin, jolle oli järjestänyt avioeroon tarvittavat todisteet tämän vaimon toimeksiannosta. Lääkäri ei tuntenut Varesta. Vares ei olisi halunnut kätellä häntä sen enempää kuin ketään muutakaan paikallaolijaa.

»Sinä inhosit jokaista minuuttia, vai mitä?» totesi Mari heidän kävellessään joenrantaa pitkin takaisin päin näytöksen jälkeen.

»Olisin inhonnut ilman sinua. Mutta olut väliajalla oli kyllä sopivan viileää?»

»Minä en arvosta niitä lämpiön tyhjäpäitä paljon enempää kuin sinäkään. Satun vain työni puolesta tuntemaan heitä liikaa.»

»Mutta teatterista sinä todella pidät?»

»Kyllä. En minä käy siellä vain näyttäytyäkseni niin kuin suurin osa porukasta.»

»Hyvä. Tärkeintä on ettei teeskentele.»

Koska Mari oli tarjonnut alkuillan päätti Vares hoitaa loput. Hän vei naisen omimpaan ympäristöönsä eli Hassen Pubiin. Teatterin jälkeen kun kuului mennä jonnekin istumaan ja analysoimaan nähtyä.

Mari katseli ympärilleen silmät suurina. Kaunismuotoinen nenä nyrpistyi joko paksusta tupakansavusta tai muuten vain.

»Väitätkö että et ole koskaan käynyt täällä vaikka asut aivan nurkalla? Vares ihmetteli.

»Väitän.»

Jos Vares oli kyllästynyt teatterissa niin Mari Mattson inhosi Pubia. Hän ei ymmärtänyt mitään dartsista, ihmetteli mitä peliä laudan ylle kumartuneet backgammonistit pelasivat ja yski tupakansavua. Asiakkaatkin näyttivät puistattavan häntä. Hyvin kehittynyt kaljavatsa nuorella miehellä kammotti treenausta arvostavaa tanssijaa.

Mari ei ottanut olutta kun ei voinut sietää sitä. Vares tilasi hänelle kahvin ja maksoi baaritiskillä norkoilevalle merkonomi Huituselle viisikymppisen sekä ison tuopin. Pastori Alanen oli myös mukana dartsiringissä ja heilautti Varekselle kättään. Hän ei tullut juttusille nähdessään että toisella oli seuraa. Saatuaan kahvikuppinsa Mari otti puheeksi murhatutkimusten etenemisen.

Vares ei tiennyt poliisin tämänhetkisistä saavutuksista, mutta kertoi että hänen omat tutkimuksensa olivat löytämässä aivan konkreettista suuntaa, jos vain tietäisi miten ottaa seuraava askel. Moni säie kietoutui paikkaan nimeltä Victor's Gym.

»Victor's! Piirit ovat näemmä pienet. Se on paikka missä meikäläinen käy myös treenaamassa.» Mari kiinnostui aivan silmin nähden.

»Mikä on sinun mielikuvasi paikasta?» Uusi käänne sai Varekseen eloa.

Mari kertoi käyvänsä siellä siksi, että sijainti oli sopiva ja hinnat edullisemmat kuin aivan torin ympärillä. Hän kertoi tuntevansa Voiton ja jatkoi:

»Varsinainen ohjaaja on hidas ja iso jössikkä nimeltä Leevi. Oman sarjansa parhaita voimanostossa Suomessa. Salilla kiertää juttuja siitä, että hän on kotoisin jostakin Kainuun korpimailta ja oikein kunnon lestadiolaisesta perheestä. Mutta pojalla on ollut lapsuudessa liian vähän leikkikaluja. Ei se kyllä mikään järjen riemuvoitto ole.»

Mari kuvasi salilla käyvää porukkaa, jolloin Vares kysyi:

»Oletko havainnut siellä koskaan mitään oudonnäköistä, ympyröihin huonosti sopivaa jengiä?»

»Näin kesäaikaan siellä ei tule käytyä useinkaan, mutta odotapas . . . kyllä siellä kahviossa joskus talvisin istuu lämmittelemässä aika sekalaista lössiä. Eivät ne ainakaan treenaamista harrasta.»

Hassen Pubista he siirtyivät Vareksen asunnolle, ja jääkaapissa oli sopivasti pari pulloa valkoviiniä. Juotiin puolitoista pullollista, ja menneisyys alkoi avautua. Puhuttiin

läpi Jussin epäonnistuneet opinnot ja Marin epäonnistunut avioliitto.

Aamulla he heräsivät sylityksin Vareksen kuhmuiselta patjalta, ja yllätyksekseen Vares huomasi olevansa vielä naisen sisällä.

Siitä oli mukava jatkaa.

Tutkittuaan Vareksen jääkaapin Mari totesi, että hänen luonaan aamiainen olisi ehkä monipuolisempi. Jussi ei ollut varsinaisia aamiaismiehiä ja sanoi nukkuvansa vielä tunnin. Nainen kävi etsimässä pikkuhousunsa sängyn alta, antoi suukon Vareksen paljaalle pakaralle ja häipyi oven kolahduksen myötä.

Vares kauhoi pari tyynyä päänsä alle, veti peitteen niskaansa ja vaipui taas vähitellen suloiseen raukeaan uneen. Silloin ovikello soi vihaisesti.

Kymmenen minuuttia myöhemmin unentokkurainen Jussi Vares istui poliisisaabissa komisario Hautavainion kunnioitettavan massan vieressä. Pihasta lähdettiin vauhdilla liikkeelle. Ikkunoissa ei ollut nyt aivan yhtä montaa päätä kuin Vareksen muuttokuorman ja ruumisauton aikaan, mutta toistakymmentä asiasta kiinnostunutta kuitenkin. Ei sentään kuski keksinyt pistää pillejä soimaan, Vares iloitsi apeasti.

Pitkälle ei tarvinnut ajaa. Saab kiersi heti kolmensadan metrin päässä renkaat vinkuen Kurjenkaivonkentälle. Palokunnan punainen tikasauto oli poikittain pihan puolella, ja toisesta autosta juoksivat paksut harmaat letkut porraskäytävään. Savua ei enää ollut, mutta sen haju leijaili pihan ympäristössä. Muutama Vareksen entinen naapuri seisoi pihassa äänettömänä, kuka aamutakissaan kuka muuten puolipukeissa.

»Tämmöinen juttu ei kuulu tietenkään murharyhmälle, mutta kun kuulin osoitteen niin ajattelin, että kannattaa ehkä poiketa paikalle», Hautavainio selitti.

Vares ei sanonut mitään. Hän lähti kiipeämään komisarion perään kohti kolmatta kerrosta letkuja väistellen. Pää

tuntui äkkiä tukkoiselta ja sekavalta. Oli vaikea sanoa johtuiko se illalla nautitusta viinistä, voimistuvasta savun katkusta vai mistä.

Siinä oli ovi, jonka takana Vares oli vielä lyhyt aika sitten asunut. Nyt se oli tummunut ja vääntynyt osittain kaarelle. Kuumuus oli sulattanut postiluukun päälle joukon muovikirjaimia, joista pystyi hädin tuskin vielä tavaamaan sanat: J. VARES. Talonmies ei ollut pitänyt kiirettä. Nimi oli jäänyt poistamatta.

Se saattoi olla onnekas sattuma.

»Naapurit heräsivät savunhajuun puoli neljä aamuyöstä.» Komisario selaili käpristynyttä muistilehtiötään.

»Puoli neljä», Vares sanoi hiljaa. »Silloin varmasti viimeinenkin kulkija on kotonaan ja syvässä unessa.»

»Aivan. Tuntuu siltä, että juuri niin joku on mahdollisesti laskenut,» Hautavainion ääni oli vakava. »Tekniikan pojat ovat saaneet selville, että palo alkoi eteisen lattialta, aivan postiluukun edestä ja se levisi siitä räjähdysmäisen nopeasti. Ovesta postiluukun alapuolelta on tutkimuksissa löydetty jälkiä polttonesteestä tai sytytinaineesta.»

»Eli jos liekkien loimotukseen olisi herännyt, niin ainoa tie ulos olisi ollut jo täysin tukossa.» Vares tunsi värähtävänsä hiljaa.

»Niinpä niin. Useimmiten tällaisissa paloissa uhrit muuten kuolevat tukehtumalla savuun ja häkään eikä suinkaan palamalla.

»Se on lohduttavaa kuulla.»

»Sinulla taisi olla onni matkassa.»

»Niin kai.»

Vares tarttui oveen ja veti sen auki varovasti. Hän ei astunut peremmälle. Ovelta saakka saattoi nähdä, että asunto oli musta kuin miilun pesä. Kuumuus oli särkenyt ikkunat, ja tuuli lennätteli kevyttä tuhkaa pitkin lattioita.

»Täytynee hankkia palovaroitin», Vares totesi kuin itsekseen.

»Varmaan sinä rahaa turhempaankin olet laittanut.»

»Hyvä on. Minä olen nähnyt mielestäni nyt tarpeeksi.

Oliko tämä saabkyyti meno-paluu?» Vares lähti astelemaan hitaasti portaita alas.

»Oli.»

Pihalla Vares pysähtyi vielä kerran katsomaan entisen asuntonsa mustuneita ikkunanpieliä.

»Tiedätkö, että muutin tavarani täältä ruumisautolla?»

»Nyt olisit itse lähtenyt samalla ajopelillä.»

24

Aamupuolen päivää Vares vietti asunnollaan kulkien ikkunasta ikkunaan ja miettien mihin ryhtyä seuraavaksi vai ryhtyäkö mihinkään.

Puolilta päivin hän keitti itselleen kaurapuuroa ja söi sitä väkisin puoli lautasellista. Raapiessaan puuronloppua vessanpyttyyn hänen mieleensä juolahti ajatus. Pastori Alanen oli viimeinen niistä, jotka Jesus Maria Lobo oli tavannut Vareksen ollessa hänen kintereillään. Mutta Pastoria hän ei ollut vielä haastatellut.

Se ei ehkä auttaisi häntä oleellisesti eteenpäin, mutta aivan uteliaisuudesta Vareksen oli saatava selville, mitä asiaa espanjalaisella oli ollut Pastorin nuhjuiseen antikvariaattiin.

Ja samalla oli tietysti mielenterveydelle hyväksi tehdä muuta kuin muistella aamuista näkyä: hiiltynyttä, mustaa asuntoa.

Vareksella oli poliisilaitoksen voimassaoleva aseenkantolupa kaasupistoolin hallussapitoon. Tavallisesti hän ei pitänyt sitä mukanaan, koska ei tuntenut tarvitsevansa sitä. Ja varsinkin kesäaikaan, ilman päällysvaatteita, sitä oli hankala kantaa housuntaskussa. Nyt hän tunsi tarvitsevansa Smith & Wessonin Mazea, mustaa lyhyttä, deodoranttipurkin näköistä pötkylää. Vaara sattoi vaania jatkos-

sakin. Hän kaivoi sen kirjahyllyn laatikosta ja tunki farkun etutaskuun. Se pullotti kiusallisesti ja vielä hieman sopimattomasta paikasta.

Sirkkalan antikvariaatissa Pastori palveli keski-ikäistä miestä, jota kiinnostivat jatkosotaa käsittelevät dokumentteokset. Vares istui jakkaralle selailemaan kulunutta Asterixia siksi aikaa kun raha vaihtoi omistajaa. Asiakas poistui ulkoilmaan kainalossaan kolme päällyspaperitonta Jukka L. Mäkelän teosta.

»Kauppa käy?»

»Joskus aina jotakin», Alanen työnsi rahat suoraan taskuun vaivautumatta näpelöimään vanhaa kassakonetta. »Sinulla oli nätti misu matkassasi eilen illalla.»

»Ei valittamista.»

»Ja yö oli sen mukainen.» Pastori iski silmää.

»Aamu oli kyllä vielä kovempi.»

»Jassoo. Mikä sinut saa tänne tulemaan. Harvemmin on miestä näkynyt näillä nurkilla. Et kai vaan ole kirjaa etsimässä?»

»Sinähän silloin muuttopäivänä kovasti suosittelit jotakin.»

»Aivan oikein. Charles Bukowski ja Kvinnor. Siitä oli puhe. En kai minä vain ole myynyt sitä.» Pastori lähti innokkaana koluamaan ahtaiden täyteen pakattujen hyllyjen väliin.

Vares katsoi ympärilleen. Erikuntoisia ja -kokoisia kirjoja oli hyllymetri hyllymetrin jälkeen. Satoja ja taas satoja. Kirjastoille ja antikvariaateille ominainen pöly teki ilman raskaaksi hengittää ja kutitti nenää. Sitten hyllyjen välistä kuului innostunut huudahdus.

»Löytyihän se peijakas!»

Pastori ilmestyi taas näkyviin käsissään pehmeäkantinen hiirenkorville kääntynyt pokkari.

»Charles Bukowski on yksi legendoista. Sinä et kuitenkaan halua lukea hänen runojaan, joten tämä on hyvä avaus, paras mahdollinen tapa tutustua häneen. Huomaa kansi! Se on loistava, kuvaa erinomaisesti kirjan ja kirjailijan henkeä.»

Vares otti varovaisesti kirjan käteensä. Kannessa ruokkoamaton kaljavatsainen mies hymyilee tyytyväisesti kohti kameraa. Syy tyytyväisyyteen löytyy läheltä. Hänen oikeassa kainalossaan roikkuu verestäväsilmäinen naisihminen rikkonaiset nailonsukat hellyttävästi makkaralla ja raidalliset rintsikat joten kuten päällä. Naisen nenä punertaa vieläkin enemmän kuin miehellä. Miehen toinen ilonaihe on vasemmassa kädessä tiukasti istuva olutpullo.

»Tuo mies on Bukowski itse», Pastori selitti.

»Taitaa pitää oluesta.»

»Kun hän lukee runoja matineassa on sopimuksessa aina kohta, jossa hän vaatii vierelleen lavalle jääkaapin.»

»Tämä kirja on likainen.» Vares piteli opusta epäilevänä kämmenellään. Kannessa näytti olevan rasvaa, sivuilla oli kellertäviä epämääräisiä läikkiä.

»Totta kai se on likainen. Bukowskin kirjoja ei pitäisi koskaan myydä siisteinä ja painotuoreina. Tämä kirja on joka suhteessa loistava kappale. Eiköhän sinne yhdelle aukeamalle lukija ole vetänyt myös kuivat.»

»Hyvä on, minä otan tämän.»

»Et tule katumaan valintaasi. Hinta olisi kolmeviisi. Mutta menköön asevelihintaan kolme kybää.»

Vares kaivoi kolme seteliä taskustaan ja antoi ne Pastorille. Tämä työnsi rahat suoraan taskuunsa ja laittoi kirjan Alkon ruskeaan paperipussiin. Sitten hän kaivoi tiskin alta Koskenkorvapullon, jossa oli punertavaa ainetta.

Vares otti pitkähkön ryypyn ja ähkäisi. Pastori ei ollut vaivautunut lantraamaan hyvää ainetta liiaksi puolukkamehulla. Alanen otti itse reilut kolme sormenleveyttä eikä ollut moksiskaan.

»Aloittelet tänään jo hyvissä ajoin», Vares totesi.

»En minuuttiakaan ennen puolta päivää. Herrasmies on herrasmies.» Pastori otti vielä pienet nopeat ja sulki sitten korkin. »Kirjat ja viina – mitä muuta mies kaipaa ollakseen onnellinen.»

»Kiinalaisten mukaan mies on onnellinen illan juotuaan pullon, onnellinen viikon löydettyään naisen ja onnellinen

lopun ikänsä hoitaessaan puutarhaa.»

»Tuosta voi vetää sen johtopäätöksen että täyden onnen voi saavuttaa ainoastaan juoppo puutarhuri joka vaihtaa muijaa kerran viikossa», Alanen naureskeli.

»Kuulepa Johannes. Oli mulla hiukan muutakin asiaa kuin tämä kirja», Vares aloitti. »Tiedätkö, että joku kävi tuikkaamassa tuleen sen kämpän, josta muutin Kellonsoittajankadulle.»

»Älä helvetissä!»

»Tarkoitus oli, että minä olisin paistunut siinä mukana. Mutta osoitteenmuutokseni ei onneksi ole vielä kaikkien piirien tiedossa.»

»Minkä takia joku sellaiseen lähtisi?»

»Minä tutkin parasta aikaa tätä Vartiovuorenrinteellä tehtyä espanjalaisen murhaa. Olisinko jonkun mielestä ehkä pääsemässä liian pitkälle jutussa.»

»Hei! Kyllä minäkin tunsin Lobon», Pastori sanoi. Hän kaivoi taas pullon esiin, otti ensin itse kunnon huikan ja tarjosi sitten Varekselle. »Ota. Tuo tekee sinulle varmasti hyvää.»

»Kiitos.» Vares nielaisi suullisen lämmintä juomaa. »Minä tiedän, että sinä tunsit hänet. Seurasin miestä edellisviikolla aivan muissa asioissa ja näin hänen poikkeavan täällä. Siksi tulin. Haluan kuulla kaiken mitä tiedät Lobosta tai hänen kytkennöistään.»

»Meillä oli hieman bisneksiä . . .» Pastorin ilme oli vältelevä.

»Harrastiko Lobokin Bukowskia? Tai jatkosotaa?»

Pastori kumartui myyntitiskin taakse ja nosti ääneti näkyviin nipun videokasetteja. Vares otti ne käteensä yksitellen ja vilkaisi ylimalkaisesti läpi suttuiset kannet. Kasettien aihepiiri oli porno. Otsikoista ja paljon puhuvista kuvista päätellen vielä kaikkein härskeimmissä ja kieroontuneimmissa muodoissaan.

»Lobo järjesti minulle näitä Tukholmasta isoissa erissä ja edulliseen hintaan.» Pastori oli ilmiselvästi nolo. Hän otti pienen huikan ja tarjosi Vareksellekin. Tämä pudisti

päätään ja pyöritteli kädessään kasettia, jonka tekstissä luvattiin ruotsin kielellä pissanautintoja.

»Ja näille riittää kysyntääkin?»

»Tottakai. Et uskokaan kuinka monessa onnellisessa tiilitalossa näitä katsellaan äiteen kanssa lauantaiehtoona saunan päälle.»

»Niinhän sitä puhutaan, että kirjan myyminen ei enää nykyään kannata», Vares huokasi.

»Niin se on. Mene mihin tahansa kirjakauppaan. Tuskin sieltä enää kirjaa löytää mikrotietokoneiden, funktiolaskinten, mailapelien tai videokasettien seasta. Mikähän kirjakauppa alkaa ensimmäisenä reilusti myydä tarjousmakkaraa. Sama se on antikvariaateissa. Pelkästään ostamalla ja myymällä kirjoja ei enää elä. Lisäksi täytyy kaupata kunnollisille veronsa maksaville perheenisille lapsiinsekaantumista ja paskan kanssa lotraamista.» Pastori oli itsekin tuohtunut.

»Niin maailma muuttuu. Lobo siis salakuljetti tätä saastaa maahan?»

»Niin, tai organisoi sen. En minä tiedä toiko hän itse mitään. Ehkä hänellä oli vain oikeat suhteet Tukholmassa.»

»Kauanko tämä teidän liikesuhteenne kesti?»

»Viime kesästä.»

»Miten hyvin tunsit Lobon tämän bisneksen ulkopuolella?»

»Huonosti. Ei ollut mielenkiintoakaan tutustua lähemmin. En oikein pitänyt siitä pikku nilkistä.»

»Sanooko Victor's Gym tai Voitto Fjäder sinulle mitään?»

»En ole koskaan kuullutkaan. Sori vaan, että en pysty auttamaan tämän enempää.»

»Kyllä sinusta oli aivan hyvin apua. Jesus Maria Lobon kuva taitaa koko ajan kirkastua.»

»Hyvä. Mutta yksi juttu, Jussi. Älä mene omin nokkinesi liian pitkälle. Kun juttuun liittyy jo murha niin silloin jossakin on aina joku, jolla ei ole paljon menetettävää.» Pastorin hailakansiniset silmät vilkkuivat varoittavasti.

»Tämänaamuinen oli hyvä varoitus. Nyt osaan vilkuilla olkapääni yli. Nähdään Johannes.» Vares otti ruskeaan paperipussiin pakatun kirjan käteensä.

»Nähdään. Toivottavasti tulet pitämään Bukowskista.»

»Tulet kuulemaan tästä arvosteluni Hassessa.»

Vares palasi asunnolleen, kävi sohvalle selälleen ja alkoi lehteillä siivottoman näköistä kirjaa. Muutaman kymmenen sivun jälkeen rupesi oudosti janottamaan ja illalla juomatta jäänyt valkoviinin puolikas tuli siemailtua kuin huomaamatta. Valkoviinin jälkeen Vares alkoi vajentaa jääkaappinsa olutvarastoa. Jotenkin teksti tuntui vaativan sitäkin.

Seitsemään mennessä illalla takana oli 140 sivua, pitkä jono mitä erilaisimpia naisihmisiä ja melkomoiset määrät olutta.

Jostakin kirjan episodista Vares sai äkkiä kimmokkeen soittaa kerrosta alemmaksi Mari Mattsonille.

Puhelin tuuttasi tyhjää melkein kymmenisen kertaa ennen kuin hän luovutti ja laski luurin alas.

Sitten mies meni vuoteeseensa, veti peiton päänsä yli ja oli unessa muutaman minuutin kuluessa. Unessa sekoittuivat kuvat Marista, pienestä ja lihaksikkaasta kääpiöstä, usvan peittämästä kalliosta, jolla seisoi muutama vino hirsipuu korppien nokkimine taakkoineen. Sitten väkijoukko alkoi kasata rovion aineksia kallion korkeimmalle kohdalle, joka oli aivan kerrostalon seinustalla. Vares katseli itse tapahtumaa kolmannen kerroksen parvekkeelta ja nauroi suureen ääneen vaikka tiesi, että roviota rakennettiin juuri häntä varten.

25

Aamulla kymmeneltä soitti Pauli Kontio. Hän halusi tietää tutkimusten edistymisestä.

Kontio vaikutti puhelimessa kiireiseltä, mutta myös hermostuneelta. Hän kertoi, ettei poliisi ollut vieläkään jättänyt häntä rauhaan. Niin sitten Nuorkauppakamarin viimeisessä kokouksessa hän oli ollut aistivinaan kollegojen keskuudessa selvää pidättyväisyyttä ja epäluuloa. Tilanne alkoi olla kestämätön psyykkisesti, ja samalla se vaikutti suoraan liiketoimiin.

Vares ei jaksanut tuntea kovinkaan syvää sääliä. Hän kysyi vain lyhyesti miten aviollisella puolella menee. Kontio vastasi, että hän on viime aikoina keskustellut paljon ja vakavasti Annikan kanssa ja että järki on voittamassa.

»Ja rakkaus?» Vares heitti kysyvästi.

»Tietysti. Tämä surullinen episodi oli vain hetkellistä hullaantumista», Kontio sanoi.

»Ihailen suvaitsevaisuuttasi. Ja soitan sinulle kun juttu on selvinnyt. Kuulemiin.»

Vares soitti seuraavaksi Victor's Gym'iin. Vivi-Ann Näs vastasi puhelimeen äänellä joka oli teennäisen sokerinen. Hän kertoi, että Voitto Fjäder olisi paikalla kello yhden jälkeen iltapäivällä. Vares kiitti ja laski luurin.

Ajankulukseen hän ajoi Kuplalla Verkatehtaan tiilikolossin kautta. Mari Mattsonilla oli parasta aikaa tunti meneillään, Vares seurasi mielellään sivusta miten nainen liikkui sulavasti ja kevyesti hikoilevien ja kömpelöiden ohjattaviensa edessä. Tunnin loputtua hän sai nuhteet siitä, että hermostutti tirkistelemällä asiakkaita.

Vares lupasi ottaa opikseen ja sai taukohuoneessa kupillisen kahvia.

Hän kysyi Marilta oliko tämä ollut tietoinen Lobon pornokaupoista. Nainen kielsi tietävänsä asiasta, mutta sanoi sen sopivan espanjalaisen tyyliin melko hyvin.

Vares ehdotti, että he kävisivät illalla syömässä pizzat jossakin. He suutelivat pölyisessä, seisoneelta kahvilta haisevassa taukohuoneessa ja Vares ujutti etusormensa tiukan tanssitrikoon sisään. Mari kiemurteli, mutta ei pitänyt kiirettä takaisin salin puolelle.

Puolta tuntia myöhemmin Jussi Vares jätti Kuplansa Tuureporinkadun sisäpihaan Victor's Gymin asiakaspaikalle. Voitto Fjäderin kiiltävä BMW oli viereisessä ruudussa paikallaan.

Vivi-Ann Näs oli tiskin takana pukeutuneena tiukkaan, värikkääseen voimisteluasuun, sen päälle hän oli vetänyt lyhyttäkin lyhyemmän kietaisuhameen. Vaikutus oli tehokas.

Salissa ähelsi neljä henkeä raudan kimpussa, ja yksi heistä oli itse toimitusjohtaja. Voitto Fjäder makasi selällään penkillä hirveät käsipainot molemmissa käsissään ja nosti niitä suoraan sivulta ylös rinnan päälle. Hänen rintakehänsä oli tavattoman leveä suhteessa miehen pituuteen. Lihakset näyttivät nahan alla kireiltä kuin tiukkaan vedetyt hamppuköyden solmut.

Vares otti suoran suunnan kohti Fjäderiä. Tämä rekisteröi hänen tulonsa silmänurkastaan, mutta jatkoi keskeytymättä sarjaansa.

»Kovaa touhua», Vares sanoi hyväksyvään sävyyn.

Kääpiö puhisi kuin höyryveturi ja jatkoi edelleen.

Vares istuutui viereiselle penkille. Isohkot painot olivat telineessä valmiina. Jussi asettui niiden alle ja sovitti kätensä tangolle.

»Ellet halua murskata rintakehääsi niin jätä ne paikoilleen.» Voitto Fjäder pudotti käsipainot kolahtaen lattialle ja kierähti istuvaan asentoon penkillään.» Siinä on painoa noin 160 kiloa.»

»Tämä oli enemmän vaan kuivaharjoittelun tapaista.»

»Sitäkin varten kannattaa hankkia kunnon varusteet. Miten olisi treenipuku ja lenkkitossut. Meiltä löytyy ihan edullisia aloittelijoiden malleja.»

»Oikeastaan en tullut tänne sitä varten. Tulin tapaamaan sinua.»

»Kuka sitten itse olet?»

Vares katsoi miestä pari sekuntia suoraan silmiin. Tämän ilme ei paljastanut mitään. Joko hän oli hyvä näyttelijä tai sitten hänellä ei ollut aavistustakaan kuka Vares voisi olla.

Vares kertoi taas tutuksi käyneen litaniansa Lobon murhasta ja siitä miten hän oli tutkimassa sitä erään toimeksiantajan laskuun.

»Miten minä tai yritykseni liitymme näihin tutkimuksiin?» Kääpiön ilme oli liikkumaton. Paksut hikivanat valuivat tiheästä tummasta hiusrajasta ohimoille ja poskille. Tynnyrimäinen rinta nousi ja laski edelleen rasituksesta.

»Olen kuullut monilta tahoilta, että sinä tunsit Jesus Maria Lobon melko hyvin.»

»Minä tunnen jumalattoman määrän ihmisiä. Se on sellaista palvelualalla.»

»Miten tutustuit Loboon?»

»Hän käveli sisään ovesta ja ilmoitti ostavansa kolmen kuukauden kortin. Se tapahtui muistaakseni jo edelliskesänä toukokuussa.»

»Kauanko olette toimineet täällä?»

»Näissä tiloissa kolme vuotta. Aiemmin olimme sivummalla.»

»Nämä ovat kyllä mukavan keskeiset tilat. Lienee oikea onnenpotku löytää tällaiset?»

»Kiinteistösijoitusyhtiön vuokratiloja. Oletko salapoliisin hommien lisäksi kiinteistöalalla?»

»Nykyään pitää liikkua laajalla säteellä jos haluaa saada voita leivän päälle. Mikä on tämän kiinteistösijoitusyhtiön nimi?»

»En oikein ymmärrä mitä sinä ajat tällä kuulustelulla takaa?»

»Voin minä soittaa isännöitsijällekin jos se on salaisuus.»

»Se ei ole sen suurempi salaisuus kuin sekään että sinä alat ärsyttää minua. Muistaakseni niissä vuokralapuissa lukee Arcos Oy. Olen sinne yhteydessä vain pankkisiirron välityksellä. Nämä tilat saimme vuokranvälitysfirman kautta.»

Voitto Fjäderin pulssi oli jo laskenut normaalille tasolle, mutta hänen ilmeensä kertoi verenpaineen olevan nousemassa.

»Tämä taitaa olla hyvä bisnes», Vares ei antanut miehen ärtymisen haitata jutusteluaan.

»Ei kuulu sinulle. Niistä asioista minä vastaan ainoastaan verottajalle.»

»Oikein. Niinhän jokainen kunniallinen veronmaksaja tekee – rehellisesti, kunnian ja omantunnon kautta. Sinähän olet rehellinen, vai mitä Voitto?»

»Mitä sinä tulet tänne vihjailemaan! Mitä helvettiä oikein ajat takaa?»

Fjäder kumartui etukenoon, ja hänen silmänsä kaventuivat melkein rakosiksi. Koostaan huolimatta hän oli äkkiä kunnioitettavan ja vaarallisen näköinen.

»En haluaisi muistella vanhoja, mutta sinä tiedät pillereistä yhtä sun toista. Ehkä enemmän kuin moni farmaseutti?»

»Se juttu on ikivanha, ja siitä asiasta minä olen oppirahani maksanut ja sakkoni hoitanut. Koko sotku johtuu Suomen vanhentuneesta lainsäädännöstä. Ne ovat tarpeellisia lääkeaineita, ja niitä kovaan harjoitusrääkkiin joutuva keho väkisinkin kaipaa», Fjäder alkoi paasata tuttua nauhaa.» Niistä asioista en ole yksityisnuuskijalle tilivelvollinen.»

»Oliko sinulla Lobon kanssa jonkinlaisia bisneksiä vireillä?» Vares jatkoi härkäpäisesti valitsemallaan linjalla. Nyt oli painostettava niin kauan kun vastustaja oli ahdistettuna köysinurkkaukseen.

»Ei. Voitko häipyä siitä. Kulutat kallista aikaani.» Fjäder heilautti kärsimättömästi leveää, suonikasta kämmentä.

»Sinulla on muutakin kallista. Esimerkiksi auto ja talo?»

»Minä en olekaan mikään paskahousu nuuskija. Olen tehnyt kunnon työtä sen eteen mitä omistan.»

»Rehellistä työtä?» Vares jätti kysymysmerkin leijailemaan ilmaan.

»Pyydän viimeisen kerran sinua korjaamaan luusi.»

»Tunnetko ketään, joka harrastaa tulitikkuleikkejä?» Vares vaihtoi taas aiheesta toiseen.

»Sinun täytyy olla mielenvikainen. Mene lääkäriin.»

Voitto Fjäderin ilme oli niin ihmettelevän hämmästynyt että se tuskin saattoi olla pelkkää naamiota. Ehkä mies ei todellakaan tiennyt Kurjenkaivonkentän tulipalosta mitään. Mutta siitä teoriasta Vares ei ollut valmis luopumaan, etteikö Lobolla ja Victor's Gymillä ollut jotakin yhteistä käynnissä. Tuskin Fjäderin hyvinvointi oli lähtöisin Minnesotan tätivainaan perinnöstä sen enempää kuin tästä hienhajuisesta harjoitusluolasta.

Voitto Fjäder otti karkean puuvillapyyhkeen telineeltä ja alkoi kuivata hiestä kiiltävää yläkroppaansa siihen. Vaikutti aivan siltä kuin hän olisi unohtanut Vareksen läsnäolon.

»Muistuuko vihreästä Fjällräven-repusta mitään mieleesi, Voitto?» Vares heitti vielä viimeisen koepallon ilmaan.

»Viivi! Soita poliisi hakemaan yksi höyrypää pois täältä!» Fjäder huikkasi tiskin takana seisovalle tytölle.

»Turha vaiva, olen jo menossa. Poliisit eivät löytäisi täältä muuta kuin hauskanvärisiä pilleripurkkeja. Palataan asiaan.»

»Jos näen sinut vielä näissä nurkissa niin se voi olla sinulle hyvin ikävää.» Fjäder pudotteli sanat hitaasti ja painokkaasti katsomattakaan Vareksen päälle.

Illalla Vares ilmestyi Marin oven taakse valkoviinipullo kummassakin kädessään. Mari laski hänet sisälle huoneistoonsa, ja vastaan leyhähti aromikas pizzan tuoksu.

»Päätin tehdä pizzat itse. Harva on niitä haukkunut,» nainen sanoi.

»Kuinka moni niitä on sitten maistanut?»

»Hyvin harva», Mari suikkasi märän kiireisen suukon Vareksen suulle. »Königsmoselia! Tämä on yksi minun lempiviineistäni. Sinä teet minusta valkoviinijuopon.

»Ja sinä minusta narkomaanin. Kohta en pysty tulemaan päivääkään toimeen ilman Mari-annostani.»

He söivät hyvin, joivat sopivasti, alkoivat katsoa TV:stä amerikkalaista kokoillan elokuvaa mutta päätyivät rakastelemaan sohvalla. Sen jälkeen he jatkoivat elokuvan seuraamista, mutta totesivat pudonneensa auttamattomasti kärryiltä. Toiselta kanavalta tuli Bruce Springsteenin konserttitaltionti, joka sai jäädä päälle. Vares kertoili tutkimustensa umpikujasta, vaikka toisaalta hänellä oli teoria jonka oikeellisuuteen hän ainakin tällä hetkellä uskoi vahvasti. Eli hän oletti Victor's Gymillä, Jesus Maria Lobolla ja jonkinlaisten aineiden pimeällä kaupalla olevan tietty yhteys. Tätä kautta saattaisi löytyä myös ratkaisu espanjalaisen murhalle.

Nainen kuunteli ääneti; kiinnostiko häntä enemmän TV-ruudulta tulviva Born in the USA? Sitten Mari käänsi äkkiä katseensa Vareksen puoleen ja sanoi ilme vakavana, että hän saattaisi mahdollisesti auttaa. Ainakin hän voisi yrittää.

Mari oli käynyt kuntosalilla useita kertoja Lobon kanssa. Hän oli ollut eniten tekemisissä Leevi Rönkön kanssa. Lihaskimppu oli laatinut hänen harjoitusohjelmansa ja oli ollut muutenkin hyvin innokkaana ohjaamassa ja opastamassa – joskus aivan harmiksi asti.

Hänelle Mari voisi uskoutua. Hän voisi kertoa, että oli tottunut Lobon kanssa polttamaan ruohoa säännöllisesti, eikä nyt espanjalaisen kuoleman jälkeen tuntenut ketään jolta saada ainetta. Leevi oli järjenjuoksultaan juuri sen

kalibeerin mies, että heikkona hetkenä saattaisi hyvinkin auttaa ystävää hädässä.

Vares ei pitänyt ideasta.

Mari Mattson innostui siitä sitä enemmän mitä pidemmälle hän asiaa pyöritteli.

Lopputulos oli se, että Mari lupasi lähteä treenaamaan heti seuraavana iltana töiden päätyttyä.

Vieläkään Vares ei innostunut asiasta. Mutta hän päätti samaan aikaan koettaa vielä yhtä käyttämätöntä väylää. Jos juttu näet kosketteli Turun alakulttuureita, niin Nero tietäisi siitä varmasti jotakin. Ja sen mitä Nerolla oli hallussaan, tämä oli aina valmis jakamaan ystävilleen eteenpäin. Hyvää korvausta vastaan.

26

KAKOLA: vanki 283/86

Ulkoilutunnilla näin kesäaikaan vankilan suosituin paikka oli lämpöä hohkaava eteläseinä. Sen vieressä vangit istuivat, juttelivat ryhmissä, polttelivat ja ottivat aurinkoa.

Miehet olivat riisuneet paitansa ja antoivat kuumien säteiden porottaa nahkaansa. Moni tatuoitu rintakehä oli tänä kesänä ehtinyt jo saada hyvän rusketuksen pintaansa. Näkymä ei olisi paljonkaan eronnut mistä tahansa taukoa pitävästä työporukasta siviilimaailman puolella ellei muutaman kymmenen metrin päässä huoltoportin luona olisi jököttänyt vartiokoppi sisällään aseistettu univormupukuinen mies, joka ei kääntänyt hetkeksikään silmiään miesryhmästä.

Torsten Rapp oli asettunut istumaan ruohikkoläntille hieman sivuun muusta porukasta. Hän nojasi seinään niin että saattoi tarkkailla kaikkia muita puoleksi suljettujen silmiensä raoista. Eniten häntä kiinnostivat parhaalla auringonottopaikalla portaan pielessä istuvat kolme miestä.

Kivitalo oli asettanut kankkunsa riisumansa vanginpuseron päälle. Hänen leveän rintansa karvapehkossa kiilteli hiki, ja vähän väliä mies joutui pyyhkimään korkeaksi käynyttä otsaansa likaisella, nenäliinaa muistuttavalla rätillä.

Kunkun vasemmalla puolella kykki kantapäiden varas-

sa Kunnas, hintelä tummatukkainen mies, jonka koko yläkroppa oli mielikuvituksellisten sinipunaisten tatuointien peitossa. Kivitalon toinen adjutantti, Rakkolainen nojasi seinään melkein olkapäätuntumassa hänen oikealla puolellaan. Miehen pienet pistävät silmät pälyilivät koko ajan sinne tänne aivan kuin hermosairaalla. Rakkolainen vaikutti aina siltä kuin olisi odottanut yllättävää hyökkäystä joltakin suunnalta. Rapp tiesi miehen käyttävän melkoisia annoksia rauhoittavia päivittäin. Hän oli täysin arvaamaton ja neuroottinen.

Rapp tarkkaili kolmikkoa naama peruslukemilla. Mutta pään sisällä juoksivat ajatukset, jotka olisivat varmasti kiinnostaneet tyytyväisenä itseään kyhnyttelevää kunkkua. Sillä Torsten Rapp ei ollut unohtanut pesuhuoneessa näyteltyä pikku episodia.

Kivitalo oli hoitanut sen homman väärin. Hän olisi voinut tulla keskustelemaan asiallisesti. Hän olisi voinut lähettää Rakkolaisen tuomaan paperin. Mutta hän oli hypännyt Rappin päälle aivan kuin tämä olisi ollut joku mitätön kananpoika tai vasta talon tavoille opetteleva tulokas. Sillä teollaan Kivitalo oli rikkonut tiettyjä perussääntöjä. Ja Rapp oli päättänyt järjestää jollakin tavalla miehelle pienen muistutuksen siitä, että jatkossa muilutuksen uhrit kannatti valita hieman harkitummin.

Vielä Rapp ei ollut keksinyt sopivaa keinoa, mutta hän oli varma että tilaisuus tulisi kyllä kohdalle. Kiirettä siinä olisi kuitenkin pidettävä, sillä oman aikataulun mukaan toimien hänellä ei ollut enää pitkiä aikoja jäljellä näiden muurien sisällä.

Rapp huomasi, että Karisto oli kiivennyt esiin kunkun taskusta ja nyt se paistatteli tyytyväisenä päivää miehen tiheällä rintakarvoituksella. Aina välillä se siirtyi häntä viipottaen ja viiksikarvat väristen muutaman sentin matkan etsien mukavampaa asemaa.

Vankilanjohtajan mukaan nimetty kesy hiiri oli Kivitalon henkilökohtainen lemmikki ja suojatti. Se asui miehen sellissä, kulki tämän taskussa melkein minne tahansa.

Ruokasali oli ainut paikka, jonne vartijat olivat antaneet sille porttikiellon.

Kivitalo oli merkinnyt hiiren pienellä kiiltävällä nilkkarenkaalla. Näin Karisto tunnistettiin silloinkin kun se sai päähänsä lähteä tilapäisille harhapoluilleen. Niiltä se kuitenkin aina kiltisti palasi viimeistään siinä vaiheessa kun nälkä alkoi ahdistella.

Kun Kivitalo ei ollut paikalla, Karistoa kutsuttiin kunkun kihlatuksi. Täydellä syyllä. Pieni kesy hiiri oli varmasti ainoa elävä olento tässsä maailmassa, josta kahden murhan tekijä välitti todella ja joka tuntui myös välittävän hänestä.

Lämmin auringonvalo ja miehen hikinen rinta saivat hiiren toimeliaaksi. Se juoksi nopeilla jaloillaan ympäriinsä, pujahti välillä kainaloon, kipusi yllättäen olkapäälle ja kiersi kunkun ison päänjärkäleen niskan kautta. Kivitalo hekotteli ja tökki puuhakasta eläintä varovasti isolla sormellaan. Kunnas naureskeli mukana, mutta Rakkolainen katseli otusta huonosti peitetyllä inholla. Myös pikku jyrsijät saivat hänet erittäin hermostuneeksi.

Rapp käänsi katseensa kohti huoltoportin vartiokoppia. Hänen mietteensä palasivat siihen hetkeen, jolloin pitkäaikaiselle kortteerille heitettäisiin jäähyväiset. Hän eli sitä tilannetta ja silmänräpäystä kuin hyppyynsä valmistuva mäkihyppääjä tulevaa ponnistustaan.

Hetkiseksi mies vaipui ajatuksiinsa. Sitten hän säpsähti tunteeseen, että häntä katseltiin.

Varovasti, kuin puolitorkuksissa istuen hän antoi päänsä nuokahtaa niin että pystyi taas luomiensa välistä katsomaan seinustalla velttoilevaa miesjoukkoa.

Kivitalo piti Karistoa isolla kämmenellään. Hiiri nakersi pitkä kuono innokkaasti tuuppien melkein itsensä kokoista juustopalaa. Sen kellertävät pikku hampaat upposivat juuston hieman kuivettuneesen pintaan kuin terävät neulat. Mutta Kivitalo ei ollut kiinnostunut suojattinsa aterioinnista. Hänen silmänsä olivat nauliintuneet Rappiin.

Mies puhui jotakin matalalla äänellä Kunnakselle ja Rakkolaiselle. Nämä nyökyttelivät myöntymisen merkiksi. Yleensä kaikki aina nyökyttelivät Kivitalolle.

Sitten Rakkolainen nousi vetelästi jaloilleen. Hän työnsi molemmat kätensä syvälle raidallisten housujensa taskuun ja vilkuili tyylilleen uskollisena epäluuloisesti joka suuntaan.

Mies räkäisi pitkän ruskean syljen pihan hiekkaan ja lähti venkalehtamaan kohti Torsten Rappia. Hän eteni jotenkin varovaisen näköistä kylkimyyryä irroittamatta hetkeksikään pieniä pistäviä silmiään auringossa torkkuvasta miehestä.

Rappin silmät luomien suojassa saivat kovan kiillon ja hänen lihaksensa jännittyivät. Hän tiesi vartijan tarkkailevan koko ajan tilannetta kopistaan, mutta toisaalta Rakkolainen oli Kivitalon pienimmästäkin viittauksesta valmis tekemään mitä tahansa.

Rakkolainen pysähtyi kolmen metrin päähän Rappista.

»Rapp . . .»

»Niin kulta.» Rapp ei avannut silmiään. Hänen äänensä oli rauhallinen.

»Kivitalo käski kysyä että olekko muistanu availla joulukalenteriasi viime aikoina?»

»Joka aamu.» Rapp tuijotti miestä silmät viiruilla.

»Sulla on enää neljä päivää aikaa meidän laskujen mukaan. Sitten me odotetaan yhtä joululahjaa.» Rakkolainen hieraisi hermostuneesti nenänvarttaan.

»Ketkä te? Tarkoititko sinä pomojasi? Kivitaloa . . . ja Karistoa?»

Rakkolaisen lenkkitossut tekivät nytkähtävän liikkeen. Ohuthuulinen suu vääntyi irvistyksen kaltaiseen virneeseen.

»Sinun housuissasi mä olisin hyvinkin seinää myöten!»

»Mähän olen.» Rapp venytteli laiskasti ja kyhnytti hikoavaa selkäänsä karkeaan rappaukseen. »Voit mennä kertoon isännillesi, että pukki tulee ajoissa . . . jos jaksaa odottaa kiltisti.»

Rakkolainen kääntyi kantapäillään ja maleksi takaisin seurueensa luo. Hän seisoi selkä päin Rappia, mutta käden liikkeistä päätellen hän selitti jotakin.

Itsensä täyteen ahminut Karisto torkkui kunkun vetelällä, poimuttuneella vatsalla ja näki hiiren unia.

Jonkin ajan kuluttua pillin vihellys ilmoitti vangeille ulkoilutunnin päättyneeksi. Miehet pukivat paidat ylleen ja siirtyivät laiskasti sisätiloihin. Osa palasi selleihinsä ja osa päärakennuksen työpajoille. Iltaruokailuun olisi vielä aikaa kaksi ja puoli tuntia.

Torsten Rapp asteli sisälle jonon viimeisenä pureskellen mietteliäästi ruohonkortta suupielessään. Ennen ruokailua voisi hoitaa vielä yhden pikku asian. Eräs mielenkiintoinen ajatus oli juuri juolahtanut hänen mieleensä.

Rapp vietti osan iltapäivästä omassa sellissään. Sitten hän ilmestyi päiväohjelman mukaan keittiölle auttamaan iltaruokailun valmisteluissa.

Kun vangit marssivat kellonpirinän saattelemina ruokalaan käytti Rapp tilaisuutta hyväkseen ja poikkesi pikaisesti sellikerroksessa. Puolta tuntia myöhemmin hän istui putsareiden jälkiruokailussa hymyillen hiljakseen sisälle päin vaikka ruokalistalla olikin munuaismuhennosta.

Seuraavana aamuna Rapp osallistui taas normaalisti ison vankilan päivän aloittamiseen omissa tehtävissään. Hän jakoi aamiaiskaurapuuroja, kaateli teetä mukeihin muiden putsareiden kanssa ja tyhjensi yöastioita isoon haisevaan sammioon, jota kutsuttiin boolimaljaksi.

Tänä aamuna sammion raahaaminen paria kerrosta alempana olevalle viemärille oli langennut Rappin vuorolle. Hän tarttui riuskasti kahvoihin kiinni ja aloitti retuuttamisen. Saattoi johtua mielentilasta, että astia ei tuntunut yhtä painavalta kuin normaalisti.

Rapp oli viemärihuoneessa huuhtelemassa isompia rantuja kuumalla vesisuihkulla, kun käytävästä alkoi kaikua huutoa ja kirousta. Yhä enemmän pamppujen kovapohjaisten kenkien kiireisiä juoksuääniä kuului kumisevassa portaikossa. Tiukkoja komentoja huudettiin ja niihin vas-

tattiin ylempää.
Rapp tutki huolellisesti boolimaljan kellertäväksi syöpynyttä pohjaa ja päätti että kyllä se kaipaisi vieläkin kunnon kuumat vesisuihkut. Hän suoritti puhdistustoimensa huolellisesti ja antamatta käytävästä kuuluvan hälinän häiritä meneillään olevaa tehtävää.
Lopulta mies oli kuitenkin tyytyväinen työhönsä ja nosti astian telineille valumaan.
Portaikossa Rappia vastaan asteli Hevonneva.
»Oliko täällä jotakin häslingiä?» Rapp kysäisi.
»Että oliko. Kivitalo sai täydellisen raivarin. Tarvittiin neljä pamppua ja melkoisesti nokialaista että se saatiin tokenemaan. Nyt se on raahattu rundiin rauhoittumaan. Joutuu varmasti mietiskelemään siellä jonkun aikaa.» Hevonneva pyöritteli suurta päätään.
»Mikäs sen sai pillastumaan?»
»Joku oli tehnyt sille pikku jekun. Sillä oli kaurapuurossaan voisilmän tilalla Kariston pää.»
»Vai niin», Rapp nyökäytti kulmakarvojaan kohottaen.

27

Vares istui parvekkeella muovisessa puutarhatuolissa olutpullo kourassaan. Hän mietiskeli. Aurinko kuumotti puidenlatvojen yli suoraan kasvoihin, ja varikset pitivät Turun vanhan hirttokallion lehmuksissa konserttia.
Charles Bukowskin Kvinnor lojui parvekkeen lattialla Vareksen jaloissa. Jussi oli selvittänyt kirjasta jo yli 200 sivua. Erityisellä mielenkiinnolla hän oli lukenut kuvausta erään Lydian valtavasta mustasukkaisesta raivosta. Mieleen tulivat omat kokemukset. Kerran oli yksi alkoholin vaikutuksen alainen tyttölapsi onnistunut kostoksi virtsaamaan hänen lavuaarissa likoavan sukka- ja kalsaripyykkinsä sekaan. Jussi oli kovin ihmetellyt miten se oli teknisesti toteutettu, sillä tyttö oli ollut melko lyhyt. Arvoitus oli ratkennut vasta hänen pestessään samana iltana hampaitaan ja ottaessaan ensimmäisen kulauksen hammasmukista.
Vares laski tyhjän olutpullon jalkoihinsa lattialle ja mietti miten vastenmielisiä ihmisiä tähän juttuun oli sekaantunut. Oikeastaan koko seurakunnasta Vares pystyi hyväksymään vain kaksi. Pastori Alanen oli vanha ryyppykaveri ja reilu ateisti. Mari Mattson oli nainen. Niin se oli parasta selittää. Aito, ymmärtäväinen nainen. Sellaisia sai etsiä kauan nykymaailmassa kaupungista nimeltä

Turku. Ainakaan Vareksen kaltainen kulkija ei usein törmännyt siihen lajiin. Naisen oli yleensä paljon helpompi olla aito, ymmärtäväinen, rehellinen ja hellä miehelle, jolla oli taskussaan Visa-Premier, autona joku muu saksalainen kuin parikymmentä vuotta vanha Kupla ja jo pelkästään asunnon saunaosasto Vareksen vuokrakämpän kokoluokkaa.

Nyt kaikki tuntui sujuvan naisen kanssa erinomaisesti, mutta Vares tiesi kokemuksesta, että mikään ei ole niin helposti hupeneva luonnonvara kuin ensi-ihastus. Asian täytyi vain antaa olla ja kasvaa niin kauan kunnes se tukahtuisi kuivuuteen ja kylmyyteen. Jussi otti kirjan toiseen käteensä, tyhjän kaljapullon toiseen ja palasi sisätiloihin. Nyt oli aika keskittää ajatukset siihen mitä aikoi illalla saada tehdyksi.

Vares tunsi Neron jollakin lailla jo opiskeluvuosilta saakka. He eivät olleet liikkuneet samoissa kaveripiireissä eikä heitä voinut sanoa ystäviksi. Mutta niiden vuosien aikana, jolloin Vares oli tuhlannut opiskeluoikeuttaan oikeustieteellisessä ja Nero humanistisella puolella, he olivat törmänneet tämän tästä mitä erilaisimmissa riennoissa. Naama oli käynyt tutuksi puolin ja toisin.

Nero oli 80-luvun puolivälin tienoilla keksinyt parempaakin tekemistä kuin yliopiston lukukausimaksun maksamisen. Tämä pikkuseikka ei kuitenkaan saanut häntä jättämään tutuiksi muodostuneita piirejä linjalla osakunnat, Hämeenportti ja Haarikka. Edelleen hän pyöri ikuisten opiskelijoiden ja sekalaisen rock-nuorison seassa. Ja Ylioppilaskylästä löytyi aina joku tyhmä tyttönen, joka suostui majoittamaan ja ruokkimaan ja usein myös juottamaankin boheemia elämäntaiteilijaa.

Vares tiesi hyvin, että naisten kustannuksella elämisen lisäksi Nero teki pientä keikkaa tavarataloissa ja sopivan tilaisuuden tullen muuallakin. Viimeiset kymmenen vuotta hän oli polttanut kaikkea mahdollista tavaraa mitä vain sätkäpaperin sisälle pystyttiin käärimään. Jussin tietämän mukaan mies ei kuitenkaan ollut kertaakaan lusinut. Pi-

dätyksiä ja sakkoja hänellä tietysti oli kirjoissaan aivan kunnioitettavat määrät.

Vares oli käyttänyt Neron tietoja aina silloin tällöin. Muutama vinkki, nimi, osoite tai puhelinnumero lipsahti sopivassa tilanteessa, jos vastalahjana oli viisikymppinen, saturainen ja joskus jopa enemmänkin.

Illan suussa Vares pukeutui kuluneimpiin Leviksiinsä, veti kauhtuneen t-paidan päälleen ja lähti metsästämään. Nyt Hämeenportti oli remontissa muuntautumassa pizzeriaksi, varmasti tuhannenneksi Turun kaupungissa, ja osakunnat oli suljettu. Lippusiiman saattoi vetää huomattavasti ahtaammalle.

Pinellan portsari ei ollut nähnyt Neroa muistaakseen pariin päivään, eikä Eerikin tuttu tarjoilija ainakaan viikkoon. Vares katsoi kelloaan. Se oli vasta hieman yli seitsemän illalla, eli oli vielä aikaista. Green Dogin kantaporukka oli todennäköisesti vasta heräilemässä uuteen päivään, mutta Vares päätti silti mennä tutkimaan paikan.

Green Dog oli Yliopistonkadun sisäpihassa sijaitseva ahdas ja savuinen musiikkipubi. Kaikki siellä pukeutuivat sukupuolesta riippumatta mustiin kireisiin housuihin ja niiteillä varustettuihin nahkatakkeihin, joiden selkämyksissä komeilivat ulkomaisten bändien logot kuin suoraan Ilmestyskirjasta. Saippua taisi olla vannoutuneille hevareille samanlainen kauhistus kuin valkosipuli vampyyrille. Parturilta näkymä pubista olisi vienyt yöunet pitkäksi aikaa.

Vares tunsi itsensä tässä porukassa hoitokodista karanneeksi papaksi. Ympärillä puhuttiin kyllä suomea, mutta hän ymmärsi keskustelunpätkistä vain korkeintaan joka toisen sanan.

Tällainen ympäristö oli Neron ominta aluetta. Hän värjäsi tukkansa mustaksi kuin korpilla. Myös kaikki muu oli aina sysimustaa: nahkahousut, niiteillä koristettu lyhyt nahkatakki ja sen alla oleva samanvärinen t-paita. Nero on italiaksi musta. Miehen itselleen valitsema lempinimi oli osa hänen ulkoista kuvaansa.

Vares ei löytänyt Neroa Green Dogista.

Hän joi baaritiskillä pienen oluen. Sitten sisään tupsahti pyöreäpäinen, kaljuuntunut jäänne seitsemänkymmentäluvun Hämeenportin kantaporukoista. Vares kysyi kaivattua lammasta häneltä.

»Yleensä Neron löytää tänä iltana viikosta Big Lifesta tai Claudiuksesta. Ehkä kuitenkin hieman myöhempään.»

Vares kumosi tuopin lopun. Big Lifessa tyyppi, jonka nimeä Jussi ei saanut mieleensä, kertoi nähneensä Neron vain puoli tuntia sitten. Luultavasti tämä oli ollut matkalla Claudiukseen. Vares kiipesi takaisin ulkoilmaan ja jatkoi matkaa Eerikinkatua pitkin.

Risteyksessä vastaan tuli polttareita viettävä naisjoukko, joka oli pukenut sankarittaren mehiläiseksi. Varmaan kuudes polttarimehiläinen sinä kesänä. Viisi huppeliaan kikattavaa konttoristia raahaamassa ympäri kaupunkia työkaveriaan, joka viimeinkin oli onnistunut saamaan koukkuun jonkun onnettoman raukan. Vares vaihtoi nopeasti toiselle puolelle katua.

Kun perinteikäs turkulaiskapakka Mosel aikoinaan päätettiin saneerata, se muutettiinkin saman tien kunnolla. Vanhat kanta-asiakkaat savustettiin ulos ja tilalle tuli suuren maailman tyyliin meluisa musiikkipubi – ensimmäinen Turussa. Uusitussa Claudiuksessa kävi kaupungin pintanuoriso nojailemassa baaritiskiin ja kuuntelemassa viimeisiä hittejä. Sitten näitä paikkoja alkoi syntyä lisää ja korkeatasoisempia. Kaupungin kerman rahakkaat kakarat siirtyivät muualle esittelemään merkkivaatteitaan ja keskustelemaan talven laskettelumatkoistaan. Claudius alkoi rapistua. Asiakaskunta muuttui mustiin pukeutuvaksi jengiksi, työttömiksi ajantappajiksi ja alamaailman sauhuajiksi. Samalla paikan nimi muuttui kansansuussa. Claudiuksesta tuli Clamydius.

Vares kiipesi kapakan portaat ylös puoli yhdeksän tienoissa. Oli vielä aikaista, mutta magnum-kalibeerin portsari totesi, että »katto ny jos seisomapaikan löydät».

Clamydiuksessa oli niin sanotusti hyvä meno päällä. Se

tarkoitti asiakaskunnan kielellä sitä, että joka toinen hoippui jo parin promillen onnellisemmalla puolella ja että levyautomaatti huusi. Savu oli niin sankka että paikka olisi käynyt savusukeltajien harjoitteluun.

Vares lähti kiertelemään. Tungos oli valtava, saattoi vain kierrellä, tungeksia, töniä ja olla tönittävänä. Huono ilma kuivasi kurkkua ja vain iso tuoppi auttoi hieman asiaa.

Lopulta Nero löytyi kuin löytyikin. Mies istui yksinään pienessä kahden hengen pöydässä aivan baarin nurkassa. Tuoli Neroa vastapäätä oli tyhjillään ja Vares päätti istahtaa turhia lupia kyselemättä.

»Moikka, Nero. Näytät hyväkuntoiselta», Jussi tervehti.

Nero oli laiha mutta näytti normaalia paremmin voivalta. Ohut, yli olkapäiden ulottuva musta tukka vaikutti pestyltä, silmänalusten mustat rajat eivät olleet yhtä jyrkät kuin tavallisesti. Vaatteet olivat samaa kuosia kuin ennenkin ja mustat kuin manalan ovimiehellä, mutta ne näyttivät uudehkoilta ja melkein siisteiltä. Avonaisessa kaulassa roikkui paksu vitja joka saattoi olla kultaa, samanlainen oli vasemmassa ranteessa, eivätkä molemmissa korvissa heiluvat killuttimetkaan näyttäneet rihkamalta. Pöydällä oli Camel-aski – eikä suinkaan pussillinen aromaa ja sätkäkone. Tavanomainen olutlasi oli vaihtunut pitkään paukkuun, jossa oli sitruunan viipale, hammastikun varassa keikkuva oliivi ja nätin näköinen muovisekoitin.

Kaikki kieli sitä, että Nerolla oli hintaa päällänsä eli todennäköisesti onnistunut keikka takanaan. »Ei mikään maratoonari, mutta kunto on nousussa.»

Neron ääni oli vinkuvan kimeä. Kun hän avasi suunsa tulivat näkyviin hampaat, mustuneet nekin.

»Meinaan vaan, että näytät menestyneen sitten viimenäkemän.» Vares maistoi kaverin lasista. »On tässä jotakin kallista rommia seassa, vai mitä?»

»Joku juo kaljaa, joku Ronricoa. Minä pidän tästä.»

»Elämä on ollut sinulle hyvä viime aikoina?»

»Elämä on ihmiselle hyvä, jos ihminen on itselleen hyvä. It's so easy.»

»Kaunis filosofia. Perkele kun eivät ymmärrä tuota esimerkiksi Bangla Deshissä. Murehtivat siellä aivan turhia.»

»Koska Vares on alkanut kantaa huolta globaaleista ongelmista? Juo kaljaa ja keskity perseisiin. Katso vaikka tuota tuolla baaritiskillä. Mitäs tykkäät?»

»Tarkoitatko tuota, jolla on mustat farkut ja ruskeat bootsit – tuo tummatukkainen?»

»Saatana, sehän on kundi!»

»Mähän en oikeastaan tunne sua niin kovin hyvin.» Nero tihrusi Varesta pari sekuntia pitkän mustan otsatukkansa lomasta ja puhkesi sitten nauruun.

»Olet sä hauska. Mikä sua nyt oikein lennättää?»

»Tässähän minä istun. Kaikessa rauhassa.»

»Harvoin sua täällä näkee.»

»Olin etsimässä sinua. Ajattelin, että voisit auttaa pienessä ongelmassa.»

»Luottamuksellisia ongelmia, eeh?»

»Erittäin sellaisia. Sovitaan, että vanha taksa.»

»Joku äiti tai isi taas mierolla, vai?»

»Ehkä.»

»Sano nimi.»

»Vivi-Ann Näs», Vares aloitti varovasti.

»Iloinen leski. Tunnen kyllä. Siihen on tässä kaupungissa liukastunut moni poika. Kuumaa kamaa.»

»Iloinen leski?»

»Leski niin. Sillä istuu kundi järsimässä todella pitkää kakkua. Joutu poseen jo muutama vuosi sitten.»

»Vivi-Ann ei ehkä ole sitä tyyppiä, joka odottaa kymmentä vuotta. Mutta mitä tiedät hänen poikaystävästään? Nimi on Voitto Fjäder.»

»Pieni mies, mutta papua löytyy. En ole muuten törmännyt kaveriin.» Nero otti pitkän siemauksen lasistaan. Sitten hän alkoi hiljalleen hämmentää juomaansa muovisella pikku sekoittimella. »Eiks sillä ole joku punttisali?»

»On. Et sattumalta ole koskaan Turun kesässä törmännyt kaveriin nimeltä Jesus Maria Lobo?»

»En. Tuo nimi saattaisi jäädä mieleen. Sullahan onkin tavallista mielenkiintoisempia tuttavuuksia kierroksessa. Mihin nää kaikki oikein liittyy?»

»Tämä onkin tavallista mielenkiintoisempi juttu. Sinusta vaan ei näytä nyt olevan paljon apua.»

»Mä olin aina niin huono kirkkohistoriassa. Kysy mitä vaan, mutta jätä jeesukset ja juudakset väliin.»

»Hyvä on. Onko mahdollista että nämä Fjäder ja Näs olisivat tekemisissä huumekaupan kanssa?»

»Mitä sä niinku varsinaisesti tolla tarkoitat?»

»Sitä, että oletko kuullut Fjäderin punttisalilta levitettävän lapsille ja imeväisille huumaavia aineita?»

»Tohon mä en osaa sanoa mitään. Mä käyn itse vääntämässä rautaa Kupittaan hallilla. Mulla on sinne kausikortti.» Nero kaivoi olemattoman hauiksen hihastaan ja yritti pullistaa sitä hampaat irvessä.

»Tarkoittaa siis sitä, että sinulla ei ole asiasta hajuakaan?»

»Sitä juuri. Missä jutussa sä oikein olet mukana? Tämä ei vaikuta enää sellaiselta normaalilta sun kalibeerin hommaltasi.» Nero katsoi Varesta silmä kovana mustien suortuviensa kätköistä.

»Olet oikeassa. Nyt on kysymyksessä murha», Vares sanoi tahallisen kolkosti.

»Murha!»

Nero otti nopean hörpyn lasistaan. Leuat alkoivat jauhaa sitruunanviipaletta kuin purukumia. Sitten hän sanoi:

»Tämä alkaa ollakin jo kovempaa kamaa. Sä olet tarjonnut mulle aina silloin tällöin, joten mä voin pistää sulle nyt muutaman paukun. Istutaan joku aika ja jutellaan mukavia.»

»Sinä olet nyt todella rahoissasi?»

»Kun mies on ahkera niin kyllä sitä aina jää vaatteisiinkin», Nero kehaisi. »Mä käyn kusella ja tilaan sitten kierrokset. Älä kuule karkaa.»

»Sinä tarjoat niin harvoin, että tilaisuudesta ei sovi kieltäytyä.»

Nero nousi ylös ja nosteli housujaan. Sitten hän kumartui Vareksen puoleen niin liki, että hampaiden löyhkä tuntui tämän sieraimissa, ja sanoi silmää iskien: »Kun minä sanon että tässä paikassa järjestyy persettä, niin minä myös tarkoitan sitä!»

Vares joi oluen pöydässään loppuun parilla siemauksella, odotteli viitisen minuuttia ja päätti sitten poiketa itsekin kusella.

Matkalla vessaan hän näki Neron eteisen puhelimessa. Mies nojasi seinään peittäen luurin laihalla vartalollaan. Hän puhui jotakin matalalla äänellä ja elehtien voimakkaasti vasemmalla kädellään.

Vares kävi kourulla, pesaisi kätensä ja palasi pöytään. Neron puhelu näytti vieläkin jatkuvan. Lopulta tämä ilmestyi takaisin, heitti jäät lasinsa pohjalta kurkun perukoille ja sanoi: »Vanhojen aikojen muistoksi, Vares. Kauankos siitä jo mahtaa olla kun aloitettiin opinnot yliopistolla. Kaksitoista vuotta ainakin, vai? Sen pitää sitten olla kaksitoista vuotta vanhaa. Käykö Ballantines?»

28

Varttituntia myöhemmin Nero oli onnistunut kiilaamaan pöytään pari tyttöstä. Kummallakaan ei ollut ikää päivääkään yli kahtakymmentä vuotta. Valtavat hiuspehkot oli värjätty vetysuperoksidilla elottoman valkoisiksi, ja tumma juurihius teki tukasta likaisen ja rasvaisen näköisen. Silmänympärykset oli meikattu raskaalla mustalla kynällä, ja toiselta mascara oli jo leviämässä poskille. Mustat korsetin näköiset kapistukseet paljastivat anteliaasti kehittymättömiä rintoja. Asua täydensivät nahkainen, musta minihame ja mustat verkkosukat. Pari paheellista pikkuenkeliä.

»Nämä tytöt on nyt hiukan down. Niillä on just menny bänks Caterpillarin kanssa», Nero selitti Varekselle aivan kuin nuoret naiset eivät olisi istuneetkaan pöydässä.

»Ne on olleet yhden ja saman tyypin kanssa?»

»Ei. Sehän on bändi. Yksi suurimpia lupauksia Turussa.»

»Aha. On oltu siis bändin kanssa?»

»Aivan. Caterpillarissa on viisi jätkää – niin ja tietysti roudarit.»

»Me kuljettiin niiden kaa melkein puolitoista kuukautta», sanoi toinen tytöistä.

»Ja nyt ne lähti keikalle Keuruulle eikä ottaneet meitä enää mukaan, saatanat», jatkoi toinen.

»Nuorten rakastavaisten murheita», Nero virnuili.

»Mutta kun yksi bändi jättää niin aina sitä tulee uusia. Tiedättekö tytöt että Turussa syntyy vuosittain kymmeniä uusia porukoita?» Nero yritti lohduttaa.

»Mutku Caterpillar oli levyttänykki. Ja ne oli sellaisia tosi karseita.» Toinen tytöistä nielaisi.

»Vitun tiukkoja,» toisti toinen kaikuna.

»Se koskee. Mutta me voimme pitää tytöille seuraa ja lohduttaa murheessa. Saako olla siiderit?»

Kaksi innokasta nyökkäystä.

Nero tilasi juomat sekä itselleen ja Varekselle uudet sekoitukset.

»Minuthan kaikki tuntevat, mutta tämä tässä on Jussi. Ihan ok-kaveri, vaikka vaikuttaakin hieman setämäiseltä. Sanokaapa nyt kiltisti nimenne. On päässy unohtumaan.

»Kisu.»

»Inga.»

Juomat tulivat, ja tytöt alkoivat vajentaa omiaan hyvää vauhtia. Kisu istui lähempänä Neroa, ja mies nojautui tiiviisti tytön puoleen. Hän laski luontevasti oikean kämmenensä mustan sukan peittämälle polvelle. Sitten tuli tytöille perinaiselliseen tapaan yhtä aikaa asiaa naistenhuoneen puolelle.

»Päälle vaan Jussi. Tuon Ingan sukunimi ei näet ole Möjligheter», Nero hymyili rohkaisevasti.

»Ei varmaan. Täytyy katsoa nyt . . .»

»Mikä hätänä. Tiukkaa pikkuhuoran persettä tiedossa vuorenvarmasti.»

»Minä seurustelen nykyään», Vares hymyili hieman.

»Niin minäkin. Mutta ei se saa olla este harrastuksille.»

»Missä sinä bunkkaat nykyään?»

»C-talolla. Ja usko tai älä ovessa lukee Virtanen. Niinku kellä tahansa merkonomilla tai levyraadinpyörittäjällä.»

»Mitä asunnon haltija tuumii kulkemisestasi?»

»Päivät luennolla ja illat lukee siinä pienessä läävässä. Se on vaan kiitollinen niistä hetkistä jotka mä viittin koisa-

ja siellä. Ei se ole vielä kertaakaan ottanut asioita puheeksi. Eikä se ota. On sillä sen verran järkeä päässä.»

»Upea suhde.»

»Molemminpuolinen antoisa ihmissuhde. Just sellainen josta ne naistenlehdet kirjoittelee. Skarppaa nyt hieman. Niiltä saa yhtä varmasti kuin pistokkeesta sähköö.»

»En epäile. Jos kerran viisi Caterpillariakin.»

»Plus roudarit.»

»Ja saa vielä kaiken maailman yskät päälle.»

»Elämässä pitää olla yritystä.»

Tytöt olivat tulossa takaisin. Entisten meikkien päälle oli vedetty uutta kiiltoa lisää luomeen. Vastamaalatut huulet loistivat verenpunaisina kalpeista lapsenkasvoista.

»Hyvää yötä. Sedän pitää mennä nukkumaan.» Vares nousi pöydästä ja kumosi seisaaltaan juomansa lopun.

»Nähdään. Sori, että en voinut tällä kertaa auttaa.» Nero puhdisteli päätään.

»Kiitti kuitenkin juomapuolesta.»

Tulo Clamydiuksesta takaisin ulkoilmaan pani haukkomaan syvään kaupungin öistä ilmaa. Se tuntui makealta kuin linnunmaito. Vieläkin tupakansavu kirveli silmäkulmissa ja vaatteet haisivat tunkkaiselta käryltä.

Niiltä nurkilta oli juuri sopiva kävelymatka Kellonsoittajankadulle. Puolentoista kilometrin lenkki raikkaassa yöilmassa tekisi hyvää ruumiille ja sielulle. Vares valitsi suorimman mahdollisen reitin jokirantaan.

Marina Palacen terassin valot ja ihmisten iloinen puheensorina tuntuivat korvissa kuin seireenien kutsu. Mutta Jussi otti suunnan vasemmalle kädelle ja lähti seuraamaan jokirantaa kohti Aurasiltaa. Joki solisi oikealla puolella vaimeasti, ja vastakkaisella rannalla liikkui muutama pariskunta kiireettä toisiinsa kietoutuneina. Apteekkimuseon kohdalla yksinäinen kulkija istui rantakiveyksen rannalla niskat kyyryssä, kädet taskuihin työnnettynä ja liikkumattomana kuin patsas. Kauniinakaan kesäyönä ei kaikilla mennyt hyvin.

Vares ylitti joen Aurasiltaa pitkin ja kääntyi taas vasem-

malle, Itäiselle Rantakadulle. Katu oli autio. Vares työnsi kädet taskuihinsa, asteli hiljakseen eteenpäin ja mietti niitä näitä. Päällimmäisenä oli pettymyksen tunne sen takia, että Neron tapaaminen ei ollut tuottanut tämän parempaa tulosta. Hänen täytyi olla oikeilla raiteilla, mutta todisteiden saaminen näytti olevan kiven takana.

Vares jatkoi viipyilevää kulkuaan Rettigin palatsin korkean, kellertävän muurin kuvetta. Tuuli hankasi puiden oksia muurin toisella puolella aivan kuin joku eläin olisi vaeltanut siellä nopein, hermostunein askelin. Vares tiesi talon olevan autio. Korkeintaan siellä vaelsi joku ammoin kuollut tupakkatehtailija, jonka sielua keuhkosyöpään kuolleet vainajat eivät päästäneet rauhaan. Hämeenkadulla humisi liikenne rauhallisena.

Takaviistosta kuului voimistuva auton ääni. Se tuli hyvänlaista vauhtia Rettigin rinnettä alas rantakadun suuntaan. Täällä nuoret kaahasivat usein yöllä kun oli tilaa ja takapenkillä sellaisia, joille piti näyttää miehen mallia.

Auton ääni lähestyi. Kierrokset tuntuivat kohoavan. Moottori huusi kuin vihainen eläin.

Ärsyyntyneenä Vares vilkaisi olkapäänsä yli.

Ei valoja. Tulija oli puolittain jo jalkakäytävällä. Vauhti kiihtyi. Auto syöksyi suoraan kohti.

Sekunnin osaksi Vares jähmettyi paikalleen. Sitten väsymys ja humala haihtuivat päästä kuin sähköshokilla. Adrenaali käski ruumista: Taistele! Jää henkiin!.

Vares painautui litteäksi rosoista keltaista muuria vasten. Auto muutti taas suuntaa ja tuli kohti melkein muurin reunaa hipoen. Oli vain yksi mahdollisuus.

Vares painoi kämmenensä ja oikean jalkateränsä muuria vasten. Nyt se tulee! Hän ponnistautui kaikin voimin irti seinästä ja syöksyi eteenpäin suoraan kadun poikki.

Kuljettaja näki mitä hän oli tekemässä. Mutta ohjauksen korjausliike myöhästyi sekunnin sadasosan, ja puskurin vasen kulma ohitti asvaltilla kieriskelevän uhrin parinkymmenen sentin etäisyydeltä.

Vares kieri vauhtinsa voimasta yli koko ajoradan aivan

kadun reunassa kasvavan lehmuksen juurelle. Hän pyörähti istuvaan asentoon ja tunsi miten tuska vihloi kyynärpäissä ja polvissa. Kadun karkea pinta oli repinyt nahan irti monesta kohdasta, ja risaiset farkunpolvet alkoivat muuttua tahmaisiksi verestä.

Likaisen ruskea Toyota oli pysähtynyt vajaan sadan metrin päähän juuri katulampun alle. Kuljettaja harkitsi uudistaako yrityksensä. Sitten auto kiihdytti renkaat vinkuen poispäin kohti Vanhaa Suurtoria.

29

Vares asteli eteenpäin jalat kankeina. Joka askelella jäyk-kä denim hankasi kivuliaasti polven vereslihaista iho-Claudiuksessa juoduista paukuista huolimatta hän tun-olevansa täysin selvä. Sydän hakkasi edelleen, ja jokainen sykäys tuntui siellä missä vaurioitunut orvaskesi oli koske-tuksessa kankaan tai yöilman kanssa.

Vares palasi taas hetkeen paria silmänräpäystä ennen heittäytymistään pois auton alta. Vilkaistessaan olkapään-sä yli hän oli katulampun valossa nähnyt kuljettajan vä-läyksenomaisesti. Pitkähkön ruskean tukan ja kapeiden kasvojen vaalean soikion. Piirteitä hän ei ollut ehtinyt painaa mieleensä, mutta jotakin tutunomaista hahmossa oli ollut.

Vares ylitti Uudenmaankadun ja asteli hitaasti läpi Tuomiokirkkopuiston. Pietari Brahen patsaan kohdalla hän pysähtyi, katseli hetken ympärilleen ja yritti muistaa. Missä ihmeessä hän oli nähnyt tuon samaisen miehen vii-meisten viikkojen aikana? Vai oliko kaikki pelkkää kuvit-telua?

Hovioikeudenkadun kulmassa alkoi mielikuva Vareksen aivoissa voimistua. Ja noustessaan raskaasti ja vaivalloises-ti Kellonsoittajankadun jyrkkää rinnettä hän äkkiä muisti. Tai ainakin hän oletti pystyvänsä kytkemään yhteen äs-

keisen kauhun silmänräpäyksen rantakadulla ja erään toi-sen illan edellisviikolla.

Nuori, laiha kaveri rengas oikeassa korvannipukassaan ja musta nahkaliivi päällään Pianobaarin baaritiskillä. Ja sama kaveri juttelemassa tuttavallisesti Lobolle kappalei-den välillä.

Vares pinnisti aivojaan mutta ei voinut olla satapro-senttisen varma asiasta. Mielleyhtymä tuntui kuitenkin liian voimakkaalta ollakseen pelkästään kuvittelun tuotet-ta.

Vares soitti Mari Mattsonin ovikelloa pitkään ja har-taasti.

Hetken hän jo luuli, että nainen ei ole kotona.

Sitten ovi aukeni. Mari seisoi kynnysmatolla silmät unensikkarassa ja vaaleat kutrit sekaisin.

»Jussi! Mitä on tapahtunut?»

»Minut yritettiin tappaa.»

»Tule sisään. Mitä sinä oikein puhut? Sinä vuodat ver-ta kynärpäistä.» Nainen tuntui säpsähtävän hereille.

»Yksi tyyppi koetti ajaa ylitseni. Onko sinulla voidetta ja laastaria?»

»Riisu farkut jalasta ja tule keittiöön.»

Mari pesi Vareksen ruhjeet lämpimällä vedellä ja levit-ti haavakohtiin Betadinea vihreästä putkilosta. Sitten hän leikkasi laastarista leveät siteet ja asetteli ne huolellisesti paikalleen. Nainen oli koko ajan hyvin kalpea ja hiljainen. Hän ei kysellyt mitään ennen kuin ensiapu oli tehty.

»Oliko se ajaja Jesun murhaaja?»

»Mahdollisesti. Ainakin se osoitti pystyvänsä tappa-maan.»

»Minua alkaa pelottaa.»

»Olen sekoittanut sinutkin tähän mukaan syyttä suotta.»

»Älä unohda, että minä olin Jesun kanssa ja ostin hänel-tä ruohoa. Olen sekaantunut tähän soppaan jo paljon en-nen sinua.»

Vares näki miten Marin alahuuli vapisi hieman. Sini-harmaat silmät olivat suuret ja rävähtämättömät. Vares

painoi huulensa nopeasti toisen huulille ja kietoi kätensä hartioiden ympärille. Kyynärpäät kirvelivät, mutta hän pusersi naista kuitenkin niin että tuntui. Mari huokasi pari kertaa pitkään ja sanoi sitten hyvin hiljaisella äänellä, painaen huulensa aivan miehen korvannipukkaan kiinni:.

»Luojan kiitos, sinä elät. Mutta sinun pitää ilmoittaa asiasta poliisille.»

»Harkitsen asiaa huomenna. Mieluummin ottaisin yhteyttä siihen porukkaan vasta sitten kun minulla on koko juttu siististi kasassa», Vares sanoi.

»Harkitse sitä aamulla vielä uudemman kerran. Ja nyt siirryt peiton alle turvaan minun viereeni. Siellä olet kaukana pahasta maailmasta.» Mari otti Varesta kädestä ja johdatti tämän makuukamarin puolelle.

Vanha pohjalainen antiikkisänky tuntui ihanan pehmeältä ja lakanat viileiltä. Vares asettui selälleen niin, että polvet eivät hanganneet minnekään. Mari painautui häntä vasten peiton alla ja alkoi hengittää syvään ja rauhallisesti. Sitten hän säpsähti:

»Ooops. Unohda koko juttu. Ei niillä polvilla.»

»Onhan niitä muitakin asentoja . . .»

»Olet toipilas. Ja meitä molempia väsyttää. Hyvää yötä.»

»Syy on sinun jollen saa rauhallista, syvää, tervehdyttävää unta.»

»Sitäpaitsi minulla on kuukautiset.»

»Minä tahrin kuitenkin lakanat näillä raapaleillani.»

Mari painoi sormensa yli Vareksen huulien ja antoi suukon tämän poskelle. Sitten hän käänsi tälle selkänsä, veti polvet koukkuun ja alkoi taas hengittää tasaisesti.

»Et ole kertonut mitään käynnistäsi Victor's Gymissä.» Vares ei vieläkään halunnut nukkua. »Vai olitko siellä?»

»Olin. Ja aioin kertoa sinulle vasta aamulla. Muuten koko yö menee teorioiden pyörittelyyn ja tämän sotkun miettimiseen.»

»Menee se kuitenkin. Oliko sinulla menestystä?»

»Miten sen nyt ottaa. Eivät ne myyneet suoraan tiskin yli marijuanaa, eli siltä osin minun täytyy tuottaa sinulle pettymys.»

»Jos he ovat alan ammattilaisia, niin eivät he sitä mene tekemään edes tutullekaan. Kelle kerroit pikku ongelmastasi, Rönköllekö?»

»Leeville tietenkin, ja hän suhtautui siihen kyllä tietyllä tapaa ymmärtämyksellä.»

»Ei kai hän vaan alkanut epäillä mitään?»

»Ei Leevistä ole. Valitin että en saa nyt ainetta mistään. Leevi ei voinut suoranaisesti auttaa, mutta sanoi että joku hänen ystävänsä on joskus kertonut nimiä, joilta kannattaisi mennä kysymään . . .»

»Ystävän ystävän tuttava. Niin aina. No, Leevi antoi sinulle nimiä ja kertoi paikkoja?»

»Kyllä. Hän mainitsi Big Lifen, Green Dogin ja näin kesäaikaan Samppalinnankin», Mari luetteli hitaasti, muistellen.

»Ja nimet?»

»Oli kuulemma ainakin kolme kaveria. Yhtä kutsutaan Tanskaksi, toinen tunnetaan nimellä Kierto. Varmimmin saattaisi kuitenkin tietoa löytyä tyypiltä, jonka kutsumanimi on Nero . . .»

NELJÄS OSA

»Mitä minä näillä sitten teen? Pidätkö sinä lupiineista ja orvokeista?»

Jussi Vares,
luottamuksellisia
tutkimuksia

30

KAKOLA: vanki 283/86

Rapp nukkui sunnuntaita edeltävänä yönä vain sen hämärän hetken, joka tähän aikaan kesästä viivähti jossakin illan ja aamun välissä.

Hänellä oli aina ollut kovat hermot. Vankilapsykologin lausunnossa häntä oli kuvattu tunne-elämältään alikehittyneeksi; se tarkoitti kansankielellä tavallista tunteettomampaa jätkää. Yleensä hän ei pienistä menettänyt yöuniaan. Mutta nyt oli kysymyksessä operaatio, jota hän oli suunnitellut ja hionut liian kauan, jonka pohjalle koko hänen tulevaisuutensa rakentui. Se pani rautaisenkin tyypin kääntyilemään punkallaan pitkin yötä.

Mutta kun aamupamppu sitten tuli kolistelemaan käytävään ja laski putsarit ulos kopeistaan, oli Rapp jo itse rauhallisuus. Toimeton makaaminen oli nyt ohi ja edessä oli aamupäivä, jonka täyttäisivät normaalit putsarin rutiinit. Sitten alkaisikin lopullinen valmistautuminen. Enää ei olisi aikaa pysähtyä miettimään sitä mitä tuleman piti. Kello tikitti jo.

Rapp jakoi aamupalan koppien eteen, kävi sen jälkeen itse keittiöllä juomassa kupin kahvia ja syömässä juustosämpylän. Sitten oli vuorossa aamutiskien kokoaminen kopeista ja tiskaus.

Aamutiskin jälkeen oli putsareilla vapaata lounasruo-

kailun järjestämiseen saakka, elleivät pamput sitten olleet keksineet mitään ylimääräistä ohjelmaa. Harvemmin ne sitä sunnuntaina saivat aikaiseksi.

Rapp otti kuitenkin siivouskärryn komerosta ja meni sen kanssa naama peruslukemilla osastolleen. Pamppu Lehtola tuli käytävällä vastaan ja katsoi hieman pitkään.

»Sunnuntaisiivousta tekemään vai?»

»Siellä on kuulemma joku kusipää oksentanut käytävälle, saatana.» Rappin ilme oli ladattu pidätetyllä inholla.

»Annatte tekijän siivota itse. Muistaa seuraavalla kerralla.» Pampun ääni oli jyrkkä.

»Luuletko että mä olisin itse käteni tahrinut.»

Päästyään osastolleen Rapp kostutti rievulla käytävän yhdestä kohdasta ja luiskahti sitten nopeasti selliinsä. Hän kaivoi siivouskärryjen mustasta jätesäkistä täsmälleen oikean pituisen puisen kalikan ja ruuvasi sitten nopeasti punkkansa nurkimmaisen putkijalan irti. Kalikan hän asetti sen tilalle ja piilotti putken jätesäkkiin. Jalan vaihtumista ei voinut havaita, ellei ryöminyt vartavasten sängyn alle sitä tutkimaan.

Hiljakseen ja rauhallisesti Rapp palaili kärryjään lykkäillen siivousosastolle. Havaittuaan että paikalla oli rauhallista hän sulkeutui tilavaan, siivoustarvikkeilla täytettyyn komeroon salvaten oven tiukasti pienellä puukiilalla.

Muutamassa sekunnissa oli ruskea metalliputken pätkä saanut tukevan, höyläämättömästä kakkosnelosesta veistetyn tukkinsa, ja erittäin karkeahaulinen haulikonpatruuna oli asetettu paikoilleen sähkösytykkeineen ja kiiltävine kuparilanganpätkineen. Haulikko oli paristoa ja toista johdinta vailla ampumakunnossa.

Rapp tutki viritelmänsä huolellisesti eikä voinut havaita siinä puutteita. Onnistumisen kannalta oli olennaista, että luotti itse suunnitelmaansa ja sen jokaiseen yksityiskohtaan. Jos ratkaisevilla hetkillä alkaisi epäillä laukeaakohan tämä varmasti, olisi pelin jo hävinnyt.

Rapp piilotti aseen suureen kangassäkkiin, joka oli täynnä likaisia lakanoita. Hän tiesi, että iso pyykki vietäisiin pesulaan vasta maanantaina iltapäivällä. Ja hän tarvitsisi haulikkoaan jo parin tunnin kuluttua.

Astuessaan ulos siivouskomerosta Rapp melkein törmäsi vartijaan: sama pamppu, joka oli ollut kiinnostunut aamuisesta siivouskomennuksesta. Lehtola katsoi vankia tutkivasti ja kysäisi:

»Mitä se Rapp siellä komerossa oli niin hiljaa kuin jänöpuskassa?»

»No en ainakaan morsianta tapaamassa», Rapp laukaisi naama myrtyneen näköisenä.

»Ette vai? Ettette vain ollut tekemässä lisää likapyykkiä. Tällainen kaunis suvisunnuntai saa helposti aikaan romanttisen olon.» Lehtolalla oli vino hymy naamallaan. Tilanne oli pampun mielestä jotenkin huvittava.

Rapp ei sanonut mitään. Hän jatkoi mielenosoituksellisesti, taakseen vilkaisematta kirjaston suuntaan. Vain syvällä sisuskaluissa velloi tuskin havaittava kylmä hytinä. Yksikin outo ääni komerosta olisi voinut saada Lehtolan liian uteliaaksi.

Kirjastossa Rapp luki tuoreen aamulehden, mutta uutiset eivät jaksaneet herättää hänen mielenkiintoaan. Viiden vuorokauden säätä hän vilkaisi sen verran, että totesi ennätyshelteiden jatkuvan. Se sopi hyvin hänen suunnitelmiinsa, sillä aivan aluksi hänen oli päästävä ulos kaupungista, jolloin edessä saattoi olla yöpyminen luonnon helmassa. Se oli aina mukavampaa kuivalla ja lämpimällä kelillä.

Puoli kahdentoista tienoilla Rapp meni ruokasaliin. Sunnuntain kunniaksi listalla oli peräti kyljyksiä, hyviä paistinperunoita ja tuoretta salaattia. Vangit ahmivat annoksensa hyvällä ruokahalulla ja äänekkäästi, mutta Rapp tuskin maistoi ruokaansa. Hän tiesi, että tunnin sisällä hänen olisi juostava sananmukaisesti henkensä edestä, ja kylläinen susi on helppo saalis.

Vankien aterioitua ja siirryttyä putsareita lukuunottamatta koppeihinsa alkoi vartijoiden lounas. Sen jälkeen putsareilla olisi taas edessä tiskivuorensa. Nyt heillä oli

puolisen tuntia omaa aikaa, ja monet kuluttivat sen kirjastossa tai yhteisessä harrastustilassa.

Vartijoiden miehitys oli nyt vähäisin. Portilla oli toki jatkuvasti pamppu päivystyksessä, ja parilla muulla pisteellä istui nälkäinen mies jakkarallaan odottamassa murkinalle pääsyä. Kaikki muut henkilökuntaan kuuluvat olivat nauttimassa parannetusta pyhäsapuskasta.

Oli se hetki, jonka Torsten Rapp oli valinnut lähtönsä ajankohdaksi.

Rapp vilkaisi avoimesta ovesta harrastustiloihin ja näki puolenkymmentä raitapaitaa keskittyneenä kuka mihinkin. Joku luki, pari pelasi koronaa ja muutama näytti vain torkkuvan tuolillaan raskaan ruuan päälle.

Veltosti laahustaen Rapp ohitti oven ja jatkoi matkaa siivousosaston suuntaan. Suurista päätyikkunoista paistoi aurinko häikäisevän kirkkaasti. Kalterit kuvioivat aution käytävän kuin jättimäiseksi shakkilaudaksi. Mutta enää ei Torsten Rapp tuntenut itseään sen laudan mitättömäksi moukaksi vaan kuninkaaksi. Jos niin piti käydä, oli aina parempi lähteä tästä maailmasta kuninkaana kuin moukkana.

Rapp kiersi siivousosastolla parissa komerossa mustan jätesäkin kanssa. Hän otti säkkiin täytteeksi ja peitteeksi satunnaista lumppua ja sen alle hän kätki omatekoisen haulikkonsa sekä uuden vaatepartensa, eli vartijanpaidan, solmion ja lakinteelmän.

Käytävillä oli hiljaista. Rappin yksinäiset askeleet kaikuivat hänen korvissaan tahdissa. Vasen, vasen, vasen! Käytävän päässä oleva ensimmäinen teräsverkko-ovi tuli vastaan.

Rapp vilkaisi vain kerran olkapäänsä yli. Hän kaivoi vempaimen taskustaan ja sovitti sen metallipiikin avaimenreikään. Tämä lukko oli jo pariin kertaan harjoiteltu. Haitalevyt tottelivat sormien herkkiä liikkeitä, ja lukko naksahti auki. Rapp avasi oven ja luiskahti siitä ulos. Ovi kalahti taas kiinni hänen selkänsä takana. Mies tiesi, että tästedes hän ei voisi enää selittää liikkumisiaan hätävalheilla.

Rapp laskeutui kissamaisin äänettömin askelin kuluneita kiviportaita alas. Sitten hän eteni puolijuoksua seuraavan käytävän päähän. Taas oli edessä paksua teräsverkkoa, ja tasaisin välein sormen paksuisia kaltereita. Rapp tiesi että huonolla tuurilla tässä käytävässä saattoi pamppu olla liikkeellä. Jaloittelemassa vain tai menossa juomaan mukin kahvia automaatista.

Vempain löysi ensimmäisen haitakkeen helposti, mutta sitten tuli ongelmia. Tahtomattaankin Rapp tunsi hengityksensä kiihtyvän. Sormet alkoivat käydä niljakkaiksi. Mies kirosi mielessään hitaasti ja sulki silmänsä. Hän hengitteli muutaman kerran syvään ja antoi käsiensä rentoutua. Jossakin ylempänä kävi ovi, mutta askelten äänestä oli vielä vaikea sanoa mihin suuntaan kulkija oli menossa.

Rapp yritti uudestaan. Samalla hän kuuli avainten kilinän edellisellä, juuri aukaisemallaan ovella. Siellä oli joku pamppu liikkeellä. Tulossa tähän suuntaan. Keskity! Keskity! Pane tuo lukko tottelemaan sinua. Sinä osaat sen!

Rapp puri huultaan. Hän liikutteli vempainta millimetrin kerrallaan. Sitten viimeinenkin este löytyi juuri siitä, mistä hän oli mennyt yli jo pari kertaa. KLIK, Lukko aukesi äänellä, joka toi mieleen lataamattoman kiväärin laukeamisen. Kerrosta ylempänä vartija sulki oven takanaan ja lähti laskeutumaan.

Rapp avasi oven, luikahti siitä ulos ja yritti sulkea lukon takanaan niin hiljaa kuin mahdollista. Kieli löysi lukkopesään ja kilahti taas niin heleästi, että Rappin korvissa koko pitkä käytävä tuntui kaikuvan sen äänestä. Liukuvin, nopein askelin hän kiiruhti kulman taakse ja jatkoi matkaa käytävää pitkin eteenpäin. Koko ajan hän odotti kuulevansa kummastuneen huudon, ehkä pillin vihellyksen.

Mutta portaita alas laskeutuneet askeleet eivät edes pysähtyneet äskeiselle ovelle vaan jatkoivat käytävää pitkin vastakkaiseen suuntaan.

Rapp tiesi, että ennen pihamaata ja ratkaisevaa koitosta hänen edessään olisi enää yksi lukittu ovi. Hän hiljensi

juoksunsa nopeaksi, äänettömäksi kävelyksi.

Viimeinen ovi oli raskas teräsovi.

Ensimmäisen päivän harjoitusten jälkeen ei yksikään uusi lukko ollut vienyt Rappilta viittä minuuttia enempää aikaa. Tämän lukon edessä mies kylpi hiessä vielä seitsemän, kahdeksan minuutin kuluttua. Yhdeksäs minuutti alkoi, ja Rapp pyyhki silmiinsä valuvaa suolaista hikivettä. Hermot huusivat, että aikataulu oli kusemassa. Aivot hokivat: rauhoitu, rauhoitu, keskity. Tuo lukko ei voinut olla muita kummallisempi. Sinä osaat sen. Se on pelkkää tyhmää metallia.

Mutta vempain ei löytänyt tietään. Käsi etsi turhaan, järki ei ymmärtänyt. Ensimmäisen kerran toivottumuuden musertava paino laskeutui Rappin päälle.

Sitten äkkiä ensimmäinen haittalevy. Ja muut kuin yhdessä sarjassa. Helposti kuin lasten leikki. Sieltä ne kaikki löytyivät. Lukko oli auki. Jumalauta miten helppoa, saatanan helppoa!

Mutta mitä näytti kello. Hän oli tuhlannut tähän lukkoon kolmetoista minuuttia. Ei voinut olla totta.

Rapp kaivoi jätesäkistä harmaan kauluspaidan ja puki sen vanginpaitansa päälle. Solmiossa oli valmis solmu. Hän repi sen yli päänsä ja kiristi kaulalleen. Sitten vielä koppalakinteelmäs, ja lippa reilusti silmille.

Oli haulikon vuoro. Rapp kaivoi sen säkistä ja kietoi nopeasti sängynjalan ruuvinreiästä juoksevan kuparilanganpätkän oikean kätensä etusormen ympäri. Hän polvistui lattialle, laski haulikon viereensä ja sitoi oikeasta taskusta, patterista, tulevan kuparilangan saman käden peukaloon.

Laukaisulaitteisto oli kunnossa. Toivottavasti. Ei ollut aikaa tarkistuksiin. Nyt oli kiire!

Rapp nousi seisomaan. Hän asetti aseen puutukin vasempaan kainaloonsa ja antoi piipun sojottaa hieman alaviistoon. Patruuna pysyisi kyllä putkessa; sinne se oli ankkuroitu neljällä erillisellä tarranpalasella. Sitten mies otti mustasta muovisäkistä harmaan rievun ja peitteli aseen sillä.

Hän työnsi raskaan metallioven auki ja astui ulos aurinkonpaisteiselle sorapihalle. Vielä kerran hän veti lakkia hieman syvemmälle päässään.

Yli pihan oli portille matkaa vain muutama kymmenen metriä.

Missään ei näkynyt liikettä. Porttivartija istui lasikopissaan kuin puukuva, lehden puoleen kumartuneena. Tässä vaiheessa päivää ei kerta kaikkiaan pitänyt olla mitään tarkkailtavaa tai valvottavaa.

Rennoin, rauhallisin askelin Rapp lähti ylittämään auringossa kylpevää ja kuumuutta hohkavaa pihaa.

Nyt hän tunnisti vuorossa olevan vartijan.

Se oli Lehikoinen. Pamppu sieltä nuoremmasta päästä. Rauhallinen, ujontuntuinen kaveri, puhui Itä-Suomeen viittaavaa murretta. Rappilla ei ollut pojasta pahaa sanaa sanottavana. Olisi siellä saanut tänään istua joku toinen. Elämässä ei voi valita.

Nuori vartija huomasi tulijan, kun tämä oli kymmenen metrin päässä kopista. Hän kohotti katseensa lukemisesta ja vilkaisi sivulleen kuin ajatuksissaan.

Rapp heilautti oikeaa kättään rennon tuttavallisesti.

Lehikoinen oli myös nostamassa kättään, kun hän äkkiä näytti säpsähtävän. Hän nousi seisaalleen, kääntyi kohti tulijaa ja räpytti kerran silmiään. Mitä tuo vasemmalla kädellä oleva riepu tarkoitti? Kuka tulija oikein oli? Hän ei tuntenut tätä vartijaa.

Lehikoisen käsi tapaili kupeella olevaa pistoolikoteloa.

Samalla hetkellä Rapp pudotti harmaan rievun ja säntäsi liikkeelle.

Juostessaan hän kohotti ruskean metalliputken vasemmalla kädellä eteenpäin ja tuki puupalikan vasenta olkapäätään vasten. Samalla oikean käden etusormi etsi peukaloa.

Rapp ehti neljän metrin päähän lasikopista, kun putkenpätkä hänen kädessään jyrähti kuin ukkonen. Pieni koppi näytti hajoavan lasin ja veren sekaisiksi kappaleiksi. Lehikoinen hävisi näkyvistä jonnekin alas.

Rappille ei jäänyt muistikuvaa verentahraamasta latiasta eikä sekasorrosta hänen kauhoessaan avaimet kouraansa kopin takaseinän pidikkeestä.

Iso portin oikealla puoliskolla oleva rautainen jalankulkuovi aukeni kalahtaen.

Sen takana näkyi huikaisevan vihreä alaspäin viettävä puisto.

Rapp heitti mustuneen metalliputken kädestään ja alkoi juosta.

31

Palatessaan aamulla Mari Mattsonin luota kämpilleen Vares totesi Hesarin paksuudesta, että oli todellakin sunnuntai. Siitä huolimatta hän ei aikonut pyhittää päivää levolle. Ruhjotut, kivistävät polvet ja kyynärpäät muistuttivat siitä että kuolema oli jo toisen kerran lyhyellä aikaa tehnyt tuttavuutta. Uuteen asuntoon muuttaminen ruumisautolla ei nähtävästi ollut omiaan tuomaan onnea. Tai sitten päinvastoin. Ehkä Vareksen piti laskea itsensä onnenmyyräksi kun oli vielä hengissä.

Mieliala oli silti helpottuneen sijasta lähinnä raivoisa. Vares tunsi itsensä petetyksi. Hyvä seikka oli vain se, että hän tiesi kehen kohdistaisi vihansa, kenet panisi vastaamaan tekemisistään.

Vares lähti liikkeelle jo ennen kymmentä. Heti ulos astuessaan hän saattoi huomata, että päivästä tulisi yksi kesän kuumimpia. Ilma oli seisovaa ja kosteaa kuin pienessä kylpyhuoneessa kuuman suihkun jälkeen. Jussi ei ehtinyt Hämeenkatua pidemmälle, kun hänen paitansa oli jo hiestä nihkeä.

Turun Ylioppilastalot sijaitsivat Hämeenkadun alkupäässä vastapäätä yliopistollisen keskussairaalan valtavaa kolossia. Talot muodostivat kapean Rehtorinpellontien varteen korkean harmaan rakennusrivistön; se oli kuin

muuri Yliopistonmäen suuntaan. A-talon kainalossa sijaitsivat perinteikäs opiskelijaravintola Iskeri, monenlaisiin kissanristiäisiin soveltuva palloiluhalli ja pieni uimahalli. B- ja C-talot olivat pelkästään opiskelijoiden asuntokäytössä.

Viime vuosina taloja oli sisältä ehostettu, mutta Vares saattoi vielä muistaa B-talosta pienet hämärät kopit ja käytävän päässä olevan yhteisvessan, johon sekä tytöt ja pojat olivat jonottaneet aamuisin ennen luennoille kiiruhtamista. Varesta se ei tosin ollut pahemmin häirinnyt. Niihin aikoihin kun hän heräili, oli yleensä ollut vähemmän ruuhkaa.

Vares ei ollut käynyt taloissa varmaan kuuteen vuoteen. Nykyään asumismukavuus oli kuulemma aivan toista tasoa. Mutta vuokratkin olivat samalla nousseet – tosin ne eivät silti koskaan olleet olleet Neron päänsärky.

C-talon asukastaululta löytyi Virtanen Irmeli. Huone sijaitsi neljännessä kerroksessa. Tarkemmin katsoen Vares havaitsi vielä toisenkin Virtasen. Onneksi hänen etunimensä oli Olli-Pekka.

Virtasen ovessa ei lukenut muuta. Vares oli muistavinaan että Neron sukunimi oli Metsälampi, Metsäjärvi tai jotakin sinnepäin. Mahtoiko kaveri itsekään enää olla siitä täysin varma. Viimeiseen kymmeneen vuoteen hän oli käyttänyt sitä tuskin missään muualla kuin sotilaspiirin aseistakieltäytyjälautakunnan edessä.

Vares kuunteli hetken ääneti oven takana. Sisällä oli aivan liian hiljaista. Yleensä siellä missä Nero oleskeli kuului taustalta rokki enemmän tai vähemmän kovaa soitettuna.

Vares rimpautti ovikelloa ja asettui odottamaan hieman sivuun. Se oli turhaa. Sisältä ei kuulunut hiiskaustakaan. Naapurikämpässä vedettiin vessa, toisella puolella alkoi nauhuri vonkua. Käytävän pään suunnalta kuului keskustelua aiheena miehen seksuaalinen kyky, jota kimeähkö naisääni vertasi pilaantuneeseen banaaniin.

Vares totesi, että saneerauksesta huolimatta talon äänieristys oli näemmä vanhaa tuttua tasoa.

Ala-aulassa hän tarkisti vielä Irmeli Virtasen postilokeron. Ainut lehti oli saman sunnuntain Kansan Uutiset.

Pettyneenä Vares palasi takaisin ulos hiostavaan auringonpaisteeseen. Hän päätti palata huomenna takaisin. Ehkä pariskunta oli viettämässä kaunista kesäviikonloppua luonnon helmassa, mutta maanantaina kai Irmeli Virtasen oli palattava kesäyliopiston penkille istumaan ja silloin Nerokin ehkä olisi tavoitettavissa.

Vares poikkesi Proffaan juomaan yhden pienen oluen pahimpaan janoonsa. Sitten hän palasi asunnolleen ja päätti lukea Charles Bukowskin Kvinnor loppuun. Näin kuumalla oli parasta olla neljän seinän sisällä, varjossa ja mahdollisimman lähellä jääkaappia.

Vares joi hiljalleen iltapäivän mittaan olutvarastonsa tyhjäksi ja sai myös kirjan päätökseen. Bukowski oli varmasti maailman parhain janon herättäjä.

Sijoitettuaan kirjan hyllyyn Peltosen Salomon ja Ursulan ja Kari Levolan Banaaninlastaajan pojan väliin Vares korkkasi viimeisen pullonsa, asettui sohvalle ja mietiskeli raukeasti, että ehkä elämässä kuitenkin on toivoa. Hänhän oli kolmissakymmenissä. Tässä iässä Bukowski oli kantanut postia Los Angelesin slummeissa ja kironnut jokaista krapulaista aamuaan. Parikymmentä vuotta oli vielä matkaa maineeseen. Vielä oli aikaa kohtalon kääntyä hänelläkin.

Vares oli kahden vaiheilla lähteäkö juomaan vielä muutama olut Hasseen, mutta sitten väsymys voitti. Hän jaksoi vielä katsoa iltauutiset, joiden pääaiheet olivat Välimerellä turistiristeilijällä suoritettu terroriattentaatti ja röyhkeä vankilapako Kakolasta. Terroristit Kreikan saaristossa olivat tekonsa tehtyään häipyneet taivaan tuuliin nopealla pikaveneellä, ja samoin oli kadonnut ilkeän näköinen kaitakasvo nimeltä Torsten Rapp. Mies oli jäätävän kylmästi teurastanut Kakolan porttivahdin itse tehdyllä haulikolla.

Hieman ennen nukahtamistaan Vares vielä ajatteli, että

siinä meni kyllä lahjakkuutta hukkaan. Joku pystyi rakentamaan vankilan muurien sisällä tiukan valvonnan alaisena haulikon, ja hänelle taas oli melkein ylivoimaista jo tavallisen elementtikirjahyllyn kokoaminen. Ensimmäiseksi tuli silti uniin kuva mustiin pukeutuneesta laihasta kaverista, joka hoki hymyillen:

»Elämä on ihmiselle hyvä, jos ihminen on itselleen hyvä . . .»

Maanantaina kello oli 11.49, kun lököttäviin puolipunttisiin kalsareihin pukeutunut Nero avasi Ylioppilastalo C:n neljännessä kerroksessa oven raolleen musta tukka sekaisina ja silmät unenrähmässä.

Vares tähtäsi häntä nopeasti ja ampui miestä suoraan kasvoihin.

Suoraa huutoa hoilaten tämä hoippui peremmälle huoneeseen. Vares astui sisälle ja veti oven takanaan kiinni. Hän ylitti pienen eteisen, jonka lattialla oli sekaisin miesten ja naisten kenkiä. Olohuoneen ovella hän pysähtyi ja tähtäsi uudestaan lattialla istuvaa, päätään pyörittävää hahmoa. Se oli hyvä osuma. Laaki suoraan silmiin ja sieraimiin.

Vares käveli rauhallisesti lattian yli tuuletusikkunalle ja avasi sen. Kyynelkaasun pistävä kirpeys alkoi tuntua jo hänenkin silmissään ja kurkussaan. Saattoi vain aavistella, mikä oli Neron olo parhaillaan.

»Mitä helv . . .» Mies haukkoi henkeään kuin tukehtumaisillaan. Hän puristi molemmin käsin kurkkuaan.

»Hyvää viikonalkua, Nero.»

»Vares?»

»Minä tässä. Hengissä.»

»Miksi, äähh!.»

»Tulin vain kiittelemään viimeisestä.»

»Mitääh?»

»Avustasi silloin lauantaina.»

»Minä kuolen.»

»Ei siihen kuole. Minä sen sijaan olin kuolla lauantaina. Tiedätkö sen?»

»En ymmärrä . . .»

Vares käänsi Mazen varmistimen pois päältä, tähtäsi rauhallisesti ja roiskautti lyhyen suihkun miehen leualle ja huulille. Se ei tehnyt hyvää suun limakalvoille. Tuskainen älähdys kuivui Neron kurkkuun.

»Minä en pidä siitä, että minulle järjestetään tappaja perään.» Vares otti tuolin alleen ja asettui istumaan parin metrin päähän lattialla vääntelehtivästä miehestä.

Nero jokelsi. Ei siitä saanut selvää.

»Vielä enemmän suututtaa se, jos tuttu kaveri tekee minulle sellaisen tempun.»

Nyt Nero vihdoin itki suoraa huutoa.

»Annapa kun kerron mitä tiedän. Minulla on todisteet siitä, että olet mukana porukassa joka kauppaa kamaa pitkin kaupunkia. Samassa ketjussa on organisoijana ja pomona Voitto Fjäder. Voitolle toimitti ainetta nyttemmin jo vihreämmille unikkopelloille siirtynyt Jesus Maria Lobo. Tässä jutun perusasiat. Nyökkääpä jos olen oikeassa.»

Nero sylki limaa lattialle, ja mikäli hänen sanoistaan sai selvää ne olivat pelkkää kiroamista.

»Poistin taas juuri varmistimen ja aion ampua sinua tällä vasempaan silmään, ellet muutu yhteistyöhaluisemmaksi.» Vareksen äänessä oli tyyntä uhkaa.

Nero jäykistyi lattialle sikiöasentoon ja nosti koukistuneet sormet kasvojensa suojaksi.

»Ei tuo auta. Viimeisen kerran. Olenko oikeassa?»

Nero yski lisää kuplivaa räkää huoneen räsymatolle. Sitten hän alkoi nyökyttää päätään matalan uikutuksen tahtiin. Vares asetti varmistimen takaisin paikoilleen.

»Nyt päästiinkin mukavasti jutun alkuun. Anna minun kertoa lisää. Sinun lienee helpompi vain pudistaa päätäsi tai nyökytellä. Se minun ilmestymiseni paikalle Claudiuksessa oli sinun kannaltasi hieman nolo juttu vai mitä. Sinulla oli huumerahoilla hankitut korut, kuteet ja paukut sekä taskuissa vielä ylimääräistä. Siinä tilanteessa on varmaan ikävää kun vanha kaveri tulee kyselemään asioita,

jotka liittyvät suoraan elinkeinoon?»

Nero puri kalpeata, ohutta alahuultaan ja nyökkäsi.

»Niinpä päätit heti tilaisuuden tullen ilmoittaa asiasta eteenpäin. Kelle soitit? Sille kaverilleko, joka ajoi japanilaisautoa kamikazetyyliin?»

Nero pudisti päätään.

»Voitto Fjäderille?»

Nero yski hetken ja nyökkäsi sitten hitaasti.

»Mitä te puhuitte? Sinä pyysit häntä järjestämään minut pois tieltä, vai?»

Voimakas, raivoisa päänpudistus. Nyt mies yritti puhua:

»Minä vaan kerroin . . . susta. Vode sano kiitti ja lupasi olla varovainen.»

Taas kumeata yskimistä.

»Mä en tienny . . . mä vannon että en tienny . . . mä en tee mitään pahaa . . . mä vaan myyn. Mutta mä en keksiny mitään muutakaan kun soittaa Vodelle . . .»

»Tiedätkö kuka antoi määräyksen polttaa mun entisen kämppäni, tämä sama Vode vai?»

Nero pudisti voimattomana päätään. Mustat hikiset hiukset liimaantuivat hilseilevään päänahkaan.

»Tietenkään sinulla ei ole tietoa Lobon murhaajastakaan?»

»Ei!»

»Minä en usko sinua. Jostakin kumman syystä olen menettänyt luottamukseni. Oliko se Vode tai Leevi Rönkkö?»

Nero pudisti päätään ja haukkoi voimakkaasti henkeään. Sitten hän sanoi: »Ei voi olla . . . ne oli ihan kauhuissaan kun kuuli jutusta, ja siitä mitä se merkitsee bisneksille . . . Jeparia alkoi laukata nurkissa, eikä ne muuta hokenukkaan kuin että kuka saatana sen meni tekemään.»

»Oliko heillä epäilyksiä? Kuka? Miksi?»

»Ne veikkas rahoja . . .»

»Rahoja? Mitä ja kuinka paljon?»

»Rahoja kamasta. Lobon piti toimittaa niitä säännölli-

sesti isoille pojille Ruotsiin.» Neron hengitys tuntui jo kulkevan hieman paremmin.

»Pojille? Lobo oli siis pelkkä pikkunilkki?»

»Se järjesti muulit Suomeen. Se oli jonkun Stokiksen porukan palkkalistoilla. Junailijana ja rahojen kerääjänä tässä päässä . . . voi vittu kun karvastelee . . .»

»Koko homma on siis lahdentakaisten heiniä?»

»Ei. Ne on tavarantoimittajia. Köpiksestä ja Damista. Tää täällä Turussa oli oma juttu. Joku rahoittaja takana. En mä tiedä kuka. Vode on vaan kymppi.»

»Mitä aineita te liikuttelitte?»

»Maria ja hasaa. Joskus löyty joku erä hepoa tai amfetamiinia. Ja tänä kesänä saatiin eka annokset kokista.»

Nero lauloi sujuvasti kun kerran pääsi vauhtiin.

»Jakelu tapahtui Gymiltä?»

»Niin, meille jälleenmyyjille. Ei sieltä myyty kenellekään käyttäjälle. Se oli ehdoton sääntö.»

»Kauanko tätä on jatkunut?»

»En mä tiedä tarkalleen . . . mä olen ollut mukana pari vuotta.»

»No, kuka oli se kaveri joka yritti ajaa minun päälleni. Sinulla on varmaan joku hyvä veikkaus?»

»En mä oo varma . . . mä luulen, että Tanska. Sitä käytettiin joskus myös perimishommissa . . . me myydään kanssa velaksi.»

»Luihu, kapeakasvoinen, tykkää nahkaliiveistä?»

»Sama.» Nero kieritti itsensä istuvaan asentoon ja hautasi kasvonsa kouriinsa.

»Ja Rönkkö on porukan toinen luu, vai?»

»Sillä on papua, mutta se on liian hidas ja tyhmä. Se voi kyllä katsoa pahasti mutta ei tee mitään . . . Vodea se kyllä kunnioittaa.»

»Palataan vielä rahoihin. Paljonko Lobolla oli niitä päällään ja kenelle hänen piti ne toimittaa?»

»Summasta mä en tiedä mitään . . . melkoisesti kai. Itse se ei mennyt koskaan rajan yli minkäänlaisen kuuman kaman kanssa, joten kai se käytti aina Stokiksesta tulevaa

muulia.» Nero hieroi silmiään. »Saanko mä hiukan vettä?»

Vares nousi, meni vessaan, laski lattialta löytämänsä vihreän muoviämpärin täyteen haaleaa vettä ja asetti sen Neron eteen lattialle. Tämä alkoi kuumeisesti valella silmiään vedellä. Räkä valui paksuina saparoina yli huulien ja leualle.

»Miten mun nyt käy?» Nero kohdisti vetisen puolittain sokean katseensa Vareksen suuntaan.

»En minä ole tuomari. Jos olet yhteistyöhaluinen niin voit ehkä selvitä kohtuullisella kakulla. Riippuu ihan poliisisedistä.»

»Onks sun pakko paljastaa minutkin? Mähän olen kertonut sulle ihan kaiken minkä tiedän?»

»Todennäköisesti. Näkee nyt. Sen lauantai-illan jälkeen sympatiat on aika lailla pohjassa. Onko aivan varma, että olet kertonut kaiken? Nyt on mukava tilaisuus istua ja muistella menneitä. Ennen kaikkea Loboon liittyviä asioita. Hänen murhansa tässä on etusijalla.»

»Mä olen kertonut kaiken, sataprosenttisesti.» Kyyneleet valuivat jatkuvana virtana miehen kalpeille poskille. »Mitä sä nyt aiot seuraavaksi?»

»Menen polttamaan koko porukan poliisille. Mitä muutakaan? Ristikuulusteluissa joku ehkä murtuu ja alkaa puhua sivu suunsa. Lobon murhaaja selviää. Pari viikkoa tutkintovankeudessa tekee kovallekin kundille ihmeitä.»

»Kuule hei . . . mä en kyllä usko että kukaan meidän porukasta teki sitä. Ilman Loboa ei olis ollut mitä myydä.»

»Maailmassa on muitakin syitä tehdä murha kuin raha. Jos on murhaaja niin kyllä aina löytyy motiivi.» Vares nousi tuolilta ja kiersi nopeasti pienen opiskelijatyyliin kalustetun huoneen. Kirjahyllyssä oli kuva tavallisen näköisestä vakavailmeisestä tytöstä ylioppilaslakki päässä.

»Hänkö on Irmeli?»

Nero nyökkäsi katse lattiaan suunnattuna.

»Esitä puolestani pahoittelut tästä siivosta. Tietääkö hän mitään hommistasi?»

»Me poltellaan silloin tällöin yhdessä, mutta ei se tiedä

että mä olen myös myyjä.»

»Ikävä juttu. Mutta sinut tuntien on tytölle kuitenkin varmasti parempi että hommanne katkeaa kertaheitolla. Hei mikäs tämä lehtileike oikein onkaan?» Vares astui pieneen keittokomeroon. Pöydällä oli Turun Sanomat, jonka ensimmäinen uutissivu oli saksittu kappaleiksi. Irrotettu juttu käsitteli eilistä pakoa Kakolasta.

»Olet kiinnostunut ammattiasioista? Onko karkuri tuttukin?»

»En tunne häntä mutta tiedän . . .»

»Tiedät mitä?»

»Hän oli kama-alalla ennen kuin jäi nalkkiin kolmisen vuotta sitten.»

»Olitko samoissa porukoissa?»

»Silloin mä olin pelkkä satunnainen asiakas . . . mutta Vode oli silloin Rappin renki . . . sanottaisko vaikka isäntärenki.»

»Mitä tapahtui?»

»Rapp vasikoitiin. Se pysäytettiin Oulun korkeudella kun sillä oli auto pullollaan kamaa. Se lähti pakoon ja ehti ajaa nurin yhden lentävien moottoripyöräpoliisin ennen kuin se saatiin rautoihin. Jepari halvaantui niskasta alaspäin lopuksi iäkseen. Siitä se sai aika hyvän kakun sen kamamäärän lisäksi . . .»

»Kuka Rappin vasikoi ja miksi?»

»Vaikee sanoo . . . juttuja kiertää. Tosiasiahan on että . . . se tyyppi on täysin seko . . . suuruudenhullu, kertoohan pakokin jo siitä. Ehkä se haluttiin pois tieltä ja uudet miehet remmiin . . .»

»Tuo ehkä selittää sen, että Voitto Fjäderin taloudellinen tila muuttui kuin kerta heitolla parempaan suuntaan kolmisen vuotta sitten», Vares alkoi muistella miehen luottotietoja ja tämän talokauppoja.

»Siitä kaikki puhuu. Rappin pako ei Vodelle varmaankaan ollut mukava yllätys.»

»Ei todellakaan sen perusteella mitä olet jutellut.»

»Ja tuskin Viivikään on onnesta sykkyrällä.»

»Mikä on hänen kytkentänsä tähän vasikankauppaan?»

»Viivi oli Rappin avovaimo. Ja nyt hän on Voiton heila. Rappille jäi varmaan siitä ikävä maku suuhun kakkua maistellessa.»

32

»Kiitti, Nero. Sinusta oli vihdoinkin apua. Taisin olla hieman kovakourainen. Mutta suutahtaa sitä mies pienemmästäkin.» Vares työnsi kaasusuihkeen taskuunsa.

»Ei kestä», Nero pyyhki viimeisiä kyynelhelmiä silmäkulmistaan. Silmät olivat punaiset ja sikkaralla. Jos sä sitten muistaisit puhua musta jepareille muutaman hyvän sanan. Ihan vaan vanhan ystävyyden tähden.

»Kyllä minä voin aina jutella. Äläkä tee tätä enää yhtään vaikeammaksi itsellesi lähtemällä juoksemaan.»

»Minne sä luulisit mun juoksevan. Luuletko, että pojatkaan silittää minun päätäni tämän jälkeen. Mä taidan vaan odotella täällä. Tai käske niiden tulla kattoon vaikka Green Dogista.»

»Näkemiin. Ei millään pahalla.»

»Kyllä mä ymmärrän. Se kumpi on rahoissaan tarjoo kaljat sitten kun mä oon lusimiseni lusinut.»

»Kiinni veti.»

Käytävällä ei ollut huolestuneita ihmettelemässä. Suurin osa saattoi olla kesälomalla ja loputkin olivat oppineet, että on viisainta olla puuttumatta muiden pikku vastoinkäymisiin.

Vares ei mennyt hissillä, vaan asteli mietteissään portaita pitkin alaspäin. Hän päätti heti kämpilleen ehdittyään

soittaa komisario Hautavainiolle ja kertoa kaiken mitä oli tähän mennessä saanut jutussa selville. Turun rikospoliisilla oli varmasti oma huumeryhmänsä, mutta iso murhakomisario oli tutumpi kontakti. Ja olihan huumeidenvälitysketju ehkä syyllinen Jesus Maria Lobon murhaan.

Vares laskeutui portaita reipasta vauhtia. Kirkas päivänvalo paistoi silmiin ala-aulan ikkunoiden läpi. Hän näki matalan hahmon nojaavan ulko-oven pieleen. Lehdenjakajapoika . . .

Samassa hän pysähtyi kuin iskusta. Hahmo kirkastui Voitto Fjäderiksi. Mies nojasi ovenpuitteeseen pieni, kireä hymy suupielessään ja oikea käsi leveän pusakan taskussa. Vareksen mieleen juolahti, että tällaisella ilmalla oli aivan liian kuuma pitää tuollaista pusakkaa päällään.

»Päivää Vares. Mukavaa, että en erehtynyt. Jotenkin vain tuli mieleen, että tämä on yksi paikka mistä sinua kannattaa etsiä. Olitko tarinoimassa Neron kanssa?» Fjäderin ääni oli kirskahtelevan hermostunut. Hänen kätensä liikahti uhkaavasti laajan puseron taskussa.

»Poikkesin kyllä siellä, mutta hän ei ollut kotona.»

Vares päätti pelata aikaa. Tai yrittää ainakin. Hän oli muistelevinaan, että ovi B-talon pohjakerroksen käytävään oli auki. Mutta hän ei uskaltanut paljastaa ajatuksiaan kääntymällä vilkaisemaan.

»Minä en usko sinua.»

Kääpiön silmät olivat kylmät, rävähtämättömät.

»Ei nämä ole uskonasioita», Vares sanoi mahdollisimman kevyesti. Sitten hän käännähti salamana kantapäillään ja näki oven käytävään olevan selkosen selällään. Hän syöksyi hurjaan ponnistukseen. Kääpiö jäi seisomaan paikalleen liikahtamattakaan.

Vares pikemminkin vaistosi kuin näki ison hahmon, joka törmäsi ulos samasta ovesta jota hän tavoitteli. Se taisi olla Leevi Rönkkö, yllään siniset verkkarit ja kaksi isoa rystystä ojossa. Isku osui Varesta otsaan kuin potku. Pimeys tuli nopeasti ja syvänä.

Vares alkoi heräillä sellaiseen tunteeseen, että hän oli liikkeellä ja istuvassa asennossa. Hän piti silmänsä tiukasti kiinni ja hengitti syvään. Ei ollut syytä näyttää lähimmäisille että oltiin palailemassa takaisin maan pinnalle.

Pala palalta Vares selvitteli nykyistä olotilaansa. Hänen kätensä oli sidottu vartalon etupuolelle tiukalla, mahdollisesti metallisella siteellä. Kädet tuntuivat turrilta ja sormenpäitä kirvelsi. Side vaikutti painuneen syvälle ihoon. Käsien irroittaminen oli toivoton yritys.

Vares raotti silmiään aavistuksen verran. Hän oli pehmeällä auton takapenkillä. Käsisiteen lisäksi hänet oli sidottu turvavöihin, eikä varmaan pelkästään liikenneturvallisuussyistä. Auto hyrräsi pehmeästi ja se oli tilava. Voitto Fjäder istui ratin takana kuin marakatti sirkusrattailla. Auto oli hänen omaisuuden maksanut iso Bemarinsa. Vares liikutti silmämuniaan muutaman varovaisen asteen. Hänen vierellään takapenkillä istui hieltähaisevaan siniseen verryttelypukuun verhoutunut Rönkkö kädessään rullarevolveri, joka vaikutti isolla kämmenellä vaarattomalta lasten leikkikalulta.

Vares yritti selvittää ajatuksiaan. Pää tuntui sekavalta kuin olisi heräämässä nokkaunilta keskellä päivää. Suussakin oli samanlainen eltaantuneen tunkkainen maku, mutta nyt siihen sekoittui vielä väkevä veren aromi. Vares koetteli varovaisesti kielenkärjellä kalustoaan mutta ei löytänyt yhtään puuttuvaa hammasta. Alahuuli tuntui sen sijaan olevan sisäpuolelta monen sentin matkalta yhtä veristä möyhyä. Säteittäin voimakas kipu aaltoili takaraivon suunnalla. Vares oletti lyöneensä päänsä kaatuessaan. Ainut mikä tästä enää puuttui oli kunnon aivotärähdys.

Auto pysähtyi liikennevaloihin. Voitto Fjäder kirosi matalasti ja vedätti moottoria inhottavan tuntuisesti kytkimellä.

»Saatana. Tuolla on poliisiauto risteyksen vastakkaisella puolella. Jos se liikahtaakaan niin vedä sitä revolverin perällä ohimoon. Nyt ei ole varaa antaa sen ruveta pelleilemään!» kääpiö sähähti Rönkölle.

Vares pidätti hengitystään ja yritti näytellä mahdollisimman kuollutta. Ei tehnyt mieli ruveta sankariksi.

Valot vaihtuivat ja auto nytkähti liikkeelle. Kääpiö puhui taas nopeasti ja hermostuneeseen sävyyn:

»Sinä sitten vähän opetit sitä Neroa, vai?»

»Kävin vain pikkuisen tukistamassa», Rönkkö mörähti syvällä äänellä. »Se oli jo valmiiksi kyynelkaasussa.»

»Mitä se sanoi kertoneensa tälle hiljaiselle pojalle?»

»Väitti kivenkovaan että ei mitään.»

»Valehteli! Kyllä minä sen paskahousun tunnen. Mutta tilanne tuli nyt korjattua. Juttu ei mene tästä eteenpäin. Lupasiko se häipyä maisemista?»

»Lupas se. Sano lähtevänsä kotipuoleen Kauhavalle.»

»Toivottavasti se puukotetaan heti Kauhavan linja-autoasemalla jonkun sopivan syyn varjolla että meidän ei tarvitse vaivautua. On tässä aivan riittävästi muitakin murheita.» Kääpiö vilkaisi terävästi taustapeiliin.» Hei! Nyhjäisepä hiukan vierastamme, näyttää olevan jo piakkoin hereillä.»

Vares ähkäisi saadessaan voimanostajan kyynärpään kylkiluihinsa. Hän avasi silmänsä ja sulki ne taas samalla. Kirkas keskipäivän auringonvalo sai tuhannet kipunoivat tähdet tanssimaan hänen näkökentässään.

»Tervetuloa pienelle ajelulle Vares. Olo ei taida olla kaksinen.» Fjäder killitteli kyydittäväänsä silmät piinkovina.

»Lienee turha kommentoida», Vares sylkäisi verensekaista räkää lattialle ja pudisteli päätään.

»Kusipää. Räkii toisen hienon auton toppauksille. Todella huonotapaista. Ja minä muistaakseni varoitin teikäläistä jo kerran niistä vaikeuksista, joita huonosta käytöksestä koituu.»

»Onko liian myöhäistä pyydellä anteeksi?» Vares yritti saada ääneensä huumorinpilkahduksen. Hän epäonnistui surkeasti.

»Koskaan ei ole liian myöhäistä sovittaa tekojaan», totesi Voitto Fjäder monimielisesti.

Vares vilkaisi ensimmäisen kerran ulos ikkunasta. Auton oikealla puolella näkyi Wärtsilän telakka-aluetta ja Korppoolaismäkeä. Oltiin näemmä hyvää vauhtia menossa kohti Hirvensaloa ja Fjäderin pikku taloa.

»Mitä minä oikein olen tehnyt ansaitakseni tämän huomion?» Vares yritti pitää keskustelua yllä. Se oli kai sentään seurassa hyvien tapojen mukaista.

»Minulla alkoi heti kellot soida, kun Leevi kertoi sen tanssijattaren käyneen kyselemässä meiltä ainetta. Lobon kanssa oltiin nimenomaan sovittu, että vaikka se myisi ja polttelisi jotakin vosujensa kanssa niin kukaan ei saa tietää meidän hommista. Lisäksi se tuli vielä samana iltana kun sinä hätyyttelit Neroa.»

»Ja sitte me honattiin että te asutte vielä melkeen samassa kämpässäki», Leevi Rönkkö jatkoi hieman nolona. Varmasti hän oli saanut satikutia liiasta suulaudestaan.

»Mutta tehän olitte asialla jo huomattavasti aiemminkin, vai mitä?» Vares heitti koepallon.

»Mitä sä selität?»

»Tarkoitan vain sitä pientä huoneistopaloa Kurjenkaivonkentällä viikko sitten.»

»Älä yritä. Minä pääsin sinusta perille vasta silloin kun tulit salille juttelemaan levottomia. Sen jälkeen pojat on setvineet sinusta yhtä sun toista.»

»Ketkä pojat? Tanskako?»

»On sulla näemmä nimiä. Ehkäpä hänkin.»

Auto keinahteli ja pyörät vouvasivat. Tultiin Hirvensalon sillalle. Oikealla puolella kohosi Turun linna ja vasemmalla kädellä levittäytyi vehmasrantainen salmi, joka kimalteli auringonpaisteessa kuin satatuhatta peilinpalasta.

»Kun nyt ollaan tällä tavalla ikään kuin tultu tutumiksi, sanoisinko ihan että jää on murrettu, niin kai sitä voidaan jutella kuin miehet toisilleen.»

Vares yritti vetää suupieliään hymyyn vaikka häntä ei hymyilyttänyt tippaakaan ja leukaperiin koski.

»Juttele vaan. Me voidaan kyllä kuunnella.»

»Tähän Lobon kohtaloon vaan palaisin vielä. Uteliaisuudesta haluaisin tietää sen miksi te hänet hiljensitte?»

»Terve uteliaisuus on mukava piirre nuoressa miehessä. Sinun tapauksestasi ei voi sanoa samaa. Mutta kun kerran koko ajan jankutat tuota niin kerrotaan nyt, että meillä ei ole sen asian kanssa mitään tekemistä. Oikeastaan meitäkin haluttaisi kovasti tietää kuka sen teki. Ja miksi pelkeleessä? Ja voit myös uskoa näihin sanoihin, koska sattuneesta syystä meillä ei ole sinulta enää mitään salattavaa.»

Kääpiö painotti viimeistä lausetta hyvin ikävästi. Vares toivoi että olisi pitänyt suunsa kiinni, että ei olisi ikinä kuullutkaan Jesus Maria Lobosta, Annika Kontiosta tai muista juttuun sekaantuneista.

Fjäder kiihdytti Lauttarannasta kohti Hirvensalon saaren sisäosia. Toijaistentien tiilitalot alkoivat vilistää ohi nousevan tien molemmin puolin. Sitten saavuttiin niille kohdille, jossa sijaitsi kääpiön komea valkotiilitalo. Tämä vain nostatti vauhtia. Ohi mentiin yhdellä suhauksella.

Asfaltti kiemurteli eteenpäin läpi harvaa mäntymetsää kasvavan kalliokankaan. Vares ymmärsi suunnan olevan kohti Särkilahtea. Hän tyytyi toljottamaan hiljaisena ulos, sillä jutusteluhalut olivat kaikonneet. Päätä jomotti entistä enemmän.

BMW kiersi Särkilahden matalan perukan pohjoiskautta. Taas oli suunta kohti länttä.

Pienen pätkän jälkeen auto kaartoi vasemmalle kapealle soratielle ja taas vajaan kilometrin kuluttua uudelleen vasemmalle, tuskin Bemarin levyiselle töyssyiselle polulle, joka tuntui vievän rantaa kohti.

»Oletko sinä Vares merihenkinen?» Fjäder kysyi hymyillen. Vares ei välittänyt vastata.

He saapuivat auton kääntämiseen sopivalle aukiolle aivan vesirajaan. Rannassa oli ponttoonilaituri ja laituriin kiinnitettynä kellui virtaviivainen, kookas, kajuutalla varustettu moottorivene.

He nousivat miehissä autosta. Rönkkö asettui niin liki että Vares pystyi aistimaan valkosipulin löyhkän. Fjäder oli ottanut autosta mukaansa Mobiran NMT-puhelimen ja lähti raahaamaan sitä mukanaan veneen suuntaan. Samalla kajuutan luukku kolahti, ja Vivi-Ann Näs hypähti laiturille. Hän pusersi hellästi kääpiön ison pään rintojensa väliin ja hoki:

»Voi kulta, ihanaa kun te tulitte. Täällä on ollut niin kolkkoa yksin. Jokaista rasahdusta on säikkynyt kuin vainoharhainen.»

»Mites se jakselee?» Fjäder pusersi omistavasti naisen pienten shortsien peittämää pakaraa.

»Hiukan on itkeskellyt. On se jo rauhoittunut.»

Rönkkö töni Vareksen laiturille ja veneeseen. Fjäder viittasi kädellään kohti kajuutan aukkoa. Vares kumartui, mutta onnistui kuitenkin kolauttamaan päänsä. Kipu sumensi taas hetkiseksi silmät.

Alhaalla kajuutassa oli hämärää. Hetkeen Vares ei nähnyt mitään.

Sitten joku puhui hänelle. Mainitsi hänen nimensä. Ääni oli tukahtunut ja voimattoman tuntuinen, mutta kuitenkin tuttu.

Nyt Vares näki.

Kyljellään, polvet koukussa lyhyellä lavitsalla makasi Mari Mattson. Kasvot olivat kyynelissä ja hän yritti hymyillä, vaikka vasen silmä sinersi ja oli muurautunut umpeen kananmunan kokoiseksi palloksi.

33

Vene painalsi kovaa vauhtia loivassa aallokossa. Rönkkö istui yksin vahdissa kajuutassa. Fjäder ja tyttö olivat kannella ohjaamassa kulkua. Vares istui lavitsalla pitäen Marin päätä sylissään. Nainen ei itkenyt enää, mutta hänen ilmeensä oli säälittävä. He puhuivat toisilleen hiljaisella äänellä. Vaikutti siltä, että kainuulainen voimanostaja ei ollut heidän jutuistaan kiinnostunut.

»Kuinka pahoin he ovat sinua pitäneet?» Vares kysyi.

»Ne löivät vain kerran. Ei sen pahempaa. Kun ne tarttuivat minuun kiinni potkaisin Fjäderiä polveen ja silloin hän löi minua kerran. Ei se ole kuin mustasilmä.» Mari puri huultaan ja oli urhea.

»Missä se tapahtui. Tulivatko he sinun luoksesi?»

»Aamulla Kellonsoittajankadulla, kun olin pyörällä menossa töihin. Se kävi niin äkkiä, että en ehtinyt mitään. Ja kai he olivat katsoneet etukäteen että ketään sivullisia ei ollut liikkeellä. Sitten he toivat minut tänne ja jättivät sen naikkosen huomaan. Kertoivat lähtevänsä etsimään sinua. Ja minä niin pelkäsin, että ne aikovat tehdä sinulle jotakin todella pahaa.»

Nainen puhui nopeasti ja katkonaisesti, niin että sanat olivat sekaantua toisiinsa. Vaikutti aivan siltä kuin Vareksen ilmestyminen paikalle olisi laukaissut hänessä hystee-

risen pakkoreaktion.

»Ei minulla mitään hätää ole. He löivät minuakin vain kerran.»

»Murhasiko tämä porukka Jesun? Saitko sinä sen selville?» Naisen ääni oli taas pelokkaampi.

»Ei ole selviä todisteita. Luulen kyllä että se ei ollut heidän tekosiaan. Epäilen sitä ainakin vahvasti.»

Toisaalta Vares halusi rauhoittaa naista sanomalla niin ja toisaalta hän oli itsekin vähitellen alkanut uskoa siihen.

»Meidät napattiin siis niiden huumeiden takia?»

»Niin.»

»Voi minua. Sekoitin sinut kaikkeen tähän.» Taas naiselle nousi kostea kalvo terveelle silmälle.

»Minä olen ollut suurin typerys. Minun olisi pitänyt tietää, että huumeporukoiden kanssa tavallisella ihmisellä ei ole mahdollisuuksia. Ja minua kun vielä varotettiinkin pariin otteeseen.» Vares kirosi mielessään pohjoissatakuntalaista perittyä kovapäisyyttään.

»Miten meidän nyt käy . . .»

»En tiedä. Ei voi kuin odottaa. Ja toivoa.»

Vares ei pystynyt arvioimaan kauanko merimatka kesti. Kovin pitkä se ei voinut olla, sillä jonkin ajan päästä vauhti alkoi hiljetä ja keulakajuutassa saattoi selvästi tuntea miten kokka laski. Vene oli kaartamassa rannan tuntumaan.

»No niin, ylös sitte. Ja ulos», Rönkkö komensi.

»Missä päin ollaan?» Vares yritti.

»Kysykää Vodelta.»

Vene oli ankkuroitunut pieneen, kallioiden välissä lepäävään suojaisaan lahdelmaan. Köydet oli kiinnitetty uudennäköiseen ponttoonilaituriin. Fjäder ja tyttö olivat jo rannassa, ja Rönkkö saatteli vieraitaan perässä kevyesti tönimällä.

Vares katseli ympärilleen. Veneen kannelta saattoi jo havaita, että kyseessä oli pienehkö, vain muutaman hehtaarin saari. Ja kun katsoi lahdesta ulos näki puolen kilometrin päässä yhtenäisen, pitkän metsänpeittämän ranta-

viivan. Lähellä oli siis manner tai suurempi saari.

He jatkoivat ruohottunutta polkua pitkin saaren keskiosia kohti. Ensimmäisen kallion jälkeen tuli vastaan isommasta kasvillisuudesta perattu aukeama ja sen toisessa reunassa kolmen mahtavan petäjän varjostama komea pyöröhirsihuvila. Sen pinta-ala oli varmaan sata neliötä ja lähemmäs tultaessa saattoi havaita, että se soveltui myös ympärivuotiseen käyttöön. Huvilalla oli verhot ikkunoiden edessä, ja kenttä sen edessä vaikutti hoitamattomalta. Ilmeisesti Fjäder ei kiireisenä liikemiehenä ollut tänä kesänä ehtinyt paljon oleilla kesäpaikassaan.

Jossakin kukkui käki. Lahdella sorsapoikue sousi emonsa johdolla varovaisesti ihmettelemään laiturinpäässä kelluvaa hirvitystä. Tuulen tuivertamat petäjät huojuivat lepeästi läntisessä merituulessa, rannan ja saaren välinen lahti kimalteli auringon kilossa. Toisenlaisessa tilanteessa tämä paikka olisi ollut maanpäällinen paratiisi.

»Missähän päin maailman kauneinta saaristoa lienemme?» Vares kysäisi kääpiöltä huvilan portailla.

»En ymmärrä mitä sinä sillä tiedolla teet», Fjäder sanoi ja sovitti avainta hiukan kankeaan lukkoon.» Sanotaan nyt sitten että tuo salmen takana peilaileva metsä on Rymättylää.»

Vares ei osannut olla hyvillään siitä, että toinen vastasi. Ei välttämättä tietänyt hyvää, ettei mies välittänyt salata enää mitään.

Huvilan ison tuvan takkaan tehtiin ensimmäiseksi tuli, vaikka sää ulkona oli kesän helteisimpiä. Fjäder mietti hetkisen miten järjestää vankien oltavat niin, että näiden vahtiminen ei veisi liian paljon aikaa ja vaivaa. Lopulta hän päätti käyttää hyväkseen paksua pyöröhirttä, joka toimi keskellä lattiaa toisen kerroksen makuuparven tukipuuna.

Varres ja Mari kahlittiin hirteen nahkavöillä ja rautalangoilla sekä käsistään että kurkustaan istuvaan asentoon. Se oli mahdollisimman epämukava, ja jo muutaman minuutin kuluttua alkoivat jäsenet särkeä. Ruvet hankautui-

vat irti Vareksen arpeutuvista kyynärpäistä.

Mari onnistui liikuttamaan sen verran kättään, että sai sormensa Vareksen kämmeneen. Mies sulki nyrkkinsä ja puristi niin lujaa kuin uskalsi. Vaikka hän viestitti naiselle uskoa ja rohkeutta, hän alkoi itse pelätä ensimmäisen kerran aivan tosissaan.

Seuraavaksi Fjäder otti puheeksi sen että huvilalla oli vain kuivaa muonaa. Etukäteen oli vaikea ennustaa kauanko täällä viivyttäisiin. Sapuskaa siis piti saada, ja pieni mies määräsi Leevi Rönkön veneen kanssa asialle. Suuntana olisi Rymättylän kirkonkylä.

Rönkkö kirjoitti kieli keskellä suuta itselleen listaa Fjäderin ja Vivi-Ann Näsin vuorottaisen sanelun mukaan. Sitten hän lähti raskaasti keinahdellen kohti venettä.

»Ja älä unohda lehtiä!» huusi Fjäder vielä hänen peräänsä.

Nyt isäntäväki alkoi käydä kaikessa rauhassa saarelle taloksi. Pariskunta ei antanut parruun kytkettyjen vieraittensa häiritä millään tavalla askareitaan.

Fjäder heitti paidan pois ja otti Mobiran kainaloonsa. Hän meni rantaan ja alkoi näppäillä puhelinta.

Vares näki ikkunasta, että radioaalloilla oli ahdasta. Maisemaikkunan takana kääpiö kiroili itsekseen ja yritti yrittämistään. Lopulta ilme kuitenkin kirkastui, ja mies alkoi puhua luuriin keskittyneen näköisenä. Pari kertaa hän vilkaisi lasin läpi vankejaan sen verran merkitsevästi, että ei ollut vaikea arvata mistä oli kyse.

Fjäder lopetti yhteyden viiden minuutin puhelun jälkeen ja palasi takaisin sisälle Mobira vasemmasta kädestään roikkuen. Vivi-Ann Näs oli pannut kahvin tulelle ja käynyt vaihtamassa vaatteita.

Nyt hänellä oli yllään niukkaakin niukempi toppi ja niin lyhyt minihame, että se jo loukkasi Suomen tekstiiliteollisuutta.

»Oliko se Raha?» nainen kysyi.

»Oli», Fjäder vilkaisi taas Varesta alta kulmiensa.

»Mitä se sanoi?»

»Lupasi miettiä. Käski odottaa.»

»Eihän se haittaa. Meillä on muutenkin turvallisempaa täällä kuin kaupungissa. Voinko mä muuten polttaa hiukan?»

»Taitaa olla parempi, että et ainakaan vielä. Me ollaan nyt melko tiukassa raossa.»

»Mulla on matkassa ihan mietoo.»

»Ehkä sitten illemmalla.»

Leevi Rönkkö palasi takaisin puolentoista tunnin kulut-tua mukanaan valtavat kantamukset. Monta K-kaupan muovikassia ja pari hajoamispisteessä olevaa pahvilaatik-koakin. Miehenjärkäle pyyhki Vick-pastillin kokoisia hi-kihelmiä otsaltaan.

»Ja lehdet tuli!» Fjäder kiiruhti paikalle. Päivän uutiset tuntuivat olevan hänen päällimmäinen kiinnostuksen ai-heensa.

Rönköllä oli mukanaan sekä Ilta-Sanomat että Iltaleh-ti. Molempien etusivut näyttivät edelleen mässäilevän eili-sellä paolla Kakolasta. Kääpiö luki otsikoita ja isolla pai-nettuja tekstejä ääneen.

»Silminnäkijät ovat nähneet sen Virolahdella, Hailuo-dossa, Kajaanissa ja Ruotsin puolella Tornionjokivarressa, saatana.»

»Mutta eihän se voi olla mahdollista», Rönkkö pyöritte-li päätään.

»Poliisit olettavat sen pyrkivän Ruotsiin keinolla millä hyvänsä», Fjäder ei antanut kainuulaisen kommenttien häiritä. »Niinhän ne luulevat jotka ei tiedä.»

»Mutta jos se kuitenkin koettaa vaan pakoon?» tyttö sanoi ääni väristen.

»Minä epäilen sitä. On se niin hullu», Fjäder pyöritti päätään. »Täällä saarella me ollaan kuitenkin suht hyväs-sä turvassa.»

»Mutta Torsten tietää paikan. Meillähän oli joskus jem-makin täällä. Tytöllä alkoi olla lievää hysteriaa äänessään.

»Joo, joo. Mutta ei Suomen etsityimmän miehen ole aivan helppo hankkia venettä ja tulla tänne. Sitäpaitsi,

ssä se ei koskaan pääse meitä lähelle yhtä huomaamat-tomasti kuin kaupungissa. Kyllä tämä on paras paikka.»

»On tietty. Ei hätiä», hoki Rönkkökin.

Vares tarkasteli näytelmää sivulta ja teki omia huomioi-taan. Kaikki kolme olivat todella kiihdyksissään ja pelko pinnassa. Vares ei ollut aivan varma oliko se heidän tilan-teensa kannalta hyvä. Pelon ajama ihminen saattaa toimia vaistonvaraisesti ja harkitsematta. Ja silloin järkipuhe ei auta.

»Kusihousut jeparit. Niistäkään ei ole koskaan mihin-kään kun olisi tarvis! Antavat nyt yhden hourupään pitää itseään pilkkanaan», Fjäder manasi jälleen.

»Ei Torsten ole niille helppo pala. Se on niin pirun kova ettei kukaan», Vivi-Ann sanoi alahuuli vavisten.

»Kyllä minä sen tiedän. On siinä hyväkin puoli. Kun se saadaan nurkkaan niin se ei antaudu ennen kuin siitä päästetään ilma pihalle. Se ei anna jepareille muuta mah-dollisuutta.»

»Ei jeparit haluakaan antaa sille muuta saumaa», Rönk-kö puuttui taas juttuun. »Sehän päästi ilmat pihalle siitä pampusta Kakolassa. Siitä ne ei oikein tykkää.»

»Hei, täällä Iltiksessä on sisäsivulla lisää tarinaa», tyttö sanoi. »Raunistulassa on löytyny kuolleena yksi hämärä asekauppias, jutun perusteella mustalainen. Poliisi tutkii asian yhteyttä Torstenin pakoon.»

»Pelkkää paskaa. Katso tuota seuraavaa palstaa. Siinä Rappin epäillään tehneen Virolahden postiryöstön. Jos joku matkustaa Hesassa raitsikassa pummilla niin sekin pannaan nyt Rappin kontolle.»

»Mitä me tehdään?» kysyi Rönkkö.

»Mene sinä vaikka tuijottamaan ongen kohoa tuonne lahdelle. Mitä muuta täällä voi tehdä kuin odottaa. Ja toivoa että skoudet tekee siitä selvää jälkeä.» Fjäder rutisti lehdet muodottomaksi kasaksi vahvoissa kourissaan ja vis-kasi takan leiskuvaan tuleen.

»Minulla on kusihätä», sanoi Vares vaativasti parrun juurelta.

»Vie se kuselle, Leevi. Ja katsokin, että sidot huolellisesti kun tuot takaisin», kääpiö komensi.

Vares kävi tarpeillaan nokkospuskan vierellä huvilan takana. Yrmeä Leevi seurasi tarkkana vierellä. Vares yritti heittää kevyttä tarinaa, mutta sai vain sulkeutuneen ilmeen vastaukseksen. Leevi talutti hänet kädestä pitäen takaisin sisälle ja sitoi kiinni parruun niin huolellisesti, että mitään ei jäänyt sattuman varaan.

Iltapäivä eteni vangittujen mielestä kiduttavan hitaasti. Sen verran he onnistuivat liikuttelemaan käsiään, että saivat siteitä aavistuksen verran löysemmiksi. Näin välitön kuolion vaara poistui. Paljon he eivät jaksaneet keskustella, pyrkivät vain tukemaan toisiaan pienillä sormenpäiden kosketuksilla ja toistensa ruumiin lämmöllä. Vares ihaili Marin urheutta. Tässä tilanteessa moni nainen olisi varmasti jo vajonnut hysteriaan. Itsestään hän tiesi, että ei ollut helppoa miehelläkään.

Vares oli pannu merkille, että aseita huvilalla näytti olevan aivan kunnioitettava arsenaali. Eikä kaikkia niitä ollut tarkoitettu pelkästään vesilintujen metsästykseen. Rönköllä oli koko ajan mukanaan housunkauluksen alle työnnetty revolverinsa, ja Fjäder piti alituiseen käsietäisyydellä haulikkoa, joka vaikutti liiankin isolta suhteessa kantajansa kokoon.

Mari kuiskasi, että Vivi-Ann Näsillä oli myös oma aseensa, jonka Vares oli kuvauksen perusteella tunnistavinaan pienikokoiseksi revolveriksi. Tyttö piti sitä Marin mukaan valkoisessa Chanel-käsilaukussaan.

Näiden henkilökohtaisten aseiden lisäksi tuvan takkaseinällä pidikkeissä roikkui luodikko, pienoiskivääri ja ilmakivääri. Ne olivat tietysti enemmän metsästys- ja harjoitusaseita, mutta tositilanteessa käyttökelpoisia ilmakkoa lukuunottamatta.

Isäntäväki luotti siihen että parruun kytkettyjen siteet olivat riittävät. He eivät pitäneet järjestettyjä vahtivuoroja tuvassa. Leevi Rönkköä ei näkynyt pariin tuntiin lainkaan. Ehkä Kainuun mies oli todellakin mennyt Fjäderin

kehotuksesta istumaan mato-ongelle rantakivikkoon. Pariskunta taas vietti aikaansa verannalla ja pihalle nostetuilla aurinkotuoleilla. Vaikka oltiin saaristossa, ilma oli muuttunut seisovaksi ja melkein henkeä ahdistavan lämpimäksi. Varsinkin Voitto Fjäderiltä kului olutta hyvää vauhtia. Vares kylpi hiessä paalunsa juuressa ja mietti, että kyllä olut kelpaisi yhdelle sun toiselle.

Myöhään iltapäivällä alkoi tuvan pöydälle nostettu Mobira antaa hälytysääntä. Fjäder kipitti sisälle väärillä säärillään ja kantoi taas puhelimen kuunteluetäisyyden ulkopuolelle verannalle. Tällä kertaa puhelu kesti yli kymmenen minuuttia, ja kääpiö oli hyvin mietteliään näköinen palauttaessaan laitteen sisälle.

Vähän sen jälkeen Leevi Rönkkö tuli rannan suunnasta kädessään vitsa, jonka läpi oli pujoteltu melkomoinen kalansaalis.

»Kalaa tuli! Mitä näillä tehdään?»

»Syö raakana tai heitä nurkan taa tunkiolle», Vivi-Ann tuhahti ja käänsi kylkeä. »Minä kun en ryhdy perkaamaan ja kokkaamaan.»

Tunti kului ja iltapäivä muuttui illaksi. Isäntäväki söi Vivin lämmittämiä purkkiruokia eikä tarjonnut vierailleen. Vareksella ja Marilla ei ollut kummoinen nälkä, mutta jano alkoi vaivata yhä tuskallisempana. Vares joutui ottamaan asian pari kertaa puheeksi ennen kuin Leevi lopulta haki keittiöstä kylmää vettä ja juotti vangit.

Illan edetessä tuuli alkoi koveta.

Leevi kävi verannalla, katseli pitkään taivaalle alahuuli mutrulla ja totesi sisälle palattuaan yksikantaan:

»Alkaa nousta ukkonen.»

»Nyt on ollut niin kauan painostava helle, että siitä voi tulla melkoinen myllerrys», Fjäder ennusti.

Vivi-Ann ei sanonut mitään, meni vain ovelle ja vilkuili pelokkaan näköisenä taivaalle. Sitten hän palasi pöydän ääreen, vilkaisi kerran kääpiön suuntaan ja otti vaaleasta käsilaukustaan kullanvärisen rasian. Siinä oli itsekäärittyjä sätkiä. Fjäder meni hänen luokseen ja otti myös yhden.

Tyttö sytytti molemmat samalla tulitikulla. Niistä nouseva savu tuoksui oudolta suitsukkeelta.

Leevi ei liittynyt seuraan. Hän meni jääkaapille ja otti tölkin olutta. Jostakin kaukaa Rymättylän takaa kantautui etäinen, nouseva ja laskeva jyrinä.

Puolentoista tunnin kuluttua kesäilta oli jo niin pitkällä, että hyttyset aloittivat tanssinsa verannalla ja suurten mäntyjen varjot kasvoivat minuutti minuutilta. Vivi-Ann poltteli taas ruohosätkäänsä ja hänen suuret vetiset silmänsä katsoivat rävähtämättä jonnekin ulapan suuntaan. Aina kun ukkosen ääni kuului lähempää hän sävähti kuin sähköiskun saaneena.

Leevi Rönkkö joi tasaisesti olutta. Hän pystyi näemmä nielemään sitä kuin virtahepo rantaliejua; minkäänlaista ulospäin näkyvää vaikutusta ei voinut havaita.

Voitto Fjäder oli hakenut jääkaapista rommipullon ja teki siitä ohutta siivua itselleen. Tytön sätkiin hän ei enää koskenut. Varesta kiusasivat kääpiön toistuvat laskelmoivat katseet ja ilme, joka vaikutti sekä ärtyneeltä että hermostuneelta.

»Mitä me tehdään niille?» Sanat valuivat Vivi-Annin kurkusta soinnittomina. Hän ei kääntänyt katsettaan kallioiden välissä vilkkuvasta horisontista. Kahta paaluun kahlehdittua hän ei tuntunut rekisteröivän millään tavalla.

»Raha soitti ja sanoi, että päätös on meidän. Hän ei halua puuttua siihen.» Fjäderin ääni oli hieman humalainen.

»Tapetaan ne.»

Tytön sanojen jälkeen tupaan levisi hiljaisuus. Rönkkö vain liikahti tuolillaan, ja Mari Mattson alkoi hiljaa nyyhkyttää. Vares tunsi hänen ruumiinsa vavahtelevan.

»Ne tietää liikaa. Niitä ei voi ikinä päästää juoruamaan.»

»Mitä sen jälkeen?» Fjäder kysyi.

»Kaksi vaihtoehtoa. Palataan Turkuun ja ollaan kuin ennenkin. Tietysti odotetaan sen verran, että jeparit ehtivät napata Torstenin. Toinen vaihtoehto on se että kerä-

tään kaikki rahat mitkä meillä on jemmoissa, hypätään veneeseen ja painellaan sillä vaikka Köpikseen. Tuolla paatilla se ei ole mikään ongelma.»

»Minulla on isot rahat kiinni talossa, autossa, tässä mökissä.» Fjäderin ääni oli miettiväinen. »Ja jemmassa meillä ei ole kuin muutama sata tuhatta . . .»

»Haluutsä sitten mennä istuun salille odotteleen poliisien tuloa?» tyttö kysyi. »Vaikka me tehtäis näille mitä, niin se on suuri riski. Me ei voida tietää kuka meidät on nähnyt tai mitä nämä ovat puhuneet.»

»Mun ei ole helppo lähteä pakoon. Sinä ja jopa Leevikin voitte kulkea Köpiksen kadulla tuntemattomina. Mutta entä minä?» kääpiö sanoi.

Vareksen teki mieli ehdottaa lastenvaunujen varastamista.

»Me ei olla tapettu vielä ketään. Semmonen on paha juttu», Leevi Rönkkö puuttui keskusteluun kulmat kurtussa.

»Kukaan ei ole kysynyt sinun mielipidettäsi», tyttö kivahti. »Eikö teissä ole miestä toimimaan niin kuin järki sanoo?»

Vares karautti kurkkuaan. Se tuntui kuivalta. Se oli kuiva kuin tuohi.

»Sinulla on mukava tyttöystävä, Voitto», hän sanoi. »Nyt hän aikoo tehdä sinusta murhaajankin. Tätä ennen hän oli järkkäämässä entistä poikaystäväänsä Kakolaan. Mikähän suunnitelma hänellä on sinun varallesi?»

»Pää kiinni!» Fjäder kääntyi Vareksen suuntaan silmät leimuten.

»Tiedätkö muuten sitä, että hänellä oli tapana opiskella ruokatunneilla espanjaa. Kyseessä saattoi olla niin sanottu suppea matkasanasto.» Vares päätti takoa niin kauan kuin rauta oli kuuma.

Vivi-Ann ei sanonut sanaakaan. Hän nousi pöydästä, käveli suoraan Vareksen luo ja alkoi takoa tätä päähän pienillä nyrkeillään.

»Senkin sika! Valehtelija! Minä revin silmät päästäsi!»

Tyttö kirkui kuin paholainen ja sylki miehen päälle. Sitä olisi jätkunut ties kuinka kauan, ellei Rönkkö olisi lopulta noussut paikaltaan ja ottanut tyttöä hartioista kiinni ja ohjannut takaisn pöydän ääreen.

»Senkin aivoton karju! Sinä et minuun koske! Laske irti! Jos teistä ei ole siihen, niin minä voin tappaa ne omin käsin!»

»Rauhoitu Viivi. Laske se irti!» Fjäderin ääni oli käskevä. Sitten hän kääntyi Vareksen puoleen.» Jos luulet voitavasi tuollaisilla jutuilla jotakin, niin erehdyt.»

Vares ei vastannut mitään. Hän hieroi poskeaan olkapäätään vasten. Siinä oli pitkä vertavaluva naisen terävän kynnen vetämä viilto.

Vivi-Ann Näs sytytti vapisevin käsin uuden sätkän ja imi sitä posket lommolla. Rönkkö käveli rauhallisesti jääkaapille ja sihautti uuden tölkin auki.

Silloin kuului ensimmäisen kerran ukkosen jyrähdys tosi läheltä. Se oli niin voimakas, että sai lasit helisemään. Ilma ulkona tuntui hämärtyvän nopeasti, melkein silmissä, ja tuuli yltyi koko ajan. Talon vierellä kasvavien petäjien oksat alkoivat raapia seinähirsiä puhurin voimasta. Ensimmäiset raskaat, harvakseen tippuvat pisarat putosivat verannan lankkulattialle. Sitten niitä alkoi tippua yhä taajempaan ja taajempaan.

Seuraavan, vielä lähempänä olevan jyrähdyksen jälkeen maailma mustui syysyön kaltaiseksi ja sateen kohiseva seinä kaatui saaren päälle. Ukkonen tuli kimppuun tuulen nopeudella ja pitkinä helteisinä kesäviikkoina patoutuneella raivolla. Rannan suunnasta kantautuva jyhkeä möyrinä antoi päätellä, että vielä äsken niin rauhallinen ja leppeä meri oli paljastamassa oikean, kesyttömämmän luonteensa. Vesimassat pieksivät saarta kaikista ilmansuunnista ja vielä ylhäältäkin päin.

Tuvassa oli kunnioittavan hiljaista. Sitten Vivi-Ann syöksyi katkaisijalle ja sytytti kattovalon.

»Ukkosella pitäisi pikemminkin laittaa yleiskatkaisija pois päältä», Fjäder huomautti. Hän otti pitkän hermoja

rauhoittavan ryypyn lasistaan.

»Hiljaa! Minä en halua istua pimeässä tällaisella ilmalla.» Tytön ääni vaikutti puolittain hysteeriseltä.

Salama iski lähellä. Se valaisi koko saaren äkkinäisenä leimahduksena. Vares laski hitaasti mielessään. Hän ei ehtinyt kahta pidemmälle ennen korvia huumaavaa jyrähdystä. Ukkonen oli jo melkein päällä. Tyttö painoi päänsä pöytälevyä vasten ja kiljui.

Hermot vapisten kaikki jäivät odottamaan seuraavaa iskua. Siihen ei kulunut pitkää aikaa. Huvilan takana välähti, ja samalla paukahdus sai kaikki ikkunat helisemään kuin maanjäristyksessä. Ukkonen jyrähti heti saaden tärykalvot soimaan ja turruttaen aistit.

Kaikki muut olivat hiljaa, henkeään pidättäen. Vivi-Ann nyyhkytti matalasti.

»Kallioon se osui», kuului Rönkön rauhallinen toteamus. Tölkki hänen kädessään oli kuitenkin pusertunut lommoille.

Seuraavaa salamaa he joutuivat odottamaan ikuisuudelta tuntuvan ajan. Se tuli monihaaraisena salamaryhmänä, joka valaisi koko mustan taivaan kirkkaaksi kuin keskellä päivää. Mutta iskun ääntä ei kuulunut. Saari ei saanut enää uutta osumaa. Vares laski taas suljetuin silmin, ja ehti laskea peräti neljään ennen kuin jyrinä kantautui jostakin meren yltä.

»Ohi on menossa», kommentoi Rönkkö taas tilannetta.

Sade jatkui vielä kaatamalla, eikä tuulikaan näyttänyt laantumisen merkkejä. Mutta ukkosrintaman etääntyminen tuntui tuvassa helpotuksena. Vivi-Ann kokosi itsensä, pyyhki kosteita poskiaan joille mascara oli levinnyt ja asteli hieman horjuvin jaloin jääkaapille. Taas löi salama jossakin kauempana.

Silloin valot sammuivat koko talossa, ja jääkaapin hurina katkesi.

»Saatanan myrsky on katkaissut linjat jossakin. Eteisessä on lyhtyjä. Leevi, hae niitä tänne!» Fjäder komensi.

Vivi-Ann haparoi keittiön komerolle ja toi sieltä useita

kynttilöitä tuvan pöydälle. Hän sytytti niitä monta rinnakkain paljaalle pöydälle. Saattoi erottaa kauaksi miten hänen vartalonsa vapisi kynttilöiden häilyvässä valossa. Hän hoki hiljaa kuin itsekseen:

»Minä en kestä tätä myrskyä. Enkä pimeyttä. Tällainen pimeys on paha. Paha. Tänne on saatava valoa.»

Leevi Rönkkö toimi parhaansa mukaan. Hän haki eteisestä kolme kunnon lyhtyä tuvan puolelle ja sytytti ne yhden toisensa jälkeen. Lisää valjua valoa levisi laajaan tupaan.

Viimeinen lyhty oli jokaiselle miehelle armeijasta tuttu tehokas Tilley. Se suhisi hetken, otti sitten liekin ja levitti sisätiloihin melkein kodikkaan tunnelman. Voimakas kellertävä valo karkoitti mielistä ne alkukantaiset pelot pimeää kohtaan, jotka kaikilla ihmisillä on istutettuna aivojen sopukoihin. Rönkkö kiipesi seisomaan pöydälle ja nosti Tilleyn keskimmäisestä kattoparrusta sojottavaan koukkuun roikkumaan.

»Ihanaa. Nyt se alkaa olla ohi.» Hymy oli jo noussut Vivi-Annin kalvakoille kasvoille. Hän leikitteli kynttilän lämmittävällä liekillä laskien kämmentään niin lähelle sitä kuin sieti. Toisessa kädessä kärysi illan ties kuinka mones ruohosätkä.

»Joo. Näyttää siltä että tästäkin selvittiin hengissä», totesi Voitto Fjäder.

Hän ehti juuri lopettaa lauseensa, kun punaiset roiskeet näyttivät iskevän hänen lyhyen ja leveän kehonsa läpi. Mies nytkähti suulleen eteenpäin. Hänen kätensä levisivät kuin siivet lentoon yrittävällä, veteen ammutulla sorsalla.

Vasta kun Fjäder oli jo suistunut lattialle muut paikalla olijat tajusivat mistä laukaus tuli.

Suuri lasi-ikkuna oli säpäleinä, ja keskellä verannan lankkulattiaa seisoi tumma vettävaluva hahmo lyhyeksi sahattu haulikon näköinen ase kourassaan.

Sitten pitkä mies lähti liikkeelle kevyesti ja notkeasti kuin treenattu voimistelija. Hän huitaisi aseen perällä ikkunan jäänteet alas puitteistaan ja hyppäsi yhdellä loikalla sisään ennen kuin viimeiset sirpaleet olivat edes ennättäneet kilistä tuvan lattialle.

Vivi-Ann Näs oli ainoa joka liikkui. Fjäder makasi lattialla seulaksi ammuttuna kasvavassa verilammikossa, ja Leevi Rönkkö seisoi tuvan pöydällä lyhdyn alla kuin patsas jalustallaan. Mutta tyttö nousi hitaasti seisomaan. Hänen silmänsä olivat suuret ja kosteat. Hän avasi suunsa, joka erottui vahankalpeista kasvoista leveänä punaisena puikonjälkenä, ja sanoi hiljaisella äänellä:

»Voi Torsten . . .»

34

Mies seisoi keskellä lattiaa vettä valuvana, mustana, laihana ja silmät suurina kekäleinä hehkuen. Lyhdyn heittämä valo sai varjot hänen lommoisilla poskillaan näyttämään kuopilta. Hän näytti Haadeksen virtaan tipahtaneelta Manalan lautturilta. Airon tilalla hänen kourassaan oli ase, jolla hän oli juuri tappanut ihmisen.

Torsten Rappin katse kiersi hitaasti kasvoista kasvoihin. Sitten hänen silmänsä pysähtyivät Vivi-Ann Näsiin. Ne nauliutuivat tyttöön kuin puukot.

»Viivi. Mitä sinulle kuuluu?»

Ei vastausta. Ainoastaan eloton, lasimainen tuijotus tytön laajenneissa silmissä.

»Miten on kolme vuotta ja kaksi kuukautta mennyt? Onko ollut ikävä?»

»Voi Torsten . . .» Tyttö ei pystynyt muuhun kuin toistamaan samaa huokausta.

»Kerro ihan omin sanoin kuinka ikävä sinulla on ollut. Olen tullut kaukaa sitä kuulemaan. Kauempaa kuin meren takaa.»

Leevi Rönkkö liikahti pöydällä, ja poikkisahatun haulikon musta piippu kääntyi hänen suuntaansa nopeasti kuin kobran ammottava kita.

»Sinä iso apina. Istu alas siihen pöytälevylle äläkä liiku.

Muuten teen sinusta seinäntilkettä.»

Rönkkö totteli. Hitaasti ja kankeasti. Varovaisesti, ettei putoaisi kiikkerältä pöydältä. Nyt Rappin haulikon piippu kääntyi osoittamaan Vareksen ja Mari Mattsonin suuntaan.

»Teillä on täällä hauskat juhlat meneillään. Mikä on tämän seuraleikin nimi?»

Kukaan ei vastannut. Sade kohisi ulkona säpäleiksi ammutun ikkunan takana jo hieman vaimeammin, ja tuulen voima oli muuttunut kohinasta tasaiseksi huminaksi. Ukkosesta kuului enää aavistuksen kaltainen etäinen, kaikkoava jylinä.

»Miksi olet niin hiljainen, Viivi? Sinullahan luulisi olevan minulle paljonkin kertomista näin monen vuoden jälkeen? Juttele nyt. Sinähän olit aina niin kova nauramaan ja juttelemaan.»

Tyttö nieleskeli, ja suuret kyynelkarpalot valuivat poskia pitkin alas kohti punaisia huulia ja vapisevaa leukaa.

»Mikä tämä iso apina on? Joku Voiton kaveri vai? Häneltäkö sinä sait sitä isompaa? Eikö Voitto-vainaa oikein riittänyt?»

»Torsten . . . Torsten . . .» tyttö niiskutti. »Se oli niin kauheaa minulle. En voinut auttaa. Luin vain lehdistä, että sinut oli pidätetty ja tiesin, että kaikki olisi ohi kymmeneksi vuodeksi. Se oli kuin painajaista . . . usko minua! Minä . . . minä en ole koskaan rakastanut kuin sinua. Olin Voiton kanssa vain koska minunkin piti elää. Ja koska sinä olit poissa. Ei minulla ollut vaihtoehtoja . . .»

»Sinulla on outo tapa todistaa rakkautesi, Viivi. Vasikoiminen ja oharin tekeminen on minusta kovin outoa.»

»Se on vale!» Nyt tytön ääni kohosi jo kimeäksi. »Sinulle on valehdeltu silmät täyteen. Ei ole totta! Ei!»

Ohut hymy kohosi Torsten Rappin kasvoille. Hän pyyhkäisi vasemmalla kädellään pitkän kostean suortuvan pois silmiltään ja sanoi:

»Juuri näin on hyvä, Viivi. Tästä olen unelmoinut ylhäisessä yksinäisyydessäni lukemattomina iltoina. Sinä sii-

nä edessäni kiemurtelemassa ja rukoilemassa armoa. Mitä yrittäisit seuraavaksi? Tarjoatko persettä?»

Taas tyttö oli sanaton, hartiat lysyssä. Lyöty.

»Voin kertoa sinulle, että ei kelpaa. Käärme sinä olet, pahin kaikista käärmeistä. Haluat varmaan tietää mitä aion tehdä sinulle. Eikö se kiinnostakin sinua?»

Tyttö pudisti hitaasti päätään.

»Aion tappaa sinut.» Rapp sulki suunsa viivaksi ja jäi odottamaan Vivi-Annin reaktiota.

Sitä ei tullut. Tyttö ei värähtänytkään.

»Tämä oli vasta ilmoitus. Ehkä en tapa sinua vielä tuntiin tai pariin. Ehkä en kolmeenkaan. Annan sinun tottua ajatukseen. Miettiä sitä. Minä olen miettinyt melkein kolme vuotta. On oikeus ja kohtuus että annan sinunkin ajatella asioita hetkisen.»

Hitaasti Vivi-Ann valui istumaan tuolille pöydän päähän. Äkkiä hänen kasvonsa näyttivät kuluneilta vanhan naisen kasvoilta.

»Teillä on komea merikelpoinen vene tuolla laiturin nokassa. Lähden sillä kohti ulkomaita heti kun sää asettuu. Riippuu siis ihan tuulesta kauanko saat vielä elää.»

Tilanne jähmettyi taas.

»Kovin täällä on nyt hiljaista.» Rapp asetti kouransa korvan taa ja oli kuuntelevinaan. »Ainut ääni taitaa olla Voiton tyhjenevä valtimo – ja sekin jo vaimenemaan päin. Voitto oli sinua niin paljon pienempi syyllinen, että hänet päätin armahtaa kerralla.»

»Tota . . . saanko kysyy?» Leevi Rönkkö ei liikauttanut muuta kuin vähän alahuultaan». Kuka sut neuvo tänne?»

»Ei se ollut vaikeaa. Voiton talo oli tyhjillään. Sitten muistin venepaikan. Siellä ei ollut kuin komea Bemari, jonka rekisteriotteesta löytyi nimi Fjäder. Sitten olikin jo helppo päätellä missä te voitte olla piilossa. Otin sen saman Bemarin käyttöön ja kiersin Naantalin kautta Rymättylään. Ajoin tien päähän tuohon lähimpään rantaan. Ehdin yhdellä vuotavalla ruuhella tänne saaren puolelle juuri ennen kuin ukkonen nousi.»

Taas hiljaista.

»Seurasin tuolta kauempaa juhlianne. Viinaa ja kaljaa kului ja emännälle kelpasi ruohokin aivan mukavasti. Sillä lailla on varmaan aika mennyt joutuisasti kolme viikkoa... meistä vuotta, vai mitä Viivi? Jos sinä kerran minua niin kovasti rakastat niin miksi et ehtinyt kertaakaan vierailutunnille? Kakolanmäki on korkea mutta lähellä.»

»Voitto ei halunnut . . . se ei päästänyt», tyttö parahti.

»Niin varmaan. Tiedätkö mitä? Silloin kun aloitin sinun kanssasi niin Suke varoitteli minua. Sanoi sinun olevan pelkkä ahne huora. Luulin sen olevan silloin kateutta. Mutta kun olisin tietänytkin miten oikeassa se jätkä oli.»

Vivi-Ann lysähti yhä alemmas.

»Valehteleva, kiero huora!» Ensimmäisen kerran Torsten Rappin ääni kohosi. Hän näytti kiihottavan itseään raivoon. Haulikon ruma piippu liikkui levottomasti.

»Huora! Huora!»

»Mitä sä meille meinaat?» Leevi Rönkkö kysyi varovaisesti. Hän liikautti vain hiukkasen puutunutta leveää takamustaan.

»En tiedä. Näkee nyt. Tuo tuossa on ensisijainen.» Rapp rauhoittui taas hieman. »Kyllä minä jotain keksin. Älkää huolehtiko.»

Vivi-Ann avasi silmät lasittuneina käsilaukkunsa ja kaivoi sieltä esiin lyhyen sätkän. Hän työnsi sen huuliensa väliin ja otti pöydältä siron, kiiltävän naisten sytkärin, veti sitten ensimmäisen henkosen silmät viiruina ja epätoivoisen syvään. Kun hän otti sätkän välillä pitkien, punaisten kynsiensä väliin se vapisi laajassa kaaressa.

»Kuka teitä nykyään rahoittaa? Jutellaan nyt kaikesta mukavasta kun aikaa on.» Rapp veti pöydän luota itselleen tuolin alleen ja asettui sille siten että pystyi nojaamaan kyynärpäillään karmiin.

»Ei me tiedetä», Rönkkö puhui taas. »Vode vain tiesi. Raha on siinä asiassa helvetin tarkka.»

»Ei ole näemmä systeemit muuttuneet kolmessa vuodessa. Rahamies istuu nimettömänä taustalla ja kääri isot

pesot liiveihinsä. Junailijat ja jobbarit ne vaan kuolee tai vasikoidaan. Sellaista se on reilu peli.»

Rapp nousi taas seisomaan ja asteli levottomin liikkein yli lattian avonaiseen ikkunaan. Hän nuuhkaisi pari kertaa kosteaa yöilmaa. Sade oli enää pelkkää ohutta tuhjua.

»Tuuli on tyyntymässä, rakkaani.» Mies katsoi tyttöä vino hymy huulillaan.

»Älä tee sitä . . . rakas, rakas . . .»

»Kyllä minä teen sen. Mutta en vielä. Sinä et ole vieläkään oppinut katumaan ja se on paha. Ihmisen ei pidä mennä hautaan katumatta syntejään. Tarjoa minulle yksi hyvä sätkä ja ala sitten katua.»

Vivi-Ann avasi taas käsilaukkunsa ja kaivoi sieltä uuden sätkän. Hän heitti sen Rappille. Tämä nappasi vasemmalla kädellään ilmasta taitavan kopin.

»Sytkä kanssa!»

Tyttö heitti sytkärin. Hän alkoi kaivaa itselleen uutta käärittyä, vaikka entinenkin oli vasta puolessa välissä.

Torsten Rapp sytytti odottavan näköisenä omaansa.

»Tän on pakko olla hyvää. Tietäisitpä mitä kaikkea paskaa sitä Kakolassa joutuu vetämään.»

Tytön käsi oli syvällä valkoisessa laukussa. Hänen silmänsä toljottivat kuin kuumesairaalla.

Ensimmäisen laukauksensa hän ampui laukun läpi, summittaisesti. Se osui Rappia rintalihakseen oikealle puolelle. Mies kirosi, pudotti haulikon ja liukastui veriselle lattialle.

Kirkuen ryntäsi Vivi-Ann pystyyn ja miehen luo. Hän tyhjensi revolverin tämän vartaloon lähietäisyydeltä, tiukalla kahden käden otteella.

35

Torsten Rapp kuoli ääntä päästämättä.

Viimeisen laukauksen kaiku vaimeni ja tuvassa oli niin hiljaista, että melkein saattoi aistia eloon jääneiden raskaat sydämenlyönnit. Kirpeä ruudinsavu leijaili ilmassa, ja siihen alkoi sekoittua toinen vahva, raskas tuoksu, joka ei voinut olla lähtöisin muusta kuin verestä.

»Minä sain sen pedon. Sen hirviön!» Vivi-Ann puhui hiljaisella äänellä, kuin uskomatta siihen mitä oli tapahtunut.

»Sää tapoit sen.» Leevi Rönkkö ei myös ollut ymmärtää sitä mitä oli ollut todistamassa.

»Se vaahtosi siitä miten antaa minun katua ja laskee sitten ilmat pihalle. Hah haa!» Tyttö puhkesi yllättävään nauruun. Mitä ilmeisimmin hän oli shokissa. »Mutta tuossa se nyt valuttaa viimeisiä tippojaan. Surkea kusipää!»

Leevi Rönkkö laski jalkansa lattialle ja nousi raskaasti ähkäisten seisomaan. Ilme miehen kasvoilla kertoi, että tapahtumat olivat jo liikaa hänen sietokyvylleen.

»Tää paikka on kuin teurastamo. Voi jumalauta!»

»Nyt Leevi meidän kahden on selvittävä eroon tästä sotkusta. Tiedätkö sinä rahoista?»

»Ne on Voden kassakaapissa. Siellä Toijaistentiellä.

Ainaskin suurin osa.»

»Voi vittu. Ja tuo saatanan kääpiö ei ikinä suostunut neuvomaan minulle systeemiä. Tietysti me voitas löytää kaupungilta ammattimiehiä. Joku voisi avata sen aivan hyvin muutamasta kymppitonnista. Varsinkin kun riski on olematon. Ei ole pelkoa, että omistaja tulee ja yllättää kesken kaiken.»

»Mä luulen, että on Vodella kanssa tileillä jotakin.»

»Niihin me ei päästä nyt käsiksi. Ne ovat pelkästään hänen nimissään», Vivi-Ann pureskeli alahuultaan mietteliäästi.

»Kuule Leevi. Ennen raha-asioita meidän on ratkaistava vielä tämä yksi ongelma . . .»

»Nih?»

»Nämä.» Revolverin piippu kääntyi osoittamaan pylvään juureen kahlehdittuja. »Nyt ne ovat nähneet niin paljon, että niitä ei voi missään nimessä jättää henkiin.»

»Sä tarkoitat . . .»

»Niin. Henki pois. Sitten tämä hirsikasa tuleen. Saavat Torsten ja Vodekin siinä samalla komean polttohautauksen.» Vivi-Ann puhui kevyesti kuin uudesta permanentistaan.

Leevi Rönkkö vaihtoi jalkaa. Kaikesta saattoi havaita, että iso mies kävi nyt kamppailua sisällään. Jussi Vares puri hampaansa yhteen ja yritti etsiä Leevin katsetta. Tämän pienet karjunsilmät kohtasivatkin hänen katseensa, mutta kääntyivät samantien sivuun.

»Viivi hei. Mä en ole koskaan tappanut ketään. Enkä mä ole aikonu siihen hommaan ryhtyäkään.»

»Vellihousu. Sinä et ole mies etkä mikään. Aivoton retjake! Jätä ajattelu ja suunnittelu sellaisille, joilla on siihen edellytykset!» Vivi-Ann huitoi revolverin piipulla raivoisasti ilmaa.

Leevi veti syvään henkeä keuhkoihinsa ja sanoi sitten entistäkin painokkaammin:

»Minä en rupee näitä tappamaan!»

»Nostat handut pystyyn vai?»

»Täällä on lahdattu jo ihan riittävästi. Mä en rupee!»

»Hyvä on.» Tyttö katsoi isoa kainuulaista pistävästi suoraan silmiin yrittäen sillä tavalla ottaa henkisen yliotteen.» Jos sinusta ei ole siihen niin minä teen sen sitten!»

»Leevi!» Vares tunsi miten sanat olivat tukehtua hänen kurkkuunsa. »Jos annat sen tapahtua olet osasyyllinen!»

Vivi-Ann kääntyi nopeasti ja huitaisi Varesta pistoolin piipulla päälakeen. Isku aiheutti turruttavan tunteen, mutta Vares tiesi, että jos nyt menettäisi tajuntansa ei heräisi enää ikinä. Hän huusi taas Leeville:

»Tuolla naisella ei ole mitään menetettävää. Se on jo tappanut. Se yrittää vetää sinut samaan. Ja mitä se sitten tekee sinulle kun ei enää tarvitse? Katso sen aikaisempia kumppaneita! Katso Voittoa ja Rappia!»

Rönkkö käänsi katseensa lattialla vieri vieressä makaaviin vainajiin. Verilammikko oli jo ainakin puolitoista metriä leveä. Nyt saattoi selvästi aistia miten se löyhkäsi kuolemaa.

Vares joutui nieleskelemään saadakseen äänensä kulkemaan. Hän jatkoi:

»Sinulla ei ole muuta kontollasi kuin huumerikos! Ensikertalainen selviää siitä laihalla kakulla. Sun ei tarvitse tappaa ja tuhota koko elämääsi. Ajattele mies!»

»No niin, Leevi. Kenen puolella sinä nyt oikein luulet olevasi!» Vivi-Ann alkoi katsella voimailijaa epäilevästi.

Tämä pyöritti päätään. Muutama hikihelmi oli kohonnut hänen matalalle, leveälle otsalleen. Hän yritti jäsennellä asioita aivoissaan eikä se ollut hänen alaansa. Sitten miehen ryhti koheni. Hän ojensi kätensä kohti tyttöä ja sanoi hitaasti:

»Anna se pyssy pois Viivi.»

»Senkin aivoton idiootti! Mitä sinä luulet tekeväsi!»

»Tänne se pyssy!»

»Vitut! Sinä et rupea hyppimään minun silmilleni. Ei kukaan rupea!» Tyttö ojensi revolverin tylpän piipun päättäväisesti kohti miehen leveää rintaa.

Vavahtaen Leevi Rönkkö otti askelen taaksepäin.

»Ota se pois Leevi», Vares sanoi. »Se ampui koko rullallisen äsken. Viimeistä kutia myöten.»

»En helvetti ampunut!»

»Ota se pois. Väännä se kädestä.»

Vares luuli laskeneensa alitajuisesti laukaukset. Hän oli muistavinaan, että lopuksi iskuri oli lyönyt tyhjää. Silti hän ei voinut olla varma. Mutta tässä tilanteessa ei ollut muuta mahdollisuutta kuin saada Leevi uskomaan niin.

Leevi Rönkkö nielaisi ja astui askelen eteenpäin.

Kasvot liidunvalkoisina tyttö ojensi aseen.

Rönkkö otti seuraavan lyhyen askeleen.

Vivi-Ann painoi liipaisinta. KLIK!

»Viivi! Sä olisit todella tappanut mut!» Ison miehen ääni oli epäuskoinen. Hän astui vielä pari askelta ja tarttui tytön hentoon oikeaan ranteeseen. Hän puristi sitä niin kovaa että suoni ohimolla tykytti. Tytön suu aukeni äänettömään huutoon. Ase putosi. Leevi jatkoi puristamistaan. Jostakin käsivarren kohdalta kuului terävä napsahdus. Nyt punaisiksi värjättyjen huulien takaa karkasi kimeä uikutus.

Rönkkö irroitti otteensa, ja Vivi-Ann rojahti lattialle kuin säkillinen märkää viljaa. Laajeneva verilammikko värjäsi hänen ruskettuneet säärensä.

Mari valitti hiljaa kuin ansaan joutunut eläin. Ensimmäisen kerran hyvin pitkään aikaan hän puhui:

»Voi auta . . . auta. Tätä ei kestä enää . . .»

»Leevi. Päästä meidät nyt irti tästä. Eikö niin?» Vares yritti puhua mahdollisimman rauhallisesti ja vakuuttavasti.

Iso mies seisoi paikoilleen jähmettyneenä. Hän tuijotti lattialla lojuvaa tyttöä ja verilammikoita. Sitten hän äkkiä näytti säpsähtävän hereille ja alkoi toimia, haki keittiöstä tukevan kalanperkausveitsen ja polvistui pylvään juurelle nirhaamaan kahlehdittujen siteitä poikki.

Jussi Vares sulki silmänsä ja ajatteli mielessään, että jos uskoa olisi, nyt olisi rukouksen paikka.

Viisi minuuttia myöhemmin he olivat lopultakin va-

paat. Mari ei pystynyt nousemaan jaloilleen. Jussi kantoi hänet tuvan nurkassa olevalle sohvalle ja peitteli lämpimällä huovalla.

Leevi Rönkkö ei puhunut sanaakaan. Hän istui rahilla takan edessä ilme sulkeutuneena ja tuijotti liekkeihin. Vivi-Ann ei liikkunut lattialta mihinkään, makasi vain samaan asentoon käpertyneenä. Vartalon tärinästä saattoi päätellä, että hän itki äänetöntä itkua.

Voitto Fjäderin komea vene kellui odottavana laiturin päässä, mutta Varekselle ei juolahtanut mieleenkään lähteä yrittämään sillä kohti Turkua yli öisen meren. Hän ei ollut edes täysin suunnasta varma.

Kääpiön Mobira oli kuitenkin käyttövalmiina tuvan nurkassa seisovalla lipastolla. Hetken sitä tutkittuaan Vares sai yhteyden Turun hälytysnumeroon.

Puolen tunnin kuluttua näkyivät lähestyvän nopean veneen siniset valot. Jossakin etelän suunnalla leikkivät vielä mustalla taivaalla salamoiden heijastukset.

36

Turun uuden poliisitalon kuulusteluhuoneessa sairaalamaisen steriileillä seinillä ei ollut muuta koristusta kuin isokokoinen maalaus: vaalealla pohjalla tummia ja punaisia läiskiä epämääräisessä järjestyksessä.

Aikaisemmin samassa huoneessa istuessaan Vares oli kysynyt Hautavainiolta taulusta. Se oli kuulemma erään poliisimiehen eläkkeelle lähtiessään työtovereilleen antama muistolahja. Oikein itse maalattu. Vares oli todennut, että oikeudet sitä pitäisi olla kuulusteltavillakin; eikö kukaan ollut vielä valittanut teoksesta Amnesty Internationalille?

Nyt Vares tuijotti taas läiskiä. Hän alkoi vähitellen ymmärtää taulua. Vaalea pohja saattoi kuvata ihmisen ihoa – ja sitten nuo tummat purkaumat ja verenpunaiset läiskät . . .

»Hei, nyt minä keksin.»

»Niin mitä?» Komisario Hautavainio katsoi Varesta väsyneesti kahvimukinsa yli.

»Laittakaa tuon taulun kehykseen pronssikyltti ja siihen nimi: Kolmas aste.»

Ehdotus ei saanut läsnäolijoilta kannatusta. Paikalla oli Vareksen ja Hautavainion lisäksi kirjoituskoneen takana istuva nuori konstaapeli sekä huumeryhmän laiha, ohut-

hiuksinen etsivä, jonka nimi oli Gustavsson. Kello oli puoli yhdeksän aamulla, ja kaikki olivat heränneet kesken makeimpien aamu-uniensa. Paitsi Vares, joka ei koko pitkänä yönä ollut nukkunut silmäystäkään.

He olivat kokoontuneet huoneeseen jo yli tunti sitten ja viime päivien tapahtumat oli käyty läpi minuuttiaikataulun tarkkuudella. Kaikki olivat enemmän tai vähemmän nuutuneita, mutta Gustavssonista paistoi sentään ammatillinen innostus. Tässä oli parasta aikaa meneillään eräs hänen tähänastisen uransa suurimmista jutuista:

»Hyvä! Tämä Voitto Fjäder muodosti siis tyttöystävineen jakeluketjun Suomen pään. Vai oletatko, että he toimivat itsenäisesti?»

»Turku oli oma erillinen organisaationsa. Se osti tavaran tukholmalaiselta jengiltä, jonka palkkalistoilla Lobo toimi välittäjänä ja muulien järjestäjänä. Näin minä sen kuvion olen ymmärtänyt», Vares selitti ääni puhumisesta käheänä. »Mutta ei Fjäder ollut mikään yksinäinen pomo. Hänellä oli rahoittaja takanaan. Siitä puhui Nero, ja myös huvilalta hän oli Mobiralla pariin otteeseen yhteydessä jonnekin.»

»Se on sääntö näissä bisneksissä. Aineiden maahantuonti on suuren luokan bisnestä. Se vaatii pääomia.» Gustavssonilla oli ärsyttävä tapa pureskella tulitikunpätkää leukaperissään silloin kun puhui. Ehkä hän oli nähnyt jossakin jenkkisarjassa huume-etsivän tekevän niin. »Sinulla ei toki ole aavistustakaan siitä kuka se herra Lompakko voisi olla?»

»Ei. Luulen, että ainut koko porukassa joka tiesi hänet oli Voitto.»

»Niin aina. Ne kaverit eivät juuri käyntikorttejaan jakele. Vain yksi kytkentä jakelupuolen organisaatioon – se on suoraan huumekaupan Sudenpentujen Käsikirjasta.»

»Ja nyt sekin ainoa rengas on vainaja», Hautavainio huomautti.

»Juuri niin. Jossakin päin Turkua saattaa parhaillaan istuskella todella onnellinen mies», Gustavsson nyökäytti.

»Mutta jatketaan hommaa eteenpäin. Katutason kauppamiehistä tiedän tämän Veikko Metsälammen alias Neron?»

»Kyllä. Voit merkitä marginaaliin, että hän oli kyllä avulias tietyssä vaiheessa. Että jos se lasketaan lieventäväksi. Vähän samaan tyyliin kuin Leevi Rönkön tapauskin . . .»

»Otetaan huomioon tai sanotaan nyt niin, että katsotaan sitten varsinaisten kuulustelujen jälkeen.» Gustavsson rypisteli korkeaa, kapeaa otsaansa virkavaltaisen tuntuisesti. »Sitten sinä mainitsit kaverin, jonka kutsumanimi oli Tanska?»

»Kyllä.» Varesta alkoi ärsyttää huumekytän olemus ja virkaintoisuus.

»Sama tyyppi vai?» Gustavsson kaivoi muovikansista mustavalkovalokuvan jossa oli klassiseen tyyliin, edestä ja sivuilta kuvattu laiha, pitkätukkainen kaveri, jolla oli näille kuville tyypillinen synkkä ilme naamallaan.

»Sama tyyppi joka käveli jututtelemassa Loboa Pianobaarissa», Vares nyökkäsi. »Ja todennäköisesti sama joka yritti ajaa minun ylitseni Itäisellä Rantakadulla. Sitä ei tarvitse laskea lieventäväksi asianhaaraksi.»

»Kaveri on oikealta nimeltään Lasse Ritanotko. Istunut lyhyet kakut sekä Ruotsissa että Suomessa. Saattaisi olla hyvin vaikka muuliainestakin. Tunsi aikoinaan Torsten Rappin. Laitetaan äijästä kuulutus kiertämään! Gustavsson oli entistä tyytyväisemmän tuntuinen.

»Onko sinulla vielä paljon kysyttävää?» Vares alkoi tuntea itsensä kuolettavan väsyneeksi.

»Riittänee tällä kertaa. Mutta asiaan palataan vielä syytetoimia valmisteltaessa.»

»Minä vielä hieman häiritsisin ennen kuin päästän sinut nukkumaan», Hautavainio karautti kurkkuaan. »Niin kuin ehkä muistat minulla on tämä yksi murhajuttu vielä murheinani.»

»En taida pystyä paljon auttamaan siinä suhteessa.»

»Siis missään vaiheessa tätä tapahtumaketjua ei tullut

esille mitään mikä olisi antanut lisäselvitystä Lobon kohtaloon?»

»Ei.»

»Entä omat olettamuksesi?»

»Kuuntelin porukan reaktioita aina kun Lobon murha otettiin puheeksi. En usko, että kukaan heistä on sekaantunut siihen. Hän oli heille elintärkeä. Heille hänen murhansa oli yhtä suuri huolenaihe kuin sinullekin.

»Okei. Jengillä ei ollut motiivia. Mutta entä yksittäiset jäsenet? Jos Fjäder sai selville tyttöystävänsä suhteen Loboon? Jos Vivi-Ann taas kävi mustasukkaiseksi jostakin toisesta naisesta?»

»Viiviltähän tappotyö luisti. Mutta minulla ei ole tietoa hänen mahdollisista motiiveistaan tai alibeistaan. Ne sinun täytyy selvittää kuulustelemalla.»

»Niin kai sitten», Hautavainio huokaisi. »Nyt taidamme laskea sinut nukkumaan. Uni ehkä jo maittaakin.»

»Mahdollisesti. Jos näen painajaisunia tuosta taulusta niin valitan taatusti.»

Vares heräsi asunnoltaan vasta puoli viideltä iltapäivällä. Hänellä oli niin sekainen olo, että kesti ainakin kymmenen minuuttia ennen kuin maailma alkoi taas jäsentyä paikoilleen.

Melkein ensimmäisenä juolahti mieleen, että Mari makasi parhaillaan Yliopistollisessa Keskussairaalassa jossakin inhottavan valkoisessa, lääkeaineilta ja desinfioinnilta tuoksuvassa huoneessa. Varmasti vieläkin yön painaiset seuranaan.

Yöllä oli poliklinikalla tehty pikadiagnoosi ja todettu, että nainen oli shokin jälkitilassa ja että hänellä oli päähän osuneesta iskusta lievä aivotärähdys. Lääkäri oli määrännyt hänet varmuuden vuoksi muutamaksi päiväksi sairaalaan tarkkailuun.

Jääkaapissa kosteita kylkiään esittelevät olutpullot saivat Jussin mielen herkäksi, mutta hän hallitsi itsensä kuin mies. Hän puki päälleen siistimmän vaatekertansa, oikein

pikkutakinkin, ja lähti liikkeelle.

Hän poikkesi Hovioikeudenkadulle ja hankki sieltä hienon lahjapaketin. Sitten hän jatkoi jalan TYKS:in suuntaan ja poikkesi muutaman korttelin päässä ostamaan mukavan kokoisen kimpun punaisista punaisimpia ruusuja. Jussi ei ollut ostanut kenellekään kukkia varmaan viiteen vuoteen ja ihmetteli kovasti, että ruusukimppu maksoi saman verran kuin varsinainen lahjakin.

Suuri sairaala pitkine käytävineen, tärkeine ihmisineen sai kylmät väreet juoksemaan pitkin Jussin selkäpiitä. Hän ei voinut kuvitella missä ihminen olisi mitättömämpi, avuttomampi, turhempi kuin tässä valtavassa desinfioidussa tehtaassa, jossa potilasta lykitään äänettömillä, kevyesti liikkuvilla kärryillä liukuhihnan eri työpisteisiin. Osa käsitellyistä palaisi takaisin tuotantoelämän rattaisiin, kuka markkina-arvonsa säilyttäneenä, kuka hieman pintaviallisena tai sekundana, ja loput siirrettäisiin ensin kylmävarastoon ja sitä kautta ihmiselämän kaatopaikoille, kiviaitojen sisään, korkeiden tornien juurille.

Vares harhaili käytävillä, seisoi hisseissä ja kyseli valkotakkisilta neuvoa ennen kuin viimein oli oikealla ovella. Vaistomaisesti hän kohensi kravattiaan vaikka sitä ei ollutkaan. Sitten sisään.

Isossa huoneessa oli kuusi sänkyä, viisi potilasta. Aivan huoneen perällä, ikkunan edessä, oli Mari puoleksi istuvassa asennossa. Hän oli hereillä ja katsoi suoraan ovelle. Vares lähti astelemaan häntä kohti hieman kömpelön oloisena.

»Hei vaan, Mari.»

»Jussi!»

Mari pyyhkäisi olemattoman suortuvan kasvoiltaan ja hymyili. Hän oli rasittuneen näköinen, mutta vaikutti muuten melkein onnelliselta.

»Anna anteeksi tämä typerä hymy. Ne ovat laittaneet minuun jotakin rauhoittavaa, ja minä sen kun vaan istun ja virnistelen.»

»Miten jaksat?» Vares istuutui sängyn viereen jakkaralle kukat sylissään ja lahjapaketti kädessään.

»Täällä kävi äsken viisi professoria. Yksi niistä oli sitä mieltä, että toivoa on», Mari hymyili edelleen.

»Oletko varma, ettei se yksi ollut assistentti», Jussi sanoi naama vakavana. »Toin kukkia.»

»Siltähän nuo näyttävät. Etkö voisi laittaa niitä maljakkoon? Sinulla on ilme kuin uudella isällä, joka on juuri kuullut saaneensa neloset.»

Jussi nousi ja taisteli useamman minuutin ruusujen kanssa ennen kuin sai ne maljakkoon.

»Anna olla jo. Hoitsu tuo sitten vettä. Sinulla on oikein lahjakin?»

»On. Minä ajattelin, että jos et välitä suklaasta niin toin muuta.»

Vares repi käärepaperit pois. Neljässä naapurisängyssä seurattiin tilannetta silmä kovana.

»Ihanaa. Königsmoselia. Voi Jussi!»

»Muistelin, että sinä pidit siitä.»

»Sääli, että täällä ei voi maistaa sitä.»

»Eikö?» Vares oli pettynyt. »Emmekö voisi pyytää hoitajaa tuomaan edes paria muovimukia.»

Ainakin kolmessa vuoteessa vedettiin kuuluvasti ja syvään henkeä.

»Epäilen.»

»Nyt Mari niiskautti ja sitten hän nosti oikean kätensä ensin vasemman silmänsä nurkkaan ja sitten oikean. Niissä oli kosteaa. Umpeen muurautunut silmä oli vaihtanut väriä mustan punertavan kellertäväksi.

»Minua niin hävettää, Jussi . . .»

»Mikä ihmeessä?»

»Kun olen näin ruma.»

Jussi Vares kumartui antamaan suukon naisen kuiville huulille välittämättä uteliaiden katseiden ristitulesta.

37

Kello puoli neljä seuraavana iltapäivänä Vares seisoi Linnakadulla, hieman Kauppahallista sataman suuntaan, ja tavaili kullanväriselle taululle pakotettuja firmojen nimiä. Vanha hyvällä paikalla sijaitseva kivitalo oli muutettu kokonaan toimistokäyttöön, ja sillä oli Turussa jo tietty status.

Firmojen logoista saattoi päätellä monenlaista. Useimmat niistä olivat Vareksen ikäisten tai nuorempienkin miesten yhden ja kahden kaverin yrityksiä. Kiinteistö oli jo saanut mainetta siitä, että Turun isokenkäisten pitkästyneet tyhjäntoimittajapojat hankkivat talosta kilvan osakkeita ja olivat tekevinään siellä todellista työtä.

Tosiasiassa nämä toimitusjohtajat tekivät sitä mitä viimeiset kymmenen vuottakin eli ajelivat kalliilla urheiluautoillaan pitkin kaupunkia, purjehtivat isoina seurueina toistensa veneillä ja notkuivat illat pitkät Marinan tai Börssin baaritiskillä. Kesäaikaan myös Naantalissa. Kontorista oli tietysti hyötyä, jos piti yöllä raahata joku rahasta ja kalliista viinasta juopunut kanslisti pienelle iltapalalle.

Se miten poikien agentuuri-, konsultti- tai myyntifirmoilla meni taloudellisesti ei ollut niin tärkeää. Isäukot istuivat omissa johtokunnan huoneissaan ja kaupungin

tärkeissä lautakunnissa pitämässä huolen siitä, että suvulta ei päässyt raha loppumaan.

Vares havaitsi tullessaan kaksikin Porschea kadun varteen pysäköitynä, molemmilla parkkimittarit punaisella. Mutta sehän ei ollut mikään ongelma. Pysäköintirikkomus oli suurin piirtein ainoa laittomuus, josta tietyt suvut olivat viimeisten vuosikymmenien aikana rehellisesti joutuneet vastuuseen tässä kaupungissa.

Aulan taulussa oli neljännen kerroksen kohdalle merkitty samaan numeroon kaksi yritystä: ASIANAJOTOIMISTO KONTIO KY ja ARCOS OY. Vares käveli yli marmorilattian hissille. Se tuli juuri sopivasti alas. Ulos astui shortseihin ja urheilupaitaan pukeutunut nuori mies golfmailapussi olkapäällään. Siinä oli joku toimitusjohtaja lähdössä ansaitusti rentoutumaan kovan ja tuloksekkaan työpäivän päätteeksi.

Vares astui hissiin ja painoi neljänteen. Ilmassa leyhyi kalliin partaveden tuoksu. Pikkupullo sitä Vareksen WC-hyllyllä nostaisi koko kylpyhuoneen arvon kaksinkertaiseksi.

Asianajotoimisto Kontion ovi ei ollut lukossa. Vares käveli sisään ja oli juuri menossa esittämään asiansa modernin, vaalean työpöydän takana istuvalle Voguen paperinukelle, kun Pauli Kontio astui vieresestä ovesta. Mies oli menossa omaan huoneeseensa kädessään nivaska tuoreita valokopioita.

»Mutta Vares! Heipä hei!» Miehen kasvoille nousi hänelle tyypillinen leveä amerikanhymy. Hän oli pukeutunut löysiin kevyisiin housuihin ja kalliiseen vaaleanpunaiseen paitaan, jonka hihat oli kääritty vauhdikkaasti kyynärpäiden alapuolelle. Asua täydensivät muodikkaan leveät keltaiset henkselit.

Vares seurasi Kontiota isoon kulmahuoneeseen, joka oli kalustettu italiaistyylisesti kromilla, hopealla ja mustalla. Seinillä oli meriaiheisia vedoksia.

»Olipa sattuma että tapasit minut täältä», Pauli Kontio hymyili. »Oikeastaan olen lomalla. Mutta kun eräs varsi-

naissuomalainen yritys on menossa juuri konkurssiin pi[illegible] tietysti panna tuulemaan. Olen pitkin päivää veivannu[illegible] läpi velkojia ja nyt alkaa olla kasassa riittävä määrä valta-kirjalupauksia. Voin jo melkein pitää itseäni pesänhoitaja-na.»

»Onneksi olkoon. Hyviä uutisia ei kuule koskaan liian usein», Vares sanoi totisena. »Taidan tässä häiritä kiireimpään aikaan.»

»Ei toki. Hyvä että tulit. Lehdethän ovat kirjoittaneet melko tavalla niistä hurjista tapahtumista. Mukava kuulla niistä aivan paikalla olleeltakin.»

»En tullut kertoilemaan jännitysjuttuja. Olen vain il-moittamassa, että sanoudun irti antamastasi tehtävästä.»

»Se on aivan ymmärrettävää kaiken sen jälkeen mitä jouduit kokemaan. Sinulla oli onni matkassa, kun selvisit siitä ehjin nahoin.»

»Niin taisi olla. Ajattelin nyt ainoastaan pyytää shek-kini ja suoria sitten matkoihini.» Vares tunsi olonsa tässä paikassa mahdollisimman vähän kotoisaksi. »Tulos-ta ei tullut, eli se on sitten sovitun päivätaksan mukaan vain.»

»Kyllä hyvälle miehelle pitää antaa aina vähän ekstraa. Jos ei muuten niin ainakin kivusta ja särystä.»

Pauli Kontio näytti hyrisevän hyvää mieltä. Hän kaivoi nahkaisen shekkivihkon esiin, otti kultaisen kynän teli-neestä ja piirsi shekkiin nopeasti tarvittavat koukerot muu-tamalla lennokkaalla sutaisulla.

»Ole hyvä.»

»Kiitos.» Vares työnsi shekin povitaskuunsa edes vilkai-sematta sitä. Hän oli jo nousemassa tuolista kun päätti hetken mielijohteesta kysäistä: »Miten perhe-elämä on sujunut viime aikoina? Onko kriisi jo takanapäin?»

»Kyllä niin voi sanoa», Kontion sädehtivä hymy vain levisi. »Me olemme Annikan kanssa keskustelleet kuin kaksi aikuista järkevää ihmistä, ja jos tällaista ilmausta voi käyttää niin me olemme taas löytäneet toisemme.»

»Se on . . . kaunista.»

Varesta ällötti. Kontiohan puhui kuin missi naistenleh-den lööpissä.

»Olemme tänäänkin menossa illalliselle, ja siellä minun on tarkoitus järjestää hänelle pieni yllätys . . .»

Säästä minut yllätyksiltäsi, Vares ajatteli mielessään mutta tyytyi nyökkäämään.

»Olen varannut meille kahden viikon Karibianristeilyn. Se on oleva ikään kuin toinen kuherruskuukautemme. Lähtö on ensi kuun alussa.»

»Oletko varma, että komisario Hautavainio palauttaa sitä ennen passinne? Te molemmat olette muistaakseni matkustuskiellossa.» Vares ei voinut olla valamatta öljyä sinisenä kimmeltäville Karibian laineille.

»Mutta se porukkahan on telkien takana – pidätetty-nä», Kontio kohautti kummeksuen olkapäitään.

»Ne istuvat siellä huumausainerikoksista. Se tyttö lisäk-si entisen poikaystävänsä ampumisesta. Jesus Maria Lo-bon murhaa ei ole vielä selvitetty.» Vares painotti viimei-sessä virkkeessä jokaista sanaa.

»Niin, kun kuulusteluja ja tutkimuksia ei ole vielä saatu tarpeeksi pitkälle. Kyllä minä ainakin suhtaudun jutun selviämiseen sitä kautta erittäin suurin odotuksin.»

Varmaan kaverin on syytäkin toivoa sitä julkisen ima-gonsa takia, Vares tuumi. Hän inhosi jokaista minuuttia Kontion rahaa ja vaikutusvaltaa pursuavassa konttorissa, mutta hän ei malttanut lähteä ennen kuin esitti vielä yh-den kysymyksen:

»Tämä Arcos Oy, joka on mainittu tuolla taululla? Sinä olet mukana senkin omistuksessa?»

»Olen.» Kontio kohotti kummastuneena kulmakarvo-jaan.

»Minkälainen firma se on?»

Kiinteistöjen omistukseen ja arvopaperikauppaan eri-koistunut sijoitusyhtiö. Se on ollut viime vuosina erittäin tuottoisa. Liikevaihto ylittää jo asianajotoimistoni vaih-don.»

»Ketkä sen tarkasti ottaen omistavat?»

»Minä omistan siitä 40, Asianajotoimisto Kontio Ky 40 ja Annika 20 prosenttia.» Kontio katseli Varesta kummeksuen.

»Vai niin. Satutko tietämään, että tämä Voitto Fjäderin yritys Victor's Gym sijaitsi Arcoksen omistamassa kiinteistössä vuokralla?»

»Kyllä. Heti kuin luin uutisen lehdistä tajusin, että kyseessä oli meidän vuokralaisemme.»

»Tunsitko Voitto Fjäderin henkilökohtaisesti?»

»En.» Pauli Kontion sinisten silmien katse kohtasi Vareksen suoran tuijotuksen rauhallisesti.

»Oletko tavannut koskaan tätä Fjäderiä?»

»En niin, että muistaisin asian. Kaikki Arcoksen omistuksessa olevat kiinteistöt ja osakkeet vuokraa eteenpäin eräs välittäjäfirma.»

Vares nojautui tuolissaan taaksepäin. Hän antoi erilaisten ajatusten virrata pääkopassaan.

Tämä äsken ilmi tullut asia oli mielenkiintoinen yhteensattuma. Entäpä jos – aivan vain ajatusleikkinä – tuo arvostettu, menestyvä huippujuristi tuossa pöydän toisella puolella olikin Herra Raha? Jospa hän ei ollutkaan tyytynyt rikastumaan rehellisellä työllä, eli tekemällä rahaa ihmisten murhenäytelmillä?»

Mutta miksi mies palkkaisi yksityisetsivän seuraamaan kaveria, joka toimittaa kamaa hänen alamaailman sijoitukselleen? Se tuntui järjettömältä, vaikka mies olisi ollut todella mustasukkainen ja epätoivoinen kun oli menettämäisillään vaimonsa.

Sitten Vareksen mieleen juolahti jumalallisen sattuman mahdollisuus. Annika Kontio oli suosinut omaa vuokralaista ja käynyt Fjäderin salilla pitämässä itsensä kunnossa. Lobo oli sattunut olemaan paikalla, ja turhautuneen rouvan iskeminen oli ollut hänelle helppoa. Eihän Kontio voinut tietää, että hänen vaimonsa vikittelijä oli myös Fjäderin tavarantoimittaja. Jos hän olisikin ollut rahoittaja, hän ei olisi puuttunut Fjäderin toimintaan millään tavoin.

Kuvio oli ehkä todennäköisyyden rajoissa. Mutta entä

sen selvittäminen? Ainoa mies, joka tiesi rahoittajan henkilöllisyyden, makasi nyt Poliisitalon kellarissa kylmässä metallilaatikossa.

Tehtävä olisi taatusti ylivoimainen. Huumebisneksen rahoittajat osaavat siivota jälkensä.

Vares katsoi pöydän takana hieman oudoksuen hymyilevää onnellista miestä. Jos tämä oli Herra Raha, hänellä oli syytäkin olla tyytyväinen elämäänsä. Huumebisnes oli tuottanut hänelle vuosien mittaan mukavan pesämunan, ja nyt oli kertaheitolla maan päältä pyyhkäisty kaikki todisteet ja todistajat. Huonomminkin voisi mennä.

»Mitä oikein ajat takaa näillä kysymyksillä?» Pauli Kontio kysyi ihmettelevällä äänellä.

»En mitään erityistä. Olin vain utelias.»

Vares loi vielä viimeisen kerran pitkän, terävän katseen suoraan miehen silmiin. Tämä vastasi kohteliaasti, pupillinkaan värähtämättä.

Hyvä on. Todennäköisimmin mies oli tietenkin viaton – siis niin viaton kuin lakimies nyt voi olla. Ja jos hän olikin Herra Raha, niin ei ollut Jussi Vareksen tehtävä ruveta selvittämään asiaa. Hän oli jo nyt kurkkuaan myöten täynnä tätä juttua.

»Ei tässä sitten muuta. Hyviä konkursseja.» Vares nousi hitaasti paikaltaan.

»Vielä kerran kiitokset avustasi.» Pauli Kontio ojensi hoidetun kätensä yli leveän kirjoituspöydän.

»Joo hei vaan.»

Vares ei tarttunut käteen. Hän kääntyi kantapäillään ja käveli ulos huoneesta.

38

Nyt Vares oli katkaissut viimeisenkin siteensä Lobon juttuun. Hänellä ei ollut mitään mihin tarttua, vain kohtuullisen kokoinen shekki takataskussaan. Mitä siis tehdä?

Vares tiesi jo vastauksen.

Hän soitti ensin kämpiltään sairaalaan, jutteli tovin Marin kanssa. Tämä ilmoitti pääsevänsä kotiin huomenna illan seuduissa. Vares lupasi tulla hakemaan hänet. He sanoivat toisilleen luuriin pusi pusi, ja heti kun puhelu katkesi Vares väänsi Sirkkalan Antikvariaatin numeron.

Pastori Alanen oli kiinnostunut juomaan pari maljakollista Turun vanhalla hirttokalliolla. Vares lupasi käydä Hovioikeudenkadun Alkossa hankkimassa asiaankuuluvat.

Tuntia myöhemmin Alanen ja Vares istuivat Vareksen sohvalla. Vares oli tehnyt piruuttaan Pastorile paukun, jossa oli piimää ja yhden tähden jaloviinaa. Tämä maisteli sitä kuin tuntija ainakin.

»Menettelee. Mitä piimää sinä tähän käytät?»

»Kirnupiimää. Kevyessä vaihtoehdossa voi käyttää rasvatontakin.»

»Täytyy laittaa korvan taakse.»

»Tämä kyllä poikkeaa Hirttonaru Classicista. Nyt ei ollut käytettävissä viikon verran yli-ikäistä piimää niin kuin siinä.»

»No, menköön nyt tämän kerran.»

Juotiin yhdet Hirttonarut, ja siirryttiin sen jälkeen siemailemaan proosallisempaa jallucolaa. Pastori oli tietysti myös kiinnostunut viime päivien tapahtumista, ja päästyään sopivaan vauhtiin Jussi kertoili niistä juurta jaksain. Otettiin malja elämän ihmeelliselle lahjalle, jota kukaan ei näemmä voi pitää itsestään selvänä.

Sitten miehet alkoivat puhua kirjallisuudesta. Luonnollisesti Charles Bukowski oli etusijalla. Vares kertoi todella pitäneensä kirjasta ja ilmoitti haluavansa hankkia lisää samaa lajia, jos Pastorin varastoista vain löytyi.

Niin kuin luonnollista oli siirtyi puhe seuraavaksi naisiin. Vares kertoi Marista ja siitä että tämä pääsisi huomenna pois sairaalasta. Pastoria kiinnosti tietää mitä sen jälkeen.

»Minä olen poikamies», Vares pyöritteli lasia kädessään. »Se on ihan hyvä näin. Tai vielä parempi olisi, jos hän asuisi eri talossa tai toisessa osassa kaupunkia. Minä tunnen itseni ja tiedän, että naapuruus tuottaa jossakin vaiheessa ongelmia.»

»Mikä estää käymästä kerran toisinkin päin?»

»Me olemme niin erilaiset. Hän pitää teatterista, minä kaljalla istumisesta ja uhkapelistä. Hän on tanssija. Minä en osaa edes tangoa. Turha ruveta suunnittelemaan kovin kauaskantoisia.»

Miehet miettivät asiaa hetkisen otsa rypyssä. Sitten Pastori alkoi kertoa, että hänelläkin oli pitkästä aikaa suhde meneillään. Kyseessä oli verevä, eronnut vajaa nelikymppinen hoituri TYKS:istä. Aika usein se istui iltaa Hassessa. Pastori oli jututtanut naista useaan otteeseen pitkin kevättä ja alkukesää, ja viime viikolla tämä oli vihdoin lähtenyt mukaan.

Jussi oli onnellinen ystävänsä puolesta. Otettiin taas malja.

Jaloviinapullo juotiin, ja sen lisäksi muutama olut. Sitten pastori ehdotti, että he voisivat hyvin mennä Hasseen vilkaisemaan olisiko siellä tuttuja. Vareksella ei tietenkään

ollut mitään ajatusta vastaan.

Ilta Hassessa oli kovin rauhallinen. Lämmin sää piti suurimman osan porukasta ulkona terasseilla. Vares ja Pastori lyöttäytyivät erääseen tikkaporukkaan, mutta heti ensimmäisen pelin jälkeen todettiin yhteisellä päätöksellä, että he olivat nauttineet piristeitä tällä erää aivan liikaa. Kumppanukset siirtyivät taas pöydän ääreen oluttuoppiensa luo.

Vares alkoi purkaa Pastorille sydäntään. Hän valitti, että suurimmat huijarit ja rikolliset eivät joudu vastaamaan tekosistaan kuin aivan poikkeustapauksissa. Hän kertoi esimerkkinä, nimiä mainitsematta, kaupungin parhaissa piireissä sulavasti pujottelevasta varatuomarista, joka saattoi olla huumerenkaan alullepanija, taustahahmo ja rahoittaja.

Aivan samalla tavalla alkoi tuntua siltä, että Jesus Maria Lobon murhaaja ei liioin ollut mikään tavallinen laitapuolen tallaaja. Sellainen olisi ollut jo pitkän aikaa häkissä.

»Oletko ajatellut sitä mahdollisuutta, että tämä menestyvä kusipää ja Lobon murhaaja voisivat olla yksi ja sama henkilö?» mietiskeli Pastori Alanen.

»Kaikki on mahdollista. Mutta tie on poikki joka suuntaan. Ei ideoita, ei minkäänlaista vihjettä. Ei mitään. Enkä usko että Hautavainiollakaan menee tällä hetkellä yhtään sen paremmin.»

»Etkö voisi antaa hänelle edes pientä vihjettä liittyen siihen rikkaaseen poikaa?»

»Ei huumekaupan rahoituksen selvittäminen ole hänen heiniään. Siellä on epämiellyttävä huumekyttä nimeltään Gustavsson. En minä ala sille selitellä kuvitelmiani. Minulla ei ole niille mitään perustaa. Pelkkä hassu tunne jossakin takaraivossa.»

»Eli annetaan vilpin rehottaa ja voida hyvin.»

»Mitä me sille voimme. Se on luonnon laki, suoraan Darwinin kirjasta. Katso ympärillesi. Ketkä istuvat mersuissa, asuvat joenrannalla, taluttelevat missejä ja mannekiineja. Muita ovelammat ja häikäilemättömämmät kusipäät!»

»Sillä kusipäiden on taivasten valtakunta», Pastori sanoi hartaalla äänellä. »Rehellisyys ei taatusti peri maata, ainakaan hyvää tonttimaata. Sen saa se jolla on mies oikeassa lautakunnassa. Aamen.»

Taas tuopit tyhjenivät, ja Vares lähti liikkeelle. Oli hänen vuoronsa hakea täydennystä.

Kun hän palasi pöytään oli siellä jo uuttakin seuraa.

Melko reippaalla siveltimellä meikattu keski-ikäinen, vaaleatukkainen nainen istui aivan Alasen vieressä, ja juttu vaikutti kovin henkilökohtaiselta. Vares istahti samalle penkille, mutta jättäen hienotunteisesti pienen välimatkan.

Nainen oli pulskalla tavalla elämänmyönteisen näköinen. Kesävaatteet paljastivat reilusti ruskeata ihoa sieltä täältä. Hänellä oli verevä, tarttuva nauru ja oluttakin hän näytti juovan niin kuin piti. Kaikkiaan nainen näytti olevan aivan Pastorin tyyliä.

Alanen esitteli Kertun ja Vareksen toisilleen, ja jutustelu jatkui rattoisissa merkeissä. Vares ilmoitti, että hänellä on ollut tänään tilipäivä ja hän voi huolehtia tarjoilusta tästä eteenpäin. Kertullakaan ei ollut mitään sitä vastaan. Hän oli tehnyt sairaalassa pitkää vuoroa ja huomenna olisi nukkumapäivä.

Miehillä oli melko hyvät pohjat ja Vares juoksi tiskillä ehtimisiin hakemassa täydennystä. Tämä alkoi vähitellen lyödä leimansa istujiin. Ja puoli kymmeneltä se sitten pääsi tapahtumaan. Pastori kumartui naisen puoleen ja kuiskasi tämän korvaan, kuitenkin niin äänekkäästi että Vareskin kuuli:

»Tyttöseni. Siteeratakseni erästä suurta rakkausrunoilijaa: jos jumalalla olisi pillu, sinä olisit jumala.» Nainen vilkaisi Alasta hieman hitaan tuntuisesti. Sitten hän otti tuopin käteensä ja viskasi sisällön miehen naamalle. Onneksi se oli vähemmän olutta ja enemmän vaahtoa. Sitten hän otti käsilaukkunsa ja poistui kadulle taakseen vilkaisematta.

»Minä en ymmärrä naisia» Pastori pudisti päätään ja

pyyhki kasvojaan hihaansa. »Itse ne puhuvat sinulle välillä vaikka mitä, mutta jos sinä siteeraat arvostettua kirjailijaa niin ne ottavat siitä nokkaansa.»

»Ota niistä nyt selvää.» Vares kohautti olkapäitään.

»Minun olisi tietysti pitänyt valita Eino Leinoa.»

»Se olisi voinut olla parempi lopputuloksen kannalta. Kuka muuten nuo kuolemattomat rivit on kirjoittanut?»

»Pitäisihän sinun arvata. Tietysti ystävämme Charles Bukowski.»

»Tietty. Mitäs nyt sitten. Haenko vielä yhdet?»

»Ei kun mennään Antikvariaattiin. Minulla on siellä pari pulloa jemmassa. Ja samalla voidaan etsiä Bukowskin Postitoimistoa, minä lahjoitan sen sinulle. Saat ilmaiseksi!»

»Oletko aivan varma, että et kadu tätä huomenaamulla selvinpäin?»

»Kuka meinaa olla huomenaamulla selvin päin. En minä.»

»Mennään sitten.»

He astuivat ulos Uudenmaankadulle, haukkoivat syvään happea Pubin sankan tupakansavun jälkeen ja kiersivät sitten kulman taakse Sirkkalankadulle.

Edessä oli ensimmäinen kova paikka. Jyrkkä mäki hidasti kumppanusten etenemisen todella rauhalliseksi. Pastori kertoi, että talvella uuden lumen tultua mäki on hengenvaarallinen. Ei ollut sattunut yhtä eikä kahta kertaa, kun hän on tullut sen persauksillaan alas illalla Pubista lähtiessään.

»Olen mä meinannut jäädä täällä kerran auton allekin. Ei siitä ole edes kauan. Taisi olla vielä samoihin aikoihin, kun se espanjalainen ammuttiin tuolla rinteessä.»

»Miten se kävi?»

»Olin tulossa silloin Hassesta ja ylitin näin katua, kun tuossa vähän edempänä, Tähtitorninkadun risteyksessä paikalle kaasutti oikein perkeleellistä kyytiä auto. Alle olisin jäänyt, mutta se väisti ja veti tuohon sivuun. Huono säkä vain, että tuo valotolppa oli hollilla ja auto kalahti aika ikävästi. Apumiehen puoleinen kylki siinä pahiten

kärsi. Olin jo varma, että juttu siitä tulee ja joudun maksamaan koko remontin. Minun vikani. Mutta kaveri ei tullut edes ulos autosta vaan peruutti irti tolpasta ja jatkoi samaa kyytiä matkaansa.»

»Ihme käytöstä.»

»Joo, kyllä sille kuluja siitä koitui. Ei tosin mikään ihan uusi peli. Vanhemman korimallin mersu, ja taisi olla hiukan ruosteinenkin jo.»

»Oliko se väriltään punertavan ruskea?»

»Oli. Mistäs arvasit?»

39

Päivä oli puolipilvinen, mutta seisova ilma teki siitä tukahduttavan. Sellainen oli juuri tänä kesänä normaalia.

Vares seisoi Kuuvuoren huipulla, Mauno Vaseniuksen omakotitalon rapistuvalla portilla ja katseli ääneti pihamaata.

Punertavanruskea mersu seisoi ajoväylällä hieman huolimattomasti parkkeerattuna. Sen oikea takapyörä oli puolittain kukkapenkissä, joka kasvoi sikin sokin lilanvärisiä pitkävartisia lupiineja ja lyhyempiä, sinisiä ja valkoisia orvokkeja. Kukat peittyivät osittain pihan leikkaamattomana rehottavan ruohikon sisään.

Talon nurkalta kuului askelia. Mauno Vasenius ilmestyi näkyviin valkoinen, mursumainen ylävartalo paljaana. Vanhat kapeat henkselit pitivät ylhäällä ruskeita teryleenihousuja, joiden puntit oli kääritty rullalle puoleen sääreen. Mies oli paljasjaloin ja roikotti kädessään puutarhasaksia.

»Terve Mauno, poikkesin taas käymään.» Vares sanoi kovalla äänellä.

»Vasenius säpsähti hieman. Hän ei ollut havainnut portilla ääneti seisonutta miestä. Sitten hän sanoi naama ilmeettömänä:

»Peremmälle vaan. Portti on auki.»

Vares astui pihan puolelle. Hän kiersi mersun takaa ja oikealta ja vilkaisi sitä ohimennen tutkivasti.

»Kylki on ihan kuin uusi.»

»Ammattimies on ammattimies.» Vasenius laski puutarhasakset nojaamaan kuistin seinää vasten. »Maistuuko kahvi? Mulla on sisällä keitin juuri päällä.»

»Aina sitä kupillinen.»

Sisätiloissa ei ollut paljon muuttunut sitten viimenäkemän. Vares havaitsi uudet videot kirjahyllyssä vanhan TV:n vieressä, ja keittiössä oli käyttämättömän näköinen valkoinen mikroaaltouuni. Miestenlehtien kasa kirjahyllyn alatasolla näytti vieläkin korkeammalta kuin viime vierailulla.

He asettuivat keittiön pöydän ääreen. Vasenius leikkasi naarmuuntuneen vahakankaan päällä kuivan näköisestä pitkosta pullanviipaleen ja kaatoi Varekselle kahvia isoon mukiin, jonka kyljessä oli Mikki Hiiren kuva. Mies hörppäsi varovasti omasta mukistaan ja jäi sitten katsomaan vierastaan odottavasti.

»Soittelin tänään sille kapiaiselle Pansioon. Se jutteli, että sinä selvitit hänen toimeksiantonsa jo kesäkuun alussa. Olit kuitenkin vielä tiukasti Lobon kantapäillä kolme viikkoa myöhemmin, samaan aikaan minun kanssani. Eikö se ole hieman outoa?» Pulla maistui Vareksen suussa puulta ja kahvi oli seisonutta.

Jokin Mauno Vaseniuksen ryhdissä lysähti aivan kuin häntä olisi varoittamatta lyöty niskaan. Mies ei sanonut sanaakaan. Hän tuijotti vahakankaan pintaa, jossa risteili satoja erimittaisia leikkuuveitsen viiltoja.

»Lisäksi minulla on todistaja, joka kertoo sinun melkein ajaneen hänen päälleen Tähtitorninkadulla, heti Vartiovuoren takana samana yönä kuin Lobo tapettiin. Väistit päin tolppaa. Taisit kertoa minulle omiasi silloin kun väitit nulikoiden kolhineen autoasi parkkipaikalla?»

Vasenius otti äänettömänä kulauksen mustaa kahvia. Näytti siltä kuin hänen olisi ollut vaikea niellä sitä.

»On melko paljon tosiasioita, jotka saavat sinut kyllä

kiikkiin. Eikö olisi helpompi alkaa kertoa miten kaikki oikein tapahtui?»

Vasenius laski mukin takaisin pöydälle ja räpäytti silmiään pari kertaa. Sitten hän sanoi hieman käheällä, mutta muuten aivan rauhallisella äänellä.

»Kai se on sitten niin. Mistä mä aloitan?»

»Aloitetaan vaikka minusta. Poltit entisen kämppäni Kurjenkaivonkentällä, eikö niin?»

»Kyllä mä sen menin tekeen.» Vasenius tunnusteli pöydän naarmuista pintaa likaisella etusormellaan.

»Miksi?»

»Mä pelästyin sitä sun käyntiäsi. Sä näit mun autohommat ja kaikki. Mä olin varma, että sä jo silloin aloit epäillä.»

»Aioit tappaa minut?» Vares kysyi uudestaan painokkaasti.

»Niin kai. Mä en keksinyt mitään muutakaan keinoa. Yhden pitkän yön valvoin ja funtsasin . . .»

»Se siitä nyt sitten. Kiitokset vain entiselle vuokraisännälleni. Jos hän ei olisi heittänyt minua pihalle niin olisin nyt kuollut mies. Palataan takaisin Loboon. Miksi sinä tapoit hänet?»

»Rahan takia», mies sanoi pienen harkinnan jälkeen.

»Minkä rahan? Kerrohan lisää omin sanoin?»

»En minä osaa. Enkä jaksa.» Vasenius huokasi raskaasti. »No, sitä rahaa se oli mitä ne sai aineista.»

»Kerro miten päädyit siihen hommaan.»

»Mä seurasin sitä tyyppiä kaksi pitkää viikkoa sen kapiaisen laskuun. Heti alusta alkaen mä tajusin, että sillä ei ole puhtaat jauhot pussissa. Eikä sitä tarvinnut lopulta kauan jäljittää kun kuvio selvisi. Eli se toi maahan ainetta, jonka ne kuntosalia pitävät tyypit jakeli eteenpäin. Ja sitten se toimitti kuriirin välityksellä kerran kuussa rahaa takaisin Tukholman suuntaan.»

Vasenius hengähti syvään ja katsoi Varesta nyt ensimmäisen kerran silmiin.

»Tuon minä jo tiedänkin. Mutta entä siitä eteenpäin?»

»Mä aloin funtsia itsekseni. Yksi vaihtoehto olisi ollut polttaa ne. Kunnon kansalainen olis tehnyt niin, mutta mitä siitä olis hyötynyt. Jeparit olis tarjonneet munkkikahvit kanttiinissaan ja taputtaneet olalle. Mä aloin kehitellä sitä toista vaihtoehtoa. Ajattelin, että jospa teen sellaisen keikan, mun elämäni ensimmäisen ja viimeisen, että mä käännänkin tuollaisen rikollisen. Vien siltä muutaman satatuhatta tai millin. Se ei voi kävellä poliisilaitokselle selittämään, että häneltä on viety huumerahoja niin ja niin paljon. Sillä keikalla mä olisin kertaheitolla päässyt näistä paskaisista vetävistä nurkista, kurjuudesta ja veloista. Tekemättä edes oikeastaan mitään todella rikollista. Eihän tuollaisten gangstereiden kääntäminen ole mitään. Se tuntui silloin niin hyvältä idealta. Ei mulla ollut aikomustakaan tappaa sitä kaveria. Ei tullu mieleenkään.» Viimeisen lauseen Vasenius sanoi vahvasti painottaen.

»Mutta miten niin sitten pääsi käymään?»

»Kun mä tulin sen luo pyssy kourassa siellä Vartiovuorella, se näytti tottelevan aivan iisisti. Sitten, mikä sille juolahti mieleen, kai se luuli että mä en ole tosissani tai en uskalla ampua. Äkkiä se spurttasi ja lähti painamaan salkku kourassa niitä portaita alas. Mä säntäsin perään ja siinä portaiden yläpäässä mä pysähdyin ja sitte . . . mä vaan ammuin sen. En mä ehtinyt edes ajatella sitä. Jotenkin mä tajusin koko jutun vasta myöhemmin. Niin siinä sitten kävi . . .» Vaseniuksen äänessä ei tuntunut minkäänlaista mielenliikutusta.

Myös Vares oli hiljaa hetkisen. Sitten hän sanoi matalalla äänellä:

»Ehkä sittenkin olisi kannattanut valita se munkkikahvivaihtoehto.»

»En mä tiedä.» Taas mies nosti katseensa ja jatkoi päättäväisellä äänellä: »En mä osaa katua. Tietkö mitä? Mä olen aina olut mitätön kusipää ja kaikkien päähänpotkima. Vekseliville pankeissa ja kirjalle ostaja tuossa lähivalinnassa. Sitten mä seurasin niiden touhuja. Kalliita autoja, hienoja vaatteita, kultaa ranteissa – ja niin paljon niin

upeita muijia, että varmaan koko ajan muna nilellä. Ja kaikki se vaan sen takia, että ne osas kusettaa virkavaltaa ja muita ihmisiä niin saatanan hyvin. Kun mä siihen hommaan lähdin, niin mä en todellakaan tuntenut tekeväni mitään rikollista. Mä lähdin vaan ottamaan oman osani, kun kerrrankin tarjoutu tilaisuus.»

Mauno Vasenius puhui niin painokkaasti, että hän todellakin uskoi siihen mitä sanoi. Vareksen oli vaikea löytää sanottavaa.

»Kato hiukan ympärille ja vilkaise mitä mulla on tässä maailmassa menetettävää», Vasenius sanoi haastavasti. »Paskan menetän, en muuta.»

»Vapaus kai nyt sentään on jonkin arvoinen.»

»Kai se joillekin on.»

Vasenius puri turpeaa alahuultaan. Hän pyöritteli päätään. Näytti siltä kuin hän olisi kahden vaiheilla puhuako vai ei. Lopulta hän teki päätöksen:

»Kerron sulle nyt jotakin mitä ei ole tullut koskaan sanottua. Mä olen nääs sellainen tyyppi, jolle naiset ei koskaan ole antanut muuta kuin rukkasia, hatkat tai hyvät naurut. Ne on kiinnostuneita hiukan erilaisista miehistä. Nyt mä oon nelkytkuus, enkä ole elämässäni saanut naista. Ja kun mä joudun linnaan se tarkoittaa sitä, että en koskaan tule saamaankaan, vai kuinka?»

Vares ei osannut sanoa kerta kaikkiaan mitään.

»Arvaat varmaan että oli mukava katsella kuinka espanjalainen sai aina ja eli muutenkin ruhtinaan elämää pelkästään sen takia, että se toi maahan kaiken maailman myrkkyjä. Se mua vituttaa, että tämä maailma on just sellaisten miesten. En mä sano että kaikki ne on huumekonnia. Täällä pystyy kusettamaan ja tekemään rahaa monella muullakin hämärällä tavalla, ja jopa lain puitteissa.»

»Sellainen tämä maailma on, Mauno.» Vares ei pystynyt muuta kuin huokaamaan.

»Okei. Nyt loppui ruikutus. Mitä seuraavaksi?»

»Vielä yksi kysymys. Mihin pistit sen punertavan asiakirjasalkun? Eli missä ovat rahat?»

»Auton pohjassa. Hitsasin sinne lokeroa juuri silloin kun sinä ilmestyit viimeksi paikalle.»

»Se ajatus kävi kyllä tänään minunkin mielessäni. Muistelin vain, että sinä olit hitsipilleinesi hieman vääräs-sä paikassa työntouhussa silloin», Vares nyökytteli. »Kaikki on nyt selvää. Kai me sitten lähdemme.»

»Hyvä on.»

Vasenius nousi hitaasti ja otti tuolinkarmilta ruutupaidan päälleen. Sitten hän käveli kirjahyllyn eteen ja työnsi jalkansa lattialla makaaviin lenkkitossuihin. Mies jäi seisomaan hetkeksi hyllyn eteen, ja katse kulki yli miestenlehtikasojen. Kuului katkera hymähdys.

He astuivat peräjälkeen pihalle. Vares vilkaisi kadun suuntaan. Komisario Hautavainion siviilivolvon nokka näkyi seuraavan talon orapihlaja-aidan luona. Hän heilautti kättään, ja miehen hahmo autossa vastasi. Volvo hyrähti käyntiin ja lipui portin kohdalle.

»Me sovittiin komisarion kanssa että hoidetaan asia näin.» Vareksen sävy oli melkein anteeksipyytävä. »Ajateltiin sitä kaikin tavoin helpommaksi.»

»Ihan hyvä niin», Vasenius sanoi rauhallisesti.

Hautavainio nousi ulos kuskin, nuoren virkapukuisen konstaapelin vierestä.

»Asia selvä?»

»On», Vares vastasi lyhyesti.

»Jospa te tulisitte sitten autoon molemmat niin lähdetään kohti keskustaa.»

»Minä kävelisin mieluimmin täältä takaisin», Vares sanoi. »Tulen sitten erikseen talolle jos vielä tarvitaan.»

»Tarvitaan varmasti. Niin kuin tiedät niin papereita tästä pitää taas tehdä. Mutta hyvä on, minä soittelen sitten.»

Hautavainio otti Vaseniusta rauhallisesti olkapäästä ja saatteli tämän autoon. Volvo teki U-käännöksen tien päässä ja lähti ajamaan pölyä lennättäen, kovanlaista vauhtia, kohti kaupunkia.

Vares katseli hetken ympärilleen autiossa pihassa. Sit-

ten hän huomasi taas kukkapenkin ja ajatteli, että on tuokin sääli. Siihen jäävät mädäntymään.

Viisi minuuttia myöhemmin Jussi Vares asteli pölyävää tietä pitkin kohti kaupunkia kädessään sinivalkovioletti kukkakimppu. Mari Mattson osaisi varmasti arvostaa itsepoimittuja.

Taas pitkiä, valkoisia käytäviä. Muutama kalpea ihmisraukka liikkumassa kiiltävillä lattialaatoilla naama ilmeettömänä tai suru kasvoille jähmettyneenä. Jälleen Vares tunsi epämääräisen ahdistuksen nousevan mieleensä.

Marin osaston ulkopuolella häntä vastaan tuli nuori poninhäntäpäinen sairaanhoitaja, jonka Vares oli muistavinaan aikaisemmalta käynniltään. Hän oli kysynyt tältä tietä.

Jokin tytön nopeassa vilkaisussa sai hänet pysähtymään.

»Mari Mattson lienee paikalla», Vares varmisti.

»On, mutta hänellä on kyllä nyt vieraita.» Tytön äänenpainossa oli pieni vihje.

»Vai niin. Kuka tai ketkä?» Vares pysähtyi aivan osaston kynnykselle. »Sellainen vaaleatukkainen nuori poika ja mies . . . ymmärsin, että ovat sukua . . .»

Vares veti jalkansa askelen verran taaksepäin. Hän hengähti syvään. Marin poika – ja ex-aviomies. Olivat tietysti tulleet paikalle Helsingistä saakka, kun olivat kuulleet Marin kohtalosta.

»Ehkä minun ei ole nyt oikea aika mennä sinne», Vares sanoi enemmän kuin itsekseen.

»Se voisi olla hieman kiusallista», tyttö myönsi suupieli hieman mutrussa. Hänen katseensa mittaili miehen kädessä olevaa isoa sekalaista kimppua, joka ei näyttänyt floristin kokoamalta.

Vares tunsi itsensä äkkiä sekä typeräksi että kömpelöksi. Hänen olisi tehnyt mieli työntää kukat jonnekin tai piilottaa ne selkänsä taakse. »Kai on parempi, että annan nämä sinulle. Jos voit toimittaa ne perille sitten kun he ovat lähteneet.»

»Tuota noin.» Tyttö näytti vaivautuneelta. »Ymmärsin kyllä, että he ovat yhdessä lähdössä saattamaan häntä kotiin . . .»

»Vai niin . . .» Vares mietti hetken. Siten hänen huulilleen nousi pieni väsynyt hymy.» Mitä minä näille sitten teen? Pidätkö sinä lupiineista ja orvokeista?»

»Pidän, mutta vain silloin kun on tarkoitettu minulle.»

»Nyt ne ovat sinulle.» Vares ojensi ison kimpun sairaanhoitajan käteen.

Tämä tarttui niihin hieman vastahakoisesti, ilme nolona.

»Enkö voi kertoa hänelle mitään viestiä?»

»Parempi, että et.»

Vares kääntyi kantapäillään ja lähti kävelemään pitkin käytävää hitaasti kohti hissejä.

LOPUKSI

Olet vain mies joka on löytänyt oman tiensä
ja tehnyt valintansa.»

Erään miehen kuva
kapakan peilissä

Vares istui baaritiskillä edessään tuttu jallucola ja takanaan niskaan hengittämässä se vieläkin tutumpi vanha piru.

Hän oli jo humalassa ja jatkoi edelleen päättäväisesti samaa tietä. Umpikujaan se päättyisi, mutta sitä hän ei ikinä ollut oppinut välttämään.

Vares katsoi itseään olutmainoksen peililasista. Kapakassa. Känni nousussa. Lasi edessä.

Ja kuitenkin hänelle oli tarjottu ehkä jotakin muuta. Pysyvämpää ja parempaa.

Mikä hänen oli?

Vares tuijotti peilikuvaansa monta minuuttia niin tiukasti, että baarimikko loi jo häneen pari tavallista tutkivampaa silmäystä.

Lopulta Jussi oli saavinaan vastauksen.

Hän oli siihen tyytyväinen. Peilikuva kertoi hänen olevan vain mies, joka oli löytänyt oman tiensä ja tehnyt valintansa.

Vares kaatoi pitkällä ryypyllä paukunpuolikkaan naamaansa ja iski ymmärtäväiselle peilikuvalleen silmää.

Oli helvetin hienoa, että edes joku ymmärsi.

Hän oli onnellinen mies ja oikeastaan helvetin kova jätkä.

Tästäkin paikasta sai kaivaa vaikka tikulla, eikä löytynyt kovempaa!

Vares tilasi lisää, ja aina kun maistoi hän otti jonkin asian kunniaksi.

Malja lannistetulle, keski-ikäiselle miehelle, joka ei koskaan elämässään tulisi saamaan naista.

Yksi miehelle, joka osasi rakentaa haulikon vankilan sellissä, mutta joka ei ymmärtänyt varoa käärmeen pistoa.

Yksi pianistille.

Ja yksi hänelle itselleen. Miehelle joka luuli olevansa onnellinen.

Vares nielaisi ja lähti hieman epävarmoin askelin miestenhuoneeseen.

Kun Vares kolme minuuttia myöhemmin pesi käsiään tupakantumppien kirjomassa lavuaarissa, astui naapurikopista ulos nuori, kookas sälli, joka oli pukeutunut hintavan näköiseen city-ihmisen ulosmenovarustukseen.

Tyyppi tuli seisomaan Vareksen viereen ja alkoi kammata hiusharjalla geeliltä kiiltävää kuontaloaan.

»Kuule kundi hei. Mä oon stadista ja eka kertaa tässä mestassa. Voiks täällä tanssii?» Nuori mies puhui suupielestään irroittamatta katsettaan peilikuvastaan.

»Ei viitsitä. Täällä on kusta lattialla. Voidaan liukastua.»

Nyrkki tuli Vareksen vasempaan poskipäähän niin äkkiä ja kovalla voimalla että hän ei ehtinyt värähtääkään. Kirjava lattia nousi vastaan kuin seinä.